བོད་སྐད་དག་མའི་སློབ་དེབ།

Manual of Authentic Tibetan

Tenzin Choephel
Klara Hendrychova

བོད་སྐད་དག་མའི་སློབ་དེབ།

Manual of Authentic Tibetan

Author: Tenzin Choephel

© Thosamling Nunnery
YOL Cantt Road, Siddpur, Dharamsala
Himachal Pradesh, INDIA

First Published: 2018

No part of this work may be reproduced or copied in any form by any means—graphics, electronic or mechanical, including photocopying, recording, taping or information and retrieval systems—without written permission of the author and Thosamling Nunnery.

ISBN: 978-93-5288-882-5

Print House Address
Sarah Printer, Near College for Higher Tibetan Studies Sarah,
Dharamsala Distt. Kangra, H.P. – 176213

Thösamling Nunnery
Institute for International Buddhists Women

Acknowledgement

Thosamling is an International Buddhist Nunnery and Institute established in 2001 and based in Sidhpur, Himachal Pradesh. Among other activities we are organizing Tibetan Language - and Buddhist Philosophy Courses. Tenzin Choephel, our Tibetan teacher, was inspired to make a Tibetan Language book for Thosamling. In cooperation with Klara Hendrychova, an English teacher from the Czech Republic, we are happy to be able to present it now and to make it available for a wide public. Thosamling is wishing Tenzin Choephel all the best with his studies in the Oxford University in England. We are grateful for his contribution for Thosamling and his willingness to share his knowledge of the Tibetan language with all of us and our students. We would like to thank Klara Hendrychova for her English translation and her vision to make this book effective as teaching material for foreign students. We special want to thank Ngawang Tsundue from Sarah College for his proof reading. Our long term friend Jo de Leon (Karma Yeshe) we would to thank for her funny drawings. She is known as an excellent Thanka painter and great artist, please have a look at her website karmayeshe.art@gmail.com Many more people were involved in the process and we would like to thank them all for their contribution and dedication to make it possible to publish this book. We hope and have the sincere wish that this book will benefit many students by understanding and learning the Tibetan Language and continue to study the Dharma in a profound way.

Tenzin Sangmo

"This textbook introduces the beginner to modern colloquial Tibetan. The lessons and exercises are based on everyday situations that the speaker will encounter in real life. The exercises are fun, and the grammar sections are complemented with explanations of Tibetan culture and customs. Whether for self-study or for learning in group, this is a delightful book that will swiftly bring you to reasonable speaking level."

Ulrike Roesler

(Professor of Tibetan and Himalayan Studies, University of Oxford)

སྔོན་བརྗོད།

བོད་སྐད་དག་མའི་སློབ་དེབ་(Manual of Authentic Tibetan) འདི་ནི་རྒྱལ་སྤྱི་ནང་པའི་བུད་མེད་ཚོགས་པའམ་བཙུན་དགོན་ཐོས་བསམ་གླིང་གི་ཕྱི་རྒྱལ་བོད་སྐད་སྦྱོང་མཁན་རྣམས་ལ་སྐད་ཡིག་སློབ་ཁྲིད་ཀྱི་ལས་གཞིའི་འོག་འབྲི་རྩོམ་ཞུས་ཤིང་། སློབ་དེབ་འདི་རྩོམ་སྒྲིག་གིས་འགོ་བཙམས་ཏེ་ལོ་ངོ་གཉིས་མ་ཟིན་ཙམ་ཕྱིན་ཞིང་ད་ཐེངས་གཞི་ནས་ཡོངས་སུ་ལེགས་འགྲུབ་བྱུང་སྟེ། བོད་སྐད་སྦྱོང་བར་སྐོམ་པ་ཆུ་འདོད་ལྟར་སྒྲུག་པའི་སློབ་མ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱན་ལམ་དུ་བསྟར་རྒྱུ་བྱུང་བས་ཧ་ཅང་དགའ་པོ་བྱུང་།

སློབ་དེབ་འདིའི་དགོས་དམིགས་གཙོ་བོ་ནི་བོད་དང་བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་ལ་དོ་སྣང་ཆེ་བའི་ཕྱི་རྒྱལ་བ་རྣམས་ལ་བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་ལྷད་མ་ཞུགས་པ་ཞིག་བསླབ་པའི་སྐད་དུ་ཡིན་པས། མགོ་མཇུག་བར་གསུམ་གྱི་བཀོད་སྒྲིག་དང་འགྲེལ་བཤད་རྒྱག་སྟངས་ཚང་མ་དེང་རབས་ཀྱི་འགྲོས་དང་མཐུན་པ་ཞིག་ཡོང་བར་འབད་བརྩོན་ཞུས་ཡོད་པ་ལགས་ན། སྦྱོང་སླ་ཞིང་འཇུག་བདེ་བའི་སྐད་ཡིག་བློ་གསལ་འཇུག་ངོགས་ཤིག་ཀྱང་ཡིན།

དེ་ཡང་འཛམ་གླིང་གི་ཁྱབ་རྒྱ་ཆེ་བའི་སྐད་ཡིག་གཞན་དག་དང་འདྲ་བར་རང་རེའི་བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་ཀྱང་དུས་རབས་དང་མཐུན་པའི་མདུན་སྐྱོད་བྱེད་དགོས་ཚེ་དེ་ལུགས་ཀྱི་ལེགས་བཅོས་དགོས་ཤིང་། ལེགས་བཅོས་དེ་ཡང་ཐོག་མར་སྐད་ཡིག་སློབ་དེབ་ནས་འགོ་བཙམ་དགོས་པར་མཐོང་། འབྱུང་འགྱུར་ཡང་དེང་རབས་དང་མཐུན་ཞིང་བསླབ་བདེ་བའི་བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་སློབ་དེབ་གང་མང་ཞིག་རྩོམ་སྒྲིག་བྱ་ཐུབ་ན། བོད་རིགས་གཞོན་སྐྱེས་རྣམས་གཙོས་པའི་བོད་སྐད་ལ་སྦྱང་བ་བྱེད་མཁན་རྣམས་ཀྱི་སེམས་སུ། བོད་སྐད་ནི་སྦྱོང་དཀའ་ཞིང་དུས་རབས་རྙིང་པའི་སྐད་ཡིག་ཅིག་ཡིན་སྙམ་པའི་འཛིན་སྟངས་དེ་ཡང་རང་ཞིར་འགྲོ་བ་སྨོས་མེད་ཡིན་པས། བོད་སྐད་ཁྱབ་སྤེལ་དང་སྲུང་སྐྱོབ་བྱེད་ཕྱོགས་ནས་བཤད་ཀྱང་སློབ་དེབ་ཀྱི་སྒྲིག་བཀོད་ནི་ཧ་ཅང་གི་གནད་འགག་ཅན་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཡོད།

གཞན་ཡང་སློབ་དེབ་འདིའི་རྩོམ་སྒྲིག་འགོ་བཙུགས་པ་ནས་མཇུག་མ་རྫོགས་བར་དཔལ་འབྱོར་གྱི་མཐུན་རྐྱེན་སྦྱོར་མཁན་བཙུན་དགོན་ཐོས་བསམ་གླིང་དང་དབྱིན་ཡིག་ཞུ་དག་གནང་མཁན་ Janet Shimmin གཉིས་ལ་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།། །།

ABOUT THIS TEXTBOOK

WHO IS THIS BOOK AIMED AT?

This book is designed for students who wish to learn Tibetan language. It is specifically aimed at those who start learning the language from the very beginning.

HOW IS THE BOOK ORGANIZED?

The main textbook is divided into several parts according to the importance of presented topics. Since the Tibetan alphabet is the first key step to learning Tibetan language, it is placed at the beginning of the book. It is organized in Two Sections – the Alphabet followed by Word Formation. Once the students learn how to write and read, they can proceed to the first lesson called Welcome to the Class which teaches the fundamentals of the Tibetan language as well as most common phrases. Upon completion of this introductory lesson, the book presents Two Units which are each further divided into 4 comprehensive lessons (ཀ།། ཁ། ག། ང་ །) ordered from the easiest topics to more challenging ones.

HOW TO USE THIS BOOK?

Clear instructions are given throughout the book. In Units 1 and 2, it is advised to learn the vocabulary and phrases - placed at the beginning of each lesson - before actually moving to the main text. Topics for lessons were carefully chosen in order to teach most frequent vocabulary, expressions and vital grammar points from the easiest to harder ones. At the end of each lesson, exercises aimed at what has been taught are given. While the textbook's exercises are oriented mainly at practicing speaking, exercises in the workbook place emphasis on writing skills.

Please note that the pronunciation in square brackets [ ] was transcribed according to the (standard) Lhasa accent.

WORKBOOK

In order to practice skills learned in the main textbook, students are advised to use the workbook. Organized in the same manner as the textbook, it is very easy to use. Exercises in the workbook are clearly arranged according to the parts in the main textbook.

No answer key is provided since all the answers can be found in the main textbook.

LIST OF ABBREVIATIONS

The main textbook as well as workbook use many standardized abbreviations. Here is their list arranged in alphabetical order:

(H)	honorific language
(C)	olloquial language
(L)	literary language
aff.	affirmative
arch.	archaic
fut.	future
lit.	literally
neg.	negative
pl.	plural
pos.	positive
sg.	singular
sone	someone
sth	something
n.	noun
pron.	pronoun
adj.	adjective
adv.	adverb
v.	verb

Since 2003, Thosamling Nunnery and Institute for International Buddhist Women has been providing Tibetan Language courses for nuns, monks and lay practitioners. The main aim is to expand opportunities for in-depth study of Tibetan Buddhist philosophy as well as preparing students with conversational level understanding and usage of the Tibetan language. Some students continue their studies in Tibetan monastic institutions; others become translators for Tibetan teachers in their home countries.

The name THOSAMLING was given to the community by His Holiness the Dalai Lama and means a place of study and reflection. We are an international community of nuns and lay practitioners living and studying within the Tibetan Buddhist Tradition. We are a nonsectarian community drawing inspiration from all four schools of Tibetan Buddhism. Our location in the quiet fields at the foot of the spectacular Himalaya Mountains places us close to significant teachers from all four Buddhist lineages. Our peaceful serene nunnery and institute is an ideal setting in which to pursue studies of Tibetan language and the Dharma.

Our main focus is to support the growth and flourishing of Dharma throughout the world by providing opportunities to listen to, reflect on and study the teachings of the Buddha in a nonsectarian way. By providing a place of refuge for newly ordained nuns we give them the firm grounding in the study and practice they need. By nurturing and supporting the Sangha we in turn create a community that inspires others to practice Dharma for the benefit of all.

As part of our commitment we provide a Tibetan Language Program for the ordained as well as lay people. This study also opens one of the few doorways which is interpreting and translating. Our program is designed to give students a complete training~ starting from the alphabet, learning colloquial Tibetan and then gradually moving on to understanding Buddhist teachings and reading philosophical texts.

In order to launch students into a successful education of Tibetan Language, Thosamling invested in the production of a Tibetan language book and workbook specifically geared.

The Manual of Authentic Tibetan, for our classes here. It is structured to foster rapid advancement in speaking, writing, reading, and comprehension skills using culturally accurate and appropriate examples and text. Using text book and partner workbook, students will easily be able to follow colloquial usage in the classroom as well as have practice assignments to help them advance quickly. The design of the book is to cultivate appreciation and enjoyment of both Tibetan language and culture.

The purpose of this book is to help not only Thosamling but students all around the world to establish a solid basis in Tibetan language, be able to speak Tibetan conversantly, and to provide a foundation to read Buddhist texts in the future. This beautiful new text book and workbook will help the students grasp the most important basics of literal as well as colloquial language in order to be able to write in Tibetan and communicate with confidence with native Tibetan speakers.

Tibetan Alphabet

བོད་ཀྱི་དབྱངས་གསལ།

Section 1

སྡེ་ཚན་དང་པོ།

1) The Thirty Consonants གསལ་བྱེད་སུམ་ཅུ།

2) The Four Vowels དབྱངས་བཞི།

3) The Three Superscripts and the Four Subscripts མགོ་ཅན་གསུམ་དང་འདོགས་ཅན་བཞི།

   3 A) The Three Superscripts མགོ་ཅན་གསུམ།

      I) The Twelve Superscripts "Ra" ར་མགོ་བཅུ་གཉིས།

      II) The Ten Superscripts "La" ལ་མགོ་བཅུ།

      III) The Eleven Superscripts "Sa" ས་མགོ་བཅུ་གཅིག

   3 B) The Four Subscripts འདོགས་ཅན་བཞི།

      I) The Seven Subscripts "Ya" ཡ་བཏགས་བདུན།

      II) The Thirteen Subscripts "Ra" ར་བཏགས་བཅུ་བཞི།

      III) The Six Subscripts "La" ལ་བཏགས་དྲུག

      IV) The Thirteen Subscripts "Wa Sur" ཨྭ་ཟུར་བཅུ་གསུམ།

   3 C) Single Syllable with a Superscript and a Subscript མགོ་འདོགས་མིང་གསུམ་ཅན་གྱི་ཡི་གེ།

4) Summary Sheet

5) Pronunciation Summary

1) The Thirty Consonants གསལ་བྱེད་སུམ་ཅུ།

As you already know, the Tibetan alphabet consists of 30 consonants.
The lines on the top and the bottom of the transliteration show high and low tones respectively. Pay close attention to your teacher's pronunciation and repeat the consonants the same way he says them.

ཀ། ka[1]	ཁ། kha	ག། ga	ང། nga
ཅ། ca	ཆ། cha	ཇ། ja	ཉ། nya
ཏ། ta	ཐ། tha	ད། da	ན། na
པ། pa	ཕ། pha	བ། ba	མ། ma
ཙ། tsa	ཚ། tsha	ཛ། dza	ཝ། wa
ཞ། zha	ཟ། za	འ། 'a	ཡ། ya
ར། ra	ལ། la	ཤ། sha	ས། sa
ཧ། ha	ཨ། a		

Traditional Way of Gender Classification and Identification of Tones

རྟགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་དང་སྒྲ་གདངས་དྲག་ཞན་གྱི་རྣམ་གཞག

The Tibetan consonants are traditionally divided into five gender groups depending on how much effort needs to be put into their pronunciation. That is how the following gender categories were established:

Masculine	ཕོ།	ཀ་ཅ་ཏ་པ་ཙ།
Neuter	མ་ནིང་།	ཁ་ཆ་ཐ་ཕ་ཚ།
Feminine	མོ།	ག་ཇ་ད་བ་ཛ་ཝ་ཞ་ཟ་འ་ཡ་ཤ་ས།
Very Feminine	ཤིན་ཏུ་མོ།	ང་ཉ་ན་མ།
Sub-Feminine	མོ་གཤམ།	ར་ལ་ཧ་ཨ།

1. This chart shows the traditional **transliteration** which you can commonly find in written texts.

Unfortunately, the genders do not take the tones into account. So for simpler demonstration, have a look at the table and the Key to Pronunciation below. Colors will show you which groups have the same tone, and whether they are aspirated or non-aspirated.

ཀ་ [ka][2]	ཁ་ [kha]	ག་[kha]	ང་།[nga]
ཅ་[cha]	ཆ་ [chha]	ཇ་[chha]	ཉ།[nya]
ཏ་[ta]	ཐ་[tha]	ད་[tha]	ན།[na]
པ་[pa]	ཕ་[pha]	བ་[pha]	མ།[ma]
ཙ་[tsa]	ཚ་[ts'ha]	ཛ་[ts'ha]	ཝ།[wa]
ཞ་[sha]	ཟ་[sa]	འ་[ah]	ཡ།[ya]
ར་[ra]	ལ་[la]	ཤ་[shha]	ས།[s'ha]
ཧ་[ha]	ཨ།[a]		

Key to Pronunciation

Color	Tone	Pronunciation	Root Sound	Consonants	Gender
	High tone	Non-aspirated	ཨ།	ཀ་ཅ་ཏ་པ་ཙ།	Masculine ཕོ།
				ཨ།	Sub-Feminine མོ་གཤམ།
	High tone	Strongly aspirated	ཧ།	ཁ་ཆ་ཐ་ཕ་ཚ།	Neuter མ་ནིང་།
				ཧ།	Sub-Feminine མོ་གཤམ།
		Aspirated		ཤ་ས།	Feminine མོ།
	Low tone	Aspirated	འ།	ག་ཇ་ད་བ་ཛ་ཝ་ཞ་ཟ་འ་ཡ།	Feminine མོ།
				ར་ལ།	Sub-Feminine མོ་གཤམ།
	Low tone	Non-aspirated/ nasal	འ།	ང་ཉ་ན་མ།	Very Feminine ཤིན་ཏུ་མོ།

✍**Exercises S1.P1.E1-E6**

---

2. This chart shows the way of **pronouncing** the thirty consonants. For better distinction between the transliteration and pronunciation forms, the pronunciation in this textbook is always mentioned in **[ ]**.

How to Write

The writing style in which your textbook is written is called དབུ་ཅན་ [u-chen]. "U-chen" literally means "those with a head", meaning the consonants having a top line. It is an equivalent to block letters and it is the most commonly used type of writing.

You should also know the most important punctuation markers in Tibetan language:

"་"	ཚེག [tshek']	is used to separate syllables or words
"།"	ཚིག་ཤད། [chhik shhe]	is used as a marker for full stop (.) or comma (,)
"།།"	ཉིས་ཤད། [nyi shhe]	In prose, it marks the end of a section serving as a full stop (.) In verse texts, it is always written at the end of each line
"།། །།"	བཞི་ཤད། [shi shhe]	is used at the end of a chapter or an entire work
"༄༅།"	ཡིག་མགོ [yik' ng'go]	marks the beginning of a text or page

Exceptions: We never write a ཤད་ (།) after ཀ་ག་ཤ་ because their "legs" already count as one. Therefore, in a verse text instead of finishing the line with །།, they will be only followed by one། etc. Have a look at the example, verse by the 6th Dalai Lama.

མེ་ཏོག་ནམ་ཟླ་ཡལ་སོང་། །

གཡུ་སྦྲང་སེམས་པ་མ་སྐྱོ། །

བྱམས་པའི་ལས་འགྲོ་ཟད་པས། །

ང་ནི་སྐྱོ་རྒྱུ་མི་འདུག།

Also, letter ང has to be separated from a ཤད (།) with a ཚེག (་). e.g. དང་།

You can practice your writing skills in the Workbook. ✍**Workbook S1.P2.E1**

2) The Four Vowels དབྱངས་བཞི།

In this section we will learn the four vowels ཨི། ཨུ། ཨེ། ཨོ། "**I, U, E, O**".

◌ི	གི་གུ།	[khi khu]
◌ུ	ཞབས་ཀྱུ།	[shab kyu/tyu]
◌ེ	འགྲེང་བོ།	[ng'dreng po]
◌ོ	ན་རོ།	[na ro]

Pronouncing the Tibetan vowels isn't difficult. Look at the equivalent pronunciation in English:

ཨི།	I	as in	"p**ee**r", "r**ea**l", "**ea**r", etc.
ཨུ།	U	as in	"b**u**sh", "p**u**sh", "p**u**t", etc.
ཨེ།	E	as in	"p**ay**", "s**ay**", "m**ay**", etc.
ཨོ།	O	as in	"m**o**re", "d**oo**r", "**o**range", etc.

Spelling

Spelling may not seem very important to you but it actually plays a key role in your reading skills. Remember, the more you practice spelling words, the more fluent you will be in reading in no time.

ཨ་ +	གི་གུ་	=>	ཨི།	[a + khi khu]	=>	I
ཨ་ +	ཞབས་ཀྱུ་	=>	ཨུ།	[a + shab kyu]	=>	U
ཨ་ +	འགྲེང་བོ་	=>	ཨེ།	[a + ng'dreng po]	=>	E
ཨ་ +	ན་རོ་	=>	ཨོ།	[a + na ro]	=>	O

✍**Workbook S1.P3.E1-E3 and S1.P4.E1**

3) The Three Superscripts and The Four Subscripts

མགོ་ཅན་གསུམ་དང་འདོགས་ཅན་བཞི།

In order to distinguish differences in spoken as well as in written language, different kinds of spelling exist in the Tibetan language. That is why some consonants serve as superscripts or subscripts for certain root letters.

A) The Three Superscripts མགོ་ཅན་གསུམ།

The three superscripts are ར་ལ་ས།
Each of these superscripts can only be combined with certain consonants. With a superscripts, some of the consonants change in sound and tone:

Masculine letters keep the tone of the original root letter (represented by →)
Feminine letters acquire lower tone than the original letter carries (represented by ↓)
Very feminine letters acquire higher tone than the original letter carries (represented by ↑)

superscript ར་ལ་ས་	+	masculine ཀ་ཅ་ཏ་པ་ཙ་	→
		feminine ག་ཇ་ད་བ་ཛ་	↓
		very feminine ང་ཉ་ན་མ་	↑

The three superscripts are divided into three groups:

I) The Twelve Superscripts "Ra" ར་མགོ་བཅུ་གཉིས
II) The Eleven Superscripts "La" ལ་མགོ་བཅུ།
III) The Eleven Superscripts "Sa" ས་མགོ་བཅུ་གཅིག

Let's have a look at each of them in detail.

I) The Twelve Superscripts "Ra" ར་མགོ་བཅུ་གཉིས།

Consonant ར་(ra) can only work as a superscript for the following 12 consonants:

ར་ + ཀ་ག་ང་ཇ་ཉ་ཏ་ད་ན་བ་མ་ཙ་ཛ་

རྐ་	རྒ་	རྔ་	རྗ་	རྙ་	རྟ་	རྡ་	རྣ་	རྦ་	རྨ་	རྩ་	རྫ་
rKa	rGa	rNga	rJa	rNya	rTa	rDa	rNa	rBa	rMa	rTsa	rDza

Spelling

Look at the way we spell consonants with the Superscript “Ra”. Notice the **change** of pronunciation as well as tone in certain cases. Arrows ↑↓ signify that the tone of the root syllable has to be even higher or lower than the basic letter carries.

རྐ།	ར་ + ཀ་ + བཏགས་[3]	=	རྐ།	[ra + ka + tak'[4]]	=>	[ka]	→
རྒ།	ར་ + ག་ + བཏགས་	=	རྒ།	[ra + kha + tak']	=>	[ga]	↓
རྔ།	ར་ + ང་ + བཏགས་	=	རྔ།	[ra + nga + tak']	=>	[nga]	↑
རྗ།	ར་ + ཇ་ + བཏགས་	=	རྗ།	[ra + cha + tak']	=>	[ja]	↓
རྙ།	ར་ + ཉ་ + བཏགས་	=	རྙ།	[ra + nya + tak']	=>	[nya]	↑
རྟ།	ར་ + ཏ་ + བཏགས་	=	རྟ།	[ra + ta + tak']	=>	[ta]	→
རྡ།	ར་ + ད་ + བཏགས་	=	རྡ།	[ra + tha + tak']	=>	[da]	↓
རྣ།	ར་ + ན་ + བཏགས་	=	རྣ།	[ra + na + tak']	=>	[na]	↑
རྦ།	ར་ + བ་ + བཏགས་	=	རྦ།	[ra + pha + tak']	=>	[ba]	↓
རྨ།	ར་ + མ་ + བཏགས་	=	རྨ།	[ra + ma + tak']	=>	[ma]	↑
རྩ།	ར་ + ཙ་ + བཏགས་	=	རྩ།	[ra + tsa + tak']	=>	[tsa]	→
རྫ།	ར + ཛ་ + བཏགས་	=	རྫ།	[ra + ts'ha + tak']	=>	[dza]	↓

✍**Workbook S1.P5.E1 & E2**

II) The Ten Superscripts “La” ལ་མགོ་བཅུ།

Consonant ལ་(la) can only serve as a superscript when combined with the following 10 consonants:

ལ་ + ཀ་ག་ང་ཅ་ཇ་ཏ་ད་པ་བ་ཧ་

ལྐ་	ལྒ་	ལྔ་	ལྕ་	ལྗ་	ལྟ་	ལྡ་	ལྤ་	ལྦ་	ལྷ་
lKa	lGa	lNga	lCa	lJa	lTa	lDa	lPa	lBa	Lha

Spelling

Look at the way we spell consonants with the Superscript “La”. It is the same pattern we used with the superscript “Ra”. Again, notice the **change** of pronunciation as well as tone.

3. བཏགས་ means “attached”. While spelling, you are basically saying “when ཀ་ is attached to ར, it's རྐ།”
4. [tak'] **the apostrophe** here signifies that the consonant “k” isn't pronounced clearly

ལྐ།	ལ་ + ཀ་ + བཏགས་	=	ལྐ།	[la + ka + tak']	=>	[ka]	→
ལྒ།	ལ + ག་ + བཏགས་	=	ལྒ།	[la + kha + tak']	=>	[ga]	↓
ལྔ།	ལ + ང་ + བཏགས་	=	ལྔ།	[la + nga + tak']	=>	[nga]	↑
ལྕ།	ལ + ཅ་ + བཏགས	=	ལྕ།	[la + cha + tak']	=>	[cha]	→
ལྗ།	ལ + ཇ་ + བཏགས	=	ལྗ།	[la + chha + tak']	=>	[ja]	↓
ལྟ།	ལ + ཏ་ + བཏགས	=	ལྟ།	[la + ta + tak']	=>	[ta]	→
ལྡ།	ལ + ད་ + བཏགས	=	ལྡ།	[la + tha + tak']	=>	[da]	↓
ལྤ།	ལ + པ་ + བཏགས	=	ལྤ།	[la + pa + tak']	=>	[pa]	↑
ལྦ།	ལ + བ་ + བཏགས	=	ལྦ།	[la + pha + tak']	=>	[ba]	↓
ལྷ།	ལ + ཧ་ + བཏགས	=	ལྷ།	[la + ha + tak']	=>	[lHa]	↑

✍**Workbook S1.P6.E1&E2**

III) The Eleven Superscripts "Sa" ས་མགོ་བཅུ་གཅིག

Consonant ས་(sa) can only serve as a superscript when combined with the following 11 consonants:

ས་ + ཀ་ག་ང་ཉ་ཏ་ད་ན་པ་བ་མ་ཙ་

སྐ་	སྒ་	སྔ་	སྙ་	སྟ་	སྡ་	སྣ་	སྤ་	སྦ་	སྨ་	སྩ་
sKa	sGa	sNga	sNya	sTa	sDa	sNa	sPa	sBa	sMa	sTsa

Spelling

Look at the way we spell consonants with the Superscript "Sa". It is the same pattern as we use with the superscript "Ra" and "La". Again, notice the **change** of pronunciation as well as tone.

སྐ།	ས་ + ཀ་+ བཏགས་	=	སྐ།	[s'ha + ka + tak']	=>	[ka]	→
སྒ།	ས་ + ག་+ བཏགས་	=	སྒ།	[s'ha + kha + tak']	=>	[ga]	↓
སྔ།	ས་ + ང་+ བཏགས་	=	སྔ།	[s'ha + nga + tak']	=>	[nga]	↑

སྙ།	ས་ + ཉ་+ བཏགས་	=	སྙ།	[s'ha + nya + tak']	=>	[nya]	↑
སྟ།	ས་ + ཏ་+ བཏགས་	=	སྟ།	[s'ha + ta + tak']	=>	[ta]	→
སྡ།	ས་ + ད་+ བཏགས་	=	སྡ།	[s'ha + tha + tak']	=>	[da]	↓
སྣ།	ས་ + ན་+ བཏགས་	=	སྣ།	[s'ha + na + tak']	=>	[na]	↑
སྤ།	ས་ + པ་+ བཏགས་	=	སྤ།	[s'ha + pa + tak']	=>	[pa]	→
སྦ།	ས་ + བ་+ བཏགས་	=	སྦ།	[s'ha + pha + tak']	=>	[ba]	↓
སྨ།	ས་ + མ་+ བཏགས་	=	སྨ།	[s'ha + ma + tak']	=>	[ma]	↑
སྩ།	ས་ + ཙ་+ བཏགས་	=	སྩ།	[s'ha + tsa + tak']	=>	[tsa]	→

✍**Exercises S1.P7.E1&E2**

B) The Four Subscripts འདོགས་ཅན་བཞི།

In this section we will cover the Four Subscripts which are:

Sound	Subscript	Name	Pronunciation
ཡ་	ྱ	ཡ་བཏགས།	[ya tak']
ར་	ྲ	ར་བཏགས།	[ra tak']
ལ་	ླ	ལ་བཏགས།	[la tak']
ཝ་	ྭ	ཝ་ཟུར།	[wa sur]

In writing, the four subsripts are attached to particular root letter. In some cases, **a change** on **pronunciation** and **tone** occurs. These changes will be discussed in detail in each of the four categaries, which are:

I) The Seven Subscripts "Ya" ཡ་བཏགས་བདུན།
II) The Thirteen Subscripts "Ra" ར་བཏགས་བཅུ་གསུམ།
III) The Six Subscripts "La" ལ་བཏགས་དྲུག
IV) The Thirteen "Wa Sur" ཝ་ཟུར་བཅུ་གསུམ།

1) The Seven Subscripts "Ya" ཡ་བཏགས་བདུན།

Consonant ཡ་ can only serve as a subscript of the following 7 consonants:

ཀ་ཁ་ག་པ་ཕ་བ་མ་ + ཡ་

ཀྱ་	ཁྱ་	གྱ་	པྱ་[cha]	ཕྱ་[chha]	བྱ་[cha]	མྱ་[nya]
kya	khya	gya	pya	phya	bya	mya

Pronunciation

The pronunciation changes significantly with the following consonants:

		Lhasa Accent	Other
ཀྱ།	is pronounced as	[kya]	[tya]
ཁྱ།	is pronounced as	[khya]	[thya]
གྱ།	is pronounced as	[khya]	[thya]
པྱ།	is pronounced as	ཅ།	[tya]
ཕྱ།	is pronounced as	ཆ།	
བྱ།	is pronounced as	ཇ།	
མྱ།	is pronounced as	ཉ།	

Spelling

Look at the way we spell the consonants with Subscripts "Ya":

ཀྱ།	ཀ་ + ཡ་ + བཏགས་	=	ཀྱ།	[ka + ya + tak']	=>	[kya/tya]	→
ཁྱ།	ཁ་ + ཡ་ + བཏགས་	=	ཁྱ།	[kha + ya + tak']	=>	[khya/thya]	→
གྱ།	ག་ + ཡ་ + བཏགས་	=	གྱ།	[kha + ya + tak']	=>	[khya/thya]	→
པྱ།	པ་ + ཡ་ + བཏགས་	=	པྱ།	[pa + ya + tak']	=>	[cha]	→
ཕྱ།	ཕ་ + ཡ་ + བཏགས་	=	ཕྱ།	[pha + ya + tak']	=>	[chha]	→
བྱ།	བ་ + ཡ་ + བཏགས་	=	བྱ།	[pha + ya + tak']	=>	[chha]	→
མྱ།	མ་ + ཡ་ + བཏགས་	=	མྱ།	[ma + ya + tak']	=>	[nya]	→

✍**Workbook S1.P8.E1 & E2**

II) The Thirteen Subscripts “Ra” ར་བཏགས་བཅུ་གསུམ།

Consonant ར་ can only serve as a subscript to the following 13 consonants:

ཀ་ཁ་ག་ཏ་ཐ་ད་ན་པ་ཕ་བ་མ་ཤ་ས་ཧ་ + ར་

ཀྲ་	ཁྲ་	གྲ་	ཏྲ་	ཐྲ་	དྲ་	ནྲ་	པྲ་	ཕྲ་	བྲ་	མྲ་	ཤྲ་	སྲ་	ཧྲ་
kra	khra	gra	tra	thra	dra	nra	pra	phra	bra	mra	shra	sra	hra

Spelling

Look at the way we spell consonants with the Subscripts “Ra”. Most of the subscripts do not change in tone. Those who do change are marked with ↑. Some also change in pronounciation:

ཀྲ། ཏྲ། པྲ། => [tra]
ཁྲ། ཐྲ ཕྲ། => [thra]
གྲ། དྲ། བྲ། => [thra]

ཤྲ། is an exception and is pronounced [shra]

ཀྲ།	ཀ་ + ར་ + བཏགས	=	ཀྲ།	[ka + ra + tak’]	=>	[tra]	→
ཁྲ།	ཁ་ + ར་ + བཏགས་	=	ཁྲ།	[kha + ra + tak’]	=>	[thra]	→
གྲ།	ག་ + ར་ + བཏགས་	=	གྲ།	[kha + ra + tak’]	=>	[thra]	→
ཏྲ།	ཏ་ + ར་ + བཏགས་	=	ཏྲ།	[ta + ra + tak’]	=>	[tra]	→
ཐྲ།	ཐ་ + ར་ + བཏགས་	=	ཐྲ	[tha + ra + tak’]	=>	[thra]	→
དྲ།	ད་ + ར་ + བཏགས་	=	དྲ།	[tha + ra + tak’]	=>	[thra]	→
ནྲ།	ན་ + ར་ + བཏགས་	=	ནྲ།	[na + ra + tak’]	=>	[nra]	→
པྲ།	པ་ + ར་ + བཏགས་	=	པྲ།	[pa + ra + tak’]	=>	[tra]	→
ཕྲ།	ཕ་ + ར་ + བཏགས་	=	ཕྲ།	[pha + ra + tak’]	=>	[thra]	→
བྲ།	བ་ + ར་ + བཏགས་	=	བྲ།	[pha + ra + tak’]	=>	[thra]	→

ནྲ།	ན་ + ར་ + བཏགས	=	ནྲ།	[na + ra + tak']	=>	[na]	↑
མྲ།	མ་ + ར་ + བཏགས་	=	མྲ།	[ma + ra + tak']	=>	[ma]	↑
ཤྲ།	ཤ་ + ར་ + བཏགས་	=	ཤྲ།	[sha + ra + tak']	=>	[sha]	↑
སྲ།	ས་ + ར་ + བཏགས་	=	སྲ།	[s'ha + ra + tak']	=>	[sa]	↑
ཧྲ།	ཧ་ + ར་ + བཏགས་	=	ཧྲ།	[ha + ra + tak']	=>	[shra]	↑

✍**Workbook S1.P9.E1&E2**

III) The Six Subscripts "La" ལ་བཏགས་དྲུག

Consonant ལ་ can only be subjoined to the following 6 consonants:

ཀ་ག་བ་ར་ས་ཟ་ + ལ་

ཀླ་	གླ་	བླ་	རླ་	སླ་	ཟླ་ [da]
kLa	gLa	bLa	rLa	sLa	zLa

Spelling

Look at the way we spell consonants with the Subscript "La". All the consonants are pronounced **[la]** in higher tone than the consonant "ལ་" normally has. An exception ཟླ། is, strangely enough, pronounced **[da]** in a lower tone.

ཀླ།	ཀ + ལ་ + བཏགས	=	ཀླ།	[ka + la + tak']	=>	[la]	↑
གླ།	ག + ལ་ + བཏགས	=	གླ།	[kha + la + tak']	=>	[la]	↑
བླ།	བ + ལ་ + བཏགས	=	བླ།	[pha + la + tak']	=>	[la]	↑
རླ།	ར + ལ་ + བཏགས	=	རླ།	[ra + la + tak']	=>	[la]	↑
སླ།	ས + ལ་ + བཏགས	=	སླ།	[s'ha + la + tak']	=>	[la]	↑
ཟླ།	ཟ + ལ་ + བཏགས	=	ཟླ།	[sa + la + tak']	=>	[da]	↓

✍**Workbook S1.P10.E1&E2**

IV) The Thirteen Wa Sur ཝ་ཟུར་བཅུ་གསུམ།

"Wa Sur"can only be subjoined to the following 13 consonants:

ཀ་ཁ་ག་ཉ་ད་ཙ་ཚ་ཞ་ཟ་ར་ལ་ཤ་ཧ་ +ྭ

ཀྭ་	ཁྭ་	གྭ་	ཉྭ་	དྭ་	ཙྭ་	ཚྭ་	ཞྭ་	ཟྭ་	རྭ་	ལྭ་	ཤྭ་	ཧྭ་
kwa	khwa	gwa	nywa	dwa	tswa	tshwa	shwa	swa	rwa	lwa	shwa	hwa

Pronunciation

The great thing about "Wa Sur" is that it does **not change** the **pronunciation** or **tone** of the original consonant it is attached to. "Wa Sur" is only used in written language, in order to distinguish words with the same sound.

Example:	ར་ goat	x	རྭ་ horn
	ཟ་ hair tip	x	ཟྭ་ angle

Spelling

Look at the way we spell consonants with a "Wa Sur".

ཀྭ།	ཀ + ཝ་ + ཟུར =	ཀྭ།	[ka] + [wa+sur]	=>	[ka]	→
ཁྭ།	ཁ + ཝ་ + ཟུར =	ཁྭ།	[kha] + [wa+sur]	=>	[kha]	→
གྭ།	ག + ཝ་ + ཟུར =	གྭ།	[kha] + [wa+sur]	=>	[kha]	→
ཉྭ།	ཉ + ཝ་ + ཟུར =	ཉྭ།	[nya] + [wa+sur]	=>	[nya]	→
དྭ།	ད + ཝ་ + ཟུར =	དྭ།	[tha] + [wa+sur]	=>	[tha]	→
ཙྭ།	ཙ + ཝ་ + ཟུར =	ཙྭ།	[tsa] + [wa+sur]	=>	[tsa]	→
ཚྭ།	ཚ + ཝ་ + ཟུར =	ཚྭ།	[ts'ha] + [wa+sur]	=>	[ts'ha]	→
ཞྭ།	ཞ + ཝ་ + ཟུར =	ཞྭ།	[sha] + [wa+sur]	=>	[sha]	→

རྭ།	ར + ཝ་ + ཟུར =	རྭ།	[ra] + [wa+sur] => [ra]	→
ལྭ།	ལ + ཝ་ + ཟུར =	ལྭ།	[la] + [wa+sur] => [la]	→
ཤྭ	ཤ + ཝ་ + ཟུར =	ཤྭ།	[shha] + [wa+sur] => [shha]	→
ཧྭ།	ཧ + ཝ་ + ཟུར =	ཧྭ།	[ha] + [wa+sur] => [ha]	→

✍Workbook S1.P11.E1

The Fourteen Root letters with a Superscript and Subscript

བརྟེགས་མའི་ཡི་གེ་བཅུ་བཞི།

རྐྱ།	ར་ + ཀ་ + བཏགས་ = རྐ་ + ཡ་ + བཏགས་ =	རྐྱ།	[ra + ka + tak’] => [ka] → + [ya tak’] => [kya/tya]	→
སྐྱ།	ས་ + ཀ + བཏགས་ = སྐ་ + ཡ + བཏགས་ =	སྐྱ།	[s’ha + ka + tak’] => [ka] → + [ya tak’] => [kya/tya]	→
རྒྱ།	ར་ + ག་ + བཏགས་ = རྒ་ + ཡ་ + བཏགས་ =	རྒྱ།	[ra + kha + tak’] => [ga] ↓ + [ya tak’] => [gya]	↓
སྒྱ།	ས་ + ག་ + བཏགས་ = སྒ་ + ཡ་ + བཏགས་ =	སྒྱ།	[s’ha + kha + tak’] => [ga] ↓ + [ya tak’] => [gya]	↓
སྤྱ།	ས་ + པ་ + བཏགས་ = སྤ་ + ཡ་ + བཏགས་ =	སྤྱ།	[s’ha + pa + tak’] => [pa] → + [ya tak’] => [cha]	→
སྦྱ།	ས་ + བ་ + བཏགས་ = སྦ་ + ཡ་ + བཏགས་ =	སྦྱ།	[s’ha + pha + tak’] => [ba] ↓ + [ya tak’] => [ja]	↓
རྨྱ།	ར་ + མ་ + བཏགས་ = རྨ་ + ཡ་ + བཏགས་ =	རྨྱ།	[ra + ma + tak’] => [ma] ↑ + [ya tak’] => [nya]	↑
སྨྱ།	ས་ + མ་ + བཏགས་ = སྨ་ + ཡ་ + བཏགས་ =	སྨྱ།	[s’ha + ma + tak’] => [ma] ↑ + [ya tak’] => [nya]	↑
སྐྲ།	ས་ + ཀ་ + བཏགས་ = སྐ་ + ར་ + བཏགས་ =	སྐྲ།	[s’ha + ka + tak’] => [ka] → + [ra tak’] => [tra]	→
སྒྲ།	ས་ + ག་ + བཏགས་ = སྒ + ར་ + བཏགས་ =	སྒྲ།	[s’ha + kah + tak’] => [ga] ↓ + [ra tak’] => [dra]	↓
སྣྲ།	ས་ + ན་ + བཏགས་ = སྣ་ + ར་ + བཏགས་ =	སྣྲ།	[s’ha + na + tak’] => [na] → + [ra tak’] => [na]	→
སྤྲ།	ས་ + པ་ + བཏགས་ = སྤ་ + ར་ + བཏགས་ =	སྤྲ	[s’ha + pa + tak’] => [pa] → + [ra tak’] => [tra]	→
སྦྲ།	ས་ + བ་ + བཏགས་ = སྦ་ + ར་ + བཏགས་ =	སྦྲ།	[s’ha + pha + tak’] => [ba] ↓ + [ra tak’] => [dra]	↓
སྨྲ།	ས་ + མ་ + བཏགས་ = སྨ་ + ར་ + བཏགས་ =	སྨྲ	[s’ha + ma + tak’] => [ma] ↑ + [ra tak’] => [ma]	↑

✍Workbook S1.P12.E1&E2

Summary Sheet

30 consonants གསལ་བྱེད་སུམ་ཅུ།		ཀ་ཁ་ག་ང་། ཅ་ཆ་ཇ་ཉ། ཏ་ཐ་ད་ན། པ་ཕ་བ་མ། ཙ་ཚ་ཛ་ཝ། ཞ་ཟ་འ་ཡ། ར་ལ་ཤ་ས། ཧ་ཨ།
The Four Vowels དབྱངས་བཞི།		ཨི། ཨུ། ཨེ། ཨོ།
The Three Superscripts མགོ་ཅན་གསུམ།	Superscript “Ra” ར་མགོ Superscript “La” ལ་མགོ Superscript “Sa” ས་མགོ	རྐ་རྒ་རྔ་རྗ་རྙ་རྟ་རྡ་རྣ་རྦ་རྨ་རྩ་རྫ། ལྐ་ལྒ་ལྔ་ལྕ་ལྗ་ལྟ་ལྡ་ལྤ་ལྦ་ལྷ། སྐ་སྒ་སྔ་སྙ་སྟ་སྡ་སྣ་སྤ་སྦ་སྨ་སྩ།
The Four Subscripts འདོགས་ཅན་བཞི།	Subscript “Ya” ཡ་བཏགས། Subscript “Ra” ར་བཏགས། Subscript “La” ལ་བཏགས། Subscript “Wa Sur” ཝ་ཟུར།	ཀྱ་ཁྱ་གྱ་པྱ་ཕྱ་བྱ་མྱ། ཀྲ་ཁྲ་གྲ་ཏྲ་ཐྲ་དྲ་ནྲ་པྲ་ཕྲ་བྲ་མྲ་སྲ་ཧྲ། ཀླ་གླ་བླ་ཟླ་རླ་སླ། ཀྭ་ཁྭ་གྭ་ཉྭ་དྭ་ཙྭ་ཚྭ་ཞྭ་ཟྭ་རྭ་ལྭ་ཤྭ་ཧྭ།

Overview of Pronunciation

The Fourteen Root Letters

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
ཀ་	[ka]	NA	རྐ་ ལྐ་ སྐ་	[ka],	→	NA	ཀྱ་ ཀྲ་ ཀྭ་	[tya] **[tra]** [ka]	→	NA	རྐྱ་ སྐྱ་ སྐྲ་	[tya] **[tya]** [tra]	→	NA	ཀླ་	[la]	↑	NA
ཁ་	[kha]	A	-	-	-	-	ཁྱ་ ཁྲ་ ཁྭ་	[thya] **[thra]** [kha]	→	NA	-	-	-	-	-	-	-	-
ག་	[kha]	A	རྒ་ ལྒ་ སྒ་	**[ga]**	↓	**NA**	གྱ་ གྲ་ གྭ་	[thya] **[thra]** [kha]	→	**A**	རྒྱ་ སྒྱ་ སྒྲ་	**[dya]** **[dya]** **[dra]**	↓	**NA**	གླ།	[la]	↑	NA
ང་	[nga]	NN	རྔ་ ལྔ་ སྔ་	[nga]	↑	N	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ཅ་	[cha]	NA	ལྕ་	[cha]	→	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ཆ་	[ccha]	A	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ཇ	[ccha]	A	རྗ་ ལྗ་	**[ja]**	↓	**NA**	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ཉ་	[nya]	NN	རྙ་ སྙ་	[nya]	↑	NN	ཉྭ་	[nya]	→	N	-	-	-	-	-	-	-	-
ཏ་	[ta]	NA	རྟ་ ལྟ་ སྟ་	[ta]	→	NA	ཏྲ་	[tra]	→	NA	-	-	-	-	-	-	-	-
ཐ་	[tha]	A	-	-	-	-	ཐྲ་	[thra]	→	A	-	-	-	-	-	-	-	-
ད་	[tha]	A	རྡ་ ལྡ་ སྡ་	**[da]**	↓	**N**	དྲ་ དྭ་	[tra] [tha]	→	NA	-	-	-	-	-	-	-	-
ན་	[na]	NN	རྣ་ སྣ་	[na]	↑	NN	ནྲ་	[na]	→	NN	སྣྲ་	[na]	↑	NN	-	-	-	-
པ་	[pa]	NA	ལྤ་ སྤ་	[pa]	↑	NA	པྱ་ པྲ་	**[cha]** **[tra]**	→	NA	སྤྱ་ སྤྲ།	[cha] [tra]	↑	NA	-	-	-	-
ཕ་	[pha]	A	-	-	-	-	ཕྱ་ ཕྲ་	**[ccha]** **[thra]**	→	A	-	-	-	-	-	-	-	-
བ་	[pha]	A	རྦ་ ལྦ་ སྦ་	**[ba]**	↓	**NA**	བྱ་ བྲ་	**[chha]** **[thra]**	→	**NA**	སྦྱ་ སྦྲ་	[ja] [dra]	↓	**NA**	བླ་	[la]	↑	NA

མ་	[ma]	NN	རྨ་ སྨ་	[ma]	↑	NN	མྱ་ མྲ་	[ma] [nya]	↑ →	NN NN	རྨྱ་ སྨྱ་ སྨྲ་	**[nya]** **[nya]** [ma]	↑	NN	-	-	-	-
ཙ་	[tsa]	NA	རྩ་ སྩ་	[tsa]	→	NA	ཙྱ་	[tsa]	→	NA	-	-	-	-	-	-	-	-
ཚ་	[ts'ha]	A	-	-	-	-	ཚྱ་	[ts'ha]	→	A	-	-	-	-	-	-	-	-
ཛ་	[ts'ha]	A	རྫ་	[dza]	↓	**NA**	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ཝ་	[wa]	-	-	-		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ཞ་	[sha]	A	-	-	-	-	ཞྱ་	[sha]	→	A	-	-	-	-	-	-	-	-
ཟ་	[sa]	A	-	-	-	-	ཟྱ་	[sa]	→	A	-	-	-	-	ཟླ་	**[da]**	↓	NA
འ་	[ah]	A	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ཡ་	[ya]	A	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ར་	[ra]	A	-	-	-	-	རྱ་	[ra]	→	A	-	-	-	-	རླ་	[la]	↑	NA
ལ་	[la]	A	-	-	-	-	ལྱ་	[la]	→	A	-	-	-	-	-	-	-	-
ཤ་	[shha]	A	-	-	-	-	ཤྱ་	[shha]	→	A	-	-	-	-	-	-	-	-
ས་	[s'ha]	A	-	-	-	-	སྱ་	[s'ha]	↑	A	-	-	-	-	སླ་	[la]	↑	NA
ཧ་	[ha]	A	ལྷ་	**[lha]**			ཧྱ་ ཧྲ་	[ha] [shra]	→	A	-	-	-	-	-	-	-	-
ཨ་	[a]	NA	-	-	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-	-	-

Key to the table

1.	Root letters
2.	Pronunciation of simple letters
3.	Pronunciation of simple letters: **A** aspirated, **NA** non-aspirated, **NN** non-aspirated nasal
4.	**Superscripts** that exist in combination with the given root letter
5.	Change of **sound** of the root letter with a superscript
6.	Change of **tone** of the root letter with a superscript: ↑ The tone is higher than the tone that the simple letter carries → The tone is the same as the tone that the simple letter carries ↓ The tone is lower than the tone that the simple letter carries
7.	Superscripts: **A** aspirated, **NA** non-aspirated, **N** nasal
8.	**Subscripts** that exist in combination with the given root letter
9.	Change of **sound** of the letter with a subscript
10.	Change of **sound** of the letter with a subscript
11.	Subscripts: **A** aspirated, **NA** non-aspirated, **N** nasal
12.	Root letterswith a superscript and subscript
13.	Change of **sound** of the root letter with a superscript and subscript
14.	Change of **tone** of the rootletter with a superscript and subscript
15.	Root letters with a superscript and subscript: **A** aspirated, **NA** non-aspirated, **N** nasal
16.	**Subscripts "La"**
17.	Change of **sound** of the root letter with a Subscript "La"
18.	Change of **tone** of the root letter with a Subscript "La"

Tibetan Alphabet

བོད་ཀྱི་དབྱངས་གསལ།

Section Two

སྡེ་ཚན་གཉིས་པ།

Word Formation ཚིག་གི་གྲུབ་སྟངས།

1. The Five Prefixes སྔོན་འཇུག
2. The Ten Suffixes རྗེས་འཇུག
3. The Two Post-Suffixes ཡང་འཇུག

Word Formation ཚིག་གི་གྲུབ་སྟངས།

In this section, we will have a look at how the words are formed in the Tibetan language. We will learn more about **prefixes**, **suffixes** and **post-suffixes,** and how they influence the pronunciation.

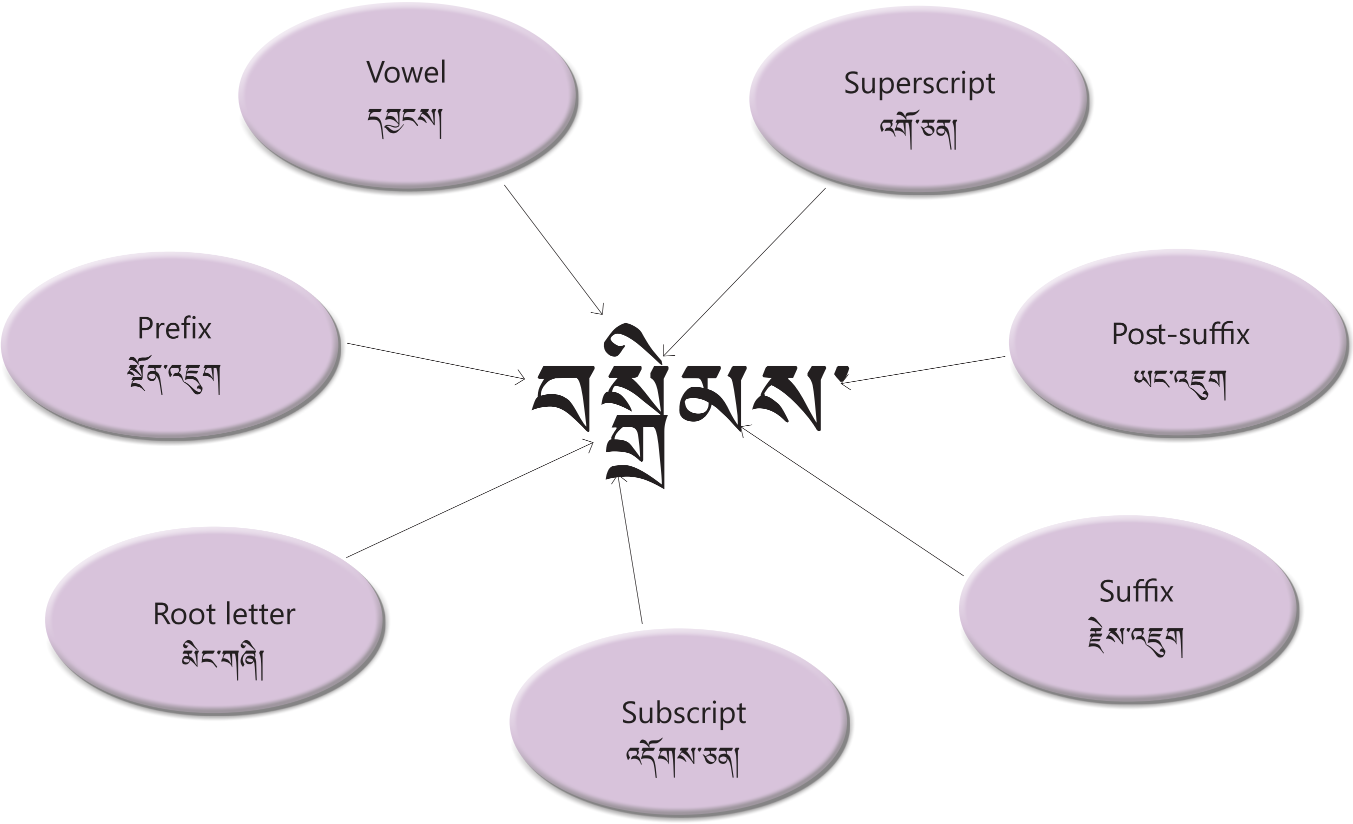

1) The Five Prefixes སྔོན་འཇུག་ལྔ།

Prefix is a letter which comes **before** a root letter. In Tibetan language, only one prefix in a word is possible. The five prefixes are:

ག་	ད་	བ་	མ་	འ་
ga	da	ba	ma	‘a

How to pronounce the 5 prefixes

When spelling, the prefixes are pronounced differently than the root letter. Have a look at the box:

ག།	=>	གའོ།	[kha]	=>	[kha-o]
ད།	=>	དའོ།	[tha]	=>	[tha-o]
བ།	=>	བའོ།	[pha]	=>	[pha-o]
མ།	=>	མའོ།	[ma]	=>	[ma-o]
འ།	=>	འའོ།	[ah]	=>	[ah-o]

How to spell words with prefixes

Let's have a look on how to spell words with prefixes on the following examples:

གཏེ།	ག་ + ཏ་ + ེ	=>	གཏེ།	[kha-o]	+	[ta]	+	[ng'deng po]	=>	[te]
དགུ	ད་ + ག་ + ུ	=>	དགུ	[tha-o]	+	[kha]	+	[shab kyu]	=>	[gu]
བཅུ།	བ་ + ཅ་ + ུ	=>	བཅུ།	[pha-o]	+	[cha]	+	[shab kyu]	=>	[chu]
མཁོ།	མ་ + ཁ་ + ོ	=>	མཁོ།	[ma-o]	+	[kha]	+	[na ro]	=>	[m'kho]
འགོ	འ་ + ག་ + ོ	=>	འགོ	[ah-o]	+	[kha]	+	[na ro]	=>	[ng'go]

✍Workbook S2.P1.E1

Look at the following table. Notice the consonants that follow the five prefixes. If you learn them by heart, you will have fewer problems with correct spelling in the future.

Prefix	followed by
ག་	ཅ་ཉ་ཏ་ད་ན་ཙ་ཞ་ཟ་ཡ་ཤ་ས།
ད་	ཀ་ག་ང་པ་བ་མ།
བ་	ཀ་ག་ཅ་ཇ་ཉ་ཏ་ད་ན་ཙ་ཛ་ཞ་ཟ་ཤ་ས།
མ་	ཁ་ག་ང་ཆ་ཇ་ཉ་ཐ་ད་ན་ཚ་ཛ།
འ་	ཁ་ག་ཆ་ཇ་ཐ་ད་ཕ་བ་ཚ་ཛ།

Prefixes play a key role in spelling. Not only do they change the spelling to help distinguish words from each other (e.g. གཏང་"will send", བཏང་"sent"), but they also affect the sound and pronunciation of some root letters.

A) In terms of **writing**, prefixes follow these rules:

1. Letters ལྷ་འ་ལ་ཧ་ཨ་ never take a prefix.
2. Root letter following a prefix must at least have one of the following: a vowel, superscript, subscript, or a suffix (e.g. གཡོ། བསྐྱ། འཁྲ། དཀས།).

B) In terms of **pronunciation**, prefixes follow these rules:

1. Prefixes མ་ and འ་ change root letters into a nasalized sound, e.g. མཁོ། [m'kho], འཁུ། [ng'khu].
2. Prefixes **never change the sound** or **tone** of masculine letters **ཀ་ཅ་ཏ་པ་ཙ**, e.g. དཀུ། [ku], གཅི། [chi], བཏུ། [tu], དཔེ། [pe], གཙི། [tsi].
3.Prefixes change feminine letters **ག་ཇ་ད་ཛ་** to a **deeper** tone, e.g. དགོ། [go], འཇུ། [ju], བདེ། [de], འཛི། [dzi].
4. Prefixes change very feminine letters **ང་ཉ་ན་མ་** to a **higher nasalized** tone. དངོ། [ngo], གཉི། [nyi], མནོ། [no], དམེ། [me].
5. Prefix changes the feminine letter ཡ་ to a **high** tone, e.g. གཡོ [yo]

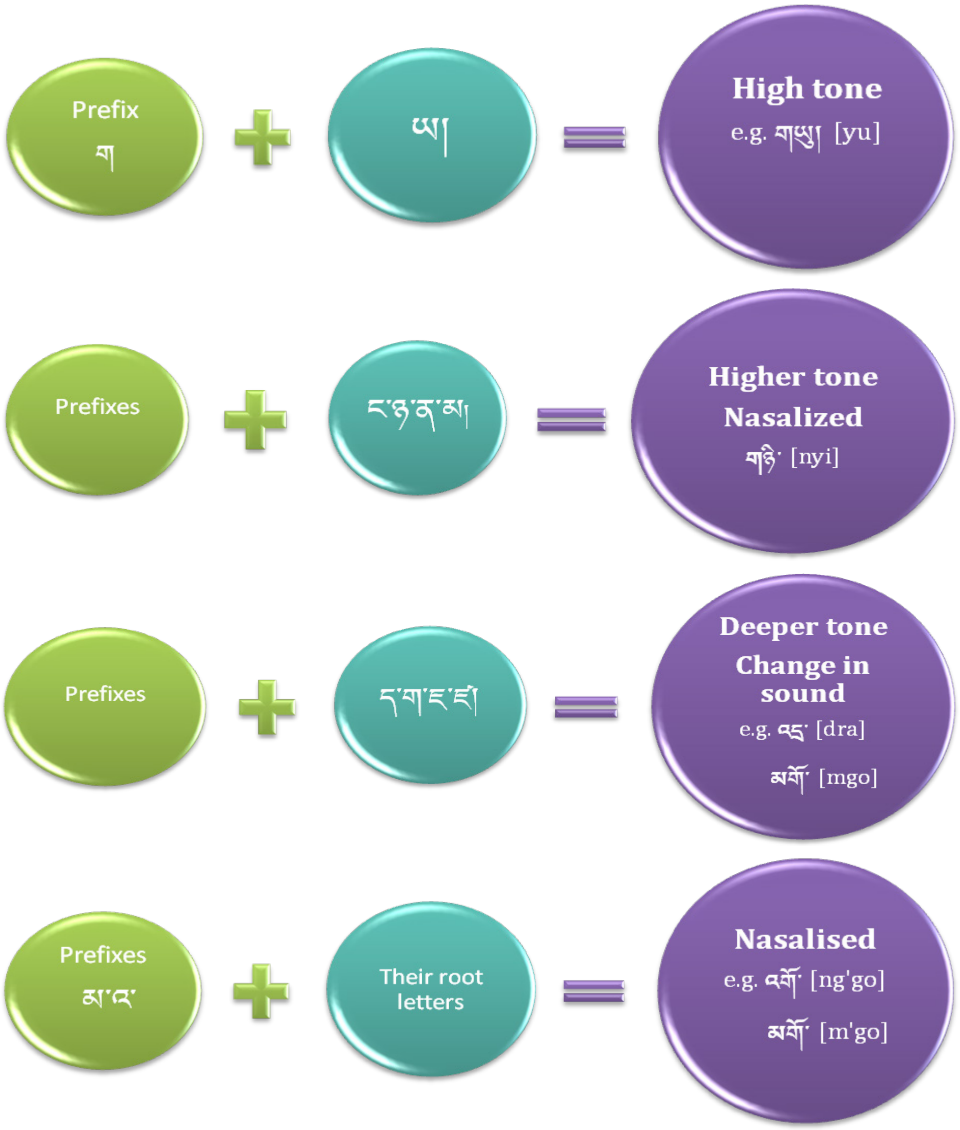

Letter བ་

An exception would be the letter བ་. Look at the following table which shows the changes in its pronunciation and tone.

Prefix	Root letter	Pronunciation	Tone	Examples
ད་	བ་	[wa]	↑	དབུ་ [wu] head (H)
ད་	བྱ་	[ya]	↑	དབྱེ་ [ye] divide
ད་	བྲ་	[ra]	↑	དབྲ་ [dra] name of a Tibetan lineage
འ་	བ་	[ba]	↓	འབུ་ [ng'bu] insect
འ་	བྱ་	[ja]	↓	འབྱུང་ [ng'jung] to come
འ་	བྲ་	[dra]	↓	འབྲི་ [ng'dri] to write

✍Exercises S2.P1.E3

Other letters that change their original sound, when preceded with a prefix:

	Root letter	Sound	Tone	Examples
Prefix +	ག་	[ga]	↓	དགེ་ [ge] virtue
	ཇ་	[ja]	↓	འཇུ་ [ng'ju] to hold
	ད་	[da]	↓	འདི་ [di] this
	ཛ་	[dza]	↓	འཛིན་ [ng'dzin] to catch

✍**Workbook S2.P1.E4&E5**

2) The Ten Suffixes རྗེས་འཇུག་བཅུ།

Suffix is a letter which comes **right after** the root letter. In the Tibetan language, two letters can be added to root letter. We call them suffix and post-suffix respectively. In this section, we will have a look at the ten suffixes which are:

ག་	ང་	ད་	ན་	བ་	མ་	འ་	ར་	ལ་	ས་
ga	nga	da	na	ba	ma	‘a	ra	la	sa

It is impossible to set exact rules on how to pronounce the suffixes since many factors have to be taken into account; the pronunciation of suffixes depends on whether a word contains a prefix, a vowel (or both), which of the ten suffixes follows them, what accent the speaker uses, etc.

However, some rules can be laid down and applied generally.

A) In terms of **writing**, suffixes follow these rules:

1. They can be added to any consonant, even themselves (e.g. དད། ངང་།).
2. If འ་ serves as a suffix, the root letter must have a prefix as well (e.g. གཟའ། དགའ།).

B) In terms of **pronunciation**, suffixes follow these rules:

Suffixes	Pronunciation	Similar pronunciation in English	Examples
ག་ ང་ བ་ མ་	ཨག།	ག་ is almost silent, no equivalent	དག། [thak’] pure
	ཨང་།	ང་ is nasalized, as in “lung”	དང་། [thang] and
	ཨབ།	བ་ similar to “up” but less pronounced	རབ། [rap] excellent
	ཨམ།	མ་ sounds as “um” in “come”	ལམ། [lam] path
ར་	ཨར།	Pronounced as Scottish “R” “problem”	མར། [mar] butter
འ་	-	Not pronounced and doesn’t affect the root letter’s pronunciation	མཐའ། [m’tha] end
ལ་	ཨེལ།	[el]; ལ་is almost silent in spoken Tibetan, e.g. “elementary” in British English	གསལ། [sel] clear
ན་	ཨེན།	[en] as in “pen”	མན། [men] inferior
ད་	ཨེ།	[e] as in “say”	ནད། [ne] illness
ས་	ཨེ།	[e] as in “say”	ལས། [le] karma

How to spell words with suffixes

ཨག།	ཨ + ག་	=	ཨག།	[a] + [kha]	=	[ak]
ཨང་།	ཨ + ང་	=	ཨང་།	[a] + [nga]	=	[ang]
ཨབ།	ཨ + བ་	=	ཨབ།	[a] + [pha]	=	[ap]
ཨམ།	ཨ + མ་	=	ཨམ།	[a] + [ma]	=	[am]
ཨར།	ཨ + ར་	=	ཨར།	[a] + [ra]	=	[ar]
ཨའ།	ཨ + འ་	=	ཨའ།	[a] + [ah]	=	[a]
ཨལ།	ཨ + ལ་	=	ཨལ།	[a] + [la]	=	[el]
ཨན།	ཨ + ན་	=	ཨན།	[a] + [na]	=	[en]
ཨས།	ཨ + ས་	=	ཨས།	[a] + [s'ha]	=	[e]
ཨད།	ཨ + ད་	=	ཨད།	[a] + [tha]	=	[e]

✍**Workbook S2.P2.E1-E2**

Vowels and Suffixes ལ་ན་ད་ས།

As we saw in the previous table, suffixes ལ་ན་ད་ས་ change the word's final sound into [ཨེལ་], [ཨེན་], [ཨེ་], [ཨེ་] respectively, provided the root letter does not carry a vowel.
Let's have a look now at what happens with the pronunciation when a word **contains a vowel** and one of the suffixes ལ་ན་ད་ས།

Suffix ལ།

ཨི་ + ལ་ = ཨིལ།	[i] + [la] = [il]
ཨུ་ + ལ་ = **ཨུལ།**	[u] + [la] = **[ül]**
ཨེ་ + ལ་ = ཨེལ།	[e] + [la] = [el]
ཨོ་ + ལ་ = **ཨོལ།**	[o] + [la] = **[öl]**

Suffix ན།

ཨི་ + ན་ = ཨིན།	[i] + [na] = [in]
ཨུ་ + ན་ = **ཨུན།**	[u] + [na] = **[ün]**
ཨེ་ + ན་ = ཨེན།	[e] + [na] = [en]
ཨོ་ + ན་ = **ཨོན།**	[o] + [na] = **[ön]**

Suffix ད།

ཨི་ + ད་ = **ཨིད།**	[i] + [tha] = **[i]**
ཨུ་ + ད་ = **ཨུད།**	[u] + [tha] = **[ü]**
ཨེ་ + ད་ = **ཨེད།**	[e] + [tha] = **[e]**
ཨོ་ + ད་ = **ཨོད།**	[o] + [tha] = **[ö]**

Suffix ས།

ཨི་ + ས་ = **ཨིས།**	[i] + [s'ha] = **[i]**
ཨུ་ + ས་ = **ཨུས།**	[u] + [s'ha] = **[ü]**
ཨེ་ + ས་ = **ཨེས།**	[e] + [s'ha] = **[e]**
ཨོ་ + ས་ = **ཨོས།**	[o] + [s'ha] = **[ö]**

✍**Exercises S2.P2.E3**

The Two Post-Suffixes ཡང་འཇུག་གཉིས།

In the Tibetan language, two post-suffixes exist.They are ད་ and ས།
Post-suffix refers to the letter which follows a suffix, making it the **last letter of the word**.

Look at the table and notice which suffixes precede the two post-suffixes:

Suffixes followed by:	post-suffix
ན་ར་ལ།	ད་
ག་ང་བ་མ།	ས་
ད་ས་འ།	-

We **do not pronounce** the post-suffixes and they **do not affect the pronunciation** of words. They serve for spelling purposes only. They also need to be kept in mind when choosing a particle that will follow them.

Post-suffix ད།

This post-suffix is **not used anymore** in modern Tibetan language. However, in terms of grammar rule words act as if the post-suffix is still present, and the appropriate particle assigned to the syllable ད་ must follow.

Former way of writing	Modern way of writing	Meaning
སྒྱུརད།	སྒྱུར།	to change/translate
ཕྱིནད།	ཕྱིན།	went
གྱུརད།	གྱུར།	to transform
སྩོལད།	སྩོལ།	to bestow
རྒོལད།	རྒོལ།	to attack
ཤིནད་ཏུ།	ཤིན་ཏུ།	very
བསྐྱེནད།	བསྐྱེན།	to generate

Post-suffix ས།

The post-suffix ས་ is **still present** in modern Tibetan language. Its role is to differentiate words from each other. The pronunciation of both – words with and without the post-suffix – is **the same.**
Look at the table for some illustrations:

Words without post-suffix	Meaning	Words with post-suffix	Meaning
མངག	dispatches, will dispatch	མངགས།	dispatched
གང་།	what(ever,)who(ever,) etc.	གངས།	snow
ཐབ།	stove	ཐབས།	method
ཁམ།	small piece	ཁམས།	border land

✍Exercises S2.P3.E1&E2

How to Recognize the Root Letter

In order to be able to read in Tibetan, you need to keep in mind the following rules which will help you tell the root letter apart from other letters. With some practice, recognizing the root letter will become an automatic habit.

Rules for recognizing the root letter

1. If a letter carries a vowel, a superscript or a subscript, **it is a root letter.**
e.g. དགུ། བསྐྱ། ཐུག། བརྒྱད། བསྒྲིགས།

2. If a word is composed of two letters with NO vowel, superscript or subscript, **the first letter** is always the root letter.
e.g. ཁང་། ངབ། ནམ། གར། ཞལ། ཐབ། ལས།

3. If a word is composed of three letters with NO vowel, superscript or subscript, **the middle** letter is the root letter.
e.g. གསལ། གཡག། དཀར།

Nevertheless, if the third letter is a post-suffix ད་ or ས་, **the first letter** is the root letter.
e.g. ཁམས། ནགས། ཚགས།

4. If a word consists of four letters, the **second one** must always be the root letter.
e.g. དངགས། བཏགས། དམངས།

✍Exercises S2.P3.E3&E4

Note

We have come to the end of Section Two. You should be able to know how to read now.

Start practicing your reading skills on any text in Tibetan. Spell out the words aloud. When you gain more fluency in spelling, you can start reading words directly.

1 ཚིག་གསར། VOCABULARY

དེབ།	book
དགེ་རྒན།	teacher
སློབ་ཕྲུག	student
ཅོག་ཙེ།	table
རྐུབ་བཀྱག	chair
དཀར་པང་།	whiteboard
སྨྱུ་གུ།	pen
སྒོ།	door
སྒེའུ་ཁུང་།	window
བུ།	boy
བུ་མོ།	girl
ཨ་མ།	mother
པ་ལགས།	father
བོད་པ།	a Tibetan
མི།	person/ people
དེ་རིང་།	today
ཁ་སང་།	yesterday
སང་ཉིན།	tomorrow

1

དགེ་རྒན། བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེགས།
སློབ་ཕྲུག བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེགས།
དགེ་རྒན། ཁོང་སུ་རེད།
སློབ་ཕྲུག ཁོང་བསྟན་འཛིན་རེད།

Teacher: Hello.
Student: Hi.
Teacher: Who is he?
Student: This is Tenzin.

2

སློབ་ཕྲུག བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེགས། རྒན་ལགས། དགོངས་དག ང་རྗེས་ལུས་ཐེབས་ཤག
དགེ་རྒན། གལ་ཡོད་མ་རེད། ཡར་ཐེབས་ཤོག བཞུགས།

Student: Hello, teacher. Sorry, I'm late.
Teacher: Never mind. Come in and sit down.

2 རྒྱུན་སྤྱོད་བརྗོད་པ། PHRASES

བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེགས།	Hello.
བདེ་པོ་ཡིན་པས།	How are you?
ཁམས་བཟང་།	Hello.
བསྡད་ཨ།	(Good)bye. (by the one leaving)
ག་ལེར་ཐེབས།	(Good)bye. (by the one staying)
སང་ཉིན་ཐུག་ཡོང་།	See you tomorrow.
ཐུག་ཡོང་།	See you.
ཁྱེད་རང་སུ་ཡིན།	Who are you?
ཐུགས་རྗེ་ཆེ།	Thank you.
གལ་ཡོད་མ་རེད།	Never mind.
དགོངས་དག	Sorry.
ང་རྗེས་ལུས་ཐེབས་ཤག	I'm late.
འདི་ག་རེ་རེད།	What is it?

3 Read the conversations. Listen to your teacher and repeat the dialogues after him.

Word ལགས།

The word ལགས་ can be used on various occasions. These two are the most common ones:

1 Use ལགས་ after names, professions or titles to show your politeness or respect.
For example: བཀྲ་ཤིས་ལགས། རྒན་ལགས།

2 In polite answers, use ལགས་ with the copula.
For example: ལགས་ཡིན། (I am) ལགས་ཡོད། (I do/have) ལགས་རེད། (it is)

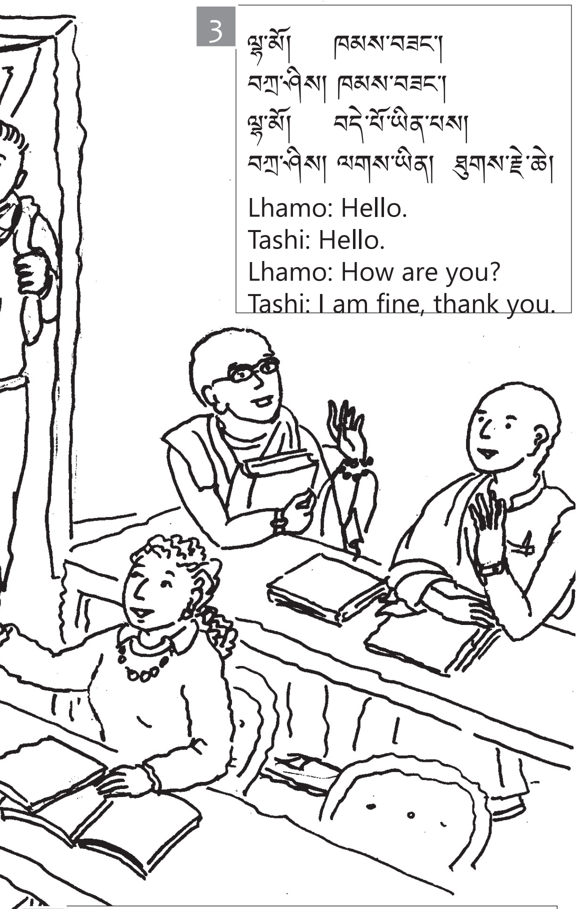

3

ལྷ་མོ། ཁམས་བཟང་།
བཀྲ་ཤིས། ཁམས་བཟང་།
ལྷ་མོ། བདེ་པོ་ཡིན་པས།
བཀྲ་ཤིས། ལགས་ཡིན། ཐུགས་རྗེ་ཆེ།

Lhamo: Hello.
Tashi: Hello.
Lhamo: How are you?
Tashi: I am fine, thank you.

4

ཚེ་རིང་། ག་ལེར་ཕེབས།
སྒྲོལ་མ། བསྡད་ཨ། སང་ཉིན་ཐུག་ཡོང་།
ཚེ་རིང་། ཡ་ཡ། ཐུག་ཡོང་།

Tsering: Bye!
Dolma: Good bye! See you tomorrow.
Tsering: All right. See you.

NOTE མཆན།

In Tibetan, one would hardly hear "Who are you?" - ཁྱེད་རང་སུ་ཡིན། when asking for someone's name since it comes across too harsh. However, when on the phone, you can use this sentence to get to know the speaker's name. You can also just say སུ་ཡིན་པས།

4 བརྡ་སྤྲོད། GRAMMAR

Personal Pronouns མིང་ཚབ།

There are two groups of personal pronouns - less polite and more polite. For now, keep using the pronouns from the second group BUT use ང་(ཚོ་) when talking about yourself (yourselves).

ཀ Less polite

I	ང་།	we	ང་ཚོ།
you	ཁྱོད།	you	ཁྱོད་ཚོ།
he/she	ཁོ། /མོ།	they	ཁོ་ཚོ།
it	དེ་	these	དེ་ཚོ།

ཁ More polite

I	ང་རང་།	we	ང་རང་ཚོ།
you	ཁྱེད་/ཁྱོད་རང་།	you	ཁྱེད་ཚོ།/ཁྱེད་རང་ཚོ།
he/she	ཁོ་རང་། མོ་རང་།	they (m/f)	ཁོ་རང་ཚོ།
he OR she (H)	ཁོང་། ཁོང་རང་།	they (m/f) (H)	ཁོང་ཚོ། or ཁོང་རང་ཚོ།

See Grammar Section p74

5 སྦྱང་གཞི། EXERCISE

Which personal pronoun(s) would you use:

a) when talking **about** these people (use 3rd person)

རིན་པོ་ཆེ། ______ རྒན་ལགས་ཚོ། ______ བུ། ______ པ་ལགས། ______

b) when talking **to** these people (use 2nd person)

བུ་མོ། ______ ཨ་མ། ______ སློབ་ཕྲུག ______ ཏཱ་ལའི་བླ་མ། ______

6 བརྡ་སྤྲོད། GRAMMAR

TO BE affirmative

(I) am	ཡིན།	(we) are	རེད། [ཡིན།]
(you) are	རེད།	(you are	རེད།
(he/she/ it) is	རེད།	(they/these) are	རེད།

TO BE negative

(I) am not	མིན།	(we) are not	མ་རེད། [མིན།]
(you) are not	མ་རེད།	(you) are not	མ་རེད།
(he/she it) is not	མ་རེད།	(they) are not	མ་རེད།

See Grammar Section p73

7 སྦྱོང་གཞི། EXERCISE

Fill in the blanks with ཡིན་/རེད་.

ང་བཀྲ་ཤིས་ ________ །

ཁོ་ཚོ་གྲྭ་པ་ ________ །

མོ་ལྷ་མོ་ ________ །

འདི་དེབ་ ________ །

ཁྱེད་རང་དགེ་རྒན་ ________ །

ང་ཚོ་མི་ ________ །

འདི་ཚོ་སྨྱུ་གུ་ ________ །

ཁོ་པ་ལགས་ ________ །

Fill in the blanks with མིན་/མ་རེད་.

ང་བསྟན་འཛིན་ ________ །

ཁོ་ཚོ་སློབ་ཕྲུག་ ________ །

འདི་དཀར་པང་ ________ །

ཁྱེད་རང་ཨ་མ་ ________ །

ང་ཚོ་བོད་པ་ ________ །

འདི་ཚོ་རྒྱབ་བཀྲུག་ ________ །

ཁོ་བཀྲ་ཤིས་ ________ །

འདི་ཚོ་ཅོག་ཙེ་ ________ །

8 ཁོང་སུ་རེད། WHO IS HE?

Work in pairs. Point at the picture on page 30 and take turns in asking each other what the people's names are. Then, point at the people in the classroom and ask again.

ཁོང་སུ་རེད།

ཁོང་ (པདྨ་) རེད།

9 འདི་ག་རེ་རེད། WHAT IS IT?

Work with your partner. Take turns in asking འདི་ག་རེ་རེད། while pointing at various things around you. Answer the questions.

འདི་ག་རེ་རེད།

འདི་ (དེབ་) རེད།

10 གྲངས་ཀ་གཅིག་ནས་བཅུ་བར། NUMBERS 1-10

༠ ཀླད་ཀོར། zero

༡	གཅིག	one	༦	དྲུག	six
༢	གཉིས།	two	༧	བདུན།	seven
༣	གསུམ།	three	༨	བརྒྱད།	eight
༤	བཞི།	four	༩	དགུ།	nine
༥	ལྔ།	five	༡༠	བཅུ།	ten

11 སྦྱོང་གཞི། EXERCISE

Say the following numbers in Tibetan.

༢ ༡༠ ༥ ༩ ༤ ༨ ༡ ༦ ༣ ༧ ༠

2 10 5 9 4 8 1 6 3 7 0

12 རྩེད་མོ། GAME

This is a children's game to practice numbers. The words can be translated as "both of us (= friends) get a golden earring".

Repeat the lines once, and then change the number. Start slowly and gradually get as fast as you can. Have some fun while practicing!

ང་ཚོ་གྲོགས་པོ་གཅིག་གཅིག །

གསེར་གྱི་ཨ་ལོང་གཅིག་གཅིག །

ང་ཚོ་གྲོགས་པོ་གཉིས་གཉིས།།

གསེར་གྱི་ཨ་ལོང་གཉིས་གཉིས།།

གྲོགས་པོ། friend གསེར་གྱི། golden ཨ་ལོང་། earrings

13 གཟའ་བདུན། DAYS OF THE WEEK

གཟའ།	day	(planet)
ཟླ་བ།	Monday	(Moon)
མིག་དམར།	Tuesday	(Mars)
ལྷག་པ།	Wednesday	(Mercury)
གཟའ་ཕུར་བུ།	Thursday	(Jupiter)
པ་སངས།	Friday	(Venus)
སྤེན་པ།	Saturday	(Saturn)
ཉི་མ།	Sunday	(Sun)

14 སྦྱང་གཞི། EXERCISE

ཀ། Look at the diagram below. Answer the questions by filling in the blanks.

དྲི་བ། Question

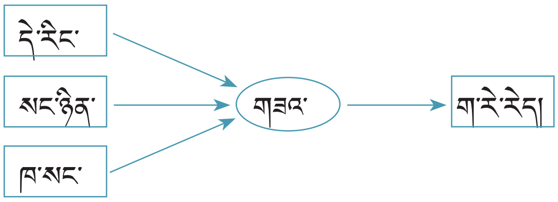

ལན། Answer

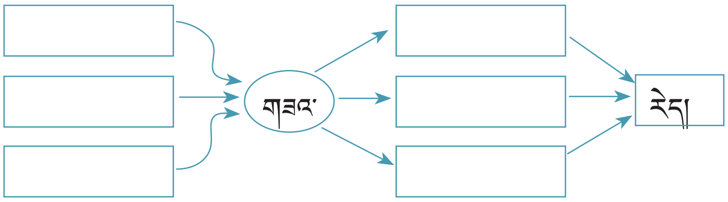

ཁ། Work with your partner. Practice the questions and answers.

15 སྦྱང་གཞི། EXERCISE

Match the answers in the second column to the sentences in the first column. The first one has been done for you.

བསྡད་ཨ།	ཁོང་ལྷ་མོ་རེད།
འདི་ག་རེ་རེད།	ཐུགས་རྗེ་ཆེ།
དེ་རིང་གཟའ་ག་རེ་རེད།	འདི་སྨྱུ་གུ་རེད།
ཁོང་སུ་རེད།	ཀག་ཡོད་མ་རེད།
ཤེབས་ཞོག	སང་ཉིན་ཐུག་ཡོང་།
དགོངས་དག།	དེ་རིང་གཟའ་ལྷག་པ་རེད།

16 འཛིན་ཁང་གི་བྱེད་སྒོ། CLASS INSTRUCTION

- ❒ དེབ་ཁ་ཕྱེས། [ཨ།] — Open your book.
- ❒ དེབ་ཁ་རྒྱོབས། [ཨ།] — Close your book.
- ❒ ཉོན་ཨ། — Listen.
- ❒ ཐྲིས། [ཨ།] — Write.
- ❒ ཀློགས། [ཨ།] — Read.
- ❒ བཞུགས། [ཨ།] — Sit down.
- ❒ ཡར་ལོངས། [ཨ།] — Stand up.

17 སྦྱང་གཞི། EXERCISE

Fill in the blanks with a correct consonant.

བཞུ___ས།	___ཉན་ཨ།
སློ___ །	ཡ___་ལ___ས།
དེ___་___་ཕྱེས།	དེབ་___་___བས།

18 སྦྱང་གཞི། EXERCISE

Look at the conversation below. Use the blanks to write your answers.

༡) ཁམས་བཟང་།

༢) ཁྱོད་སུ་རེད།

༣) བདེ་པོ་ཡིན་པས།

༤) ག་ལེར་ཤེབས།

19 རིག་གཞུང་སྡེ་ཚན། Culture Corner

Would you like to know more about the phrase བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེགས་?

✍ Go to Culture Corner p98

1 ཚིག་གསར། VOCABULARY

རིན་པོ་ཆེ།	rinpoche (lit. jewel)
བླ་མ།	lama
བུ།	boy/son
བུ་མོ།	girl/daughter
དགོན་པ།	monastery
ཞོགས་ཇ།	breakfast
ཁྱི།	dog
ཡང་།	also, too
ཨ་ནི།	nun/paternal aunt
ཁ་པར།	(cell) phone

2 རྒྱུན་སྤྱོད་བརྗོད་པ། PHRASES

བཞུགས་ཨ།	Good bye. (H) (by the one staying)
ཕེབས་ཨ།	Good bye. (H) (by the one leaving)
སྔ་དྲོ་བདེ་ལེགས།	Good morning.
ཞོགས་པ་བདེ་ལེགས།	Good morning.
ཉིན་གུང་བདེ་ལེགས།	Good afternoon.
དགོང་མོ་བདེ་ལེགས།	Good evening.
དགོང་དྲོ་བདེ་ལེགས།	Good evening.
སྐུ་གཟུགས་བདེ་པོ་ཡིན་པས།	How are you? (H)
རྗེས་མ་ཐུག་ཡོང་།	See you later.
ཨ་ལེ།	see. (C)
ཡ་ཡ།	OK. (C)

NOTE མཆན།

Meeting people

The Tibetans now have a different way of greeting each other than we are used to. When they meet a friend or colleague they come across frequently, instead of "hello" they say ག་པར། meaning "Where are you going?" or ག་རེ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། "What are you doing?". The phrase བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེགས། would sound strange and is never used in this case.

1

ཨ་མ་ལགས།	ཞོགས་པ་བདེ་ལེགས།
བུ་མོ།	སྔ་དྲོ་བདེ་ལེགས།
ཨ་མ་ལགས།	ཞོགས་ཇ་བཞེངས།
བུ་མོ།	ལགས་སོ། ཐུགས་རྗེ་ཆེ།
Mother:	Good morning.
Daughter:	Good morning.
Mother:	Have breakfast.
Daughter:	All right. Thank you.

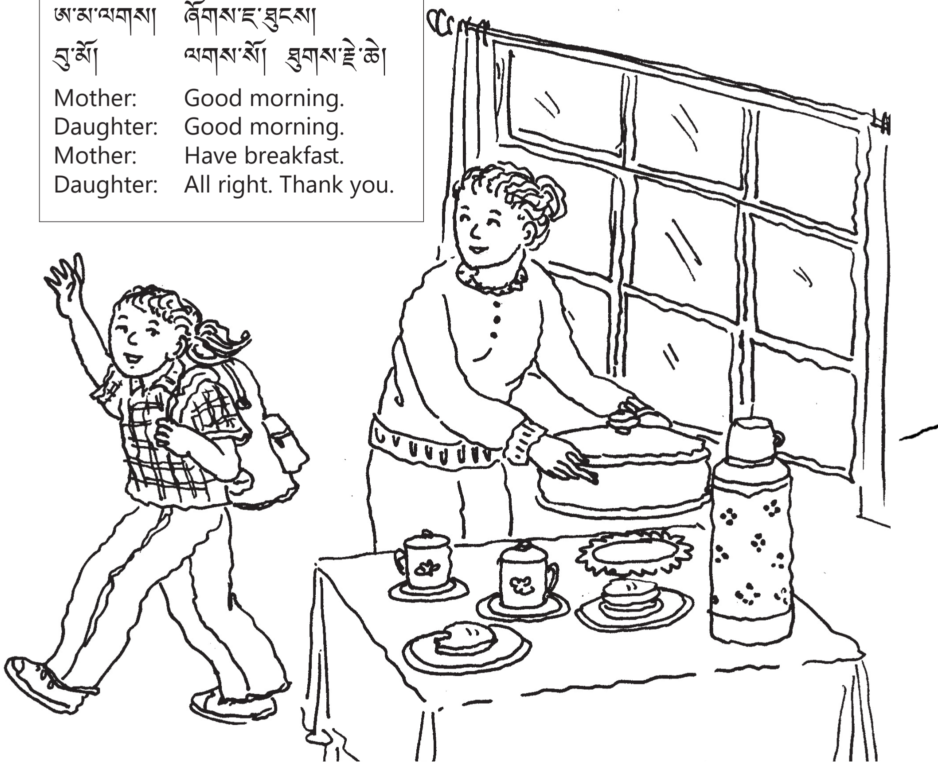

3 Read the conversations. Listen to your teacher and repeat the dialogues after him.

4 བརྡ་སྤྲོད། GRAMMAR

TO BE – question ཡིན་པས་/རེད་པས་

In spoken language, པས་ stands for a question mark (?). In sentences that contain "wh-questions", such as "who, what, where," etc., པས་ is NOT NEEDED. For example ག་པར་ཕེབས་གི་ཡིན།

singular	plural
Am I? ང་རེད་པས།	Are we? ང་ཚོ་རེད་པས།
Are you? ཁྱེད་རང་ཡིན་པས།	Are you? ཁྱེད་ཚོ་ཡིན་པས།
Is he? Is she? Is it? ཁོ་རེད་པས། མོ་རེད་པས། འདི་རེད་པས།	Are they? ཁོ་ཚོ་རེད་པས།

TO BE - answer

Question:	ཁྱེད་རང་བཀྲ་ཤིས་ཡིན་པས།
Answer:	(ལགས་) ཡིན། or (ལགས་) མིན།
Question:	ཁོ་བཀྲ་ཤིས་རེད་པས། ལགས་རེད། ལགས་མ་རེད།
Answer:	(ལགས་) རེད། or (ལགས་) མ་རེད།

See grammar section p74

Note: In written language though, པས་ means **since**, **as**, and **because**.

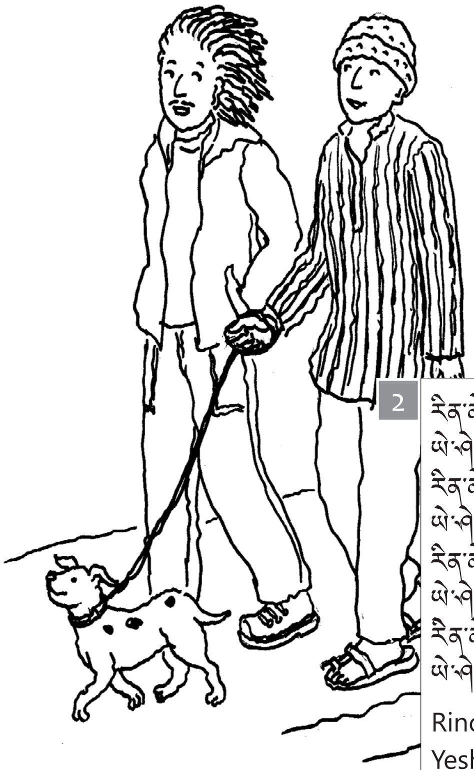

2

རིན་ཆེན། ཉིན་གུང་བདེ་ལེགས།
ཡེ་ཤེས། ཉིན་གུང་བདེ་ལེགས།
རིན་ཆེན། ག་པར། [ག་བ།]
ཡེ་ཤེས། འཆམ་འཆམ་འགྲོ་གི་ཡིན།
རིན་ཆེན། ཨ་ལེ། ཁྱི་འདི་ཁྱེད་རང་གི་རེད་པས།
ཡེ་ཤེས། རེད་རེད། ངའི་རེད།
རིན་ཆེན། ཡ་ཡ། རྗེས་མ་ཐུག་ཡོང་།
ཡེ་ཤེས། ཡ་ཡ། ཐུག་ཡོང་།

Rinchen: Good afternoon.
Yeshe: Afternoon.
Rinchen: What's up? (lit. Where?)
Yeshe: I'm going for a walk.
Rinechen: I see. Is this your dog?
Yeshe: Yeah. He's mine.
Rinchen: Ok. See you later.
Yeshe: Ok. See ya.

3

བླ་མ། དགོང་མོ་བདེ་ལེགས།
རིན་པོ་ཆེ། དགོང་དྲོ་བདེ་ལེགས།
བླ་མ། སྐུ་གཟུགས་བདེ་པོ་ཡིན་པས།
རིན་པོ་ཆེ། ལགས་ཡིན། ཁྱེད་རང་སྐུ་གཟུགས་བདེ་པོ་ཡིན་པས།
བླ་མ། ང་ཡང་བདེ་པོ་ཡིན།
རིན་པོ་ཆེ། ག་པར་ [ག་བ་] ཕེབས་གི་ཡིན།
བླ་མ། དགོན་པ་ལ་འགྲོ་གི་ཡིན།
རིན་པོ་ཆེ། ལགས་སོ། ཕེབས་ཨ། [ཕེ་ཨ།]
བླ་མ། ཞུགས་ཨ།

Lama: Good evening.
Rinpoche: Good evening.
Lama: How are you? (H)
Rinpoche: I'm well. How are you? (H)
Lama: I'm well too.
Rinpoche: Where are you going? (H)
Lama: I'm going to the monastery.
Rinpoche: All right, then. Good bye. (H)
Lama: Good bye. (H)

5 འཆད་རྩལ་སྦྱོང་བརྡར། CONVERSATION PRACTICE

In pairs, role-play the following conversation. Use the prompts below to form questions with ཡིན་པས་ or རེད་པས་. Follow the example:

0) ཁོ་ - བཀྲ་ཤིས།

ཁོ་བཀྲ་ཤིས་རེད་པས།

མ་རེད། ཁོ་ཡེ་ཤེས་རེད།

༡) འདི་ - དེབ།
༢) ཁོང་ - གྲྭ་པ།
༣) ཁྱེད་རང་ - དགེ་རྒན།
༤) མོ་ - ཨ་ནེ།
༥) ང་ཚོ་ - སློབ་ཕྲུག
༦) ཁོང་ཚོ་ - བླ་མ།
༧) ཁྱེད་རང་ཚོ་ - རིན་པོ་ཆེ།

Word སྐུ།

1) Honorific word for "body",
e.g. སྐུ་སྲུང་། body + protect = bodyguard (H)
སྐུ་མགྲོན། body + guest = guest (H)
2) Honorific word for "statue"
e.g. གསེར་སྐུ། golden statue (H)

6 སྦྱང་གཞི། EXERCISE

What greeting do you use in Tibetan:

in the morning?
in the afternoon?
in the evening?

How do you ask:
How are you?
How are you? (H)

7 བརྡ་སྤྲོད། GRAMMAR
Possessive Pronouns

singular		plural	
ངའི་	my/mine	ང་ཚོའི་	our/ours
ཁྱེད་རང་གི་	your/yours	ཁྱེད་རང་ཚོའི་	your/yours
ཁོའི་/མོའི་	his/her	ཁོ་ཚོའི།	their/theirs
(ཁོ་རང་གི་/མོ་རང་གི་)	his/her	ཁོ་རང་ཚོའི།	their
ཁོང་(རང་) གི་	his/her (H)	ཁོང་རང་ཚོའི	their

See Grammar section p75

8 འདི་སུའི་རེད། WHOSE IS IT?

Work in pairs. Point at things around you and ask and answer to whom they belong. Follow the example:

སྨྱུ་གུ་འདི་སུའི་རེད།

འདི་ཁྱེད་རང་གི་སྨྱུ་གུ་རེད།

9 སྦྱོང་གཞི། EXERCISE

Find and correct the mistakes in the sentences below. Rewrite the correct sentences in the space provided. There can be more than one mistake per sentence.

༡) ང་བོད་པ་རེད། ------------------------
༢) ཁྱེད་རང་དགེ་རྒན་མ་ཡིན་པས། ------------------------
༣) ཁོང་རྒྱ་མི་མ་ཡིན། ------------------------
༤) འདི་སྨྱུ་གུ་ཡིན་པས། ------------------------
༥) ང་ཟ་ཁང་འགྲོ་གི་རེད། ------------------------
༦) སྨྱུ་གུ་འདི་སུ་རེད། ------------------------
༧) ཁྱེད་རང་སྐུ་གཟུགས་བདེ་པོ་རེད་པས། ------------------------
༨) ང་བོད་པ་མ་ཡིན། ------------------------

10 བརྡ་སྤྲོད། GRAMMAR
Particle ལ།

Use ལ་ when you want to say **in, at, on,** or **to.**

See Grammar Section p86

11 འཆད་རྒྱལ་སྦྱོང་བརྡར། CONVERSATION PRACTICE

Work in pairs. Practice the dialogue first in colloquial, then in honorific language. Don't forget to use the particle ལ. Keep changing the places:

ག་པར་འགྲོ་གི་ཡིན། — སློབ་གྲྭ་ལ་འགྲོ་གི་ཡིན།

ག་པར། — འཛིན་གྲྭ་ལ་འགྲོ་གི་ཡིན།

ག་པར་ཕེབས་གི་ཡིན། — དགོན་པ་ལ་འགྲོ་གི་ཡིན།

ས་ཆ།	Places:
ནང་།	home
དངུལ་ཁང་།	bank
སྦྲག་ཁང་།	post office
དཔེ་མཛོད།	library
གཙུག་ལག་ཁང་།	temple
ཟ་ཁང་།	restaurant
ཇ་ཁང་།	cafe

12 སྦྱོང་གཞི། EXERCISE

Find mistakes in the spelling. Rewrite correct sentences.

ཞོག་པ་བདེ་ལེག -------------------------------
ལྷ་གྲོ་དེ་ལེག -------------------------------
ཀ་པར། -------------------------------
གཙུ་ལགས་ཁང་ལ་འདྲོ་གི་ཡིན། -------------------------------
ཡས་ཡས། སྡེ་ཨ། -------------------------------
རྫེས་ལ་ཐུག་ཡོ། -------------------------------

13 ཨང་གྲངས་ ༡༡ ནས་༢༠ བར། NUMBERS 11-20

༡༡	བཅུ་གཅིག།	eleven
༡༢	བཅུ་གཉིས།	twelve
༡༣	བཅུ་གསུམ།	thirteen
༡༤	བཅུ་བཞི།	fourteen
༡༥	བཅོ་ལྔ།	fifteen
༡༦	བཅུ་དྲུག	sixteen
༡༧	བཅུ་བདུན།	seventeen
༡༨	བཅོ་བརྒྱད།	eighteen
༡༩	བཅུ་དགུ།	nineteen
༢༠	ཉི་ཤུ།	twenty

See Numbers in Grammar Section

14 འཆད་རྩལ། SPEAKING SKILLS

(ཀ) Say the following numbers in Tibetan.

19 12 4 7 15 1 20 11 16 5 13 8 2 17 6 18 9 14 3 10

(ཁ) Now read the Tibetan numbers.

༡༥ ༤ ༡༨ ༦ ༡༠ ༣ ༡༤ ༩ ༡༧ ༢ ༨

༡༣ ༥ ༡༦ ༡༡ ༢༠ ༡ ༧ ༤ ༡༢ ༡༩

(ག) Work in pairs. Say a number between 1-100. Your partner says the next three numbers.

གསུམ།

བཞི། ལྔ། དྲུག

15 ཁྱེད་རང་གི་ཁ་པར་ཨང་གྲངས་ག་རེ་རེད། WHAT IS YOUR PHONE NUMBER?

(ཀ) Use the key phrase and find out the telephone numbers of all the people in your class. Note them down on a piece of paper.

(ཁ) Read the following telephone numbers in Tibetan.

༡༽	མགྲོན་ཁང་།	༩༨-༨༢-༣༡༦༢༥༠
༢༽	བཀྲ་ཤིས།	༠༠༩༡-༨༣-༥༢-༠༡༥༤༧༦
༣༽	རྩལ་ཁྲིམས།	༧༨-༣༤-༦༢༣༩༤༨
༤༽	ལྷ་མོ།	༩༨-༡༦-༠༤༧༢༡༥

16 ཞེད་སྦྱོད་ཆེ་བའི་བརྗོད་པ། USEFUL PHRASES

- ངས་(........)བརྗེད་ཤག། I forgot (...).
- ངས་ནོར་ཤག I made a mistake.
- ཡང་བསྐྱར་གསུངས་དང་། Repeat it, please. (H)
- ག་ལེར་གསུངས་དང་། Say it slowly, please.
- ངས་ཧ་གོ་མ་སོང་། I don't understand.

17 སྦྱང་གཞི། EXERCISE

Translate the following sentences into Tibetan.

1 Where are you going? --------------------

2 Ok. See you later. --------------------

3 What's up? --------------------

4 All right. Thank you. --------------------

5 I am well. How are you? --------------------

18 ལྕེ་རྩལ་སྦྱོང་བརྡར། TONGUE TWISTERS

Repeat the tongue twisters after your teacher.Then, practice alone. How fast can you get?

༡) རའི་རྭ་ཅོ་ལེབ་ལེབ་ལུག་གི་རྭ་ཅོ་རིལ་རིལ།

༢) ལྷ་སའི་ར་ཁྲ་ཁྲ་ལ་གྲི་བཙའ་རོ་རྩེ་ཆག་ཚུགས།

༣) ར་ལས་ལུག་ཡོད།

༤) ཐབ་རྒྱ་ཐབ། ཁབ་རྒྱ་ཁབ།

༥) ཁྲི་རྒྱ་བོ། རམ་རྒྱ་བོ།

19 རིག་གཞུང་གི་ཚོམས། མཛལ་འཕྲད། Culture corner

བོད་མི། The Tibetans

Go to p98 and let's get to know Tibetan people better!

1 ཚིག་གསར། VOCABULARY

རྒྱལ་ས།	capital city
གྲོང་ཁྱེར།	city
གྲོང་རྡལ།	town
གྲོང་གསེབ།	village
གྲོགས་པོ་/མོ།	friend male/ female
ཁྱིམ་མཚེས།	neighbor
འབྲོག་པ།	nomad
ཞིང་པ།	farmer
སྨན་པ།	doctor
ལས་ཀ།	job, work
མིང་།	name
ནས།	from

NOTE མཆན།

Nominalizers- པོ་/མོ་

In some cases, it is possible to distinguish a male from female person by using པོ་ and མོ་ respectively. Example: སྒྱུག་པོ། (father–in-law) སྒྱུག་མོ། (mother-in-law)

See Grammar Section p75

2 རྒྱུན་སྤྱོད་བརྗོད་པ། PHRASES

སྐུ་ཁམས་བཟང་།	Hello (H)
ཁྱེད་རང་གི་མིང་ག་རེ་རེད།	What's your name?
ཁྱེད་རང་གི་མཚན་ག་རེ་རེད།	What's your name? (H)
ཁྱེད་རང་ག་ནས་ཡིན།	Where are you from?
ངའི་མིང་ལ་བསྟན་འཛིན་ཟེར།	My name is Tenzin.
ཁྱེད་རང་ཐུག་པས་དགའ་པོ་བྱུང་།	Nice to meet you.
ཁྱེད་རང་མཇལ་བས་དགའ་པོ་བྱུང་།	Nice to meet you. (H)

3 བརྡ་སྤྲོད། GRAMMAR

Norminalizers པ་ / བ་

When consonants པ་ and བ་ follow a noun, they denote a person. In that case, the consonant བ་ is pronounced [wa].

E.g.: དགེ་ལུགས་པ།	follower of the Geluk lineage
ལྷ་ས་བ།	inhabitant of Lhasa

See Grammar Section

14

Close your books. Listen to the teacher reading the conversations. How much can you understand?

1

འཇམ་དབྱངས།	ཁམས་བཟང་། ཁྱེད་རང་གི་མིང་ག་རེ་རེད།
ཡུ་ཀི།	ངའི་མིང་ལ་ཡུ་ཀི་ཟེར།
འཇམ་དབྱངས།	ཨ་ལེ། ཁྱེད་རང་ཉི་ཧོང་ནས་ཡིན་པས།
ཡུ་ཀི།	ཡིན། ང་ཉི་ཧོང་ནས་ཡིན། ཨ་ནི་ཁྱེད་རང་།
འཇམ་དབྱངས།	ངའི་མིང་ལ་འཇམ་དབྱངས་ཟེར། ང་ཨ་མདོ་ནས་ཡིན། ང་འབྲོག་པ་ཞིག་ཡིན།
ཡུ་ཀི།	ཁྱེད་རང་ཐུག་པ་དགའ་པོ་བྱུང་།
འཇམ་དབྱངས།	ང་ཡང་ཁྱེད་རང་ཐུག་པས་དགའ་པོ་བྱུང་།
Jamyang:	Hi, what's your name?
Yuki:	My name is Yuki.
Jamyang:	I see. Are you Japanese?
Yuki:	Yes, I am. And how about you?
Jamyang:	I'm Jamyang. I'm from Amdo. I'm a nomad.
Yuki:	It's nice to meet you, Jamyang.
Jamyang:	It's nice to meet you, too.

2

བསམ་གཏན།	ཁྱེད་རང་ག་ནས་ཡིན།
ར་ཧུལ།	ང་རྒྱ་གར་ནས་ཡིན།
བསམ་གཏན།	ཁྱེད་རང་རྒྱལ་ས་ནས་ཡིན་པས།
ར་ཧུལ།	མིན། ང་ལྡི་ལི་ནས་མིན། ང་རྡ་རམ་ས་ལ་ནས་ཡིན།
བསམ་གཏན།	ཁྱེད་རང་གི་ལས་ཀ་ག་རེ་རེད།
ར་ཧུལ།	ང་སྨན་པ་ཞིག་ཡིན།
Samten:	Where are you from?
Rahul:	I'm from India.
Samten:	Are you from the capital?
Rahul:	No, I'm not from Delhi. I'm from Dharamshala.
Samten:	What's your job?
Rahul:	I'm a doctor.

5 རྒྱལ་ཁབ་དང་མི་རིགས། COUNTRIES AND NATIONALITIES

རྒྱལ་ཁབ།	countries	མི་རིགས།	nationalities
ཨ་རི།	America	ཨ་རི་བ།	American
བ་ར་ཛིལ།	Brazil	བ་ར་ཛིལ་བ།	Brazilian
ཁེ་ན་ཊ།	Canada	ཁེ་ན་ཊ་བ།	Canadian
རྒྱ་ནག	China	རྒྱ་ནག་བ།	Chinese
དབྱིན་ཡུལ།	England	དབྱིན་ཡུལ་བ།	British
ཕ་རན་སི།	France	ཕ་རན་སི་བ།	French
ཇར་མ་ནི།	Germany	ཇར་མ་བ།	German
ཨི་ཊ་ལི།	Italy	ཨི་ཊ་ལི་བ།	Italian
རྒྱ་གར།	India	རྒྱ་གར་བ།	Indian
ཉི་ཧོང་།	Japan	ཉི་ཧོང་བ།	Japanese
སོག་པོ།	Mongolia	སོག་པོ་བ།	Mongolian
བལ་ཡུལ།	Nepal	བལ་པོ།	Nepalese
ཨུ་རུ་སུ།	Russia	ཨུ་རུ་སུ་བ།	Russian
སི་པན།	Spain	སི་པན་བ།	Spanish
བོད།	Tibet	བོད་པ།	Tibetan
ཡུ་རོབ།	Europe	ཡུ་རོབ་བ།	European

If you come from a smaller country that some Tibetans may not know, it is sufficient to say "I'm from Europe" ང་ཡུ་རོབ་ནས་ཡིན།

Words ག་ནས། ག་པར།

In Tibetan, if you want to say "where from", use ག་ནས། as in "Where are you from?" or "Where are you coming from?".
On the other hand, ག་པར is used in sentences like "Where are you?", "Where are you going" or "Where is it?".

6 སྦྱང་གཞི། EXERCISE

Fill in the blanks with ག་རེ་ or ག་ནས་.

1 ཁྱེད་རང་ ______ ཡིན།
༢ ཁོ་ ______ རེད།
༣ མོ་ ______ རེད།
༤ ཁྱེད་རང་གི་མིང་ ______ རེད།
༥ ཁོང་གི་མཚན་ ______ རེད།
༦ ཁོང་ཚོ་ ______ རེད།
༧ ཁོ་ཚོའི་མིང་ ______ རེད།

3

ཛེག།	སྐུ་ཁམས་བཟང་།
ར་ནི།	སྐུ་ཁམས་བཟང་།
ཛེག།	ཁྱེད་རང་གི་མཚན་ག་རེ་རེད།
ར་ནི།	ངའི་མིང་ལ་མཚོ་མོ་ཟེར། ཁྱེད་རང་གི་མཚན་ལ་ག་རེ་རེད།
ཛེག།	ངའི་མིང་ལ་དོན་འགྲུབ་ཟེར། ཁྱེད་རང་མཇལ་བས་དགའ་པོ་བྱུང་།
ར་ནི།	ང་ཡང་ཁྱེད་རང་མཇལ་བ་དགའ་པོ་བྱུང་།

Jack: Hello. (H)
Rani: Hello. (H)
Jack: What's your name?
Rani: My name is Tsomo. And what is your name?
Jack: I'm Dhondub. Nice to meet you. (H)
Rani: Nice to me you, too. (H)

4

བུ།	ཁོའི་མིང་ག་རེ་རེད།
སྐུ་གཞོགས།	ཁོའི་མིང་ལ་ཛེག་ཟེར། ཁོ་ཁེ་ན་ཊ་བ་རེད།
བུ།	འོ་ན། མོའི་མིང་ག་རེ་རེད།
སྐུ་གཞོགས།	མོའི་མིང་ལ་ར་ནི་ཟེར།
བུ།	མོ་ག་ནས་རེད།
སྐུ་གཞོགས།	མོ་བལ་ཡུལ་གྱི་གྲོང་གསེབ་ཅིག་ནས་རེད། མོ་ཞིང་པ་ཞིག་རེད།

boy: What's his name?
monk: His name is Jack. He's Canadian.
boy: And what is her name?
monk: Her name is Rani.
boy: Where is she from?
monk: She's from a village in Nepal. She's a farmer.

7 བརྡ་སྤྲོད། GRAMMAR
Indefinite articles

A/an are in Tibetan expressed by ཞིག་ཅིག་ཤིག. Their usage depends on the preceding word's suffix. Unlike in English, they **follow** the noun.

རྗེས་འཇུག Suffix	ཕྲད། Particle	དཔེར་བརྗོད། Examples
ག ད། བ། or ད་དྲག	**ཅིག**	ཁོང་ལ་དེབ་ཅིག་འདུག
ང་། ན། མ། ར། ལ། འ། or མཐའ་མེད།	**ཞིག**	ང་ལ་ཁང་པ་ཞིག་ཡོད།
ས།	**ཤིག**	ཁོང་ནི་རྒྱལ་སྲས་ཤིག་རེད།

In spoken Tibetan only ཅིག is commonly used.

E.g དེ་གནས་གྲུ་ཅིག་རེད།

See Grammar Section p79

8 སྦྱང་གཞི། EXERCISE

Fill in the blanks with ཞིག་ཅིག་ or ཤིག

ང་ཚོང་པ་ .... ཡིན།
ཁོང་སློབ་ཕྲུག .... རེད།
གྲགས་པ་རྒྱལ་སྲས་ .... རེད།
ཡེ་ཤེས་མ་བྱུན་ .... རེད།
མོ་དྲུང་ཡིག་ .... རེད།
དོན་འགྲུབ་འགན་འཛིན་ .... རེད།
བློ་བཟང་དགེ་བསྐོས་ .... རེད།
ལྷ་མོ་འདྲེན་མ་ .... རེད།
ཀུན་དགའ་གཞས་པ་ .... རེད།
རྡོ་རྗེ་དབུ་ཁྲིད་ .... རེད།
ཧྲ་མཁྱེན་དགེ་བཤེས་ .... རེད།

9 འཆད་རྩལ་སྦྱོང་བརྡར། CONVERSATION PRACTICE

ཀ། Work in pairs. Use the conversations 1-3 to role-play the dialogues with your partner. Use different countries and nationalities, as well as key phrases.

ཁ། How many phrases do you remember by heart? Say them.

ག། Close your textbook and try to role-play a dialogue with your partner without looking at the conversations.

10 ཁྱེད་རང་ནང་པ་ཡིན་པས། ARE YOU BUDDHIST?

Work with your partner. Ask them about their religion.

ཁྱེད་རང་ནང་པ་ཡིན་པས།

ཡིན། ང་ཡིན།

ཁྱེད་རང་གི་ཨ་མ་ནང་པ་རེད་པས།

མ་རེད། མོ་ནང་པ་མ་རེད།

ཆོས་ལུགས།	**religions**
ནང་པ།	Buddhist
ཡི་ཤུ་བ།	Christian
ཁ་ཆེ་བ།	Muslim
ཡ་ཧུད་པ།	Jewish
ཆོས་མེད་སྨྲ་བ།	atheist

11 སྦྱང་གཞི། EXERCISE

ཀ། Fill in the blanks with countries and nationalities.

ཨ་རི།	____________
བ་རྣ་ཌོ་ཡ།	____________
____________	ཨུ་རུ་སུ་བ།
སི་པན།	____________
____________	པ་རན་སི་བ།
____________	ཁེ་ན་ཊ་བ།
ཉི་ཧོང་།	____________
རྒྱ་གར།	____________
____________	སོག་པོ་བ།
____________	ཇར་མ་བ།

ཁ། Work in pairs. Form sentences according to the example. Use the countries and nationalities respectively from ཀ། with the names listed below.

Example: རྡོན།/ཨ་རི།/ཨ་རི་བ།

རྡོན་གནས་རེད།

རྡོན་ཨ་རི་ནས་རེད། ཁོང་ཨ་རི་བ་རེད།

མི་ཀལ། / སི་ཏ་ལན། / ཁྱེད་རང་། / མི་ཤེལ། / ཕེ་ཊར། / སུ་ཛུ་ཀི།
ར་ཛུ། / ཧིང་གི་སི་ཁླང་། / ཧེ་ཧེ་ལར།

12 ཁྱེད་རང་གི་ལས་ཀ་ག་རེ་རེད། WHAT'S YOUR JOB?

Work in pairs. Ask you partner about his/her and other people's jobs. Don't forget to use ཞིག་ ཅིག་ or ཤིག. Use the professions provided below.

ཁྱེད་རང་གི་ལས་ཀ་ག་རེ་རེད།

ང་སློབ་ཕྲུག་ཅིག་ཡིན།

ཁོང་གི་ལས་ཀ་ག་རེ་རེད།

ཁོང་ཁྲིམས་རྩོད་པ་ཞིག་རེད།

ཆེད་ལས་པ།	**professions**
སྨན་ཞབས་མ།	nurse
ཉེན་རྟོག་པ།	policeman
འཁྲབ་པ་/མ།	actor/actress
གཞས་པ་/མ།	singer
སྣེ་ལེན་པ།	receptionist
མ་བྱན།	cook
ཁྲིམས་རྩོད་པ།	lawyer
ཁ་ལོ་བ།	driver
ཞབས་ཞུ་བ།	waiter/waitress
བཟོ་ལས་པ།	mechanic
དྲུང་ཡིག།	secretary
འགན་འཛིན།	director
ཚོང་པ།	shopkeeper
རྩོམ་པ་པོ།	writer
ལས་མེད།	unemployed

13 སྦྱང་གཞི། CONVERSATION EXERCISE

ཀ Choose a new nationality and job for yourself. Don't tell anyone.

ཁ Go around the class and ask students to find out their new identities.

Listen to the song ཞི་བདེ།— "Peace". Write down any vocabulary that is new to you.

Find more songs on སེམས་གཞས། -"Heart Songs" by Tibetan musician Jhola.

14 གླུ་གཞས། SONG

ཞི་བདེ།

གདངས་དང་ཚིག ཇོ་ལགས།

བུ་མོ། པི་ཨི་ཨེ་སི་ཨི་པི་སི།
བུ། ཞི་བདེ། ཞི་བདེ།
མཉམ་དུ། ཞི་བདེ། ཞི་བདེ།
ཞི་བདེ། ཞི་བདེ།
ཞི་བདེ། ང་ཚོའི་སྨོན་ལམ།
བུ་མོ། ཞི་བདེ་ཁྱེད་ཀྱི་ལུང་པ།
བུ། ཞི་བདེ་ང་ཡི་ལུང་པ།
བུ་མོ། ཞི་བདེ་འཛམ་གླིང་ཡོངས་ལ།
བུ། ཞི་བདེ་འཛམ་གླིང་ཡོངས་ལ།
མཉམ་དུ། ཞི་བདེ། ཞི་བདེ།
ཞི་བདེ་ང་ཚོའི་སྨོན་ལམ།
ཞི་བདེ། ཞི་བདེ།
ཞི་བདེ། ཞི་བདེ།

PEACE
(lyrics & music by Jhola)

Girl: P-E-A-C-E.
Boy: Peace, peace
Together: Peace, peace
Peace, peace
Peace, our prayer
Girl: May there be peace in your country
Boy: May there be peace in your country
Girl: May there be peace all over the world
Boy: Peace for all the living beings
Together: Peace, peace
Peace, our prayer
Peace, peace

15 རིག་གཞུང་གི་ཚོམས། Culture corner

བོད་མི། The Tibetans

How many regions are there in Tibet? What are its main mountains? And rivers? To find the essential information about the geography of Tibet and more, go to page 97.

སློབ་ཚན་དང་པོ། Unit One (ཀ) རྩམ་པ་ལ་ག་ཚོད་རེད། How Much is the Tsampa?

1 ཚིག་གསར། VOCABULARY

རྩམ་པ།	tsampa (roasted barley flour)
ཆུར་བ། [ཆུ་རབ།]	cheese
ཀུ་ཤུ	apple
ཚ་ལུ་མ།	orange
འོ་མ།	milk
ཀི་ལོ།	kilo
ལི་ཏར།	liter
ཕྱེད་ཀ	half
སྒོར་མོ།	currency, money
ཧིན་སྒོར།	Indian rupee
རྒྱ་སྒོར།	Chinese Yuan
ཨ་སྒོར།	US dollar
ཡུ་སྒོར།	euro
དངུལ།	money/silver
ཡང་ན།	or
འདྲ་མི་འདྲ།	various

གྱོན་ཆས། Clothes

ལྷམ།	shoes
སྟོད་ཐུང་།	jacket
འོག་འཇུག	t-shirt
ཞྭ་མོ།	hat
གོས་ཐུང་།	pants
སྐེ་དཀྲིས།	scarf

ཚོན་མདོག Colors

དམར་པོ།	red
དཀར་པོ།	white
སྔོན་པོ།	blue
ལྗང་ཁུ།	green
སེར་པོ།	yellow
རྒྱ་སྨུག	brown
ནག་པོ།	black

རྒྱན་ཚིག Adjectives

ཡག་པོ། / སྡུག་ཅག	good / bad
གོང་ཁེ་པོ། / གོང་ཆེན་པོ།	cheap / expensive
ཆུང་ཆུང་། / ཆེན་པོ།	small / big
མང་པོ། / ཉུང་ཉུང་།	many /a little
རྒན་འཁོགས། གཞོན་གཞོན།	old/young

See Vocabulary section p94

1

ཨ་ཅག་དཔལ་སྒྲོན།	ཕ་གི་ཀུ་ཤུ་དེ་ཚོ་ལ་ག་ཚོད་རེད།
ཚོང་པ།	ཀི་ལོ་གཅིག་ལ་སྒོར་མོ་ ༨༠ (བརྒྱད་ཅུ་) རེད།
ཨ་ཅག་དཔལ་སྒྲོན།	ཚ་ལུ་མ་དེ་ཚོ་ལ་ག་ཚོད་རེད།
ཚོང་པ།	དེ་ཚོ་གོང་ཁེ་པོ་རེད། ཀི་ལོ་ལ་སྒོར་མོ་ ༤༠ (བཞི་བཅུ་) རེད།
ཨ་ཅག་དཔལ་སྒྲོན།	དེས་ན། ང་ལ་ཀུ་ཤུ་ཀི་ལོ་གཅིག་དང་ཚ་ལུ་མ་ཀི་ལོ་ཕྱེད་ཀ་སྤྲད་རོགས།
ཚོང་པ།	ཡ་ཡ། གཞན་དག
ཨ་ཅག་དཔལ་སྒྲོན།	ཆུར་བ་[ཆུ་ར་] ཡོད་པས།
ཚོང་པ།	དགོངས་དག ང་ལ་ཆུར་བ་(ཆུ་ར་)མེད།
ཨ་ཅག་དཔལ་སྒྲོན།	གལ་ཡོད་མ་རེད། ཚང་མ་ལ་ག་ཚོད་རེད།
Paldron:	How much are the apples over there?
Shopkeeper:	One kg is eighty rupees.
Paldron:	And how much are those oranges?
Shopkeeper:	Those are cheap; forty rupees per kg.
Paldron:	And then I'll take one kg of oranges and half a kg of apples.
Shopkeeper:	Ok. Anything else?
Paldron:	Do you have cheese?
Shopkeeper:	I don't have cheese, sorry.
Paldron:	Never mind. How much is it altogether?

2 རྒྱུན་སྤྱོད་བརྗོད་པ། PHRASES

ཀི་ལོ་གཅིག་སྤྲོད་དང་། [སྤྲད་ད]	Give me one kilo, please.
གཞན་དག	Anything else?
ང་འདི་ལ་དགའ་པོ་མེད།	I don't like it.
འདི་ལ་(སྒོར་མོ་)ག་ཚོད་རེད།	How much is it? (lit. How much money is it?)
ང་ལ་སྐེ་དཀྲིས་གཅིག་ཡོད།	I have one scarf.

2

ཨ་ནེ་ལགས། ལྷམ་(ལྷམ་གོག) དམར་པོ་ཡོད་པས།
ཚོང་པ། ལགས་ཡོད། མ་གི་དེ་ཚོ་རེད།
ཨ་ནེ་ལགས། དགོངས་དག ང་དེ་ཚོ་ལ་དགའ་པོ་མེད། ཨ་ནི། ཨོག་འཇུག་སེར་པོ་ཡང་ན་རྒྱ་སྨུག་ཡོད་པས།
ཚོང་པ། ལགས་ཡོད། ཨོག་འཇུག་དང་། སྟོད་ཐུང་། ཞྭ་མོ་ཚང་མ་ཚོན་མདོག་འདྲ་མི་འདྲ་ཡོད།
ཨ་ནེ་ལགས། ཡ་གི་སྟོད་ཐུང་དམར་པོ་དེ་ལ་ག་ཚོད་རེད།
ཨ་ནེ་ལགས། དེ་ལ་ཧིན་སྒོར་ལྔ་སྟོང་རེད།
ཨ་ནེ་ལགས། སྟོད་ཐུང་གོང་ཁེ་པོ་ཡོད་པས།
ཨ་ནེ་ལགས། ལགས་ཡོད། འདི་ལ་ཧིན་སྒོར་གཅིག་སྟོང་རེད།

Nun:	Do you have any red shoes?
Shopkeeper:	Yes, we do. Down there.
Nun:	I don’t like them, sorry. So, do you have any yellow or brown T-shirts?
Shopkeeper:	We do. We have all these T-shirts, jackets and hats in various colors.
Nun:	How much is the jacket up there?
Shopkeeper:	That one is 5000 rupees.
Nun:	Do you have any cheap jackets?
Shopkeeper:	Yes. This one is for 1000 rupees.

3 Close your book. The teacher will read the conversations aloud. How much can you understand?

4 བརྡ་སྤྲོད། GRAMMAR
Have/don’t have ཡོད། མེད།

The copulas ཡོད་ and its negative མེད་ are used only for the first persons (sg. and pl.). Also, the particle ལ་ is required.

I have	ང་ལ་ཡོད།	We have	ང་ཚོ་ལ་ཡོད།
I don’t have	ང་ལ་མེད།	We don’t have	ང་ཚོ་ལ་མེད།

Question: ཁྱེད་རང་ལ་ཀུ་ཤུ་ཡོད་པས།
Answers: ཡོད། ང་ལ་ཀུ་ཤུ་ཡོད། OR མེད། ང་ལ་ཀུ་ཤུ་མེད།

See Grammar Section p87

5 སྦྱང་གཞི། EXERCISE

Work in pairs. Follow the example to take turns in asking questions and answering. Keep changing nouns (use the vocabulary from this lesson).

ཁྱེད་རང་ལ་ཪོམ་ཡོད་པས།

(ལགས་) ཡོད། ང་ལ་ཪོམ་ཡོད།

(ལགས་) མེད། ང་ལ་ཪོམ་མེད།

6 བརྡ་སྤྲོད། GRAMMAR
Adjectives

In Tibetan, adjectives come **after** nouns:
ང་ལ་ཊུལ་ལེན་སྔོན་པོ་ཞིག་ཡོད། I have a blue T-shirt.
ང་ལ་ཊུལ་ལེན་སྔོན་པོ་གསར་པ་ཞིག་ཡོད། I have a new blue T-shirt.

See Grammar Section p84

7 སྦྱང་གཞི། EXERCISE

ཀ Alternate yes/no answers.
ཁྱེད་རང་ལ་ཁ་བཏགས་ལི་ཁྲི་ཞིག་ཡོད་པས། -----------------------
ཁྱེད་རང་ལ་ཁྲི་ནག་པོ་རྐན་འཁོགས་ཤིག་ཡོད་པས། ------------------
ཁྱེད་རང་ལ་སྟོད་ཐུང་རིན་གོང་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡོད་པས། -----------------
ཁྱེད་རང་ལ་གོས་ཐུང་རྒྱ་སྨུག་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡོད་པས། ------------------
ཁྱེད་རང་ལ་ལྷམ་གོག་དམར་པོ་མང་པོ་ཡོད་པས། --------------------
ཁྱེད་རང་ལ་ཞྭ་མོ་རྙིང་པ་དཀར་པོ་ཞིག་ཡོད་པས། --------------------

ཁ On a piece of paper, write down five “Do you have...?” questions. They must include adjectives. Ask your partner.

ཁྱེད་རང་ལ་ཚ་ལུ་མ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡོད་པས།

ཡོད། ང་ལ་ཡོད།

མེད། ང་ལ་མེད།

8 ཨང་གྲངས་ ༢༠ ནས་ ༡༠༠ བར། CARDINAL NUMBERS 20-100

In Tibetan, each set of numbers between 20 and 100 requires a particle:

༢༠ (20)	༣༠ (30)	༤༠ (40)	༥༠ (50)	༦༠ (60)	༧༠ (70)	༨༠ (80)	༩༠ (90)
ཉི་ཤུ་རྩ་	སུམ་ཅུ་སོ་	བཞི་བཅུ་ཞེ་	ལྔ་བཅུ་ང་	དྲུག་ཅུ་རེ་	བདུན་ཅུ་དོན་	བརྒྱད་ཅུ་གྱ་	དགུ་ཅུ་གོ་

Example:

༢༠ ཉི་ཤུ། ༢༡ ཉི་ཤུ་རྩ་གཅིག ༢༢ ཉི་ཤུ་རྩ་གཉིས། ༢༣ ཉི་ཤུ་རྩ་གསུམ། etc.
༣༠ སུམ་ཅུ། ༣༡ སུམ་ཅུ་སོ་གཅིག ༣༢ སུམ་ཅུ་སོ་གཉིས། ༣༣ སུམ་ཅུ་སོ་གསུམ། etc.

See Vocabulary Section p94

9 སྦྱང་གཞི། EXERCISE

ཀ Say the following numbers aloud.

77 53 39 81 26 62 14 95 48 100 ༡༩ ༢༥ ༣༧ ༤༦ ༥༡ ༦༢ ༧༣ ༨༤ ༩༥ ༡༠༠

ཁ Work in pairs. Write down five numbers from 1-100 without showing them to your partner. When finished, dictate the numbers to him. Check how many he could write down correctly.

10 བརྡ་སྤྲོད། GRAMMAR
Demonstrative pronouns འདི། དེ། ཕ་གི མ་གི ཡ་གི

ཀ The following demonstrative pronouns can be used in plural by simply adding ཚོ་:

འདི།	this	འདི་ཚོ།	these
དེ།	that	དེ་ཚོ།	those

ཁ Notice that the following pronouns require དེ་ཚོ་ in plural:

ཕ་གི	(that) over there	ཕ་གི་ (ཀུ་ཤུ་) དེ་ཚོ།	those (apples) over there
མ་གི	(that) down there	མ་གི་ (ཀུ་ཤུ་) དེ་ཚོ།	those (apples) down there
ཡ་གི	(that) up there	ཡ་གི་ (ཀུ་ཤུ་) དེ་ཚོ།	those (apples) up there

11 འདི་ལ་ག་ཚོད་རེད། HOW MUCH IS IT?

Work in pairs. Form sentences according to the example. Don't forget to use the particle ལ་. Take turns in asking and answering

Example: ཚ་ལུ་མ་/ འདི་ཚོ་/ག་ཚོད། -> ཚ་ལུ་མ་འདི་ཚོ་ལ་ག་ཚོད་རེད།

ཀི་ལོ་/ཧིན་སྒོར་/༨༠། -> ཀི་ལོ་གཅིག་ལ་ཧིན་སྒོར་བརྒྱད་ཅུ་རེད།

1) ཕ་གི་/སྟོད་ཐུང་/ནག་པོ་/ ག་ཚོད།
རྒྱ་སྒོར་/༥༠༠།

2) ཡ་གི་/གསེར་གྱི་/ཨ་ལོང་/ག་ཚོད།
ཨ་སྒོར་/༡༠༠༠།

3) འབྲས་/མར་པོ་/ཀི་ལོ་/༢/ག་ཚོད།
ཧིན་སྒོར་/༢༠།

4) མ་གི་/གོས་ཐུང་/སྔོན་པོ་/ཆུང་ཆུང་/ག་ཚོད།
དེ་ཚོ་/ཡུ་སྒོར་/༣༠།

5) འོམ་/ལི་ཏར་/ལྔ་/ག་ཚོད།
ཧིན་སྒོར་/༡༥༠།

6) སྣུམ་/ལི་ཏར་/དྲུག་/ག་ཚོད།
ཧིན་སྒོར་/༡༨༩།

12 ཁྱེད་རང་ག་རེ་ལ་དགའ་པོ་ཡོད། WHAT DO YOU LIKE?

Find a partner. By using the prompted words below, ask him about the things you like or dislike. Give true answers.

ཁྱེད་རང་རྩམ་པ་ལ་དགའ་པོ་ཡོད་པས།

ཡོད། ང་དགའ་པོ་ཡོད།

མེད། ང་དགའ་པོ་མེད།

ཇ། རྒྱ་གར། འོ་མ། སྦག་སྦག འཛིན་གྲྭ ཁྱི། ཁྱེད་རང་གི་ཐན་ལགས། དངུལ། རྙ་རམ་ས་ལ། ཐོས་བསམ་གླིང་།

13 ངོ་མི་ཤེས་པའི་མི་འབོད་སྟངས། Addressing Unknown People

When the Tibetans address unknown people they take their age into consideration.For example, if you are 30 years old, you address

གང་ཟག Person	ལོ། Age		འབོད་སྟངས། Address
an old man	(60-70)	->	པ་ལགས། / སྤོ་པོ་ལགས།
an old woman	(60-70)	->	ཨ་མ་ལགས། / རྨོ་མོ་ལགས།
an elder man	(40-59)	->	ཇོ་ཇོ། / ཇོ་ལགས།
an elder woman	(40-59)	->	ཨ་ཅག / ཨ་ཅག་ལགས།
same age male	(30)	->	གྲོགས་པོ། / གྲོགས་པོ་ལགས།
same age female	(30)	->	བུ་མོ། གྲོགས་མོ་ལགས།
a younger man	(25)	->	བུ། / བུ་ལགས།
a younger girl	(25)	->	བུ་མོ། / བུ་མོ་ལགས།
a small girl	(3-10)	->	བུ་མོ། / བུ་མོ་ལགས།
a small boy	(3-10)	->	བུ།
monk		->	སྐུ་གཞོགས་(ལགས་)
nun		->	ཨ་ནེ་ལགས། / བཙུན་མ་ལགས།

14 སྦྱང་གཞི། EXERCISE

How would you address these people? Work with the table above and don't forget to take your age into consideration.

ཕོ། / མོ། (༥) ____________________________

ཕོ། / མོ། (༡༨) ____________________________

ཕོ། / མོ། (༢༥) ____________________________

ཕོ། / མོ། (༣༦) ____________________________

ཕོ། / མོ། (༥༥) ____________________________

ཕོ། / མོ། (༧༠) ____________________________

15 བྱིས་པའི་སྙན་ངག CHILDREN'S POEM

དགའ་ཕྱོགས།

རྩོམ་པ་པོ། བྱ་མདོ་རབ་རྒྱས།

ང། རྩམ་པ་ཟ་རྒྱུར་དགའ།
ཞོ་དང་འོ་མ་འཐུང་རྒྱུ་ལ་ཡང་དགའ།
ང། ཀང་རྩེད་སྤོ་ལོ་རྩེ་རྒྱུར་དགའ།
སྙེ་ག་འཁྲན་རྒྱུ་ལ་ཡང་དགའ།
ང། གཞས་འཁྲབ་རྒྱུར་དགའ།
གློག་བརྙན་ལྟ་རྒྱུ་ལ་ཡང་དགའ།

ཡིན་ནའང་། དགའ་ཕྱོགས་དེ་དག་ཀུན་ལས་ཀྱང་།
ང་ནི་ལྷག་ཏུ།
སློབ་ཁང་ནང་དུ།
སློབ་གྲོགས་ཚོ་དང་མཉམ་དུ་སྡོད་རྒྱུར་དགའོ།།

(MY) HOBBIES

Author: Bya mDo Rap rGyes

I like to eat tsampa
and I also like to drink milk
and (eat) yoghurt
I like to play football
and to compete in wrestling
I like to dance
and watch movies
However, among all of them
I especially like to
sit in in the class together with
my classmates

རྒྱུ་ལ་/རྒྱུར་ to (+verb), lit.
e.g. ཟ་རྒྱུར་དགའ། like to eat

16 རིག་གཞུང་གི་ཚོམས། Culture corner

རྩམ་པ་དང་བོད་ཇ། Tsampa and Tibetan Tea

Have you ever tried Tibetan salt tea? Do you know how to make tsampa? Go to page 99 and learn about it!

1 ཚིག་གསར། VOCABULARY

ཡིན་ནའང་། (L) [ཡི་ནི] (C)	but
དཔལ་འབྱོར།	property, wealth
སྐྱོ་པོ།	poor
ལྷ་བྲི་བ།	icon painter
ཐང་ག	thangka
དམིགས་བསལ།	special, particular
གཅེན་པོ་/མོ། (L)	older brother/sister
གཅུང་པོ་/མོ། (L)	younger brother/sister
ད་དུང་།	(and) also
ཨ་ནེ་/སྲུ་མོ།	paternal/maternal aunt
ཨ་ཁུ་/ ཨ་ཞང་།	paternal/maternal uncle
སོགས།	etc.
ཧ་ཅང་།	very
སྐྱེ་སྐར།	birthday
འཁྲུངས་སྐར་ (H)	birthday
འོན་ཀྱང་། (L)	however
རྣམ་སྤྲུལ།	emanation, reincarnation
ག་དུས།	when

NOTE མཆན།

In Tibetan, the word "cousin" doesn't really exist. The Tibetans usually call their cousins "brothers" and "sisters".

2 རྒྱུན་སྤྱོད་བརྗོད་པ། PHRASES

ང་ལྷ་སར་སྐྱེས་པ་རེད། I was born in Lhasa.

ཁོང་ཨ་རིར་འཁྲུངས་པ་རེད། (H) He was born in America.

ཁོང་ལ་ལས་ཀ་དམིགས་བསལ་མེད། She doesn't have a job.

(lit. "She doesn't have a particular job." Saying only ཁོང་ལ་ལས་ཀ་མེད། - lit. "She doesn't have a job." would have a negative connotation meaning "she does nothing at all")

3 ངའི་སྐོར།

ངའི་མིང་ལ་བློ་བཟང་ཟེར། ང་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༥ (ཆིག་སྟོང་དགུ་བརྒྱ་དགུ་བཅུ་གོ་ལྔ་) ལོར་གྲོང་གསེབ་ཆུང་ཆུང་ཞིག་སྐྱེས་པ་རེད། ང་ལོ་ ༡༦ ཡིན། ངཚོའི་གྲོང་གསེབ་ཀྱི་མིང་ལ་ལྷ་གླུ་ཟེར། དེ་ནི་དབུས་གཙང་དུ་ཡོད་རེད། ངཚོའི་ནང་མི་དཔལ་འབྱོར་སྐྱོ་པོ་ཡོད། ཡིན་ནའང་། ངཚོ་སྐྱིད་པོ་ཡོད། ངའི་པ་ལགས་ནི་ལྷ་བྲི་བ་རེད། ཁོང་ལ་ཐང་ག་མང་པོ་འདུག ངའི་ཨ་མ་ལགས་ལ་ལས་ཀ་དམིགས་བསལ་མེད། ང་ལ་གཅེན་པོ་གཉིས་དང་གཅུང་མོ་གཅིག་ཡོད། ད་དུང་ཨ་ནེ་དང་ཨ་ཁུ། ཨ་ཞང་སོགས་ཧ་ཅང་མང་པོ་ཡོད། ངཚོའི་ནང་མི་ཆེན་པོ་ཡོད།

About me

My name is Lobsang. I was born in a small village in 1995. I am 16 years old. Our village is called lHa gLu. It is situated in U tsang. Our family is poor but happy. My father is an icon painter. He has many thangkas. My mother doesn't have a job. I have two older brothers and one younger sister. Also, I have a lot of aunts and uncles. Our family is big.

Word སོགས།

This word is used at the end of an incomplete list. In English, it stands for **etc**.

E.g.: སློབ་གྲྭ་རའགྲོ་བ་དང་། ནང་སྦྱོང་འབྲི་བ། དེབ་ཀློག་པ་**སོགས**་གལ་ཆེན་པོ་རེད།

Going to school, doing homework and reading books etc. is important.

Word ཕྱི་ལོ།

Literally means "foreign year" and it is always used before years in the Western calendar.

E.g. ཕྱི་ལོ་ཉིས་སྟོང་ལོ། 2000 (AD)

ཕྱི་ལོའི་སྔོན་གྱི་ལོ་ཉིས་སྟོང་། 2000 BC

Sometimes, the spelling སྤྱི་ལོ་ (lit.common era) is used.

5 ༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ།

༸གོང་ས་མཆོག་ནི་ཕྱི་ལོ་༡༩༣༥ ༼ཆིག་སྟོང་དགུ་བརྒྱ་སུམ་ཅུ་སོ་ལྔ་༽ ལོར་སྟག་འཚེར་དུ་འཁྲུངས་པ་རེད། ཁོང་དགུང་ལོ་ ༨༢ རེད། སྟག་འཚེར་ནི་ཨ་མདོ་རུ་ཡོད་པའི་གྲོང་གསེབ་ཆུང་ཆུང་ཞིག་རེད། ཁོང་གི་འཁྲུངས་སྐར་ནི་ཟླ་བདུན་པའི་ཚེས་ ༦ ཉིན་རེད། ཁོང་ལ་སྐུ་མཆེད་བཅུ་དྲུག་ཡོད་རེད། འོན་ཀྱང་། ད་ལྟ་བཞི་ལས་མེད། ཁོང་ལ་ཚ་བོ་དང་ཚ་མོ་ཡང་དཔེ་མང་པོ་ཡོད་རེད། ཁོང་གི་བཞུགས་གནས་རྒྱ་གར་རྡ་རམ་ས་ལར་ཡོད་རེད། ཁོང་ནི་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་རྣམ་སྤྲུལ་ཡིན་པར་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

Gyalwa Rinpoche

HH the Dalai Lama was born in 1935 in Taktser. He is 82 years old. Taktser is a small village in Amdo province. His birthday is on July 6. He has 16 siblings. However, only four are alive. He also has many nephews and nieces. His residence is in Dharamshala, India. He is considered as the emanation of Chenrezig (Avalokiteshvara).

* ༸ = ཆེ་རྟགས། (mark of honor) used to be written in front of the names of kings and high lamas. Nowadays, the mark is mainly employed before HH the Dalai Lama's name; sometimes, the mark is used in front of other respected lamas' names as well, e.g. HH the 17th Karmapa.

4 ཁྱེད་རང་ག་དུས་འཁྲུངས་པ་རེད། WHEN WERE YOU BORN?

Ask around the class, which year was everyone born.
Practice both (H) and non-honorific phrases.
Write down the answers on a piece of paper.

ཁྱེད་རང་ག་དུས་སྐྱེས་པ་རེད།

ང་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༠ ལོར་སྐྱེས་པ་རེད།

ཁྱེད་རང་ག་དུས་འཁྲུངས་པ་རེད། (H)

7 བརྡ་སྤྲོད། GRAMMAR
To Have, There is/are འདུག ཡོད་རེད།

Copulas are used for the 2nd and 3rd persons. Their meaning is "to have" and "there is/are". The speaker chooses them on account of his familiarity with the thing he talks about:

Examples:

བོད་ལ་གཡག་འདུག --- There are yaks in Tibet or Tibet has yaks. => you have been to Tibet and saw them there

བོད་ལ་གཡག་ཡོད་རེད། --- There are yaks in Tibet or Tibet has yaks. => general knowledge

See Grammar Section p82

8 ཁོང་ལ་ག་རེ་འདུག WHAT DOES HE HAVE?

In pairs, ask each other questions using second and third persons. Give answers.

ཁྱེད་རང་གི་དགེ་རྒན་ལ་ག་རེ་འདུག

ཁོང་ལ་དཔེ་དེབ་ཅིག་འདུག

༡) ཁྱེད་རང་གི་དགེ་རྒན་ལ་ག་རེ་འདུག
༢) ཁྱེད་རང་གི་ཨ་མ་ལ་ལས་ཀ་ཡོད་རེད་པས།
༣) ཁྱེད་རང་གི་གཅེན་པོ་ལ་རླངས་འཁོར་འདུག་གས།
༤) ཁོང་གི་ཁང་པའི་ནང་ལ་ག་རེ་འདུག
༥) དགེ་རྒན་གྱི་ལག་ཏུ་ག་རེ་འདུག

9 ཕ་གི་ག་རེ་འདུག WHAT IS OVER THERE?

Use this sentence and འདི། དེ། ཕ་གི ཡ་གི and མ་གི to ask your partner.

ཕ་གི་ག་རེ་འདུག

ཕ་གི་མོ་ཊ་ཞིག་འདུག

10 བརྡ་སྤྲོད། GRAMMAR
Particle ནི།

This particle emphasizes the person or thing it refers to. In English, ནི་ isn't usually translated and intonation is rather used for emphasis. We can also translate it as "as for (someone/something)".

Example:

ང་ནི་སྨན་པ་ཡིན། As for me, I'm a doctor. OR I'm a doctor.

ཁོང་ནི་བོད་ལ་འདུག As for him, he's in Tibet. OR He's in Tibet.

11 སྦྱང་གཞི། EXERCISE

Finish the following sentences:

ང་ནི་ --

ང་ཚོའི་རྒན་ལགས་ནི་ --

ངའི་ཁྱིམ་མཚེས་ནི་ --

དཔལ་སྒྲོན་ནི་ --

བོད་ནི་ --

12 ཀློག་རྩལ་སྦྱོང་བརྡར། READING COMPREHENSION

ཀ། Answer the questions. Try to answer without looking at the text.

༡ ༸གོང་ས་མཆོག་ག་དུས་འཁྲུངས་པ་རེད། ------------------------

༢ སྟག་འཚེར་ག་པར་ཡོད་རེད། ------------------------

༣ བློ་བཟང་གི་གྲོང་གསེབ་མིང་ལ་ག་རེ་ཟེར། ------------------------

༤ ༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་བཞུགས་གནས་ག་པར་ཡོད་རེད། ------------------------

༥ ༸གོང་ས་མཆོག་ལ་སྐུ་མཆེད་ག་ཚོད་ཡོད་རེད། ------------------------

༦ བློ་བཟང་གི་པ་ལགས་ཀྱི་ལས་ཀ་ག་རེ་རེད། ------------------------

ཁ། Write yes/no answers to the following statements. Correct wrong statements.

༡ བློ་བཟང་གི་ནང་མི་ཕྱུག་པོ་རེད།

༢ ༸གོང་ས་མཆོག་ཁམས་ལ་འཁྲུངས་པ་རེད།

༣ བློ་བཟང་གི་ཨ་མ་ལགས་ལ་ལས་ཀ་ཡོད་རེད།

༤ ༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་འཛམ་དཔལ་དབྱངས་ཀྱི་སྤྲུལ་པ་རེད།

༥ ཧ་ལའི་བླ་མའི་བཞུགས་གནས་ཟ་རམ་ས་ལ་རེད།

༦ བློ་བཟང་གི་ཕ་ཡུལ་ཨ་མདོ་རེད།

13 བརྡ་སྤྲོད། GRAMMAR
Particle སུ་ར་རུ་དུ་ན་ལ་ཏུ།

These particles are used in various situations and are usually translated as **in**, **at**, **to**, and **for**. Their usage depends on the suffixes of the word that comes before them.

If the word finishes in		we use:	example:	meaning:
ས་	->	སུ་	ཡོངས་སུ་	completely
འ་/ མཐའ་མེད། (no suffix)	->	ར་ and རུ་	མཐར་/མཐའ་རུ་ ལྷ་སར་or ལྷ་ས་རུ་	at the end in/to Lhasa
ང་ད་ན་མ་ར་ལ་	->	དུ་	ཆེད་དུ་	for the purpose (of)
ག་བ་ and ད་དྲག	->	ཏུ་	རབ་ཏུ་	very

ཕྱད་རང་དབང་ཅན། "Free particles"

ན་ -> any suffix, mostly used in written language

ལ་ -> any suffix; widely used in spoken language

See Grammar Section p86 for more detailed explanation.

6 སྦྱོང་གཞི། EXERCISE

Highlight all the **la dun** particles in the texts on pages 46 and 47.

17 སྦྱོང་གཞི། EXERCISE

Fill in the blanks with the particles སུ་ར་རུ་དུ་ཏུ. Only one particle per gap is possible.

ང་ཨ་མདོ་ .... སྐྱེས་པ་རེད།

ཁོང་གི་ཨ་ཞང་ཟ་ཁང་ .... འདུག

ངའི་གཙུང་མོ་སི་པན་རྒྱལ་ཁབ་ .... ཡོད་རེད།

ངའི་ནང་མི་ཁམས་ .... ཡོད་རེད།

ཁོང་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༠ ལོ་ .... འཁྲུངས་པ་རེད།

15 ཁྱེད་རང་གི་སྐྱེས་སྐར་ག་དུས་རེད། WHEN IS YOUR BIRTHDAY?

Work with your partner. Take turns in asking questions. Ask about your partner's relatives.

ཁྱེད་རང་གི་སྐྱེས་སྐར་ག་དུས་རེད།

ཁྱེད་རང་གི་ཨ་ མ་ལགས་ཀྱི་འཁྲུངས་སྐར་ག་དུས་རེད།

ངའི་སྐྱེས་སྐར་ནི་ཕྱི་ཟླ་དང་པོའི་ཚེས་པ་༡ ལ་རེད།

ཁོང་གི་འཁྲུངས་སྐར་ནི་ཕྱི་ཟླ་བཅུ་གཉིས་པའི་ཚེས་༣༡་ལ་རེད།

16 ཁྱེད་རང་ལོ་ག་ཚོད་ཡིན། HOW OLD ARE YOU?

Answer the following questions:

ཁྱེད་རང་ལོ་ག་ཚོད་ཡིན། ------------------------

ཁྱེད་རང་གི་ཨ་མ་ལགས་དགུང་ལོ་ག་ཚོད་རེད། ------------------------

ཁྱེད་རང་གི་རྒན་ལགས་དགུང་ལོ་ག་ཚོད་རེད། ------------------------

ཁྱེད་རང་གི་འཛིན་གྲོགས་ལོ་ག་ཚོད་རེད། ------------------------

14 འབྲི་རྩལ། WRITING SKILLS

ཀ In your notebook, write sentences with the words given.

གྲོང་གསེབ། སྐུ་མཆེད། ཡིན་ནའང་། སྐྱིད་པོ།

ཁ Write a short story about yourself.

18 ལྕེ་རྩལ་སྦྱོང་བརྡར། TONGUE TWISTER

Repeat the tongue twister after your teacher. Then, practice alone. How fast can you get?

ཙུ་ཕར་ སྲེག་པ་མཚུ་བཅོ་བརྒྱད་ཡོད།

གཅིག་འཕུར་ན་ཧྲི་རི་རི།

གཉིས་འཕུར་ན་ཧྲི་རི་རི།

གསུམ་འཕུར་ན་ཧྲི་རི་རི།

བཞི་འཕུར་ན་ཧྲི་རི་རི།

ལྔ་འཕུར་ན་ཧྲི་རི་རི།

དྲུག་འཕུར་ན་ཧྲི་རི་རི།

བདུན་འཕུར་ན་ཧྲི་རི་རི།

བརྒྱད་འཕུར་ན་ཧྲི་རི་རི།

དགུ་འཕུར་ན་ཧྲི་རི་རི།

བཅུ་འཕུར་ན་ཧྲི་རི་རི།

བཅུ་གཅིག་འཕུར་ན་ཧྲི་རི་རི།

བཅུ་གཉིས་འཕུར་ན་ཧྲི་རི་རི།

..................བཅོ་བརྒྱད་འཕུར་ན་ཧྲི་རི་རི།

19 རིག་གཞུང་གི་ཚོམས། Culture corner

བོད་ཀྱི་རྒྱལ་དར། Tibetan National Flag

When was the flag created? What do the symbols represent? For all the details about the Tibetan national flag go to page 100

1 ཚིག་གསར། VOCABULARY

གཟའ་མཇུག	weekend
དུས་ཚོད་སྟོང་པ།	free time
བྱས་ཙང་།	therefore
སོ།	teeth
གདོང་པ།	face
གཞས།	song
ཏོག་ཙམ།	a little
སྙན་ངག	poem
ཏག་ཏག	exactly
ཁང་པའི་ཕྱི་ནང་།	around the house
སྒོ་ཕྱུགས།	cattle
བཟན།	animal food
ཕྱི་དྲོ།	evening
སྒྲུང་།	story

བྱ་ཚིག Verbs

དགའ།	like
ལང་།	get up
ཞོགས་ཇ་འཐུང་།	have breakfast
འཁྲུད།	wash
རྩེ།	play
གཞས་གཏོང་།	sing
ཉན།	listen
བྱེད།	to do
ཟ།	eat
ཀློག	read
འབྲི།	write
རོགས་པ་བྱེད།	help
གཙང་མ་བཟོ།	clean
སྤྲོད།	give
བཟོ།	make
ཐོར་པ་འཁྲུད།	do the dishes
གཟུགས་པོ་འཁྲུད།	take a shower
ལྟ།	look, to watch
འཐུང་།	drink
ཉལ།	sleep

2 དུས་ཀྱི་རྒྱུན་ཚིག Temporal Adverbs

ག་དུས་ཡིན་ན་ཡང་།	always
ནམ་རྒྱུན།	normally
དུས་རྒྱུན།	usually
ཡང་ཡང་།	often
མཚམས་མཚམས་ལ།/ཚམས་རེ།	sometimes
སྐབས་སྐབས་སུ།/ སྐབས་རེ།	occasionally
ནམ་ཡང་།	never
ད་དུང་།	(not only) but also
(དེའི་)རྗེས་ལ་/སུ།	after (that)
ད་ལྟ།	now
ཡས་མས་ལ། / གཡས་གཡོན་ལ།	around (time, place)

3 གཟའ་མཇུག་ལ་ནམ་རྒྱུན་དུས་ཚོད་སྟོང་པ་མང་པོ་ཡོད། བྱས་ཙང་། ང་དེ་ལ་དགའ་པོ་ཞེ་དྲག་ཡོད། དུས་རྒྱུན་ང་སྔ་དྲོ་ཆུ་ཚོད་ ༨ པའི་ཐོག་ལང་གི་ཡོད། དེ་ནས་ཞོགས་ཇ་འཐུང་ [གཏུང་] གི་ཡོད། ཞོགས་ཇའི་རྗེས་ལ་ངས་སོ་དང་གདོང་པ་འཁྲུད་ཀྱི་ཡོད། དེའི་རྗེས་སུ། ངས་གྲོགས་པོ་རྣམས་ཡང་ཡང་ལྟ་གི་ཡོད། མཚམས་མཚམས་ལ་གྲོགས་པོ་ཚོ་དང་མཉམ་དུ་རྩེད་མོ་རྩེ་བ་དང་། གཞས་གཏོང་ [གཏང་] བ། ད་དུང་གཞས་ཉན་པ་སོགས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

Normally, I have a lot of free time on the weekend and that's why I like it very much. I usually get up at 8 a.m. I have breakfast and after that I brush my teeth and wash my face. Then, I often see my friends. Sometimes, we play games together, sing songs, or listen to music.

Pluralizer རྣམས།

simply means the "s" at the end of nouns.

E.g. བུ་ boy - བུ་རྣམས་ boys

Verb+ པ/བ།

When a verb is followed by པ་ or བ་, it acts as a gerund (-ing). In Tibetan, it is very common in titles (of stories etc.)

Examples:

སྣག་ཚ་ཟ་བ། Eating ink (name of a Chinese story)

གཞས་གཏོང་བ་དང་གཞས་ཉན་པ་ནི་ངའི་དགའ་ཕྱོགས་ཡིན། Singing and listening to songs are my hobbies.

4 ངས་ཆུ་ཚོད་དང་པོ་ལ་ནང་མི་མཉམ་དུ་ཉིན་གུང་ཁ་ལག་ཟ་གི་ཡོད། ཁ་ལག་རྗེས་སུ་ངས་དེབ་ཧ་ཅག་ཙམ་[ཧ་ཅི་]ཀློག་གི་ཡོད། མཚམས་མཚམས་ལ་ངས་སྙན་ངག་འབྲི་གི་ཡོད།

I have lunch with my family at one o’clock. After that, I read a bit. Sometimes, I write poems.

5 ད་ལྟ་ཆུ་ཚོད་གསུམ་པ་ཏག་ཏག་རེད། ངའི་གཅེན་མོས་ཨ་མ་ལགས་ལ་རོགས་པ་བྱེད་ཀྱི་འདུག། ནམ་རྒྱུན་མོས་ཁང་པའི་ཕྱི་ནང་གཙང་མ་བཟོ་བ་དང་། སྒོ་ཕྱུགས་ལ་བཟན་སྤྲོད་པ། ཁ་ལག་བཟོ་བ། ད་དུང་ཕོར་པ་འཁྲུད་པ་སོགས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་རེད།

It’s three o’clock now. My older sister is helping our mother. Usually, she works around the house, feeds the animals, cooks (prepares food) and does the dishes.

6 ཕྱི་དྲོ་ཆུ་ཚོད་དྲུག་པའི་ཡས་མས་ལ་ངས་གཟུགས་པོ་འཁྲུད་ཀྱི་ཡོད། ང་ཚོ་ནང་མི་ཚང་མས་དགོང་མོ་ཁ་ལག་ཆུ་ཚོད་བདུན་དང་ཕྱེད་ཀ་ལ་ཟ་གི་ཡོད། ང་ཚོས་མཚམས་རེ་ཐུག་པ་འཐུང་བ་དང་མཚམས་རེ་མོག་མོག་ཟ་གི་ཡོད། དགོང་མོ་ང་ཚོས་གློག་བརྙན་ཞེ་དྲག་ལྟ་གི་མེད། ཡིན་ནའང་། ང་ཚོས་སྤོ་སྤོའི་སྒྲུང་ལ་ཉན་གྱི་ཡོད། ཆུ་ཚོད་དགུ་པའི་གཡས་གཡོན་ལ་ང་ཚོའི་ནང་མི་ཚང་མ་ཉལ་གྱི་ཡོད།

In the evening around six, I take a shower. All of our family has dinner around 7:30. Sometimes we eat (drink) thukpa and sometimes momo. We don’t watch TV in the evening much. However, we listen to our grandfather's stories. We all go to sleep around 9 p.m.

7

བརྡ་སྤྲོད། GRAMMAR

Connective particles གི་ཀྱི་གྱི་འི་ཡི།

The particles གི་ཀྱི་གྱི་འི་ཡི། are the 6th case (genitive) particles. By connecting two nouns, they show possession in English, and hence are translated as **‘s** or **of**. Their usage depends on the final letter of the preceding word.

final letter	particle	example	translation
ག་ང་	གི	ལྷ་ཁང་**གི**་སྒོ་ཆེན།	Temple’s gate.
ན་མ་ར་ལ་	ཀྱི།	ཆོས་ཐར་**ཀྱི**་སྐྲ།	Choethar’s hair.
ད་བ་ས་	གྱི།	ཨ་མ་ལགས་**ཀྱི**་ཕྱུ་པ།	mother’s chupa
འ། or no suffix	འི། ཡི	ཁང་**པའི**་གཡས་གཡོན། ཁང་པ་**ཡི**་གཡས་གཡོན།	around the house (lit.to the right and left **of** the house)

Note: In spoken Tibetan, the particles གི་ཀྱི་གྱི་ are all pronounced as [གི].

See Grammar Section p89

8 སྦྱང་གཞི། **EXERCISE**

Fill in the blanks with the 6th case particles.

ཁོ་		དེབ།
རྒྱལ་མཚན་		ནང་མི།
བློ་བཟང་		ཁང་པ།
ཞིང་སྐྱོང་		ལོ་མ།
བོད་		གངས་རི།
རྒྱ་གར་		གླང་ཆེན།
རྒྱལ་ཁབ་		དམག་མི།
ང་		ལག་པ།

NOTE མཆན།

གུང་སེང་།

Also spelled གུང་གསེང་། གུང་སང་། གུང་སངས།
It stands for “holiday” or “vacation” but in col. language, people use it for “weekend”.

9 བརྡ་སྤྲོད། GRAMMAR

Agentive particles གིས་ཀྱིས་གྱིས་ཡིས།

Agentive particles གིས་ཀྱིས་གྱིས་ཡིས། are the 3rd case (agentive) particles. They mark the **agent**, i.e. "the one who performs an action" in order to tell apart the subject from an objects.

The particles can be translated as **by**, but usually no translation is required.

Their usage depends on the final letter of the preceding word.

final letter	particle	example	translation
ག་ང་	གིས།	བློ་བཟང་**གིས་**རྩམ་པ་ཉོ།	Lobsang buys Tsampa
ན་མ་ར་ལ་	གྱིས།	བསྟན་འཛིན་**གྱིས་**ཁ་ལག་ཟ།	Tenzin eats. (lit. the food is eaten **by** Tenzin.)
ད་བ་ས་	ཀྱིས།		
འ། or no suffix	-ས། ཡིས།	གཅེན་མོ**ས་**/**ཡིས་** ཁང་པ་ གཙང་མ་བཟོ།	Older sister cleans the house. (lit. The house is cleaned **by** {my} older sister).

Note: In spoken Tibetan, the particles གི་གྱི་ཀྱི་ are all pronounced as [གི].

See Grammar Section p97

10 སྦྱང་གཞི། EXERCISE

Fill in the blanks with the 3rd case particles.

བཀྲ་ཤིས་------------འབྲི།

འདོན་གྲུབ་------------བཟོ།

ཁྱི་------------འཕུང་།

ཁོང་ ------------འཁྲུད།

མོ་------------སྦྱོད།

དགེ་བཤེས་------------གསུང་།

རིན་ཆེན་------------ལྟ།

11 སྦྱང་གཞི། EXERCISE

Which particles are right? Correct the wrong ones.

སྒོ་སྒོ་གི་སྒྲུང་། ------------

ཨ་ཅག་གྱི་ལྷུ་པ། ------------

རྡོ་རྗེ་ཡི་འབྲི། ------------

བུ་མོ་ཀྱི་འབྲི་དེབ། ------------

པ་ལགས་ཀྱིས་ཉལ། ------------

ཨ་མ་ལགས་གྱིས་ལྟ། ------------

བོད་གི་རྩམ་པ། ------------

༧རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ཡིས་འཁྲུངས། ------------

དགོན་པ་གི་གཙུག་ལག་ཁང་། ------------

བསྟན་འཛིན་ཉན། ------------

12 སྦྱང་གཞི། EXERCISE

Highlight all the connective and agentive particles in the texts on pages 50 and 51 and translate them.

13 ཀློག་སྟངས། Help with reading

Very long sentences are common in Tibetan language. Therefore, it is useful to know when one needs to pause.

As a rule of thumb, pause after particles. There are many rules, so let's only have a look at some of them:

Example:

བརྩོན་འགྲུས་སློབ་གྲྭ་ནས་ནང་ལ་ཡོང་གི་འདུག

Tsondu is coming home from school.

མཚོ་མོ་ཡིས་བཀྲ་ཤིས་ལ་ཁ་ལག་སྤྲོད་ཀྱི་ཡོད་རེད།

Tsomo is giving food to Tashi.

ངའི་པ་ལགས་ནི་ཤིང་བཟོ་རེད་མ་འོངས་པར་ངས་ཀྱང་ཤིང་བཟོ་བྱེད་ཀྱི་ཡིན

My father is a carpenter. In the future I will become a carpenter too.

དེབ་འདི་ངས་ཉོས་ཏེ་ཁོང་ལ་སྤྲད་པ་ཡིན།

I bought this book and gave it to him.

14 གཞི་གྲངས། ORDINAL NUMBERS

Forming cardinal numbers in Tibetan are very easy – by adding པ་ to numbers. Number one is the only exception.

1st དང་པོ།
2nd གཉིས་པ།
3rd གསུམ་པ།
10th བཅུ་པ།
41st བཞི་བཅུ་ཞེ་གཅིག་པ།
97th དགུ་བཅུ་གོ་བདུན་པ།

15 བརྡ་སྤྲོད། GRAMMAR
Telling the time ཆུ་ཚོད་ལ་ལྟ་བ།

In order to tell the time, cardinal numbers are used.

སྐར་ཆ།	second
སྐར་མ།	minute
ཆུ་ཚོད།	hour
སྐར་མ་བཅོ་ལྔ།	a quarter
ཕྱེད་ཀ	half
ཏག་ཏག	sharp

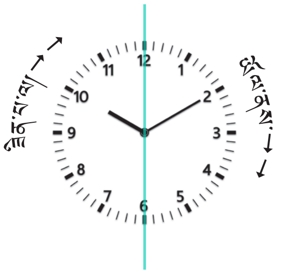

7:00 ཆུ་ཚོད་བདུན་པ་ཏག་ཏག་རེད།
7:15 ཆུ་ཚོད་བདུན་དང་སྐར་མ་བཅོ་ལྔ་རེད།
7:30 ཆུ་ཚོད་བདུན་དང་ཕྱེད་ཀ་རེད།
7:45 ཆུ་ཚོད་བདུན་དང་སྐར་མ་བཞི་བཅུ་ཞེ་ལྔ་རེད།
བརྒྱད་པ་ཟིན་པ་ལ་སྐར་མ་བཅོ་ལྔ་འདུག
AM སྔ་དྲོ།
PM ཕྱི་དྲོ།

16 ཆུ་ཚོད་ག་ཚོད་རེད། WHAT'S THE TIME?

Say the following times in Tibetan.

༤:༣༠ ༡༡:༥༥ ༩:༡༥ ༧:༤༠ ༡༠:༣༠ ༣:༤༥ ༡༣:༡༦ ༣:༥༣ ༦:༣༨

5:25 a.m.	3:15 p.m.	2:48 a.m.	7:30 p.m.
12:00	4:51 p.m.	7:00 a.m.	2: 39 p.m.

17 ཚིག་གསར་རོགས་འདེགས། HELP WITH VOCABULARY

never	ནམ་ཡང་།* / གཅིག་ཀྱང་།(གཅིག་ཡས)
always	ནམ་ཡང་། / རྟག་པར། / ག་དུས་ཡིན་ན་ཡང་།

*In poems in particular.

Examples:

ངས་དགོང་མོ་རྟག་པར་ཁ་ལག་བཟོ་གི་ཡོད། I always cook in the evening.
ངས་དགོང་མོར་ཁ་ལག་ནམ་ཡང་བཟོ་གི་མེད། I never cook in the evening.

18 སྦྱང་གཞི། EXERCISE

ཀ། Practice "always" and "never" with your partner according to the example.
Use the verbs you have learned so far.

> ཁྱེད་རང་རྟག་པར་སྔ་དྲོ་ཆུ་ཚོད་བཅུ་པ་ལ་ལང་གི་ཡོད་པས།

> མེད། ང་ཆུ་ཚོད་བཅུ་པ་ལ་(གཅིག་ཡས་)ལང་གི་མེད།

19 བརྡ་སྤྲོད། GRAMMAR
Present tense ད་ལྟ་བ།

To form a sentence in the present tense, follow the pattern:

subject		agentive particles		object		verb + particle	auxiliary
ང་ /ང་ཚོ།	+	གིས་གྱིས་ཀྱིས་ས་ཡིས།	+	མོག་མོག་	+	བཟོ་གི་ →	ཡོད།
ཁྱོད་རང་། / ཚོ།						→	འདུག ཡོད་རེད།
ཁོང་/ ཚོ།						→	འདུག ཡོད་རེད།

Examples:
ངས་མོག་མོག་བཟོ་གི་ཡོད། I make momos (or I'm making).
ཁྱེད་རང་གིས་འཕྲིན་ཡིག་འབྲི་གི་ཡོད་པས། Do you write letters (or are you writing)?
ཁོ་ཡིས་གཞས་གཏོང་གི་མི་འདུག He doesn't sing (or he's not singing).
༈གོང་ས་མཆོག་གིས་སྨོན་ལམ་སྒྲོན་གྱི་ཡོད་རེད། HH prays (is praying).

See Grammar Section p93

20 སྦྱང་གཞི། EXERCISE

Match the verbs with pictures.

ཆུ་རྐྱལ་རྒྱག གློག་བརྙན་ལྟ། པོ་ལོ་རྩེ། དེབ་ཀློག གཉིད་ཁུག རྒྱུག་ཤར་རྒྱོད། རི་མོ་འབྲི། ཁ་ལག་བཟོ།

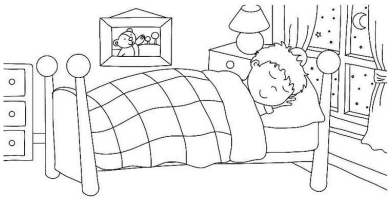

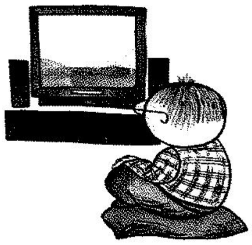

Form any sentences (aff., neg., question) with the verbs.

1. ----------------
2. ----------------
3. ----------------
4. ----------------
5. ----------------
6. ----------------
7. ----------------
8. ----------------

21 སྦྱང་གཞི། EXERCISE

Translate the following sentences into Tibetan.

1 Tashi usually listens to songs. ----------------
2 Does Nyima clean her teeth in the evening? ----------------
3 I don't often do the dishes. ----------------
4 Do they sometimes play? ----------------
5 We don't usually read books. ----------------

22 སྦྱང་གཞི། EXERCISE

ཀ། Choose five sentences in the present tense from the text on page 50 and make them negative.

ཁ། Translate the sentences.

What time do you

... get up? ------------------------------

... clean your teeth? ------------------------------

... have lunch? ------------------------------

... play games? ------------------------------

... go to sleep? ------------------------------

... cook? ------------------------------

... watch the tv? ------------------------------

ག། Use the sentences to ask your partner.

ཁྱེད་ཀྱིས་གཟུགས་པོ་ཆུ་ཚོད་ག་ཚོད་ཐོག་འཁྲུད་ཀྱི་ཡོད།

ངས་ཕྱི་དྲོ་ཆུ་ཚོད་བཞི་པའི་ཐོག་འཁྲུད་ཀྱི་ཡོད།

23 ག་རེ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། WHAT ARE YOU DOING?

In pairs practice saying the sentences and answers.

ག་རེ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

ཁ་ལག་བཟོ་གི་ཡོད།

ག་རེ་གཞང་གི་ཡོད།

༡) ཁྱེད་རང་གིས་ག་རེ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།
༢) མོས་ག་རེ་བཟོ་གི་འདུག
༣) དགེ་ལེགས་ཀྱིས་ག་རེ་ཉོ་གི་འདུག
༤) ཁོས་ག་རེ་བཤད་ཀྱི་འདུག
༥) མེ་ཏོག་གིས་ག་རེ་འབྲི་གི་འདུག
༦) ཁོང་གིས་ག་རེ་ཟ་གི་འདུག
༧) བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་ག་རེ་འཐུང་གི་འདུག
༨) ཁོང་ཚོས་ག་རེ་ལྟ་གི་འདུག
༩) ང་ཚོས་ག་རེ་སློང་གི་ཡོད།
༡༠) ཁྱེད་རང་ལ་ག་རེ་དགོས་ཀྱི་འདུག

24 སྒྲུང་འབྲི་བ། Story telling

What do you do on Saturdays? Write about your day.

----

25 རིག་གཞུང་གི་ཚོམས། Culture corner

བོད་ལོ་རྩིས་སྐྱངས། Tibetan Lunar Calendar

The Tibetan calendar is very different from the western one. Visit the Culture Corner on page 100 and find out more!

1 ཚིག་གསར། VOCABULARY

ཁང་པ།	house
གཙང་ཆུ།	river
ནགས་ཚལ།	forest
ལྡུམ་ར།	garden
མེ་ཏོག	flower
ཐོག་རྩེག	floor
ཟ་ས།	a place where one eats
ཐབ་ཚང་།	kitchen
ཁང་མིག	room
མགྲོན་པོ།	guest
བསྡད་ས།	a place where one sits
ཉལ་ཁང་།	bedroom
མཆོད་ཁང་།	shrine room
སངས་རྒྱས།	lord Buddha
སྐུ་པར།	picture (H)
སྐུ་འདྲ།	statue
ལུགས་སྲོལ།	customs
འོག་རྩེག	ground floor
སྒེའུ་ཁུང་།	window
འབྲི།	female yak
མཛོ་/ མོ།	cross b/w an ox & female yak
གཡག	yak
ལུག	sheep
ར་མ།	goat
ཞིང་ཁ།	field
སྒོ་ཕྱུགས།	cattle
གཉིས་ཀ།	both
ས་མ་འབྲོག	semi-nomadic farming family

རྒྱན་ཚིག Adjectives

མཐོ་པོ།	high
ཧ་ཅང་།	very
མཐུག་པོ།	thick
རྒྱ་ཆེན་པོ།	large, vast
སྙིང་རྗེ་པོ།	beautiful
ཤིན་ཏུ།	very
རིང་པོ།	long
དྲོད་པོ།	warm
གྲངས་མོ།	cold
ཞེ་དྲགས།	very
གཙང་མ།	clean
ནག་ཁུང་།	dark
འབྲིང་འབྲིང་།	middle

འབྲེལ་ཚིག Prepositions

འདབ་ཏུ།	at the foot of
མདུན་དུ།	in front of
རྒྱབ་ཏུ།	behind
གཡས་སུ།	on the right (side)
འགྲམ་ལ།	close to
ནང་ལ།	in (side)

2 ང་ཚོའི་ཁང་པ། Our House

ང་ཚོའི་ཁང་པ་ནི་རི་མཐོ་པོ་ཞིག་གི་འདབ་ཏུ་ཡོད། ཁང་པའི་མདུན་དུ་གཙང་ཆུ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཤང་ཤང་རྒྱུག་གི་ཡོད། རྒྱབ་ཏུ་ནགས་ཚལ་ཧ་ཅང་མཐུག་པོ་ཞིག་ཀྱང་ཡོད། ཁང་པའི་གཡས་སུ་ལྡུམ་ར་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཞིག་དང་། ལྡུམ་རའི་ནང་མེ་ཏོག་སྙིང་རྗེ་པོ་ཤིན་ཏུ་མང་པོ་ཡོད། ད་དུང་ལྡུམ་རའི་འགྲམ་ལ་ཀུ་ཤུའི་ཤིང་སྡོང་རིང་པོ་ཁ་ཤས་ཡོད།

Our house is (located) at the foot of a high mountain. A big river winds its way in front of the house. There is a very thick forest behind the house as well. On the right side of the house is a large garden. In that garden, there are many very beautiful flowers. Also, there are a few tall

apple trees close to the garden.

ཁང་པ་རང་ལ་ཐོག་རྩེག་གཉིས་དང་ཁང་མིག་བརྒྱད་ཡོད། ཁང་མིག་ཚང་མའི་ནང་ནས་ཐབ་ཚང་ནི་དྲོད་ཤོས་རེད། དགུན་ཁ་བོད་ལ་གནམ་གཤིས་གྲངས་མོ་ཞེ་དྲགས་ཡོད་ཙང་། ང་ཚོས་ཁ་ལག་བཟོ་ས་དང་བཟའ་ས་ཚང་མ་ཐབ་ཚང་ནང་ལ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ཁང་མིག་ཡག་ཤོས་ནི་མགྲོན་པོ་བསྡད་སའི་ཁང་མིག་དེ་རེད། མགྲོན་པོ་སུ་བསླེབས་ཀྱང་ཁང་མིག་དེའི་ནང་སྡོད་ཀྱི་རེད། ཁང་མིག་དེ་ཆེན་པོ་ཡོད་ཙང་མི་མང་པོ་ཤོང་གི་རེད། ཉལ་ཁང་བཞི་ཡོད་པའི་ནང་ནས་པ་ལགས་དང་ཨ་མ་ལགས་ཀྱི་ཉལ་ཁང་ནི་ཆེ་ཤོས་རེད། དེ་ནས་ངའི་ཉལ་ཁང་དང་། ངའི་གཅུང་པོའི་ཉལ་ཁང་ནི་ངའི་ཉལ་ཁང་ལས་ཏོག་ཙམ་ཆུང་བ་ཡོད། ད་དུང་ང་ཚོར་མཆོད་ཁང་ཞིག་ཡོད། མཆོད་ཁང་ནང་སངས་རྒྱས་དང་བླ་མ་རྣམས་ཀྱི་སྐུ་པར་དང་སྐུ་འདྲ་ཡོད། དེ་འདྲ་སོང་ཙང་། བོད་པའི་ལུགས་སྲོལ་ལ་མཆོད་ཁང་ཧ་ཅང་གཙང་མ་ཉར་གྱི་རེད།

The house itself has two floors and eight rooms. Kitchen is the warmest one of them. Since the weather in winter in Tibet is very cold, we use the kitchen as a place to cook, eat and so on.
The best room is the guest room. Any guest who comes, stays in that room. Since this room is big, it accommodates many people. Among the four bedrooms, (my) mother and father's bedroom is the biggest one; then mine, and then my younger brother's bedroom is slightly smaller than mine. We also have a shrine room. In the shrine room, there are pictures and statues of the Buddha and lamas. Hence, as per the Tibetan custom, the shrine room is kept very clean.

ང་ཚོས་སེམས་ཅན་རྣམས་འོག་རྟེག་ཐོག་ལ་ཉར་གྱི་རེད། འོག་རྟེག་ཐོག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཡོད་ཀྱང་། སྒེའུ་ཁུང་མང་པོ་མེད་ཙང་ནག་ཁུང་ཡོད། ང་ཚོ་ལ་འབྲི་ཆུང་ཆུང་གཉིས་དང་། མཛོ་མོ་འབྲིང་འབྲིང་གསུམ། མཛོ་དྲུག གཡག་ཆེན་པོ་ལྔ། ལུག་ཉི་ཤུ། ར་བཅུ་བཅས་ཡོད། གཡག་ནི་ཆེ་ཤོས་དང་ར་དང་ལུག་ནི་ཆུང་ཤོས་རེད། འབྲི་དང་མཛོ་མོ་གཉིས་གཡག་ལས་ཆུང་བ་ཡོད། གཡག་དང་མཛོ་གཉིས་ཆེ་ཆུང་ཕལ་ཆེར་འདྲ་ཡང་མཛོ་ཏོག་ཙམ་ཆུང་བ་ཡོད། དེ་བཞིན་ང་ཚོ་ལ་ཞིང་ཁ་ཡང་ཆེ་ཆུང་འདྲ་མི་འདྲ་མང་པོ་ཡོད། ང་ཚོ་ལ་ཞིང་ཁ་དང་སྒོ་ཕྱུགས་གཉིས་ཀ་ཡོད་ཙང་མི་རྣམས་ཀྱིས་ང་ཚོ་ལ་ས་མ་འབྲོག་ཟེར་གྱི་རེད་དོ།། །།

We keep the cattle on the ground floor. The ground floor is large, but since there aren't many windows, it is dark. We have two small female yaks, three middle-sized *mDzo mo*, six *mDzo*, five big yaks, twenty sheep, and ten goats. Yak is the biggest one, goats and sheep are the smallest. Female yaks and *mDzo mo* are both smaller than yaks. Yaks and *mDzo* are alsmost of the same size, but *mDzo* are a bit smaller than yaks. We have many fields, some small, some big. Since we have both cattle and fields, we are called a semi-nomadic farming family.

3 བརྡ་སྤྲོད། GRAMMAR
Nominalizer ས།

The construction "verb (fut.) + ས་" changes the verb into a noun phrase which shows a location or goal of an action. Possible translations are:

"a place to (do)" or
"a place where one (does) sth"

Examples:

འགྲོ་ས། a place to go
སྦྱང་ས། a place where one studies

Constructions with ས་ are very common in Tibetan. Sometimes, they can be translated with nouns:

ཉལ་ས། bed ("a place to sleep")
བླུག་ས། container ("a place to put things {into}")

4 སྦྱང་གཞི། EXERCISE

Match the nouns with their Tibetan counterparts.

བསྡད་ས།	meeting point
སྦུམ་བླུག་ས།	hiding place
གཏུང་ས།	playground
ལག་ཁྱེར་ཉོ་ས།	shop
འཛོམ་ས།	room
ཡིབ་ས།	gas station
རྩེད་ས།	mug
ཉོ་ས།	ticket office

5 ཚིག་གསར་རོགས་འདེགས། HELP WITH VOCABULARY

In Tibetan, if you want to express some are good, some are bad" etc., use the following structure.

Adj + opposite adj + འདྲ་མི་འདྲ།
ཆེ་ཆུང་འདྲ་མི་འདྲ། .. some are big, some are small
ཡག་སྡུག་འདྲ་མི་འདྲ། some are good, some are bad
མཐུག་སྲབ་འདྲ་མི་འདྲ། some are thick, some are thin

Shorter form of [འདྲ་མིན་] is also used:
བཟང་ངན་འདྲ་མིན། some are good, some are bad
རིང་ཐུང་འདྲ་མི་འདྲ། some are tall, some are short
མང་ཉུང་འདྲ་མི་འདྲ། some are more, some are less

6 དེ་ག་པར་འདུག WHERE IS IT?

སྟེང་དུ།	on/above
སྟེང་ནས།	over
འོག་ཏུ།	under/below
འགྲམ་དུ།	close/near(by)
རྒྱབ་ཏུ།	behind
མདུན་དུ།	in front of
ནང་དུ།	in(side)
ཕྱི་ལ།	out(side)
གཡས་གཡོན།	around
ཟུར་ལ།	aside

7 སྦྱང་གཞི། **EXERCISE**

Look at the picture and fill in the blanks with appropriate prepositions.

བྱེའུ་རྣམས་ཁང་པའི་……………………འཕུར་གྱི་འདུག

ཁང་པའི་……………………སྦྲུལ་ཞིག་འདུག

ཁང་པའི་……………………རྟ་ཆེ་ཆུང་འདྲ་མི་འདྲ་མང་པོ་འདུག

ཁང་པའི་……………………རི་མཐོ་པོ་ཞིག་འདུག

ཁང་པའི་……………………ཚལ་འདུག

ཁང་པའི་……………………ལྡུམ་ར་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཞིག་འདུག

ཁང་པའི་……………………ཤིང་སྡོང་རིང་པོ་ཧ་ཅང་མང་པོ་འདུག

ཁང་པའི་……………………གཙང་པོ་ཞིག་འདུག

ཁང་པའི་……………………དར་ཅོག་འདུག

པ་ལགས་ཁང་པའི་……………………འདུག

Word བཅས།

The word བཅས་ is an abbreviation of word བཅས་པ། which means “to contain”. It isn’t usually translated, and serves only to end the list of things or people that are mentioned in a sentence.

For example:

༄གོང་ས་མཆོག་དང་ཕྱོང་གི་སྐུ་འཁོར་བཅས་ཐེབས་ཀྱི་འདུག
HH the Dalai Lama and his entourage are leaving.

ང་དང་ངའི་སྤུན་མཆེད་དང་ཕ་མ་གཉིས་དང་བཅས་པས་ཐུག་པ་འཐུང་གི་ཡོད།
Me, my brother, mother and father are eating thukpa.

ལྷ་དང་མི་དང་ལྷ་མ་ཡིན་བཅས་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་ལ་ཕྱག་འཚལ།
Gods, semi-gods and humans prostrate to the Buddha.

8 སྦྱང་གཞི། EXERCISE

Write down three sentences using the word བཅས།

----

9 འཆད་རྩལ་སྦྱོང་བརྡར། CONVERSATION PRACTICE

Ask your partner the following questions. Practice prepositions.

སློབ་ཕྲུག ཀ	སློབ་ཕྲུག ཁ
1. ཁྱེད་རང་གི་ཅོག་ཙེའི་སྟེང་ལ་ག་རེ་འདུག	1. རི་ཡི་སྟེང་ལ་ག་རེ་འདུག
2. ཁྱེད་རང་གི་ཁུག་མ་ག་པར་ཡོད།	2. མཆོད་ཁང་ནང་ལ་ག་རེ་འདུག
3. ཁྱེད་རང་གི་ཁང་པའི་ནང་ལ་ག་རེ་ཡོད།	3. ཁྱེད་རང་གི་རྒྱབ་ལ་སུ་ཡོད།
4. ཁྱེད་རང་གི་གཡས་གཡོན་ལ་ག་རེ་འདུག	4. ལྷ་སའི་ཉེ་འགྲམ་ལ་ག་རེ་འདུག
5. ཁྱེད་རང་གི་ཁང་པའི་གཡས་ལ་ག་རེ་འདུག	5. ཁང་པའི་གཡོན་ལ་ག་རེ་འདུག
6. གཙུག་ལག་ཁང་གི་མདུན་ལ་ག་རེ་འདུག	6. དཔེ་དེབ་རྣམས་ག་པར་ཡོད།

10 བརྡ་སྤྲོད། GRAMMAR

Adjectives-Comparative, Superlative

Forming comparative and superlative is easy in Tibetan. To form the comparative degree, add བ་ to the adjective, and for superlative add ཤོས་.

adjectives	comparative	superlative
སྐྱོ་པོ།	སྐྱོ་བ།	སྐྱོ་ཤོས།
ཆུང་ཆུང་།	ཆུང་བ།	ཆུང་ཤོས།
གསར་པ།	གསར་བ།	གསར་ཤོས།

In order to compare two things, use the particle **ལས་** which stands for **than**. Notice that the sentence structure is different from English!

My car is faster than yours.ངའི་རླངས་འཁོར་ཁྱེད་རང་གི་རླངས་འཁོར་**ལས**་མགྱོགས་པ་ཡོད་རེད།

Yeshi’s bag is heavier than mine. ངའི་ཁུག་མ་**ལས**་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཁུག་མ་ལྗི་བ་འདུག

See Grammar Section p84

11 སུ་རིང་བ་འདུག WHO IS TALLER?

Ask your partner questions. With the adjectives provided.

བཀྲ་ཤིས་དང་ཡེ་ཤེས་གཉིས་སུ་རིང་བ་འདུག།

བཀྲ་ཤིས་ཡེ་ཤེས་ལས་རིང་བ་འདུག

སྐྱིད་པོ།	སྐྱོ་པོ།	ལྗིད་པོ།
ལྗིད་པོ།	ཡང་པོ།	དལ་པོ།
མགྱོགས་པོ།	???	???

12 བརྡ་སྤྲོད། GRAMMAR
Because it is/has ཡོད་ཙང་། ཡིན་ཙང་།

The word ཙང་། stands for **since**, **as**, or **because**. It can be used for all persons but only in a combination with a verb.

ཡོད་ཙང་། because I/you/ they have, because s/he has
མེད་ཙང་། because I/you/they don’t have, because s/he doesn’t have

ཡིན་ཙང་། because I am, you,/ we/ they are, s/he is
མིན་ཙང་། because I’m not, you/ we/ they aren’t, s/he isn’t
ང་ལ་ལས་ཀ་མང་པོ་ཡོད་ཙང་དུས་ཚོད་སྟོང་པ་མེད། As I have a lot of work, I don’t have free time.
ཁོ་ལ་དངུལ་མང་པོ་མེད་ཙང་ཅ་ལག་གོང་ཆེན་པོ་ཉོ་གི་མ་རེད། He doesn’t buy expensive things because he doesn’t have much money.

ང་བོད་པ་ཡིན་ཙང་ངས་བོད་སྐད་ཤེས་ཀྱི་ཡོད། Since I’m Tibetan, I speak Tibetan.
མོ་སྨན་པ་མིན་ཙང་ཁྱེད་རང་ལ་རོགས་པ་བྱེད་ཐུབ་ཀྱི་མ་རེད། She can’t help you because she is not a doctor.

Other verbs
ང་ནང་ཆོས་ལ་དགའ་པོ་ཡོད་ཙང་རྡ་རམ་ས་ལར་སྡོད་ཀྱི་ཡོད། I live in Dharamsala because I like Buddhism.
ངས་ལས་ཀ་བྱེད་ཀྱི་མེད་ཙང་དཀའ་ངལ་མང་པོ་འདུག I have a lot of problems because I don’t work.

13 སྦྱོང་གཞི། EXERCISE

Finish the sentences.

ངས་ལས་ཀ་བྱེད་ཀྱི་མེད་ཙང་ ------------------------------

ང་སློབ་ཕྲུག་ཡིན་ཙང་ ------------------------------

ངས་གློག་ཤེས་ཀྱི་མེད་ཙང་ ------------------------------

ང་ལ་དངུལ་མེད་ཙང་ ------------------------------

ང་མོག་མོག་ལ་དགའ་པོ་མེད་ཙང་ ------------------------------

ང་བོད་ལ་འགྲོ་གི་ཡོད་ཙང་ ------------------------------

14 སྦྱོང་གཞི། EXERCISE

Form sentences with the verbs provided and ཡོད་/མེད་ཙང་།

འབྲི།　ཀློག།　གཡུག།　གཏོང་།　སྤྱོད།

1. ------------------------------

2. ------------------------------

3. ------------------------------

4. ------------------------------

5. ------------------------------

15 བརྡ་སྤྲོད། GRAMMAR
Terminators སླར་བསྡུ།

Terminators signify the end of a sentence, section, or a thought. They are only used in literary language. See grammar section.

Suffix	Terminator	Example
ག་	གོ།	…བདག་གོ།
ང་	ངོ་།	…བཟང་ངོ་།
ད་	དོ།	…རེད་དོ།
ན་	ནོ།	…ཡིན་ནོ།
བ་	བོ།	…སློབ་བོ།
མ་	མོ།	…སྙམ་མོ།
ར་	རོ།	…འགྱུར་རོ།
ལ་	ལོ།	…རྒྱལ་ལོ།
ས་	སོ།	…སེམས་སོ།
ད་དྲག	ཏོ།	…གྱུར་(ད་)ཏོ།
འ་དང་མཐའ་མེད།	འོ།	…དགའོ། …ལག་པའོ།

16 རིག་གཞུང་གི་ཚོམས། Culture corner

པོ་ཏ་ལ། Potala
Potala is the biggest palace in Tibet which was built in the 7th century. Go to the culture corner page 101 and find out more !

1 ཚིག་གསར། VOCABULARY

གསར་འགོད་པ།	reporter
སྐུ་ཞབས།	monk
རབ་བྱུང་བ།	ordained person
ཆ་ནས།	based on
ཞོགས་ཚོགས།	morning puja
ཚོས་ར།	debate ground
འཛིན་གྲོགས།	classmate
གྲྭ་ཚང་།	monastic college
དཔེ་ཁྲིད།	classes/teachings
དཔེ་ཆ།	*pecha* (a Tibetan-style book)
སྐུ་རིམ།	religious service
མ་འོངས་པ།	future
ནང་ཆོས།	Buddhism
སྒྲིག་ལམ།	rule
ནང་སྦྱོང་།	homework
ཚན་རིག་པ།	scientist
སྤྱི་ཚོགས།	society, community

བྱ་ཚིག Verbs

སྡོད། [བསྡད་]	live, stay, sit
འཚོག	gather
སྲུང་།	keep, protect, observe
ལེན།	give, take

2 རྒྱུན་སྤྱོད་བརྗོད་པ། PHRASES

བློ་འཛིན་བྱེད།	memorize
དཔེ་ཁྲིད་ཞུ།	receive a teaching
དགེ་བཤེས་ཆགས།	become a geshe
ཡིག་ཚད་གཏོང་།	take an exam
སྒྲིག་ལམ་སྲུང་།	obey the rules
རྒྱ་ཆ་ལེན།	get a good score/grade
ངེས་པར་དུ་འགྲོ་དགོས།	have to go

3

གསར་འགོད་པ། ཁྱེད་རང་རབ་བྱུང་བ་ཞིག་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་དགོན་པའི་ནང་ལ་ཉི་མ་རེར་ག་རེ་ག་རེ་བྱེད་དགོས་ཀྱི་ཡོད།

སྐུ་གཞོགས། : ང་ཚོ་དགོན་པར་སྡོད་ཀྱི་ཡོད་ཙང་ཞོགས་པ་ཆུ་ཚོད་དྲུག་པ་ལ་ལང་དགོས་ཀྱི་ཡོད། དེ་ནས་ཞོགས་ཚོགས་དང་ཚོས་ར་སོགས་ལ་ངེས་པར་དུ་འགྲོ་དགོས་ཀྱི་ཡོད། ད་དུང་འཛིན་གྲོགས་ཚོ་དང་མཉམ་དུ་དཔེ་ཁྲིད་ཞུ་བ་དང་དཔེ་ཆ་བློ་འཛིན་སོགས་བྱེད་དགོས་ཀྱི་ཡོད། དེ་བཞིན་དགོང་མོ་རྟག་པར་གྲྭ་ཚང་སྐུ་རིམ་དང་ཚོས་ར་འཚོག་དགོས་ཀྱི་ཡོད།

གསར་འགོད་པ། ཁྱེད་རང་མ་འོངས་པར་ག་རེ་ག་རེ་གནང་སྙིང་བྲོ་གི་འདུག

སྐུ་གཞོགས། ང་མ་འོངས་པར་དགེ་བཤེས་ཡག་པོ་ཞིག་ཆགས་སྙིང་བྲོ་གི་འདུག མ་ཟད་མི་མང་པོ་ལ་ནང་ཆོས་ངོ་སྤྲོད་བྱེད་འདོད་ཡོད། གང་ཡིན་ཟེར་ན། ངས་དེ་གལ་ཆེན་པོ་མཐོང་གི་འདུག

Reporter: As a monk (ordained person), what do you have to do every day in the monastery?

Monk: Since we live in the monastery, we have to get up at six o’clock. We have to go to the morning puja and debate. Also, I and my classmates have to go to the Buddhist philosophy classes, memorize pecha by heart etc. Similarly, we have to gather every evening for a religious service and debate.

Reporter: What things would you like to do in the future?

Monk: In the future, not only would I like to become a good geshe, but also introduce dharma to many people because I consider it important.

4

གསར་འགོད་པ། ཁྱེད་རང་སློབ་ཕྲུག་ཅིག་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་སློབ་གྲྭའི་ནང་ག་རེ་བྱེད་དགོས་ཀྱི་ཡོད།

ཚེ་རིང་། ང་སློབ་ཕྲུག་ཅིག་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་སློབ་གྲྭའི་སྒྲིག་ལམ་ཡག་པོ་སྲུང་དགོས་ཀྱི་ཡོད། དེ་བཞིན་འཛིན་གྲྭར་ངེས་པར་དུ་འགྲོ་དགོས་པ་དང་ནང་སྦྱོང་ཡང་ངེས་པར་དུ་འབྲི་དགོས་ཀྱི་ཡོད། ཡིག་ཚད་གཏོང་སྐབས་རྒྱ་ཆ་ཡང་ཡག་པོ་ལེན་དགོས་ཀྱི་ཡོད།

གསར་འགོད་པ། ཁྱེད་རང་གིས་མ་འོངས་པར་ག་རེ་བྱེད་འདོད་ཡོད།

ཚེ་རིང་། ང་མ་འོངས་པར་ཚན་རིག་པ་ཡག་པོ་ཞིག་ཆགས་སྙིང་བྲོ་གི་འདུག དུང་འཛམ་གླིང་ས་ཆ་མང་པོར་འགྲོ་འདོད་ཡོད་པ་མ་ཟད། བོད་པའི་སྤྱི་ཚོགས་ལ་ཕན་ཐོགས་སྙིང་བྲོ་གི་འདུག

Reporter: As a student, what do you have to do at school?

Tsering: As a student I have to obey the school rules. Likewise, I have to attend the classes and write homework. I must get a good score on my exams, too.

Reporter: What do you want to do in the future?

Tsering: I want to become a good scientist. Also, I want to go to many places in the world and be beneficial to the Tibetan society.

Word སྐབས།

When combined with a verb, the word སྐབས་ means **when** or **at the time**. Instead of སྐབས་, you can also use དུས་ or ཚེས་ which carry the same meaning.

ཟ་སྐབས། }
ཟ་དུས། } when (I) eat, at the time of eating
ཟ་ཚེས།(lit) }

5 སྦྱང་གཞི། **EXERCISE**

Translate into English.

ངས་ཕོར་པ་འཁྱུད་སྐབས་གཞས་འདྲ་མིན་མང་པོ་གཏོང་གི་ཡོད།

འཛིགས་མེད་ནང་ལ་ཡོད་དུས་ཁང་པ་གཙང་མ་བཟོ་གི་རེད།

ང་ཚོས་སློབ་སྦྱོང་བྱེད་དུས་རྩེད་མོ་རྩེ་གི་མེད།

ང་ཚོའི་ཕྲུ་གུ་རྣམས་སློབ་གྲྭར་འགྲོ་སྐབས་སློབ་གྲྭའི་སྤྱི་སྤྱོད་རླངས་འཁོར་ནང་འགྲོ་གི་ཡོད།

ག་རེ་ག་རེ།

Two interrogative pronouns in a row denote **plural**.

ཁྱེད་རང་གིས་རྩེད་མོ་**ག་རེ་ག་རེ་**རྩེ་གི་ཡོད། What sports do you do

ཁྱེད་རང་ཚོ་**ག་པར་ག་པར་**འགྲོ་ཡ་ཡིན། Where are you going? (lit. What places are you going to?)

ཁྱེད་རང་འཛིན་གྲྭ་**ག་གི་ག་གིར་**འགྲོ་གི་ཡོད། Which classes do you attend?

཯ོང་ཚོ་**ག་ནས་ག་ནས་**ཡོད་རེད། Which places are they coming from?

ཉི་མ་རེ་ལ་འཛིན་གྲྭ་**ག་ཚོད་ག་ཚོད་**ཡོད་རེད། How many classes are there in a day?

6 སྦྱང་གཞི། **EXERCISE**

Write down three questions using two interrogative pronouns, e.g. ག་རེ་ག་རེ་, ག་ནས་ག་ནས་ etc, and use them to ask your partner. Note down his answers.

དྲི་བ།

1. ---
2. ---
3. ---

ལན།

1. ---
2. ---
3. ---

7 བརྡ་སྤྲོད། GRAMMAR
Need to/Have to

When དགོས་ serves as a *main verb*, it is translated as **need** or **want**. In this case, the subject requires a ལ་དོན་ particle (2nd or 4th) case.

Pronoun +	ལ་དོན་ Particle	Object		Auxiliary
ང་/ ང་ཚོ་	ལ	ཆུ་	དགོས་(ཀྱི་)	ཡོད། / མེད།
ཁྱེད་རང་ / ཁྱེད་རང་ཚོ་	ལ	དངུལ་		རེད། / མ་རེད།
ཁོང་/ཁོང་ཚོ་	ལ	ཟ་མ་		རེད།/མ་རེད།

ངལ་ཐུག་པ་མི་དགོས། I don't want thukpa. (ང་ལ་ཐུག་པ་དགོས་ཀྱི་མེད། is not polite enough to say.)
ཁྱེད་རང་ལ་ཅང་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པས། Do you need anything?
དོན་འགྲུབ་ལ་རླངས་འཁོར་གསར་པ་ཞིག་དགོས་ཀྱི་ཡོད་རེད། Thondrup needs/wants a new car.

8 བརྡ་སྤྲོད། GRAMMAR
Need to do/Have to do/Must

When combined with another verb, དགོས་ becomes a *modal verb*. The meaning changes and it is translated as **need to**, **have to**, and **must**.

Pronoun +	3rd Case +	Verb +		Auxiliary
ང་/ ང་ཚོ་	ས་/ཡིས་	འབྲི་	དགོས་(ཀྱི་)	ཡོད། / མེད།
ཁྱེད་རང་ / ཁྱེད་རང་ཚོ་	གིས་/ས་/ཡིས་	ལྟ་		རེད། / མ་རེད།
ཁོང་/ཁོང་ཚོ་	གིས་/ས་/ཡིས་	སློབ་		རེད།/མ་རེད།

ངས་ནང་སྦྱོང་འབྲི་དགོས་ཀྱི་ཡོད། I must write homework.
ཁྱེད་རང་གི་ལས་ཀ་འདི་ཚར་དགོས་ཀྱི་རེད་པས། Do you need to finish this work?
ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་སྨྱུ་གུ་གསར་པ་ཞིག་ཉོ་དགོས་ཀྱི་ཡོད་རེད། Yeshi has to buy a new pen.

9 ཚིག་གསར་རྟོགས་འདེགས། HELP WITH VOCABULARY

In order to express strong obligation such as **must** or **have to**, use དགོས་ in the following constructions:

ངེས་པར་དུ། / ཡིན་གཅིག་མིན་གཅིག } + verb + དགོས་

ང་ངེས་པར་དུ་ཕྱི་ལི་ལ་འགྲོ་དགོས་ཀྱི་ཡོད།

I have to go to Delhi tomorrow.

བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་ངེས་པར་དུ་རླངས་འཁོར་འཁྲུད་དགོས་ཀྱི་ཡོད་རེད།

Tashi must wash the car.

10 སྦྱང་གཞི། EXERCISE

Finish the sentences by saying what other people need/want by using དགོས་.

༡ བོད་པ --

༢ དཔལ་ལྡན --

༣ རྡོ་རྗེ --

༤ ཚེས་སྒྲོན --

༥ བསོད་ནམས --

11 སྦྱང་གཞི། EXERCISE

Write five things that you need or want in your life.

1) --

2) --

3) --

4) --

5) --

6) --

12 བཀྲ་ཤིས་ཀྱི་ཉིན་ཐོ། Tashi's Diary

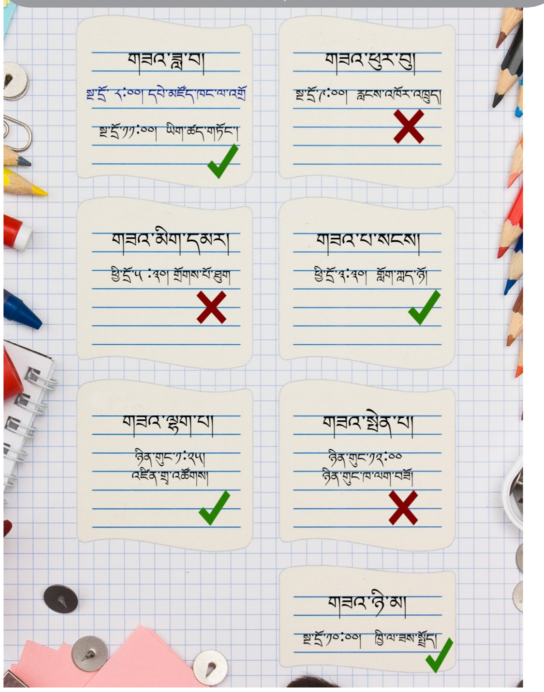

ཀ། Write down sentences about what Tashi has to do and what he doesn't. Follow the example.

གཟའ་ཟླ་བ། སྔ་དྲོ་ ༩:༠༠། དགེ་མཛོད་ཁང་ལ་འགྲོ

གཟའ་ཟླ་བའི་ཆུ་ཚོད་བརྒྱད་པ་ལ་བཀྲ་ཤིས་དགེ་མཛོད་ཁང་ལ་འགྲོ་དགོས་ཀྱི་ཡོད་རེད།

1) --

2) --

3) --

4) --

5) --

ཁ། Work in pairs. Ask your partner questions about Tashi's schedule.

བཀྲ་ཤིས་གཟའ་ཟླ་བའི་སྔ་དྲོ་ཆུ་ཚོད་བརྒྱད་པའི་ཐོག་དགེ་མཛོད་ལ་འགྲོ་དགོས་ཀྱི་རེད་པས།

རེད། བཀྲ་ཤིས་གཟའ་ཟླ་བའི་ཆུ་ཚོད་བརྒྱད་པའི་ཐོག་དགེ་མཛོད་ལ་འགྲོ་དགོས་ཀྱི་རེད།

13 བརྡ་སྤྲོད། GRAMMAR

Want to do/ Would like འདོད།

Look at the sentence construction of how to express **want to do** or **would like** in Tibetan.

Pronoun +	3rd Case +	Verb +		Auxiliary
ང་ / ང་ཚོ་	ས་ / ཡིས་	བློག་	འདོད་ཀྱི་	འདུག / མི་འདུག
ཁྱེད་རང་ / ཁྱེད་རང་ཚོ་	གིས་ / ས་ / ཡིས་	བཟོ་		ཡོད་རེད། / ཡོད་མ་རེད།
ཁོང་ / ཁོང་ཚོ་	གིས་ / ས་/ ཡིས་	ཞོད་		ཡོད་རེད། / ཡོད་མ་རེད།

ངས་ཇ་འཐུང་འདོད་ཀྱི་འདུག — I would like to drink tea, please. / I want to drink tea.

ཁྱེད་རང་མར་སྡོད་འདོད་ཀྱི་འདུག་གམ། — Do you want to sit down? / Would you like to sit down?

བྱང་ཆུབ་འགྲུལ་བཞུད་བྱེད་འདོད་ཀྱི་ཡོད་མ་རེད། — Janchup doesn't want to travel.

14 སྦྱང་གཞི། EXERCISE

ཀ Put the words in correct order. Example:

མོ་ཊ་ / རེད། / ་འཛིན་ / གཏོང་ / བསྟན་ / ཡོད་ / འདོད་ / གྱིས་ / ཀྱི -

བསྟན་འཛིན་གྱིས་མོ་ཊ་གཏོང་འདོད་ཀྱི་ཡོད་རེད།

བོད་/ འགྲོ་ /འདུག / ང་ / ལ་/ འདོད་/ ཀྱི་

ལག་ཤཟ་/ ཡོད་/ སྦྱོང་/ ཀྱི་ / རེད། / མཚོ་མོ་ ཡིས། / འདོད་

དགེ་/ རང་ / བྱེད་ / འདོད་ / འདུག་ / གས ་/ ཀྱི་/ རྒན་ / ཁྱེད།

བཟོ་/ ཡོད་/ ཀྱི་ / འདོད་ / རྟོག་ཟྭ་ / ཁོང་ / རེད། / ཚོས་

ཡོད། / འབྲི་ / ཀྱི་ / འདོད་ / དེབ་ / ཚོས་ /ང་

གམ།/ འཐུང་/ ཀྱི་ / ཆང་/ ཁྱེད་/ རང་/ འདུག་ / ཚོས་ / འདོད་

ཁ Work in pairs. Use the sentences above to ask your partner.

བསྟན་འཛིན་གྱིས་མོ་ཊ་གཏོང་འདོད་ཀྱི་ཡོད་རེད་པས།

ཡོད་མ་རེད། ཁོང་གིས་མོ་ཊ་གཏོང་འདོད་ཀྱི་ཡོད་མ་རེད།

ཡོད་རེད། ཁོང་གིས་མོ་ཊ་གཏོང་འདོད་ཀྱི་ཡོད་རེད།

15 བརྡ་སྤྲོད། GRAMMAR
Feel like doing སྙིང་བྲོ་གི

The phrase སྙིང་བྲོ་གི is most commonly translated as **feel like** (**doing sth**) or **want to do**. Look at the sentence structure.

Pronoun +	3rd case +	Object	Verb +		auxiliaries
ང་/ ང་ཚོ	ས་/ཡིས་	ཁ་ལག་	ཟ་	སྙིང་བྲོ་གི་	འདུག/ མི་འདུག
ཁྱེད་རང་ / ཁྱེད་རང་ཚོ	གིས་/ས་/ཡིས་	གཞས་	འཁྲབ་		ཡོད་རེད།/ཡོད་མ་རེད།
ཁོང་/ཁོང་ཚོ་	གིས་/ས་/ཡིས་	ཆང་	འཐུང་		ཡོད་རེད།/ཡོད་མ་རེད།

ཁྱེད་རང་གིས་མོག་མོག་ཟ་སྙིང་བྲོ་གི་འདུག་གས། Do you feel like eating momos?
མི་འདུག   ངས་ཐུག་པ་འཐུང་སྙིང་བྲོ་གི་འདུག No, I feel like eating thukpa.
མཚོ་མོ་ཆབ་སྲིད་པ་ཞིག་ཆགས་སྙིང་བྲོ་གི་ཡོད་རེད། Tsomo wants to become a politician.

16 སྦྱང་གཞི། EXERCISE

Write sentences with the words provided.

༡) ང་/འགྲོ་/དགོས།
༢) ང་ཚོ་/ཁ་པར་/སྐྱིང་།
༣) ཁོང་/ཁྱེད་/ ཡིན་གཅིག་མིན་གཅིག
༤) ཁོང་/སྦྱོང་/འདོད།
༥) ཁྱེད་ཚོ/བཟོ་/སྐྱིང་།
༦) ཁྱེད་/འཁྲུད་/ ངེས་པར་དུ།

༡) --

༢) --

༣) --

༤) --

༥) --

༦) --

17 སྦྱང་གཞི། EXERCISE

Create sentences (aff, neg, question) with སྙིང་བྲོ་གི and the verbs given.

འཐུང་། --

ཉོ། --

འཕུར། --

གཏོང་། --

སྦྱོང་། --

18 རིག་གཞུང་གི་ཚོམས། Culture corner

ས་ག་ཟླ་བ།

Saka Dawa is a very important month for Buddhists. Go to page 103 to find out more.

1 ཚིག་གསར། VOCABULARY

དཔྱིད་ཀ — spring
གནམ་གཤིས། — weather
ཚ་གྲང་སྙོམ་པོ། — mild
གངས། — snow
ས་ཁུལ། — area
ཁ་ཤས། — several, some
ཆུ་ལོག — flood
རང་འབྱུང་ཁམས། — nature
གཉིད། — sleep
ནང་བཞིན། — like/as if
རྩི་ཤིང་། — plants and trees
སེམས་ཅན། — sentient being
དུས་ཚིགས། — season
སྐྱིད་པོ། — happy

བྱ་ཚིག Verbs

བཞུར། — melt
སད། — wake up
སྐྱེ། — grow
འགོ་ཚུགས། — start
ཕྱིར་འཐོན། — come out

2 རྒྱུན་སྤྱོད་བརྗོད་པ། PHRASES

ཆར་པ་འབབ། — it rains
དཀའ་ངལ་ཐྲད། — face problems
དགུན་ཉལ་བྱེད། — hibernate
ས་བོན་འདེབས་འཛུགས་བྱེད། — plant seeds
དཀའ་ལས་རྒྱག — do hard work

3 དཔྱིད་ཀ

དཔྱིད་ཀའི་གནམ་གཤིས་ནི་ཚ་གྲང་སྙོམ་པོ་ཡོད། གངས་བཞུར་བ་དང་ཆར་པ་མང་པོ་འབབ་གི་ཡོད་ཙང་། ས་ཁུལ་ཁ་ཤས་ལ་ཆུ་ལོག་གི་དཀའ་ངལ་ཐྲད་ཀྱི་ཡོད། ཡིན་ན་ཡང་། རང་འབྱུང་ཁམས་གཉིད་ལས་སད་པ་ནང་བཞིན། རྩི་ཤིང་དང་མེ་ཏོག་རྣམས་སྐྱེ་འགོ་ཚུགས་ཀྱི་ཡོད། མ་ཟད་དགུན་ཉལ་བྱེད་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱང་ཕྱིར་འཐོན་གྱི་ཡོད་པས། མི་ཚང་མ་སེམས་པ་སྐྱིད་པོ་འབྱུང་གི་ཡོད། འོན་ཀྱང་། སྐབས་འདིར་མི་རྣམས་ཀྱིས་ཞིང་ཁ་འདེབས་འཛུགས་བྱེད་ཐུབ་ཀྱི་ཡོད་ཙང་དཀའ་ལས་ཀྱང་ཏོག་ཙམ་རྒྱག་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད།

SPRING

In spring, the weather is mild. Since the snow melts and it rains a lot, some places face problems with floods. However, it's as if the nature was waking up – plants and flowers start to grow and animals come out of hibernation. Nevertheless, at this time, as people can sow plants, they need to work hard a bit too.

4 བརྡ་སྤྲོད། GRAMMAR
Can ཐུབ།

In Tibetan, **ཐུབ།** is used to show one's *ability*. In English, it is translated as **can**.

Pronoun +	3rd Case +	Verb +		auxiliaries
ང་/ ང་ཚོ	ས་/ཡིས་	ལེན་	**ཐུབ་**ཀྱི་	ཡོད/ མེད།
ཁྱེད་རང་ / ཁྱེད་རང་ཚོ	གིས་/ས་/ཡིས་	འབྲི་		རེད།/ མ་རེད།
ཁོང་/ཁོང་ཚོ་	གིས་/ས་/ཡིས་	སྐྱོད་		རེད།/ མ་རེད།

ཁྱེད་རང་གིས་གངས་མི་བཟོ་ཐུབ་ཀྱི་ཡོད་པས། — Can you build a snowman?

ཡིན་ད་ཡིན། ངས་གངས་མི་བཟོ་ཐུབ་ཀྱི་ཡོད། — Of course, I can build a snowman.

ཚེ་བརྟན་གྱིས་ད་དུང་ཀློག་ཐུབ་ཀྱི་ཡོད་མ་རེད། — Tsetan can't read yet.

5 ཁྱེད་རང་ཆུ་རྐྱལ་རྒྱག་ཐུབ་ཀྱི་ཡོད་པས། CAN YOU SWIM?

Work in pairs. Take turns in asking questions using ཐུབ་. First, use the second person with the verbs provided, then ask in the third person about people you know.

ཁྱེད་རང་གིས་ཆུ་རྐྱལ་རྒྱག་ཐུབ་ཀྱི་ཡོད་པས།

ཡོད། ངས་ཆུ་རྐྱལ་རྒྱག་ཐུབ་ཀྱི་ཡོད།

ཁོང་གིས་ཆུ་རྐྱལ་རྒྱག་ཐུབ་ཀྱི་རེད་པས།

རེད། ཁོང་གིས་ཆུ་རྐྱལ་རྒྱག་ཐུབ་ཀྱི་རེད།

གཞས་གཏོང་།	sing
ཐང་ཀ་འབྲི།	paint thangka
ཡོ་ག་རྩེ།	do yoga
ཁང་པ་གཙང་མ་བཟོ།	clean house
བོད་ཡིག་ནང་ཀློག	read in Tibetan
ཇ་བཟོ།	make tea
འཕུར།	fly

6 བརྡ་སྤྲོད། GRAMMAR

Connectives རྒྱན་སྡུད།

The particles ཀྱང་ཡང་འང་ are literally translated as "emphasizing and including particles". Their usage depends on the final syllable of the preceding word:

preceding syllable	particle
ག་ད་བ་ས་ or post-suffix	ཀྱང་།
ང་ན་མ་ར་ལ་	ཡང་།
འ་ or no suffix	ཡང་ or འང་།

In a sentence, they serve several purposes:

1. And, as well as

ཞིམ་པོ་ཡང་འདུག་ལ་འཕྲོད་བསྟེན་ལའང་ཕན། It's delicious as well as good for the health.

ཁོང་བླ་མ་ཡང་ཡིན་ལ་རྒྱལ་པོའང་ཡིན། He is a lama as well as a king.

བསམ་ཡང་བསམ་ལ་བྱས་ཀྱང་བྱས། I thought and (then) I did (it).

2. But, although, nevertheless

ཁོང་ཕྱུག་པོ་ཡོད་ཀྱང་སེམས་པ་ནག་པོ་འདུག He is rich but not kind.

ཡིག་ཚད་འཕྲོད་ཀྱང་བརྒྱ་ཆ་དམའ། (He) passed but with the low score.

3. Also, too

ང་ཡང་བོད་པ་ཡིན། I am also Tibetan.

བཀྲ་ཤིས་ཀྱང་བླ་མ་རེད། Tashi is a Lama too.

7 སྦྱང་གཞི། EXERCISE

ཀ Fill in the blanks with the appropriate connectives ཀྱང་ཡང་འང་.

1. ང་ ....
2. བསྟན་ ....
3. རྒྱལ་ ....
4. སྲས་ ....
5. བཞད་ ....
6. བཟང་ ....
7. ཁྲབ་ ....
8. འགྱུར་ ....
9. སྐོམ་ ....
10. དཀའ་ ....

ཁ Translate the sentences into English

1. ཁོང་ཆེན་པོ་ཡོད་ཀྱང་ཕྱུགས་མེད།
2. ང་ཡང་ཙ་ལག་ཉོ་གར་འགྲོ་གི་ཡིན།
3. ཆེན་པོ་ཡང་འདུག་ལ་རྫིགས་པོ་ཡང་འདུག
4. སྟག་སྟག་དེ་མགྱོགས་པོ་འདུག་ཀྱང་སྙིང་རྗེ་པོ་ཁྲོན་ནས་མི་འདུག
5. ཉི་མ་ཡང་རྩེད་མོ་རྩེ་གར་བསླེབས་སོང་།
6. རི་ཡང་མཐོ་ལ་ས་ཡང་གཙང་།

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....

8 ཚིག་གསར། VOCABULARY

ནང་ནས།	from, among
ཕལ་ཆེར།	mostly, maybe
རྩྭ་ཐང་།	meadow
ཁེངས།	fill
ས་གཞི།	earth
རྡུལ།	dust
སྤྲིན་པ།	cloud
ཁོར་ཡུག	environment
ཐམས་ཅད།	all
དྭངས་གཙང་།	clean and clear
སྣང་།	appear
མཚེའུ།	small lake/pond
དེ་བས་ན།	therefore
སྤྲོ་སྣང་།	joy
གང་བ།	full

9 Underline all the ཀྱང་ཡང་འང་ particles in the following text

དབྱར་ཁ།

དབྱར་ཁ་ནི་ལོ་གཅིག་ནང་ནས་ཚ་བ་ཆེ་ཤོས་དང་ཕལ་ཆེར་སྙིང་རྗེ་ཤོས་དེའང་རེད། རྩྭ་ཐང་མེ་ཏོག་གིས་ཁེངས་ཤིང་ས་གཞིར་རྡུལ་མེད་པ་དང་། ནམ་མཁར་སྤྲིན་པ་མེད་པས་ཁོར་ཡུག་ཐམས་ཅད་ཕ་ཅང་དྭངས་གཙང་དུ་སྣང་། འོན་ཀྱང་། ཚ་བ་ཆེན་པོ་ཡོད་ཙང་ཕྲུ་གུ་ཚོས་ཕྱི་ལ་རྩེད་མོ་རྩེ་བ་དང་། གཙང་པོ་དང་མཚེའུ་སོགས་སུ་ཆུ་རྐྱལ་རྒྱག་ཐུབ་ཀྱི་ཡོད། དེ་བས་ན། དབྱར་ཁ་ནི་སྤྲོ་སྣང་གིས་གང་བའི་དུས་ཚིགས་ཤིག་རེད།།

SUMMER

Summer is the hottest part of the year and maybe the most beautiful too: the meadows are full of flowers, there is no dust on the ground, and the sky is without cloud. Since it's rather hot. Children can play outside or go for a swim in rivers or lakes. Therefore, the summer is full of joy.

Word + ཅུ།

In order to express "small + noun" add the ending -ཅུ་ to a noun. In general, the word with ཅུ་ changes its vowel for easier pronunciation. Sometimes, the meaning shifts.

སྤྲ་ -> སྤྲེའུ།		monkey -> small monkey
རྡོ་ -> རྡེའུ།		stone -> small stone/pebble
ཁྲི་ -> ཁྲིའུ།		throne -> small throne

10 སྦྱང་གཞི། EXERCISE

Practice the construction "small + noun" using the ending -ཅུ་. Translate the words into English.

0	ཁྱི་	->	ཁྱིའུ་	puppy
1	སོ་	->	....	....
2	བ་	->	....	....
3	རྟ་	->	....	....
4	སྒོ་	->	....	....
5	ར་	->	....	....
6	ལེ་	->	....	....

11 བརྡ་སྤྲོད། GRAMMAR
And - connectors ཞིང་། ཅིང་། ཤིང་།

The particles **ཞིང་། ཅིང་། ཤིང** serve as **and** in English. They are used between adj, nouns, verbs and clauses solely in *literary* Tibetan, especially in stanzas.

final syllable:	particles:
ང་ན་མ་ར་འ་ལ་ no suffix	ཞིང་།
ག་ད་བ་ and post-suffix ད་	ཅིང་།
ས་	ཤིང་།

1 རྒྱ་གར་དུ་བསླེབས་ཤིང་དགེ་རྒན་དང་ཐུག།
(He) came to India and met (with) his teacher.

2 སྐད་ཆ་དག་ཅིང་གསལ་པོ་གསུངས་སོང་།
The snow is white and beautiful.

3 སློབ་སྦྱོང་ལ་དགའ་ཞིང་འབད་བརྩོན་བྱེད།
(He) loves education and works hard.

12 སྦྱང་གཞི། EXERCISE

ཀ Use an appropriate particle ཞིང་ ཤིང་ or ཅིང་.

1. བཟང་ ....
2. བསླེབས་................
3. ཤར་ ....
4. བསམ་ ....
5. སྡུད་ ....
6. རྒྱག་ ....
7. ནུབ་ ....
8. གོ་ ....
9. དགོན་ ....
10. རྒྱལ་................

ཁ Translate the sentences.

1 ཁོར་ཡུག་དེ་སྙིང་རྗེ་ཞིང་ཆེན་པོ་འདུག
2 དགུན་ཁ་ཁ་བ་འབབ་ཅིང་རླུང་རྒྱག་གི་འདུག
3 ངས་ནང་ཚོས་སྦྲངས་ཤིང་སྙིང་རྗེ་སྙོམ་གྱི་ཡོད།
4 དབྱར་ཁ་མེ་ཏོག་ཤར་ཞིང་བྱེ་ཚ་འཕུར་གྱི་འདུག
5 སྟོན་ཁ་མི་རྣམས་ཀྱིས་ཞིང་ཁ་སྡུད་ཅིང་སྤྲོ་སྐྱིད་གཏོང་གི་ཡོད།
6 སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཆོས་གསུངས་ཤིང་སེམས་ཅན་ལ་ཕན་ཐོགས་ཀྱི་ཡོད།

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....
6. ....

13 ཚིག་གསར། VOCABULARY

སྟོན་ཁ།	fall
ལོ་མ།	leaf
ཁ་དོག	color
བསིལ་པོ།	cool
ཤ་མོ།	mushroom
དུས་སྟོན།	festival
སྟོན་ཐོག	harvest
སྤྲོ་སྐྱིད།	celebration
ཁ་བ།	snow

14 རྒྱུན་སྤྱོད་བརྗོད་པ། PHRASES

ཆུ་རྐྱལ་རྒྱག	swim
གྲ་སྒྲིག་བྱེད།	prepare
ཤ་མོ་འཐུ།	pick mushrooms
རླུང་རྒྱག	wind blows
ཤོག་བྱ་གཏོང་།	fly kites
སྤྲོ་སྐྱིད་གཏོང་།	celebrate
སྟོན་ཐོག་སྡུད།	collect harvest
འཁྱག་ཤུད་རྩེད།	ski
གངས་མི་བཟོ།	make snowmen

15 Highlight all the ཞིང་ ཤིང་ ཅིང་ in the following text.

སྟོན་ཁ།

སྟོན་ཁའི་ལོ་མའི་ཚོན་མདོག་ལ་འགྱུར་བ་འགྲོ་གི་ཡོད། དེ་འདྲ་སོང་ཙང་། ཁོར་ཡུག་ཚང་མ་ཁ་དོག་འདྲ་མིན་གྱིས་ཁེངས་ཤིང་སྙིང་རྗེ་པོ་ཡོད། གནམ་གཤིས་ཧ་ཅང་བསིལ་ཞིང་། མི་རྣམས་ཤ་མོ་འཐུ་གར་འགྲོ་ཐུབ་ཀྱི་ཡོད། རླུང་མང་པོ་རྒྱག་གི་ཡོད་ཙང་ཕྲུ་གུ་ཚོས་ཤོག་བྱ་གཏོང་ཐུབ་ཀྱི་ཡོད། ནམ་རྒྱུན་སྟོན་ཁར་མི་རྣམས་ཀྱིས་སྟོན་ཐོག་བསྡུས་ཤིང་དཀའ་ལས་མང་པོ་རྒྱག་གི་ཡོད་པས། ཞིང་ལས་ཚར་རྗེས་སྤྲོ་སྐྱིད་གཏོང་གི་ཡོད། ལྷག་པར་དུ། མི་དང་སེམས་ཅན་ཚང་མས་དགུན་ཁའི་ཆེད་དུ་གྲ་སྒྲིག་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

FALL

Since the leaves change their color in the fall, the landscape is full of colors and it's beautiful. The weather is cool, people can go mushroom-picking and children can fly kites because the wind blows. Usually, people put lots of effort into collecting the harvest. Therefore, when they finish working in the fields they celebrate. In particular, people and animals start preparing for winter.

NOTE མཚན།

The Tibetan language has many names for the word "color": ཁ་དོག མདོག་ཁ། ཚོན་མདོག ཚོས་གཞི། ཚོས་མདོག ཚོས།

16 བརྡ་སྤྲོད། GRAMMAR
Go to do བྱེད་གར་འགྲོ།

The construction "**go to do**" is formed by using ལ་དོན་ particles. It shows the purpose of what the person is going to do (= the 4th case).

ཁྱེད་རང་ག་རེ་བྱེད་དུ་འགྲོ་གི་ཡིན།	What are you going to do?
ང་ཚོ་ཉིན་གུང་ཁ་ལག་ཟ་རུ་འགྲོ་གི་ཡིན།	We're going to eat lunch.
དགེ་འདུན་ལག་རྩེད་སྤོ་ལོ་རྩེ་རུ་འགྲོ་ཡ་རེད་མི་འདུག	Gendun isn't going to play basketball.

In colloquial Tibetan, the construction with གར་ is used instead.

ཁྱེད་རང་བོད་ལ་ག་རེ་བྱེད་གར་འགྲོ་གི་ཡིན།	What are you going to do in Tibet?
ང་ཤོག་བྱ་གཏོང་གར་འགྲོ་གི་ཡིན།	I'm going to fly kites.
མི་རྣམས་ཞིང་ཁར་ལས་ཀ་བྱེད་གར་འགྲོ་གི་འདུག	People are going to work in the fields.

17 སྦྱང་གཞི། EXERCISE

Write five sentences using the construction "go to do". Use the literary version with ལ་དོན་ particles.

༡) --

༢) --

༣) --

༤) --

༥) --

༦) --

18 ཁྱེད་རང་ག་རེ་བྱེད་གར་འགྲོ་གི་ཡིན། WHAT ARE YOU GOING TO DO?

Use the prompted verbs to ask your partner about his plans.

ཁྱེད་རང་ལྷ་ས་ལ་ག་རེ་བྱེད་གར་འགྲོ་གི་ཡིན།

ང་གློག་བརྙན་གསར་པ་ཞིག་ལྟ་ག་འགྲོ་གི་ཡིན།

འཐུ། གཏོང་། བྱེད། བཟོ། ཟ། ཀློག སྦྱོང་། སྒྲུབ།

19 དགུན་ཁ།

དགུན་ཁ་ནི་ལོ་གཅིག་གི་ནང་ནས་དུས་ཚིགས་གྲང་ཤོས་དེ་ཡིན། ས་ཁུལ་མང་པོར་ཁ་བ་འབབ་ཀྱི་རེད། དེ་འདྲ་སོང་ཙང་། མི་རྣམས་འཁྱག་ཤུད་གློད་གར་འགྲོ་ཐུབ་པ་དང་། གངས་མི་བཟོ་བ་སོགས་དགུན་ཁའི་རྩེད་མོ་འདྲ་མིན་མང་པོ་རྩེད་ཐུབ་ཀྱི་ཡོད། བོད་པ་ཚོས་དགུན་ཁ་ལ་ཁ་བའི་དུས་ཀྱང་ཟེར། ནམ་རྒྱུན་དགུན་ཁར་མི་རྣམས་ལ་ལས་ཀ་མང་པོ་མེད་ཙང་། མི་ཚང་མ་ཉོབ་ཏོ་ཆགས་ཀྱི་ཡོད།

WINTER

Winter is the coldest time of the year. Since it snows in many places, people can go skiing, make snowmen, and do various winter sports. The Tibetans call winter "the time of snow". Usually, people don't have much work to do there, so they get bored.

20 ཁྱེད་རང་སྐྱིད་པོ་འདུག་གས། ARE YOU HAPPY?

Work in pairs. Ask questions with the words provided.

ཁྱེད་རང་སྐྱིད་པོ་འདུག་གས།

འདུག ང་སྐྱིད་པོ་འདུག

ཁོང་སྐྱིད་པོ་འདུག་གས།

མི་འདུག ཁོང་སྐྱིད་པོ་མི་འདུག

ཚོར་བ།	Feelings
ཐང་ཆད། + གི་	tired
ཉོབ། + གི་	bored
སྐྱོ། + གི་	sad
ཞེད་སྣང་ལང་། + གི་	frightened
ཧ་སང་། + གི་	surprised
ཧོན་འཐོར། + གི་	shocked
འཕྲོད་བསྟེན་དཀའ་ངལ།	**Health problems**
གྲོད་ཁོག་ན། + གི་	have a stomachache
མགོ་ན། + གི་	have a headache
མིད་པ་ཚ། + གི་	have a sorethroat
ཆམ་པ་ན། + གི་	have a cold
ཚ་བ་འཕར། + གི་	have temperature
མགོ་ཡུ་འཁོར། + གི་	feel dizzy

21 བརྡ་སྤྲོད། GRAMMAR

Expressing feelings ཚོར་བ།

In order to express feelings and health in Tibetan, different copulas are used.

person	feeling	copula
ང་ / ང་ཚོ་	སྐྱིད་པོ་	**འདུག**
ཁྱེད་རང་ / ཚོ་	སྐྱོ་པོ་	**འདུག (གས)**
ཁོང་ / ཚོ་	ཉོབ་ཏོ་	**འདུག / ཡོད་རེད།**

22

Listen to the song by Jolha-"The Four Seasons". Translate the lyrics.

ནམ་དུས་བཞི།

དཔྱིད་ཀ། དཔྱིད་ཀ།དབྱར་ཁ། སྟོན་ཁ།
ནམ་དུས་བཞི། (2x)

དགུན་ཁ་གངས་བརྒྱབ། ང་ཚོ་གངས་རྩེད་རྩེ།
སྐྱིད་ཤོས་རེད། (2x)

དཔྱིད་ཀ་མེ་ཏོག་ཤར། མེ་ཏོག་སྤང་ལ་ཤར།
སྐྱིད་ཤོས་རེད། (2x)

དགུན་ཁ། དཔྱིད་ཁ། དབྱར་ཁ། སྟོན་ཁ།
ནམ་དུས་བཞི། (2x)

དབྱར་ཁ་ཉི་མ་ཤར། ཉི་མ་ཚ་པོ་ཤར།
ཆུའི་ནང་ལ་འཛུལ། ཆུའི་ནང་ལ་འཛུལ།
སྟོན་ཁ་ལོ་མ་བབས། ལོ་མ་ས་ལ་བབས།
སྐྱོ་ཤོས་རེད། (2x)

དགུན་ཁ། དཔྱིད་ཁ། དབྱར་ཁ། སྟོན་ཁ།
ནམ་དུས་བཞི། (2x)

དགུན་ཁ་ཟེར་ན། དཔྱིད་ཀ་ཟེར་ན།
དབྱར་ཁ་ཟེར་ན། སྟོན་ཁ་ཟེར་ན།
དགུན་ཁ། དཔྱིད་ཀ་ དབྱར་ཁ། སྟོན་ཁ།
ནམ་དུས་བཞི། (2x)

23 རིག་གཞུང་གི་ཚོམས། Culture corner

བོད་ཀྱི་ལོ་སར།

Go to page 102 to get to know more about Losar, the Tibetan New Year!

Tibetan Alphabet

བོད་ཀྱི་དབྱངས་གསལ།

Section Two

སྡེ་ཚན་གཉིས་པ།

Word Formation

ཚིག་གི་གྲུབ་སྟངས།

1. The Five Prefixes སྔོན་འཇུག

2. The Ten Suffixes རྗེས་འཇུག

3. The Two Post-Suffixes ཡང་འཇུག

Pronouns

1) Let's have a look at the Tibetan pronouns in two groups. The first group is less polite than the second one.

I	ང།	we	ང་ཚོ།
you	ཁྱེད། /ཁྱོད།*	you	ཁྱེད་ཚོ། / ཁྱོད་ཚོ།*
he/she	ཁོ།* /མོ།/*	they	ཁོ་ཚོ།* / ཁོང་ཚོ།

Pronouns marked with * are usually used when addressing friends but not with someone you pay respect to (a lama, geshe, other highly respected people). However, on certain occasions, you can use **ཁྱེད་(ཚོ་)** when talking to a lama.

2) The following pronouns are more polite than those from the first group. To be on the safer side, keep using only these until you get more experienced at Tibetan.

However, it is sufficient to say **ང། / ང་ཚོ།** when talking about oneself/ourselves.

Basically, the word རང་ is added to the pronouns from the first group to increase the level of politeness. It literally means "self".

(I)	ང་རང་།	(we)	ང་རང་ཚོ།
(you)	ཁྱེད/ཁྱོད་རང་།	(you)	ཁྱེད་རང་ཚོ།
(he/she)	ཁོ་རང་། / མོ་རང་།	(they men/women)	ཁོ་རང་ཚོ་/ མོ་རང་ཚོ།
(he OR she)	ཁོང་། / ཁོང་རང་། (H)	(they men OR women)	ཁོང་ཚོ། or ཁོང་རང་ཚོ། (H)

ཁོང་།, ཁོང་རང་། and ཁོང་ཚོ།, ཁོང་རང་ཚོ། are honorific versions of ཁོ་རང་།, མོ་རང་། and ཁོ་རང་ཚོ་/ མོ་རང་ཚོ། respectively. For example, when talking about His Holiness the Dalai Lama, using solely ཁོང་ is appropriate.

In order to refer to people or things we use:

this	འདི།	these	འདི་ཚོ།
that	དེ།	those	དེ་ཚོ།

Examples:

This man	མི་འདི།	That child	ཕྲུ་གུ་དེ།
These flowers	མེ་ཏོག་འདི་ཚོ།	Those cars	མོ་ཊ་དེ་ཚོ།

TO BE ཡིན་/ རེད།

The auxiliary verb ཡིན་ and its negation རེད་ are very similar to the English verb “to be”. ཡིན་ and རེད་ also serve as “copulas” to express the nature or the main quality of people or things.

Affirmative sentence

(I) am	ཡིན།	(we) are	ཡིན།
(you) are	རེད།	(you) are	རེད།
(he/she/ it) is	རེད།	(they/these) are	རེད།

ང་མི་སྤྱང་པོ་(ཞིག)་ཡིན། I am a clever person.

ཁོང་སྨན་པ་(ཞིག)རེད། He is a doctor.

In the first person, it is also possible to use རེད།. The difference here is in emphasis. In the first sentence we emphasize “I” whereas in the second “Tibetan”.

I am Tibetan. ང་བོད་པ་**ཡིན།**

I am **Tibetan**. ང་བོད་པ་**རེད།**

Negative sentence

(I) am not	མིན།	(we) are not	མིན།
(you) are not	མ་རེད།	(you) are not	མ་རེད།
(he/she it) is not	མ་རེད།	(they) are not	མ་རེད།

ང་བོད་པ་**མིན།** I'm not Tibetan.

ཁོང་ཚོ་གྲྭ་པ་**མ་རེད།** They aren't monks.

Question

In order to form a question, use the right copula followed by པས། which stands for a question mark.

There is, however, a small catch. In questions, it is more common to use རེད་པས། for the first persons. The reason is that we ask other people to tell us about ourselves; in this way we de-personalize ourselves which means that we put ourselves in a position of another person (here we don't use ཡིན་).
Also, just as in affirmative and negative sentences, we use ཡིན་པས། / རེད་པས། based on what we want to emphasize in the sentence. However, please remember that the first option - ཡིན་པས། - is the most commonly used one.

Am I?	ང་རེད་པས།	Are we?	ང་ཚོ་རེད་པས།
Are you?	ཁྱེད་རང་ཡིན་པས། / རེད་པས།*	Are you?	ཁྱེད་ཚོ་ཡིན་པས། / རེད་པས།*
Is he/she/it?	ཁོ་/མོ་/དེ་རེད་པས།	Are they?	ཁོང་ཚོ་རེད་པས།

ང་སྨྱོན་པ་**རེད་པས།** Am I crazy?
མོ་སློབ་མ་**རེད་པས།** Is she a student?

ཁྱེད་རང་བོད་པ་**ཡིན་པས།** *Are **you** Tibetan?
ཁྱེད་རང་བོད་པ་**རེད་པས།** Are **you** Tibetan?

In the first sentence, we emphasize "you" whereas in the second "Tibetan".

Negative Question

In order to for a negative question, put the copula into its negative form and add པས།.

Aren't I?	ང་མ་རེད་པས།	Aren't we?	ང་ཚོ་མ་རེད་པས།
Aren't you?	ཁྱེད་རང་མིན་པས། / མ་རེད་པས།	Aren't you?	ཁྱེད་ཚོ་མིན་པས། /མ་རེད་པས།
Isn't he/she/it?	ཁོ་/མོ་/དེ་མ་རེད་པས།	Aren't they?	ཁོང་ཚོ་མ་རེད་པས།

ང་ཚོ་དགེ་རྒན་**མ་རེད་པས།** Aren't we teachers?
ཁོང་པ་ལགས་**མ་རེད་པས།** Isn't he a father?

ཁྱེད་རང་ཚོ་ཁ་ལོ་བ་**མིན་པས།** Aren't you drivers?
ཁྱེད་རང་ཚོ་ཁ་ལོ་བ་**མ་རེད་པས།** Aren't you drivers?

POSSESSIVE PRONOUNS

Possessive pronouns are a combination of a personal pronoun + 6th case particles.

ངའི། / ང་ཡི།	my	ང་ཚོའི། / ང་ཚོ་ཡི།	our/ours
ཁྱེད་རང་གི/ ཁྱེད་ཀྱི།	your/s	ཁྱེད་རང་ཚོའི། / ཁྱེད་ཚོའི།	your/s
ཁོ་རང་གི / ཁོའི། མོ་རང་གི / མོའི། ཁོང་གི	his /her/hers/its	ཁོ་ཚོའི། / མོ་ཚོའི། ཁོ་རང་ཚོའི། / མོ་རང་ཚོའི། ཁོང་ཚོའི། / ཁོང་རང་ཚོའི།	their/ theirs

འདི་**ངའི**་སྨྱུ་གུ་རེད། This is my pen.

ཕ་གི་མོ་ཊ་**མོའི**་རེད། That car is hers.

ཁོང་ཚོའི་ཁྱི་ག་པར་འདུག This is their dog?

For more information on the 6th case particles, see page 89.

"NOMINALIZATION" བདག་སྒྲ། (པ་བ་མ་པོ་བོ་མོ།)

The particles པ་བ་མ་པོ་བོ་མོ་ serve to express someone's **nationality** or **place of origin**, **professions**. They also show "**agents of actions**" or **members of a group**.

Look at the examples given below. In brackets, you will find the most common particles used for each group.

Nationality and place of origin (པ་བ་མོ་)

ཨ་རི་བ།	American
ནུབ་ཕྱོགས་པ།	Westerner
རྒྱ་མོ།	Chinese woman

Professions (པ་པོ་བ་མ་)

ལས་བྱེད་པ།	worker
རྩོམ་པ་པོ།	writer/author
ཁ་ལོ་བ།	driver
སྨན་ཞབས་པ།	nurse

Another way to express that someone is an agent of an action is by using the particle **མཁན།** :

འབྲི་**མཁན།**	a person who writes or a writer
ཉལ་**མཁན།**	a person who is asleep
ཤོད་**མཁན།**	a person who speaks or a speaker

"**Agents of actions**" (པོ་)

འབྲི་བ་པོ།	a person who writes or a writer
ཉལ་བ་པོ།	a person who is asleep
ཤོད་པ་པོ།	a person who speaks or a speaker

Member of a group (པ་བ་)

ནང་པ།	Buddhist
ཡི་ཤུ་བ།	Christian
དགེ་ལུགས་པ།	Gelukpa (a member/ proponent of the Geluk school)
རང་དབང་འཐབ་རྩོད་པ།	freedom fighter

Unlike other particles, བདག་སྒྲ་ are semi-dependent particles. Some of them depend on the preceding suffix but others don't.

Look at the verses from ལེགས་བཤད་ལྗོན་དབང་། that the Tibetans learn by heart in order to remember this grammar rule:

ན་རོ་ཡོད་མེད་**པ་བ་མ**།།	པ་བ་མ་ with or without naro (the "o" vowel)
བདག་པོའི་སྒྲ་སྟེ་ག་དན།།	are the nominalizers (bDag po'i). After ག་, ད་, ན་,
བ་མ་ས་དང་དྲག་མཐར་པ།།	བ་, མ་, ས་, and དྲག, the particle པ་ is used.
ང་འ་ར་ལ་མཐའ་མེད་ལ།།	After ང་, འ་, ར་, ལ་ and words with odd number of syllables and without a suffix,
བདག་སྒྲ་ཡར་གྱུར་བ་དང་ནི།།	the particle བ་ is used.
ཚ་ལ་པ་ཉིད་སྦྱོར་བ་ལེགས།།	It is good to employ only པ་ when there is an even number of syllables.
མིང་མཐའི་པ་བའང་ཕལ་ཆེར་འདྲ།།	Word-endings པ་ and བ་ are similar (to the nominalizers པ་, བ་)
མ་ནི་རེས་མེད་སྐབས་དང་སྦྱར། །	མ་ should be used whenever it's suitable

!Important!

Even though some words are formed by adding the བདག་སྒྲ། particles པ་བ་མ་པོ་བོ་མོ། to nouns, they do **not** serve as བདག་སྒྲ། particles. In such cases, པ་བ་མ་པོ་བོ་མོ། simply function as a part of nouns.

ཟམ་པ།	bridge
རྒྱལ་པོ།	king
དགའ་བ།	happiness
དཔའ་བོ།	hero
གྲོག་མ།	ant
རྒྱལ་མོ།	queen

From the Tibetan point of view, བདག་སྒྲ། also has a function of **ownership**. In that case, particles **ལྡན།** and **ཅན།** are used:

བྱམས་སེམས་**ཅན**།	a person who has a kind heart/ a kind-hearted person
རྣམ་དཔྱོད་**ཅན**།	intelligent person (lit. "a person who possesses wisdom")
འབྱོར་**ལྡན**།	a person who has wealth/ a rich person
ཞྭ་**ལྡན**།	a person with a hat on

INTERROGATIVE PARTICLES

In order to form a question in Tibetan, a sentence must contain an interrogative particle at the very end. These particles differ in colloquial and written Tibetan.

1. Colloquial language

In spoken Tibetan, particles པས་, ངས་ and གས། are used, based on the final letter of the preceding verb or copula.

final letter	particle	example	sentence	translation
ང་།	**ངས།**	སོང་ངས། བྱུང་ངས། སྤྲོད་ངས།	ཁྱེད་རང་གི་ཡིག་རྒྱུགས་ཡག་པོ་བྱུང་**ངས།**	Did your exam go well?
ག	**གས།**	འདུག་གས།	ཁང་པ་ནང་ལ་མི་འདུག་**གས།**	Are there people in the house?
other cases	**པས།**	ཡིན་པས། རེད་པས། ཡོད་པས།	མོ་མ་བྱན་ཞིག་རེད་**པས།**	Is she a cook?

Tag questions

In order to form a tag question in spoken Tibetan, use ང་, ག་, or པ་ at the end of a question:

They haven't been to Tibet, **have they**? ཁོང་ཚོ་བོད་ལ་འགྲོ་སྦྱོང་མི་འདུག་**ག།**

Pema is at home, **isn't he**? པདྨ་ནང་ལ་མི་འདུག་**ག།**

You are from America, **aren't you**? ཁྱེད་རང་ཨ་རི་ནས་མ་རེད་**ག།**

Wh-questions

Also, **no** interrogative particle is used when there is already an interrogative pronoun in the sentence:

Who	**སུ།**	འདི་སུ་རེད།	Who is it?
Whose	**སུའི།**	སྟོད་ཐུང་འདི་སུའི་རེད།	Whose jacket is it?
What	**ག་རེ།**	ཕ་གིར་ག་རེ་འདུག	What is over there?
Which	**ག་གི**	ཁྱེད་རང་ག་གི་ལ་དགའ་པོ་ཡོད།	Which book do you like?
When	**ག་དུས།**	ཁྱེད་རང་ག་དུས་འབྱོར་སོང་།	When did you arrive?
Why	**ག་རེ་བྱས་ནས།**	ཁྱེད་རང་ག་རེ་བྱས་ནས་སློབ་གྲྭ་ལ་མེད།	Why aren't you at school?
Where	**ག་པར། / ག་བ།**	ཁྱེད་རང་གི་ཨ་མ་ལགས་ག་བར་/ག་བ་ཡོད་རེད།	Where is your mother?
From **wh**ere	**ག་ནས།**	ཁོ་ག་ནས་རེད།	Where is he from?
How much	**ག་ཚོད།**	ཐོག་འཇུག་དེ་ལ་ག་ཚོད་རེད།	How much is the T-shirt?
How	**ག་འདྲ།** + noun **ག་འདྲའི།** + verb	གནམ་གཤིས་ག་འདྲ་འདུག ཁྱེད་རང་གི་ལས་ཀ་ག་འདྲའི་འགྲོ་གི་ཡོད།	How is the weather? How do you go to work?

2. Literary language

In written language interrogative particles གམ་ ངམ་ དམ་ ནམ་ བམ་ མམ་ འམ་ རམ་ ལམ་ སམ་ ཏམ་ are used.

final letter	particle	example	translation
ག།	**གམ།**	ཁ་ལག་ཞིམ་པོ་འདུ**ག་གམ**།	Is the food delicious?
ང།	**ངམ།**	ཁྱེད་རང་དགའ་པོ་བྱུ**ང་ངམ**།	Were you happy?
ད།	**དམ།**	ཁྱེད་རང་ལ་སྨྱུ་གུ་ཡོ**ད་དམ**།	Do you have a pen?
ན།	**ནམ།**	ཁྱེད་རང་རྒྱ་མི་ཡི**ན་ནམ**།	Are you Chinese?
བ།	**བམ།**	ཁོང་གིས་རྒྱལ་ཁ་ཐོ**བ་བམ**།	Did he win?
མ།	**མམ།**	ཁྱེད་རང་གིས་དེ་འདྲ་བས**མ་མམ**།	Did you think so?
འ། and མཐའ་མེད།(no suffix)	**འམ།**	ས་ཆ་འདི་དམ**འམ**/**་འམ**། གངས་རི་དེ་མཐོ**འམ**/**་འམ**།	Is this place low? Is that mountain high?
ར།	**རམ།**	ཁོང་གིས་འཁོར་ལོ་སྐོ**ར་རམ**།	Does he turn the wheel?
ལ།	**ལམ།**	ཁྱེད་རང་ཆུ་ཚོད་བཅུ་གཅིག་ཐོག་ཉ**ལ་ལམ**།	Do you go to sleep at 11pm?
ས།	**སམ།**	ཁ་ལག་བཟ**ས་སམ**།	Have you eaten the food?
ད་དྲག་ (post-suffixes ས་, ད་)	**ཏམ།**	དཔེ་ཆ་དེ་ཁོ་ཡིས་བསྒྱུར**ད་ཏམ**།	Did he translate that textbook?

These particles can also be used in the middle of sentences. In that case, they are translated as **and/a comma (,)**:

ཁྱི**འམ**་ཞི་མི་ནི་སྒོ་ཕྱུགས་སེམས་ཅན་རེད། Dogs **and** cats are domestic animals.

འབྱུང་བ་ལྔ་ནི་ས**འམ**། ཆུ**འམ**། མེ**འམ**། རླུང་ངམ་། ནམ་མཁའ་རྣམས་རེད། There are five elements: earth, water, fire, air, **and** space.

PARTICLES ཅིག་ཞིག་ཤིག

Particles ཅིག་ཞིག་ཤིག serve two purposes – they stand for indefinite articles (**a**, **an**) and turn sentences into imperative. First, let's have a look at how to use them.

final letter of the preceding word	particle	example	translation
ག་ད་བ་ and ད་དྲག (post-suffix)	**ཅིག**	གཡག་**ཅིག** སྡོད་**ཅིག**	**a** yak Sit!
ང་ན་མ་འ་ར་ལ་ and མཐའ་མེད། (no suffix)	**ཞིག**	ཁང་པ་**ཞིག**	**a** house
ས།	**ཤིག**	སྲས་**ཤིག** ཡར་ལོངས་**ཤིག**	**a** prince Stand up!

Note: In spoken language, only the particle ཅིག is used.

1. Indefinite Articles

The particles ཅིག་ཞིག་ཤིག represent indefinite articles and perform the same function as in English. However, they can also be used in plural:

ང་ཚོ་ལ་སྦག་སྦག་**ཅིག**་ཡོད། — We have **a** motorbike.
བཀྲ་ཤིས་སྨན་པ་**ཞིག**་རེད། — Tashi is **a** doctor.

ང་ལ་སྨྱུ་གུ་ཁ་ཤས་**ཤིག**་ཡོད། — I have **a** few pens.
རྒྱལ་པོ་དེ་ལ་རྒྱལ་སྲས་**ཤིག**་འདུག — My neighbor has **many** children.

2. Imperative

Even though it is correct to use all the particles to form an imperative, only ཅིག་ and ཤིག are commonly used. They follow a verb at the end of a sentence and stand for an exclamation mark.
This type of imperative serves as a direct command and may come across as harsh, so use it with caution in order to avoid being impolite or rude

ཉོན(ད)་**ཅིག** — Listen!
སྐད་ཆ་ཤོད་**ཅིག** — Tell me!
ཡར་ཕེབས་**ཤིག** — Come in!

Other types of imperative

Tibetan language possesses several kinds of imperatives; their usage depends on how urgent the command is. They also depend on intonation.

i) Most polite **རོགས་གནང་།**

ང་ལ་ལས་ཀ་ཞིག་སྤྲད་**རོགས་གནང་།**	Please give me a job.

ii) Polite command **རོགས། / ཤོག**

ཡར་ཕེབས་**རོགས།**	Come in (please).
ཁྱེད་རང་འདི་ལ་མ་བསྡད་**ཤོག**	Don't sit here (please).

iii) Common དང་། / ད།

གྱོན་ཆས་གྱོན་དང་།	Wear (some) clothes. (!)
ཁ་ལག་ཟ་ད།	Eat up. (!)

iv) Less polite - **verb in its imperative form**

སློབ་སྦྱོང་བྱོས།	Don't do this!
ཆང་ཐུངས་།	Have (drink) beer!

In order to make a negative imperative, place མ། in front of the verb in its present tense (spoken language):

མཚོ་ཁར་**མ་འགྲོ་**རོགས་གནང་།	Don't go to the beach, please.
ཁོང་ལ་**མ་ལྟ་**ཨ།	Don't look at him.
སྐད་ཆ་སྡུག་ཅག་**མ་ལབ་**ཅིག	Don't say bad things!

Note: In written Tibetan, the verbs need to be in their **future tense**.

TO HAVE/ TO BE/ THERE IS

The auxiliary verbs ཡོད།, འདུག, ཡོད་རེད། and their negatives མེད།, མི་འདུག, and ཡོད་མ་རེད། are used as verbs of possession and existence which always take the subject and place respectively in the 7th case (particles སུ་ར་རུ་དུ་ན་ལ་ཏུ།)

Affirmative

pronouns	auxiliary verbs	translation
ང། and ངཚོ།	ཡོད། / མེད།	I/we have
ཁྱེད་རང་། and ཁྱེད་རང་ཚོ།	འདུག or ཡོད་རེད།	You have
ཁོ། མོ། and ཁོང་ཚོ།	འདུག or ཡོད་རེད།	He, she has / they have

Negative

pronouns	auxiliary verbs	translation
ང། and ངཚོ།	མེད།	I/we don't have
ཁྱེད་རང། and ཁྱེད་རང་ཚོ།	མི་འདུག / ཡོད་མ་རེད།	You don't have
ཁོ། མོ། and ཁོང་ཚོ།	མི་འདུག / ཡོད་མ་རེད།	He, she doesn't have / they don't have

ཡོད། མེད།

The possessive copulas ཡོད། and its negative མེད། are used with the first person (sg. and pl.) ང། and ངཚོ།. In this case, they are translated as **have/ don't have**. The subject must take the 7th case.
When used as existential verbs, they are combined with the 7th case and are translated as **to be** or **there is**.

To have

ང་ལ་གཅེན་པོ་གཉིས་**ཡོད།** I have two older brothers.

ང་ལ་ཞི་མི་**མེད།** I don't have a cat.

To be or **there is**

ངའི་ཁང་པ་ལ་ཁང་མིག་གཉིས་**ཡོད།** There are two rooms in my house.

ཡོ་རོབ་ལ་གཡག་མི་**འདུག** Yaks don't exist in Europe.

TO HAVE, THERE IS/ARE འདུག་ / ཡོད་རེད།

Copulas འདུག ཡོད་རེད་ are only used with the 2nd and 3rd persons. They are both translated as "to have" or "there is/are". They basically mean that "something/someone somewhere exists". The only difference between them is in their "mood":

བོད་ལ་གཡག་འདུག	There are yaks in Tibet (Tibet has yaks)	=>	witness mood (personal experience – I saw them there)
བོད་ལ་གཡག་ཡོད་རེད།	There are yaks in Tibet (Tibet has yaks)	=>	assertive mood (general knowledge – it is said, everyone knows, etc. but I have never been to Tibet, hence haven't seen them)

When the copulas are preceded by a qualifying adjective, we translate them as "to be":

པ་རི་སི་སྙིང་རྗེ་པོ་འདུག	Paris is beautiful.	=>	witness mood (personal experience)
པ་རི་སི་སྙིང་རྗེ་པོ་ཡོད་རེད།	Paris is beautiful.	=>	assertive mood (general knowledge)

Their negatives are མི་འདུག (pronounced [min duk']) and ཡོད་མ་རེད་ (pronounced [yo mare]). They are translated as "don't have, there isn't/aren't" or "isn't/aren't".

The copulas འདུག and ཡོད་རེད་ require their subject in 7th case (i.e. ལ་དོན་ particles སུ་ར་རུ་དུ་ན་ལ་ཏུ). See Grammar section page 88 on how to employ this case.

"Witness copula" འདུག / མི་འདུག

Use འདུག or negative མི་འདུག to show personal experience (you have seen,etc.).

Affirmative

ཁྱེད་རང་/ཚོ་	ལ་	ཁྱི་	འདུག	You have a dog (e.g. I've seen it, I know it personally).
ཁོང་/ཚོ་	ལ་	བུ་	འདུག	(S)he has / they have a son (e.g. I know/I've seen him).
ཕ་གི་	ལ་	ཟ་ཁང་	འདུག	Over there is a restaurant (e.g. I'm their customer).

Negative

To express negative, use the particle མི་ in front of the copula:

ཁྱེད་རང་/ཚོ་	ལ་	ཁྱི་	མི་འདུག	You (don't) have a dog (e.g. I've seen it, I know it personally).
ཁོང་/ཚོ་	ལ་	བུ་	མི་འདུག	(S)he (doesn't have)has / they have a son (e.g. I know/ I've seen him).
ཕ་གི་	ལ་	ཟ་ཁང་	མི་འདུག	There isn't a restaurant over there. (e.g. I'm their customer).

Question

In spoken language, use གས་ as a question mark. In literary Tibetan, གམ་ would be used instead.

ཁྱེད་རང་/ཚོ་	ལ་	ཁྱི་	འདུག་གས་/གམ།	Do you have a dog?
ཁོང་/ཚོ་	ལ་	བུ་	འདུག་གས་/གམ།	Does s/he have a son?
ཕ་གི་	ལ་	ཟ་ཁང་	འདུག་གས་/གམ།	Is over there (any) restaurant?

"Assertive copula" ཡོད་རེད། / ཡོད་མ་རེད།

Copulas ཡོད་རེད་ and the negative ཡོད་མ་རེད་ imply assertion or affirmation. Use them for general statements, common knowledge, truth, when you hear about something, etc. Do NOT use the copulas for personal experience.

Affirmative

ཁྱེད་རང་/ཚོ་	ལ་	ཁྱི་	ཡོད་རེད།	You **have** a dog (e.g. so I've heard).
ཁོང་/ཚོ་	ལ་	བུ་	ཡོད་རེད།	(S)he **has**/they **have** a son (e.g. so I've heard, everyone knows, etc.).
ཕ་གི་	ལ་	ཟ་ཁང་	ཡོད་རེད།	Over there **is** a restaurant (e.g. general knowledge, everyone knows, etc.).

Negative

ཁྱེད་རང་/ཚོ་	ལ་	ཁྱི་	ཡོད་མ་རེད།	You **don't have** a dog (e.g. so I've heard).
ཁོང་/ཚོ་	ལ་	བུ་	ཡོད་མ་རེད།	(S)he **doesn't have** a son (e.g. so I've heard, everyone knows, etc.).
ཕ་གི་	ལ་	ཟ་ཁང་	ཡོད་མ་རེད།	**There isn't** a restaurant over there. (e.g. general knowledge, etc.).

Question

In spoken language, use **པས་** as a question mark. In literary Tibetan, དམ་would be used instead.

ཁྱེད་རང་/ཚོ་	ལ་	ཁྱི་	ཡོད་རེད་པས་/དམ།	**Do** you **have** a dog? (e.g. so I've heard).
ཁོང་/ཚོ་	ལ་	བུ་	ཡོད་རེད་པས་/དམ།	**Does** (s)he **have/do** they **have** a son? (e.g. so I've heard, everyone knows, I don't personally know him).
ཕ་གི་	ལ་	ཟ་ཁང་	ཡོད་རེད་པས་/དམ།	Over there **is** a restaurant (e.g. general knowledge, everyone knows, etc.).

Literary forms ཡོད་པ་རེད་ and ཡོད་པ་མ་རེད།

In texts, you are likely to see the copulas in this form: ཡོད་པ་རེད་ and ཡོད་པ་མ་རེད།. Their meaning or usage stays the same as with the copulas ཡོད་རེད་ or ཡོད་མ་རེད་.

Examples:

གནའ་སྔ་མོ་རྒྱལ་པོ་ཞིག་**ཡོད་པ་རེད།** ཁོང་སེམས་པ་སྐྱིད་པོ་**ཡོད་པ་མ་རེད།**

There was a king in the pas. He had a unhappy mind.

ADJECTIVES

Unlike in English, adjectives in the Tibetan language are placed **after** nouns.

I live in a small house. ང་ཁང་པ་ཆུང་ཆུང་ཞིག་གི་ནང་སྡོད་ཀྱི་ཡོད།

When using two or more nouns in a clause their order isn't important. Therefore, one can say

ང་ཁང་པ་**རྙིང་པ་སྔོན་པོ་ཆུང་ཆུང་**ཞིག་གི་ནང་སྡོད་ཀྱི་ཡོད།

or, ང་ཁང་པ་**ཆུང་ཆུང་སྔོན་པོ་རྙིང་པ་**ཞིག་གི་ནང་སྡོད་ཀྱི་ཡོད།

or, ང་ཁང་པ་**སྔོན་པོ་རྙིང་པ་ཆུང་ཆུང་**ཞིག་གི་ནང་སྡོད་ཀྱི་ཡོད། etc.

All the sentences translate as "I live in a small blue old house.".

COMPARATIVE AND SUPERLATIVE DEGREES

Forming comparative and superlative degrees in Tibetan isn't difficult. In most cases, adding བ་ to an adjective is used to create the comparative and ཤོས། to create the superlative degree. For the rest of the rules, have a look at the tables.

1) If an adjective finishes in ང་, the comparative takes བ་ [wa] or ང་.

Adjectives	Comparative	Superlative	Translation
བཟང་པོ།	བཟང་**བ།** / ང་།	བཟང་**ཤོས།**	kind - kinder - the kindest
རིང་པོ།	རིང་**བ།** / ང་།	རིང་**ཤོས།**	tall - taller - the tallest
ཉུང་ཉུང་།	ཉུང་**བ།** / ང་།	ཉུང་**ཤོས།**	few - fewer - the fewest

2) If an adjective finishes in ག་, the comparative takes བ་ [wa] or ག་.

Adjectives	Comparative	Superlative	Translation
ཡག་པོ།	ཡག་**ག།** / **ག།**	ཡག་**ཤོས།**	good - better - the best
སྡུག་པོ།	སྡུག་**ག།** / **ག།**	སྡུག་**ཤོས།**	bad - worse - the worst
མཐུག་པོ།	མཐུག་**ག།** / **ག།**	མཐུག་**ཤོས།**	thick - thicker - the thickest

3) If an adjective finishes in ར་, the comparative takes བ་ [wa] or ར་.

Adjectives	Comparative	Superlative	Translation
མངར་མོ།	མངར་ར། / བ།	མངར་ཤོས།	sweet - sweeter - the sweetest
གསར་པ།	གསར་ར། / བ།	གསར་ཤོས།	new - newer - the newest
དཀར་པོ།	དཀར་ར། / བ།	དཀར་ཤོས།	white - whiter - the whitest

4) If a word finishes in ན་མ་འ་ལ་, the comparative takes བ་ [wa].

Adjectives	Comparative	Superlative	Translation
དལ་པོ།	དལ་བ།	དལ་ཤོས།	slow - slower - the slowest
དམའ་མོ།	དམའ་བ།	དམའ་ཤོས།	low - lower - the lowest
སྐམ་པོ།	སྐམ་བ།	སྐམ་ཤོས།	thin - thinner - the thinnest

5) If an adjective finishes in ད་, བ་, or ས་, we only put བ་ in comparative

Adjectives	Comparative	Superlative	Translation
མཛེས་པོ།	མཛེས་བ།	མཛེས་ཤོས།	beautiful - more beautiful - the most beautiful
ཟབ་པོ།	ཟབ་བ།	ཟབ་ཤོས།	deep - deeper - the deepest
དྲོ་པོ།	དྲོ་བ།	དྲོ་ཤོས།	warm - warmer - the warmest

PARTICLES ལ་དོན།

These particles are used in the **second**, **fourth** and **seventh cases**. The ལ་དོན། particles are: སུ་ར་རུ་དུ་ན་ལ་ཏུ། and their usage depends on the final letter of the word that precedes them.

final letter	ལ་དོན། particle	example	translation
ས།	**སུ།**	ཤར་ཕྱོགས་**སུ་**འགྲོ།	Go **to** the east.
འ་ and མཐའ་མེད། (no suffix)	**ར། རུ།**	ལྷ་ས་**རུ་**ཕོ་བྲང་པོ་ཏ་ལ་ཡོད།	Potala palace is **in** Lhasa.
ང་ད་ན་མ་ར་ལ།	**དུ།**	བོད་ཡིག་སྦྱོང་**དུ་**འགྲོ།	Go **to** study Tibetan.
ག་བ་ and ད་དྲག	**ཏུ།**	རྒྱབ་**ཏུ་**ཉལ།	Lie **on** your back.
any final letter	**ལ། ན།**	ཁང་པའི་ནང་**ལ་**མི་འདུག	There are people **in** the house.

Note: ལ་ and ན་ are called "free particles" because they can be used with any final letter of the preceding word. Also, in spoken Tibetan, particles ལ་ and ར་ are most commonly used.

Tibetans traditionally learn by heart the following verses from ལེགས་བཤད་ལྗོན་དབང་། which help them to remember the grammar rule:

སུ་ར་རུ་དུ་ན་ལ་ཏུ།།	སུ་ར་རུ་དུ་ན་ལ་ཏུ་
ལ་དོན་རྣམ་པ་བདུན་ཡིན་ཏེ།།	Are the seven "la don"
རྣམ་དབྱེ་གཉིས་བཞི་བདུན་པ་དང་།།	They are used with the second, fourth and seventh cases
དེ་ཉིད་ཚེ་སྐབས་རྣམས་ལ་འཇུག།།	And with དེ་ཉིད་ and ཚེ་སྐབས་.
ས་སུ་ག་བ་དྲག་མཐར་ཏུ།།	སུ་ goes after ས་, ཏུ་ follows words ending in ག་, བ་ and ད་དྲག
ང་ད་ན་མ་ར་ལ་དུ།།	དུ་ is used after ང་, ད་, ན་, མ་, ར་ and ལ་
འ་དང་མཐའ་མེད་ར་དང་རུ།།	Words that end in འ་ and words without suffixtake ར་ and རུ་

SECOND CASE

The second case, also called རྣམ་དབྱེ་གཉིས་པ་(ལས་སུ་བྱ་བ།), tells us the **place** in which an action happens. The particles are commonly translated as **in**, **at**, **to**, and **into**.

ཡེ་ཤེས་ཁྲོམ་**རུ་**འགྲོ་གི་འདུག	Yeshi is going **to** the market.
ང་ཚོས་ནོར་བུ་གླིང་ཁ་**རུ་**ཐང་ཀ་སྦྱོང་གི་ཡོད།	I study thanka (painting) **in** Norbulingka.
ངའི་པ་ལགས་ཀྱིས་ལས་ཁུངས་**སུ་**ལས་ཀ་བྱེད་ཀྱི་འདུག	My father works **in** an office.

Special case of the second case is **རེ་ཉིད།**. Here, the subject and object which receives the action are the same, such as:

བསྟན་འཛིན་རྒྱག་**ཏུ་**ཕྱིན།	Tenzin has become fatter.
གླ་ཕོགས་མཐོ་**རུ་**སྤར།	Salary has been raised.
གཟན་གྱི་ཁ་དོག་སྐྱ་སྐྱ**ར་**འགྱུར།	The shawl's color turned grey.

FOURTH CASE

The main aim of the fourth case (རྣམ་དབྱེ་བཞི་པ་) is to show a **purpose** or an **aim of an action**; that is why it is also called དགོས་ཆེད། beneficial or purposive case. It is used with an **indirect object** (IO) which benefits from the action, or with a **subject of verb of necessity** དགོས།.

Examples of IO which benefits from the action:

སྨན་པས་ནད་པར་སྨན་སྤྲད།	Doctor gives medicine **to the patient**.
༧གོང་ས་མཆོག་གིས་སློབ་མ་རྣམས་ལ་གསུང་ཆོས་བསྩལ།	HH is giving a teaching **to his disciples.**
ཨ་མ་ལགས་ཀྱིས་ཕྲུ་གུ་ཚོའི་ཆེད་དུ་གྱོན་ཆས་ཉོ་གི་འདུག	Mother is buying clothes **for her children.**

Examples of subject of verb of necessity:

མེ་ཏོག་ལ་ཆུ་དགོས།	**Flowers** need water.
ང་ལ་ཁ་ལག་མི་དགོས།	**I** don't want any food.
ནད་པར་སྨན་དགོས།	**Patients** need medicine.

Instead of the ལ་དོན་ particles, the fourth case is usually used with the following synonymous particles:

ཆེད་དུ། སླད་དུ། དོན་དུ། ཕྱིར་དུ།

They are usually translated as for the purpose of, for the sake of, in order to, etc. However, only ཆེད་དུ། is used in spoken language.

ནང་པ་ཚགས་**ཆེད་དུ་**སྐྱབས་འགྲོའི་སྡོམ་པ་ལེན་དགོས།	**(In order) to become a Buddhist**, one must take refuge (vows).
རྩམ་པ་རྗེ་**སླད་དུ་**མར་དགོས།	Butter is needed **to make (kneed) tsampa**.
ཡིག་ཚད་འཕྲོད་པའི་**དོན་དུ་**སློབ་སྦྱོང་ལ་བརྩོན་པ་བྱེད།	Study hard **in order to pass** the exam.
སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་**ཕྱིར་དུ་**སངས་རྒྱས་ཐོབ།	I will become a Buddha **for the sake of all sentient beings**.

SEVENTH CASE

Seventh (locative) case or བརྟེན་གནས་ is never used with verbs of action. It is used with:

1) **verbs of existence** (e.g. ཡོད།, ཡོད་རེད།, འདུག)

2) **possession** (e.g. ཡོད།, ཡོད་རེད།, འདུག)

3) **dependence** (བརྟེན།)

Examples of the seventh case with **verbs of existence** (the **place** takes the 7th case):

བོད་**ལ**་རི་མཐོ་པོ་མང་པོ་ཡོད་རེད། There are high mountains **in Tibet**.

ཛ་རམ་ས་ལ**ར**་དགོན་པ་ཞིག་འདུག་གས། Is there a temple **in Dharamshala**?

Examples of the seventh case with **verbs of possession** (the subject takes the 7th case):

ང་ལ་ཁྱི་ཞིག་ཡོད། **I** have a dog.

བཀྲ་ཤིས་ལ་མོ་ཊ་ཡོད་མ་རེད། **Tashi** doesn't have a car.

Examples of **verbs of dependence** (the object takes the 7th case):

འབྲས་བུ་**རྒྱུ་ལ**་བརྟེན། Effects depend **on causes**.

ཕྲུ་གུ་རྣམས་**ཕ་མ་ལ**་བརྟེན་དགོས། Children need to rely **on (their) parents**.

A special part of the seventh case is the so-called ཚེ་སྐབས།. Its main purpose is to show **when an action takes place**. In this case, any verb can go with ཚེ་སྐབས།.

བཟང་མོ་**ཆུ་ཚོད་བརྒྱད་པ་ལ**་སློབ་གྲྭར་འགྲོ་གི་ཡོད། Sangmo goes to school **at 8 o'clock**.

གཟའ་ཟླ་བར་མཇལ་ཡོང་། See you **on Monday**!

ང་**ཉི་མ་ཤར་དུས་སུ**་ལང་གི་ཡོད། I get up **when the sun rises**.

CONNECTIVE PARTICLES འབྲེལ་སྒྲ། (གི་ཀྱི་གྱི་འི་ཡི།)

Connective particles - འབྲེལ་སྒྲ། (lit. relation sound) are known as the **sixth case** (རྣམ་དབྱེ་དྲུག་པ།) or **genitive**. The reason to call it "connective" is that in Tibetan, two nouns need to be connected with a particle that determines their relation, as in Tashi's mother (བཀྲ་ཤིས་**ཀྱི**་ཨ་མ་ལགས།).

The sixth case is usually translated as "**of**" or by the possessive "**'s**". It is used to form possessive pronouns, noun complements, adjectives and relative clauses.

The 6th case particles are གི་ཀྱི་གྱི་འི་ཡི། and their usage depends on the final letter of the preceding word.

final letter	particle	example	translation
ག་ང་	**གི**	ཚོང་ཁང་**གི**་ཅ་ལག	things **of** the shop
ན་མ་ར་ལ་	**ཀྱི་**	གྲོང་ཁྱེར་**ཀྱི**་ལམ།	city**'s** streets
ད་བ་ས་	**གྱི་**	སངས་རྒྱས་**གྱི**་ཆོས།	Buddha**'s** religion
འ། མཐའ་མེད་ (no suffix)	**འི་** **ཡི་**	བྱ**འི**་གཤོག་པ། སྤྱི་ལོ་ཉིས་སྟོང་བཅུ་དྲུག་ལོ་**ཡི**་འཆར་གཞི།	bird**'s** wing the plan **of** 2017

Note: In spoken Tibetan, the particles གི་ཀྱི་གྱི་ are all pronounced as [གི].

More examples:

ང**འི**་ཨ་མ་ལགས།	my mother
པར་ཆས་ནང་**གི**་པར།	the picture that's in the camera
བསྟན་འཛིན་**ཀྱི**་ཆུང་མ།	Tenzin's wife
དཔེ་མཛོད་**གྱི**་ལས་བྱེད།	library staff

Verses from ལེགས་བཤད་ལྗོན་དབང་། to remember the grammar rule:

གི་ཀྱི་གྱི་འི་ཡི་ལྔ་པོ།།	The five གི་ཀྱི་གྱི་འི་ (and) ཡི་
རྣམ་དབྱེ་དྲུག་པ་འབྲེལ་སྒྲ་དང་།།	Are the sixth case (or) "འབྲེལ་སྒྲ"
དེ་རྣམས་ས་མཐའ་ཅན་ལྔ་ནི།།	(The same five with the ending "ས་"
རྣམ་དབྱེ་གསུམ་པ་བྱེད་སྒྲ་སྟེ།།	Are the third case or "བྱེད་སྒྲ")
སྦྱོར་ཚུལ་ན་མ་ར་ལ་ཀྱི།།	The method to apply them (is as follows: words ending in:) ན་མ་ར་ལ་ – ཀྱི་
ད་བ་ས་གྱི་ག་ང་གི།	ད་བ་ས་ – གྱི་ (and) ག་ང་ – གི་
འ་དང་མཐའ་མེད་འི་དང་ཡི།།	འ and no suffix – འི་ and ཡི་

The particle ཡི་ is used more commonly in literary language than in spoken language. Both འི་ and ཡི་ are used to suit the requirements of the metre.

ང་ཡི་ཆུང་འདྲིས་བྱམས་པ།།	(6)
ཐུགས་སེམས་སྐྱོ་བ་མ་གནང་།།	(6)
ལས་དང་སྐལ་བ་ཡོད་ན།།	(6)
མཇལ་བའི་དུས་ཞིག་ལོས་ཡོད།།	(6)

In the first line, we could write ངའི་ཆུང་འདྲིས་བྱམས་པ།། but that would decrease the number of feet in the line to five.

The particle འི་ changes pronunciation of final syllables, for instance:

ངའི་ཅ་ལག	[ngee]
མགོའི་སྐྲ།	['goo]
མེའི་འོད།	[mei]
མིའི་གཟུགས་པོ།	[me -e]
ཕྲུ་གུའི་རྩེད་ཆས།	[thu khuu]

AGENTIVE PARTICLES བྱེད་སྒྲ། (གིས་གྱིས་ཀྱིས་ཡིས་)

Agentive particles བྱེད་སྒྲ། (lit. agent sound) are the **third case** (རྣམ་དབྱེ་གསུམ་པ།) particles known as **the agentive**. Their main function is the role of an agent, i.e. "the one that performs an action". It is used in order to distinguish the subject from objects, in other words "who does what to whom". It generally marks the subject of transitive verbs.

It is formed by adding ས་ to the genitive. The rules follow the same pattern as in the case of the genitive case. It is sometimes translated as "**by**".

final letter	particle	example	translation
ག་ང་	**གིས།**	རྒྱ་གཞུང་**གིས་**དགོན་པ་གཏོར།	Chinese government destroys monasteries.
ན་མ་ར་ལ་	**གྱིས།**	གཅན་གཟན་**གྱིས་**ཤ་ཟ།	Predators eat meat.
ད་བ་ས་	**ཀྱིས།**	ཆོས་སེམས་ཅན་**གྱིས་**ཆོས་སྒྲུབ།	Practice dharma by heart
འ།མཐའ་མེད་ (no suffix)	**-ས།** **ཡིས།**	མཁས་པ**ས་**བཀའ་སློབ་གནང་། མཁས་པ་**ཡིས་**བཀའ་སློབ་གནང་།	Scholar gives advice.

Note: In spoken Tibetan, the particles གི་གྱི་ཀྱི་ are all pronounced as [གི].

Verses from ལེགས་བཤད་ལྗོན་དབང་། to remember the grammar rule:

གི་གྱི་ཀྱི་འི་ཡི་ལྔ་པོ།།	The five གི་གྱི་ཀྱི་འི་ (and) ཡི་
རྣམ་དབྱེ་དྲུག་པ་འབྲེལ་སྒྲ་དང་། །	Are the sixth case (or) "འབྲེལ་སྒྲ"
དེ་རྣམས་ས་མཐའ་ཅན་ལྔ་ནི།།	(The same five with the ending "ས་"
རྣམ་དབྱེ་གསུམ་པ་བྱེད་སྒྲ་སྟེ། །	Are the third case or "བྱེད་སྒྲ")
སྦྱོར་ཚུལ་ན་མ་ར་ལ་གྱི།།	The method to apply them (is as follows: words ending in:) ན་མ་ར་ལ་ – གྱི་
ད་བ་ས་ཀྱི་ག་ང་གི །	ད་བ་ས་ – ཀྱི་ (and) ག་ང་ – གི་
འ་དང་མཐའ་མེད་འི་དང་ཡི།།	འ and no suffix – འི་ and ཡི་

Two agents exist: the **main agent**(བྱེད་སྒྲ་ཉེ་བར་འཇུག་པ།) and the **secondary agent** (བྱེད་སྒྲ་རྒྱང་བར་འཇུག་པ།).

The main agent

The main agent is most often a person or other animate being.

a) direct structure

བཀྲ་ཤིས་**ཀྱིས**་རྩེད་མོ་རྩེ།	**Tashi** plays games. (lit. Games are played BY Tashi.)
ཚེ་རིང་**གིས**་ཀུ་ཤུ་ཉོས།	**Tsering** bought apples. (lit. Apples are bought BY Tsering.)

b) indirect structure (object is in the second case)

བཀྲ་ཤིས་**ཀྱིས**་པད་མ་ལ་ཡི་གེ་སྐུར།	**Tashi** sends a letter to Pema. (lit. A letter is sent to Pema BY Tashi.)
ཚེ་རིང་**གིས**་ང་ལ་དངུལ་སྤྲད།	**Tsering** gave me money.(lit. The money was given to me BY Tsering.)

The secondary agent

The secondary agent shows the agent (things,manner or cause) responsible for action.

ལྷ་མོས་སྨྱུ་གུ**ས**་ཡི་གེ་བྲིས།	Lhamo wrote the letter with a **pen**.
ངས་སྟ་རེ**ས**་ཤིང་གཅོད།	I cut the wood with an **ax**.
ནང་ཆོས་**ཀྱིས**་ང་སྐྱིད་པོ་བཟོ།	**Buddhism** makes me happy.

PRESENT TENSE དུས་ད་ལྟ་བ།

In spoken language, present simple and sometimes present continuous can be expressed by the same construction which is easily formed by following this pattern:

For the first person (sg., pl.):

Verb + particle (གི་ཀྱི་གྱི་) + ཡོད།

ངས་གཟའ་མཇུག་ལ་སིལ་པོལ་**རྩེ་གི་ཡོད།** I play basketball on the weekend.

ངས་ཁ་ལག་**བཟོ་གི་མེད།** I don't cook.

ངས་ཁྱེད་རང་ལ་**སློབ་ཀྱི་ཡོད་རེད་པས།** Do I teach you?

For the second and third persons:

Verb + particle (གི་ཀྱི་གྱི་) + འདུག / ཡོད་རེད།

ཁོང་ཚོ་ལྡི་ལི་ལ་**འགྲོ་གི་འདུག** They are going to Delhi.

ཁོང་གིས་བོད་ཇ་**འཐུང་གི་ཡོད་མ་རེད།** He doesn't drink Tibetan tea.

ལྷ་མོ་ཡིས་ཐུག་པ་**འཐུང་གི་ཡོད་རེད་པས།** Does Lhamo eat thukpa?

For the difference between འདུག and ཡོད་རེད། refer to page 82.

Colors ཚོན་མདོག

དཀར་པོ།	white
ནག་པོ།	black
དམར་པོ།	red
སེར་པོ།	yellow
ལྗང་ཁུ།	green
སྔོན་པོ།	blue
རྒྱ་སྨུག	brown
ཟིང་སྐྱ།	pink
ཚ་ལུ་མ།	orange
མུ་མེན།	purple
སྔོ་ནག	dark blue
ལྗང་ནག	dark green
དམར་སྐྱ།	light red
ལི་དཀར།	light orange

Clothes and accessories

ལྷམ།	shoes
སྟོད་ཐུང་།	jacket/coat
འོག་འཇུག	t-shirt
ཞྭ་མོ།	hat/cap
གོས་ཐུང་།	pants
སྐེ་དཀྲིས།	scarf
ཤོལ།/ གཟན།	shawl
སུ་ཊར།/ཨུ་སུའི་སྟོད་ཐུང་།	sweater
རྟུལ་ལེན།/ འོག་འཇུག	vest
ལག་ཤུབས།	gloves
ཨུ་སུག	socks
ཛིན	jeans
སྣབས་ཕྱིས།/ལག་རས།	handkerchief
པང་གདན།	apron
སྐ་རགས།	belt
ལྷམ་སྒྲོག	shoelace
མིག་ཤེལ།	glasses
ཉི་འགོག་མིག་ཤེལ།	sunglasses

Adjectives

ཡག་པོ།/ སྡུག་ཅག	good / bad
གོང་ཁེ་པོ། / གོང་ཆེན་པོ།	cheap / expensive
ཆུང་ཆུང་། / ཆེན་པོ།	small / big
མང་པོ། / ཉུང་ཉུང་།	many, much /a little
ཐུང་ཐུང་། / རིང་པོ།	short/tall (long)
དམའ་མོ། / མཐོན་པོ།	low/ high
ཚ་པོ། / གྲང་མོ།	hot/cold
མཐུག་པོ། / སྲབ་སྲབ།	thick/thin
རྒྱགས་པ།/ སྐམ་པོ།	fat/thin
མངར་མོ། / སྐྱུར་མོ།	Sweet/sour
ཁ་མོ། / དམར་མོ།	bitter/sweet
ཕྱུག་པོ། / དབུལ་པོ།/སྐྱོ་པོ།	rich/poor
སྙིང་རྗེ་པོ། / མདོག་ངན།	beautiful/ugly
གཞོན་གཞོན།/ རྒན་འཁོགས།	young/ old(animate)
གསར་པ།/ རྙིང་པ།	new/old (inanimate)
སྔ་པོ། / ཕྱི་པོ།	early/late
ལྷོད་ལྷོད། / མགྱོགས་པོ།	slow/fast

Family ནང་མི།

ཉེ་འབྲེལ།	relatives	སྤོ་སྤོ་རྨོ་མོ།	grandparents	ཚ་བོ།	nephew
ཕ་མ།	parents	རྨོ་མོ།	grandmother	བཟའ་ཟླ།	spouse
ཨ་མ།	mother	སྤོ་སྤོ།	grandfather	སྐྱེ་སྨན།	wife
ཨ་ཕ།/པ་ལགས།	father	ཚ་མོ།	granddaughter	ཁྱོ་ག	husband
སྤུན་མཆེད།	siblings	ཚ་བོ།	grandson	གྱོས་མོ།	mother-in-law
བུ་སྤུན།	brother	ཨ་སྲུ།	maternal aunt	གྱོས་པོ།	father-in-law
གཅུང་པོ།	younger brother	ཨ་ནེ།	paternal aunt	མག་པ།	son-in-law
གཅེན་པོ།	older brother	ཨ་ཞང་།	maternal uncle	མནའ་མ།	daughter-in-law
སྲིང་མོ།	sister	ཨ་ཁུ།	paternal uncle	སྙིད་པོ།	brother-in-law
གཅུང་མོ།	younger sister	སྤུན་མཆེད།	cousin	སྙིད་མོ།	sister-in-law
གཅེན་མོ།	older sister	ཚ་མོ།	niece		

Number ཨང་གྲངས།

11	༡༡ བཅུ་གཅིག།	eleven
12	༡༢ བཅུ་གཉིས།	twelve
13	༡༣ བཅུ་གསུམ།	thirteen
14	༡༤ བཅུ་བཞི།	fourteen
15	༡༥ བཅོ་ལྔ།	fifteen
16	༡༦ བཅུ་དྲུག།	sixteen
17	༡༧ བཅུ་བདུན།	seventeen
18	༡༨ བཅོ་བརྒྱད།	eighteen
19	༡༩ བཅུ་དགུ།	nineteen
20	༢༠ ཉི་ཤུ།	twenty

༢༠ ཉི་ཤུ།	༢༡ ཉི་ཤུ་རྩ་གཅིག	༢༢ ཉི་ཤུ་རྩ་གཉིས།	...
༣༠ སུམ་ཅུ།	༣༡ སུམ་ཅུ་སོ་གཅིག	༣༢ སུམ་ཅུ་སོ་གཉིས།	...
༤༠ བཞི་བཅུ།	༤༡ བཞི་བཅུ་ཞེ་གཅིག	༤༢ བཞི་བཅུ་ཞེ་གཉིས།	...
༥༠ ལྔ་བཅུ།	༥༡ ལྔ་བཅུ་ང་གཅིག	༥༢ ལྔ་བཅུ་ང་གཉིས།	...
༦༠ དྲུག་ཅུ།	༦༡ དྲུག་ཅུ་རེ་གཅིག	༦༢ དྲུག་ཅུ་རེ་གཉིས།	...
༧༠ བདུན་ཅུ།	༧༡ བདུན་ཅུ་དོན་གཅིག	༧༢ བདུན་ཅུ་དོན་གཉིས།	...
༨༠ བརྒྱད་ཅུ།	༨༡ བརྒྱད་ཅུ་གྱ་གཅིག	༨༢ བརྒྱད་ཅུ་གྱ་གཉིས།	...
༩༠ དགུ་བཅུ།	༩༡ དགུ་བཅུ་གོ་གཅིག	༩༢ དགུ་བཅུ་གོ་གཉིས།	...

༡༠༠	བརྒྱ།
༢༠༠	ཉིས་བརྒྱ།
༣༠༠	སུམ་བརྒྱ།
༤༠༠	བཞི་བརྒྱ།
༥༠༠	ལྔ་བརྒྱ།
༦༠༠	དྲུག་བརྒྱ།
༧༠༠	བདུན་བརྒྱ།
༨༠༠	བརྒྱད་བརྒྱ།
༩༠༠	དགུ་བརྒྱ།
༡༠༠༠	སྟོང་གཅིག
༡༠༠༠༠	ཁྲི་གཅིག
༡༠༠༠༠༠	འབུམ་གཅིག
༡༠༠༠༠༠༠	ས་ཡ་གཅིག
༡༠༠༠༠༠༠༠༠	དུང་ཕྱུར་གཅིག

Culture Corner
རིག་གཞུང་གི་ཚོམས།

བོད།

བོད་ལ་འཛམ་གླིང་གི་རི་རྒྱུད་མཐོ་ཤོས་ཧི་མ་ལ་ཡའི་རི་རྒྱུད་ཡོད་པས། འཛམ་གླིང་གི་ཡང་ཐོག་ཅེས་སྐད་གྲགས་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཡང་བོད་ཀྱི་ཁྱིམ་མཚེས་རྒྱལ་ཁབ་རྣམས་ནི། ལྷོ་ཕྱོགས་སུ་རྒྱ་གར་དང་། བལ་ཡུལ། འབྲུག འབར་མ་རྣམས་དང་། ནུབ་ཕྱོགས་སུ་ཨཕགཱནིསྟན། བྱང་ཕྱོགས་སུ་སོག་པོ། ཤར་ཕྱོགས་སུ་རྒྱ་ནག་བཅས་ཡོད་པ་རེད། བོད་ཀྱི་ས་ཁྱོན་ལ་ཀི་ལོ་མི་ཊར་གྲུ་བཞི་མ་འབུམ་བཅུ་བཞི་ཙམ་ཡོད་པ་དེ་ཆོལ་ཁ་གསུམ་དུ་བགོས་ཡོད། དེ་རྣམས་ནི། དབུས་གཙང་། ཨ་མདོ། ཁམས་བཅས་ཡིན། དབུས་གཙང་གི་ཡུལ་ནི་སྐམ་ཞིང་བྱེ་ཐང་དང་འདྲ་པོ་ཡོད་ཀྱང་། གངས་རི་དང་མཚོ་འུ་སྡིང་རྗེ་པོ་ཧ་ཅང་མང་པོ་ཡོད། ཨ་མདོ་སྤང་ལྗོངས་དང་མཚོ་འུས་གང་ཞིང་། ཁམས་ཕྱོགས་སུ་ཤིང་ནགས་སྟུག་པོ་དང་། སྤང་ཐང་ཡངས་པོ། དེ་བཞིན་མཛེས་སྡུག་ལྡན་པའི་མེ་ཏོག་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་གཏམས་ཡོད། དེའི་མཐའ་འཁོར་དུ་བརྗིད་ཆགས་ཡོད་དུ་འོང་བའི་གངས་རིས་བསྐོར་ཞིང་། མཛེས་ཤིང་ལྡན་སྡུག་པའི་མཚོ་དང་མཚོ་འུ་རྣམས་ནི་སའི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་རིན་ཆེན་གཡུ་ཡིས་ཁྲ་བཏབ་པ་ལྟར་མདོན།

བོད་ལ་རི་རྒྱུད་མང་པོ་ཡོད་ཅིང་ཆེ་ཤོས་ནི་ཧི་མ་ལ་ཡའི་རི་རྒྱུད་དེ་ཡིན། ད་དུང་དུས་རབས་མང་པོར་བཞུར་མ་མྱོང་བའི་གངས་རི་ཧ་ཅང་མང་པོ་ཡོད། དཔེར་ན། ཇོ་མོ་གླང་མ་དང་གངས་དཀར་ཏི་སེ་སོགས་ཡིན། གངས་དཀར་ཏི་སེ་ནི་གནས་རི་རྩ་ཆེར་རྩིས་ཤིང་། མི་རྣམས་དེར་གནས་སྐོར་འགྲོ་གི་ཡོད། སྤྱིར་བོད་ཀྱི་གངས་རི་རྣམས་ནི་ཤེལ་གྱི་མཆོད་རྟེན་ལྟར་བོད་ཡུལ་གང་སར་ཁྱབ་ཡོད།

དེ་ཡང་བོད་ཀྱི་གཙང་པོ་ལ་མཚོན་ན། ལྷོ་ཤར་ཨེ་ཤི་ཡའི་ནང་གི་དྭངས་གཙང་གི་ཆུ་བོ་མང་པོ་ཞིག་བོད་ནས་ཡོང་གི་ཡོད། དཔེར་ན། རྟ་མཆོག་ཁ་འབབས། འབྲི་ཆུ། རྨ་ཆུ་སོགས་ལྟ་བུ་ཡིན། ཆུ་བོ་དེ་རྣམས་ཧ་ཅང་གཙང་ཞིང་ལྷ་ཡུལ་ནས་བདུད་རྩི་འབབ་པ་ལྟར་ཁྱིམ་མཚེས་རྒྱལ་ཁབ་རྣམས་སུ་བབས་ཏེ་དེ་དག་ལ་ཕན་ཐོགས་ཆེན་པོ་འབྱུང་གི་ཡོད།

ད་དུང་བོད་ལ་མཚོ་འུ་སྟོང་ཕྲག་མང་པོ་ཡོད་ཅིང་། དེ་དག་ཁ་ཤས་ནས་ཚྭ་འཐོན་གྱི་ཡོད། མཚོ་འུ་སྐད་གྲགས་ཆེ་ཤོས་ནི་གནམ་མཚོ་དང་མཚོ་སྔོན་པོ་གཉིས་ཡིན། མཚོ་འུ་ཁ་ཤས་ནི་རྩ་བ་ཆེན་པོ་ཡིན་ཞིང་མ་འོང་ལུང་བསྟན་གྱི་ནུས་པ་ལྡན་པ་ཡོད། དཔེར་ན། ལྷ་སའི་ཤར་ལྷོའི་མཚམས་སུ་ཡོད་པའི་ལྷ་མོ་བླ་མཚོ་ལྟ་བུ་ཡིན། གཞན་ཡང་རྩ་བ་ཆེན་པོ་མ་ཡིན་པའི་མཚོ་འུ་ལ་ལའི་ནང་མི་རྣམས་ཀྱིས་དབྱར་ཁ་ཆུ་རྐྱལ་རྒྱག་གི་རེད།

དེ་བཞིན་བོད་ལ་གཏེར་ཁའི་ཐོན་ཁུངས་ཧ་ཅང་ཕྱུག་པོ་ཡིན། བོད་ཀྱི་རིན་པོ་ཆེ་རྩ་བ་ཆེ་ཤོས་ནི་གཟི་དང་། གཡུ། བྱུ་རུ་རྣམས་ཡིན་ལ། རིན་པོ་ཆེ་དེ་རྣམས་རྒྱན་ཆ་རུ་བེད་སྤྱོད་བྱེད་པ་ནི་བོད་ཀྱི་སྲོལ་རྒྱུན་ཡིན། ད་དུང་གསེར་དང་། དངུལ། ཟངས་ལྕགས་སོགས་ཀྱང་བོད་ལ་ཡོད།

Tibet

Tibet is also known as the "Roof of the World" because of the highest mountain range in the world, the Himalayas. Its neighboring countries to the south are India, Nepal, Bhutan and Myanmar (Burma), Afghanistan to the west, Mongolia to the north and China to the east. The surface of Tibet is 14 million square kilometers. It consists of three regions: U-tsang, Amdo (mDo sMad), and Kham (mDo sTod). U-tsang is very dry and desert-like, but it has beautiful snow mountains and lakes, whereas Amdo can boast with green pastures and magnificent lakes. Kham, on the other hand, is proud of thick forests and vast meadows full of colorful flowers. It is surrounded by majestic snow mountains and there are lots of beautiful lakes which look like a mandala decorated with turquoise.

There are several mountain ranges in Tibet; however, the biggest one is the Himalayas. Also, there are many mountains whose snow has not melted for centuries – for example Mt. Everest or Mt. Kailash. Mount Kailash is considered a sacred mountain which many people come to circumambulate. It is said that in Tibet, "the mountains stand as stupas on the Tibetan plateau".

All of the major rivers that give fresh water to South-East Asia spring in Tibet - such as Brahmaputra, the Yellow River, and Mekong. Their water is very pure. It is said that they flow like nectar from heaven to neighboring countries which benefit from them. Also, Tibet has over one thousand lakes, some of which are salt lakes. The most famous ones are Lake Namtso or Tso Ngonpo. Some are considered sacred and can foretell the future, such as Lhamo Latso in South East of Lhasa. In those that are not sacred, people swim in during the summertime.

Tibet has rich mineral deposits. Its most precious gems are onyx, turquoise, and coral which people traditionally use as jewelry. There are gold, silver and copper mines in Tibet, too.

བོད་མི།

བོད་མི་ནི་རྒྱ་དཀར་ནག་གི་མི་དང་འདྲ་བར། སྤྲ་མོ་སྤྲ་མོ་ཞིག་ནས་རང་ས་རང་ཡུལ་དུ་འཚོ་སྡོད་བྱེད་བཞིན་ཡོད། བོད་པ་ཚོས་རང་ཉིད་ཀྱི་མེས་པོ་ནི་སྤྲེའུ་ཡིན་པར་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཅིང་། བོད་དུ་ནང་ཆོས་མ་དར་གོང་བོད་མི་རྣམས་གཏུམ་དྲག་ཆེན་པོ་ཡོད་ཀྱང་། ནང་ཆོས་བོད་དུ་གདན་དྲངས་པ་ནས་བཟུང་། བོད་མིའི་སེམས་པ་ཆོས་ཀྱིས་བཏུལ་ཏེ་བྱམས་སྙིང་རྗེ་དང་ལྡན་པའི་མི་རིགས་ཡ་རབས་ཤིག་ཆགས་པ་རེད། སྤྱིར་བཏང་བོད་མི་ཚོ་སྡེ་ཚན་ཆེན་པོ་གསུམ་དུ་འབྱེད་སྲོལ་ཡོད་པ་ནི། དབུས་གཙང་ཆོས་ཀྱི་ཆོལ་ཁ། མདོ་སྟོད་མི་ཡི་ཆོལ་ཁ། མདོ་སྨད་རྟ་ཡི་ཆོལ་ཁ་ཞེས་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་དེ་རྣམས་ཡིན་ལ། དབུས་གཙང་གི་མི་རྣམས་ནི་ཆོས་དད་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་དང་། མདོ་སྟོད་ཀྱི་མི་རྣམས་ནི་དྲང་ཚུགས་ལྡན་ཞིང་མི་སྤྱུས་བཟང་བ། མདོ་སྨད་ཀྱི་མི་རྣམས་ནི་བློ་རིག་བཀྲ་ཞིང་བརྩོན་འགྲུས་ཆེ་བ་མ་ཟད།སོག་པོ་དང་འདབ་འབྲེལ་སུ་ཡོད་པས་ས་ཕྱོགས་དེར་རྟ་སྤྱུས་གཙང་མང་པོ་ཡོད་པ་རེད་དོ།།

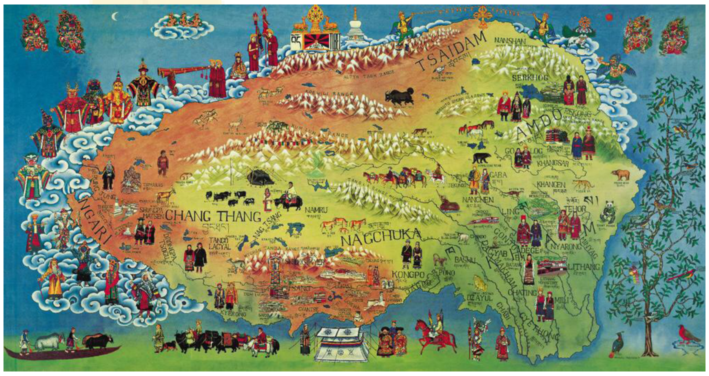

Tibetan People

Just like Indians and Chinese, the Tibetans have been living on their own land since ancient times. Tibetan people believe that they evolved from monkeys. Before Buddhism spread in Tibet, people used to be harsh. However, ever since they accepted Buddhism, their minds have got tamed and they have become kind compassionate people with good manners. Generally, we divide the Tibetans into three groups according to the province they live in; they are known as U-tsang, “The Province of Dharma”, mDo sTod, “The Province of Men”, and mDo sMad, “The Province of Horses”. People in U-tsang are devoted people with big faith; people of mDo sTod are honest with other good qualities. The people from mDo sMad are intelligent and hard-working. And since they are neighbors with Mongolia, they have good-quality horses.

བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེགས་ནི་མི་ཕན་ཚུན་ངོ་འཕྲད་སྐབས་བརྗོད་པའི་འཚམས་འདྲིའི་ཤིས་ཚིག་ཅིག་ཡིན། དབྱིན་ཡིག་ནང་ Hello དང་ Hi འདྲ་པོ་ཡོད། ལྷག་པར་དུ་ལོ་སར་དང་། དུས་ཆེན་ཁག་ལ་ཕན་ཚུན་ངོ་འཕྲད་སྐབས་བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེགས་ཅེས་ལབ་ན་རྟེན་འབྲེལ་ཡག་པོར་རྩི་སྲོལ་ཡོད། བཀྲ་ཤིས་ནི་ཁྱེད་རང་གི་ཚེ་དང་བསོད་ནམས་ལ་བཀྲ་ཤིས་པར་ཤོག་ཟེར་བ་སྟེ། ཁྱེད་རང་གི་ཚེ་དང་བསོད་ནམས་རྒྱས་པར་ཤོག་ཅེས་པའི་དོན་དང་། བདེ་ལེགས་ནི་ཁྱེད་རང་གི་ལུས་དང་སེམས་པ། མི་ཚེ། འཚོ་བ་རྣམས་བདེ་ལེགས་སུ་གྱུར་ཅིག་ཅེས་པ་སྟེ། བདེ་ཞིང་སྐྱིད་པོ་དང་ལེགས་པོ་ཡོང་བར་ཤོག་ཅེས་པའི་དོན་ལ་ཟེར་གྱི་ཡོད།

Tashi Delek

The phrase བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེགས་ is commonly used as a greeting when people meet each other. In English, it stands for “hi” or “hello”. It is especially used during the New Year and various festivals when people meet and is considered auspicious. In the phrase བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེགས་, བཀྲ་ཤིས་ stands for wishes of long life and increase of merit. With the phrase བདེ་ལེགས་, you wish other people to have healthy body and spirit, as well as good life.

བོད་ཀྱི་རྩམ་པ།

རྩམ་པ་ནི་འབྲུ་རིགས་བཀྲུས་ཏེ་ཉི་མར་བསྐམས་རྗེས་བརྔོས་ནས་བཏགས་པའི་ཕྱེ་མ་ལ་ཟེར། དེ་ལ་རིགས་མི་འདྲ་བ་མང་པོ་ཡོད། དཔེར་ན་ནས་རྩམ་དང་། གྲོ་རྩམ། སྲན་རྩམ་བཅས་ཡོད་ཀྱང་། གཙོ་བོ་ནི་ནས་རྩམ་ཡིན། དེ་ནི་ཧ་ཅང་སྤྱོད་བདེ་བའི་བོད་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུན་ཟས་ཤིག་ཡིན་ལ། རྩམ་པས་ལས་སྐོན་བྱུས་པའི་ཟས་རིགས་མི་འདྲ་བ་ཧ་ཅང་མང་པོ་ཡོད་དེ། དཔེར་ན། སྤགས་དང་། མར་ཟན། ཟན་ཆང་། སྐྱོ་མ། རྩམ་ཉོག རྩམ་ཐུག ཕྱེ་མར་སོགས་ཡོད། དེ་དག་ལས་སྤྱོད་སྒོ་ཆེ་ཤོས་ནི་སྤགས་ཡིན། སྤགས་ནི་ཟས་རིགས་གཞན་དང་ལྷན་དུ་ཟ་ཆོག དཔེར་ན། ཚལ་མ་དང་། ཤ ཞོ། ཐུ། ཁུ་བ་སོགས་དང་མཉམ་དུ་ཟ་ཆོག་པ་མ་ཟད།

རྩམ་པ་ནི་མི་སོ་སོའི་ཆ་རྐྱེན་ལ་དཔག་པའི་སྒོ་ནས་བྲ་རྒྱུས་ལོད་བཟོ་ཆོག་ལ། དེའི་ནང་ཕྱུར་བ་དང་། མར། བྱེ་མ་ཀ་ར་སོགས་ཀྱང་འདེབས་ཆོག དེ་དག་གང་ཡང་མེད་པར་རྩམ་ཕྱེ་འགམ་ནའང་འགྲིག་ལ་ཆུ་རྐྱང་པས་སྤགས་བཟོས་ནའང་འགྲིག་པ་ཡིན། དེ་འདྲ་སོང་ཙང་། བོད་མི་དྲག་ཞན་བར་མ་ཚང་མས་རྩམ་པ་ལ་ཤིན་ཏུ་དགའ་པོ་བྱེད་ཀྱི་རེད།

Tsampa

Tsampa is flour made from grain that has been washed, dried under the sun, roasted and ground. There are various kinds of tsampa such as barley tsampa, wheat tsampa and bean tsampa. However, the main one is the barley tsampa. It is very easy to use and is considered a special Tibetan food which the Tibetans eat on daily basis. There are many kinds of dishes made from tsampa, for instance sPags (tsampa dough made from tsampa, milk, butter, sugar and tea), mar zan (tsampa mixed with ghee, sugar and cheese), zan chang (tsampa in beer to be eaten or drunk), sKyo ma (porridge), rCam nyog (thicker porridge), rCam thuk (soup made from tsampa soup and phye mar (tsampa mixed with butter used for offerings). The most common and popular one is sPags which the Tibetans eat alone or with vegetables, meat, yogurt and sometimes also with a soup. However, you can prepare tsampa according to your taste and available ingredients. Tsampa can be eaten on its own or just with water, too. Therefore, all the Tibetans love tsampa regardless their social status.

བོད་ཀྱི་རྒྱལ་དར།

འཛམ་གླིང་རྒྱལ་ཁབ་ཚང་མར་རྒྱལ་དར་ཡོད་པ་བཞིན་བོད་ལའང་རྒྱལ་དར་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཡང་དུས་རབས་བདུན་པའི་ནང་རྒྱལ་པོ་སྲོང་བཙན་སྒམ་པོའི་སྐབས་ནས་བོད་ལ་དམག་དར་སོགས་ཡོད་པའི་སྟེང་དུ། ༧རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་གསུམ་པ་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཚོ་མཆོག་གིས་འཛམ་གླིང་སྤྱིའི་འགྲོ་སྟངས་དང་མཐུན་པར། ད་ལྟའི་རྒྱལ་དར་འདི་གསར་བཟོ་མཛད་པ་རེད། རྒྱལ་དར་འདིས་བོད་ཆོས་ལྡན་ཞིང་གི་བཀོད་པ་དང་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་ཡུལ་སྲོལ་གོམས་གཤིས། ལྷག་པར་བོད་གཞུང་གི་ཆབ་སྲིད་འཛིན་སྐྱོང་སྲིད་གསུམ་བྱེད་སྟངས་སོགས་མཚོན་གྱི་ཡོད།

དེའི་འགྲེལ་བཤད་ནི།

༄༅།།དབུས་སུ་ལྷུན་སྟུག་གངས་ཀྱི་རི་བོ་བརྗིད་ཆགས་གནས་པས་གངས་རིས་བསྐོར་བའི་ཞིང་ཞེས་ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་བོད་རྒྱལ་ཁབ་ཆེན་པོའི་ཡུལ་གྱི་བཀོད་པ་མཚོན། ནམ་མཁའི་ངོས་སུ་འོད་་མདངས་དམར་པོ་དྲུག་འཕྲོ་བས། སེ་དང་། རྨུ། ལྡོང་། སྟོང་། འབྲུ། དབྲ་སྟེ་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་ཕྱི་མོ་མི་ཉུ་གདུང་དྲུག་མཚོན། རིགས་ཀྱི་ཁ་དོག་དམར་པོ་དང་། ནམ་མཁའི་ཁ་དོག་སྔོན་ནག་སྤེལ་བས། རིང་ནས་འགོ་བའི་ལྷ་སྲུང་དམར་ནག་གཉིས་ཀྱིས་བསྟན་སྲིད་སྲུང་སྐྱོང་གི་འཕྲིན་ལས་གཡེལ་མེད་དུ་སྒྲུབ་པ་མཚོན། གངས་རིའི་རྩེ་ནས་ཉི་མ་ཤར་བའི་འོད་ཟེར་རྒྱ་ཁྱབ་ཏུ་འཕྲོ་བས། བོད་ལྗོངས་སྐྱེ་འགྲོ་ཡོངས་ཀྱི་རང་དབང་ཆོས་འབྱོར་བདེ་སྐྱིད་ཀྱི་སྣང་བར་ཀུན་སྙོམས་སུ་ལོངས་སྤྱོད་པ་མཚོན། གངས་རིའི་ངོགས་སུ་མི་འཇིགས་གདོང་ལྔ་འབར་བའི་སེང་གེ་ཟུང་རྣམ་པར་འགྱིངས་བས། ཆོས་སྲིད་ཟུང་དུ་འབྲེལ་བའི་རྒྱལ་ཐབས་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་ཀུན་ལས་རྣམ་པར་རྒྱལ་བ་མཚོན། གོང་ན་ནོར་བུ་ཁ་དོག་གསུམ་ལྡན་འོད་འབར་བ་མཛེས་པས། བོད་མི་ཡོངས་ཀྱིས་རྟག་ཏུ་སྐྱབས་གནས་དཀོན་མཆོག་རིན་ཆེན་རྣམ་གསུམ་གཙུག་ཏུ་བཀུར་བ་མཚོན།། སེང་གེ་རྣམ་གཉིས་ཀྱི་ལག་ཏུ་ནོར་བུ་དགའ་འཁྱིལ་ཁ་དོག་གཉིས་ལྡན་ཞིག་བཟུང་བས། ལྷ་ཆོས་དགེ་བ་བཅུ་དང་། མི་ཆོས་གཙང་མ་བཅུ་དྲུག་སྐྱིད་པོར་སྒྲུབ་པའི་ལུགས་ཟུང་བླང་དོར་གྱི་རང་ཁྲིམས་གཅེས་སྲུང་བྱེད་པ་མཚོན། མཐའ་ལྟུགས་ཁ་དོག་སེར་པོས་བརྒྱན་པས་གསེར་སྦྲང་བཙོ་མ་ལྟ་བུའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ཕྱོགས་དུས་མུ་མེད་དུ་དར་ཞིང་རྒྱས་པར་མཚོན་པ་བཅས་སོ།། །།

Tibetan National Flag

Like any other country, Tibet also has its national flag. In the seventh century, during the reign of Sontsen Gampo, a lot of military banners were made. Based on the model of other countries, the 13th Dalai Lama Thupten Gyatso, had the Tibet's national flag, as we know it today, designed. It shows Tibet's territory, its way of life and traditions. In particular, it shows the Tibetan government's policy.

The explanation of the Tibetan's flag is as follows: In the centre stands a magnificent snow-clad mountain, which represents the great nation of Tibet, widely known as the Land Surrounded by Snow Mountains.

The Six red bands spread across the dark blue sky represent the original ancestors of the Tibetan people: the six tribes called Se, Mu, Dong, Tong, Dru, and Ra which in turn gave rise to the (twelve) descendants. The combination of six red bands (for the tribes) and six dark blue bands (for the sky) represents the unceasing enactment of the virtuous deeds of protection of the spiritual teachings and secular life by the black and red guardian protector deities with which Tibet has been connected since times immemorial.

At the top of the snowy mountain, the sun with its rays shinning brilliantly in all directions represents the equal enjoyment of freedom, spiritual and material happiness and prosperity by all beings in the land of Tibet.

On the slopes of the mountain a pair of snow lions stand proudly, blazing with the manes of fearlessness, which represent the country's victorious accomplishment of a unified spiritual and secular life.

The beautiful and radiant three-colored jewel held aloft represents the ever-present reverence respectfully held by the Tibetan people towards the three supreme gems, the objects of refuge: Buddha, Dharma and Sangha.

The two colored swirling jewel held between the two lions represents the people's guarding and cherishing of the self discipline of correct ethical behavior, principally represented by the practices of the ten exalted virtues and the 16 humane modes of conduct.

Lastly, the adornment with a yellow border symbolizes that the teachings of the Buddha, which are like pure, refined gold and unbounded in space and time, are flourishing and spreading.

Tibetan Year = D.C. + 127

བོད་རྒྱལ་ལོ་རྩི་སྟངས།

བོད་རྒྱལ་ལོ་ཞེས་པ་ནི། བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཐོག་མ་གཉའ་ཁྲི་བཙན་པོ་ཁྲི་ལ་འཁོད་པའི་ལོ་ནས་རྩི་ཀྱི་ཡོད། གཉའ་ཁྲི་བཙན་པོ་ཁྲི་ལ་འཁོད་པའི་ལོ་ལ་རྩི་སྟངས་མི་འདྲ་བ་ཁ་ཤས་ཡོད་ཀྱང་། ཡོངས་གྲགས་ནི་ཕྱི་ལོ་སྔོན་གྱི་ལོ་127 ལ་ཡིན། དེ་འདྲ་སོང་ཙང་། བོད་རྒྱལ་ལོ་རྩི་སྟངས་ནི། དེ་ཡང་ཕྱི་ལོ་གང་ཡིན་གྱི་སྟེང་ལ་ལོ་༡༢༧ བསྡོམས་ན་བོད་རྒྱལ་ལོ་ཆགས་ཀྱི་ཡོད། དཔེར་ན། ཕྱི་ལོ་༢༠༡༧ ལོའི་སྟེང་དུ་ལོ་༡༢༧ བསྣན་ན། ལོ་༢༡༤༤ ཆགས་ཀྱི་ཡོད། དེར་བརྟེན། ཕྱི་ལོ་༢༠༡༧ ལོ་ནི་བོད་རྒྱལ་ལོ་༢༡༤༤་འཁེལ་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད་དོ།།

Tibetan Royal Year

The Tibetan Royal is counted from the enthronement of the first Tibetan king gNya' thri bCan po. There are a few different years of the enthronement, though. However, the most popular is 127 BC. Therefore, the way we count the Tibetan Royal year is by adding 127 years to the Western calendar. For example, the Western year of 2017 would be 2144 in Tibetan's calendar (2017+127=2144).

Every year is dominated by one of the Eastern zodiac signs (dragon, snake, monkey etc.) as well as one of the five elements (wood, fire, earth, iron, and water). For instance, the year of 2017 is, in the Tibetan calendar, the year of 2144, Fire Bird.

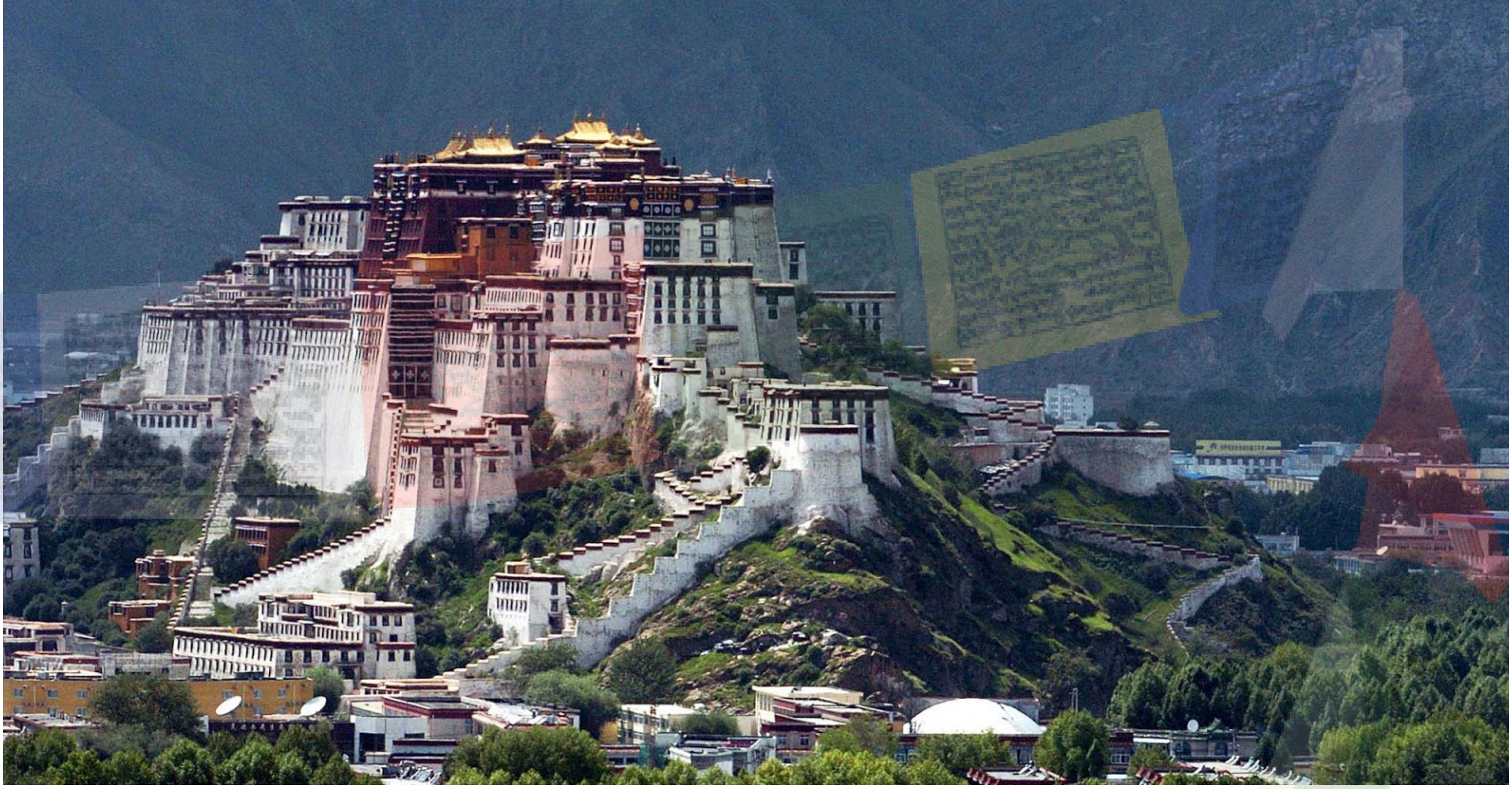

ཕོ་བྲང་པོ་ཏ་ལ།

པོ་ཏ་ལ་ནི་བོད་གངས་ཅན་པའི་བློ་གྲོས་ཀྱི་རྩལ་ལས་གྲུབ་ཅིང་འཛམ་གླིང་ནང་སྐད་གྲགས་ཆེད་པའི་ཕོ་བྲང་ཞིག་ཡིན། པོ་ཏ་ལ་ཞེས་པའི་ཚིག་འདི་ནི་ལེགས་སྦྱར་ཡིན་ལ་བོད་སྐད་དུ་རི་བོ་གྲུ་འཛིན་ཟེར། དེ་ནི་འཕགས་པ་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་ཞིང་ཁམས་ཀྱི་མཚན་རེད།

ཕོ་བྲང་དེ་ཆགས་སའི་རི་ལ་དམར་པོ་རི་ཟེར། དེ་ནི་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་ས་ལྷ་སའི་གྲོང་ཁྱེར་ན་ཡོད། ཕྱི་ལོ་༦༤༡ ལོར་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་ཐོག ༣༣ པ་རྒྱལ་པོ་སྲོང་བཙན་སྒམ་པོས་དམར་པོ་རིའི་སྟེང་ལ་ཕོ་བྲང་དཀར་པོ་ཞེས་པ་ཞིག་བཞེངས། དེ་ནས་ཁོང་གིས་བཙུན་མོ་བལ་བཟའ་ཁྲི་བཙུན་གྱིས་རྒྱ་སྐྱེད་གནང་སྟེ། མཁར་དགུ་བརྒྱ་དགུ་བཅུ་གོ་དགུ་དང་། རྩེའི་རྒྱལ་པོའི་དབུ་མཁར་བརྩིས་པའི་མཁར་གཅིག་སྟོང་ཐམ་པ་བཞེངས། དེ་ནི་འདི་ནས་བརྩིས་པའི་ལོ་ངོ་ཆིག་སྟོང་བཞི་བརྒྱ་ཙམ་གྱི་སྔོན་ལ་ཡིན། དེ་འདྲ་སོང་ཙང་། ལོ་ངོ་དེ་དག་གི་རིང་རང་བྱུང་གི་འཇིགས་པ་དང་། ཕྱི་དགྲའི་འཇིགས་པ་སོགས་ལན་མང་བྱུང་བས་ཉམས་ཆག་ཕྱིན་པ་རེད།

དེ་ལྟར་ན་ཡང་། ཕྱི་ལོ་༡༦༤༢ ལོར་༧གོང་ས་ལྔ་པ་ཆེན་པོས་བོད་ཆོལ་ཁ་གསུམ་གཅིག་ཏུ་བསྒྲིལ་བའི་བོད་གཞུང་དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་དངོས་སུ་བཙུགས་པ་ནས་བཟུང་། ཕོ་བྲང་པོ་ཏ་ལ་ནི་རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྲེང་རིམ་བྱོན་གྱི་བཞུགས་གནས་དང་བོད་གཞུང་གི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ལྟེ་གནས་ཤིག་ཏུ་གྱུར། ཕྱི་ལོ་༡༦༤༥ལོར་༧གོང་ས་ལྔ་པ་ཆེན་པོས་ཕོ་བྲང་དམར་པོའི་རྨང་གཞི་བཏིང་ཞིང་ཕྱི་ལོ་༡༦༩༠་ལོར་ཡོངས་སུ་གྲུབ་ཅིང་། སྡེ་སྲིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོས་ཕྱི་ལོ་༡༦༩༠ ནས་༡༦༩༤ རིང་ཕོ་བྲང་དཀར་པོ་ཡང་ཞིག་གསོ་མཛད་དེ་ད་ལྟའི་བརྗིད་ཉམས་ལྡན་པའི་ཕོ་བྲང་པོ་ཏ་ལ་འདི་བསྐྲུན་པ་རེད།

ད་ལྟའི་ཕོ་བྲང་འདིར་ཐོག་བརྩེགས་བཅུ་གསུམ་དང་། མཐོ་ཚད་ཕི་ཊི་༡༡༠། རྒྱ་ཁྱོན་ལ་ཕི་ཊི་གྲུ་བཞི་མ་ཆིག་འབུམ་སུམ་ཁྲི་ (130,000) ལྷག་ཡོད། དེ་བཞིན་ཕོ་བྲང་འདིར་ལོ་རྒྱུས་ལྡན་པའི་སྐུ་བརྙན་དང་ལྷ་ཁང་མང་པོ་ཡོད་ལ། གཟིམ་ཆུང་དང་། ཚོམས་ཆེན། ཡིག་ཚང་། གྲྭ་ཤག དཔེ་མཛོད། སློབ་གྲྭ། མཛོད་ཁང་། ཁྲིམས་ཁང་། ཁྱམས་ར་སོགས་འདྲ་མིན་མང་པོ་ཡོད་པས་གྲོང་ཁྱེར་ཆུང་ཆུང་ཞིག་དང་འདྲོ།།

The Potala Palace

The Potala Palace is famous all around the world and it came from intelligent minds of Tibetan people. The word “Potala” comes from Sanskrit and means “the mountain which holds the boat” (rib bo gru ‘dzin) in Tibetan which stands for “the pure land of Avalokiteshvara”.

The palace stands on a hill called Red Mountain (dMar po ri) which is situated in the capital city of Tibet – Lhasa. In 641, the 33rd king of Tibet, Sontsen Gampo, built a white palace on Red Mountain. Later, his Nepalese queen called bal gZa’ khri bCun made the palace bigger and built 999 rooms. On the top of them, a big mansion for the king was built, making it 10 00 in total. That was 1400 years ago. However, due to natural disasters and invasions it got damaged with the time.

In 1642, His Holiness the 5th Dalai Lama reunited the three Tibetan regions and set up the Government of Ganden Phodrang. The Potala became the government’s main office and the palace of successive Dalai Lama’s reincarnations. In 1645, the 5th Dalai Lama started building the base of the Red Palace which was completely finished in 1690. From 1690 – 1694, the Prime Minister Sangye Gyatso renovated the White Palace which then became the Potala Palace as we know it today.

The current palace has 13 floors; it is 110 feet high and covers the area of 130,000 square feet. In the palace, there are many temples, chambers, halls, offices, monk’s quarters, storage rooms, a library, school, court, and balconies. Therefore, it is like a small city.

ས་ག་ཟླ་བ།

ས་ག་ཟླ་བ་ནི་བོད་ཟླ་བཞི་པའི་མིང་ཡིན་ལ། ཟླ་བ་འདི་ནི་ནང་པ་སྤྱི་དང་ལྷག་པར་བོད་པ་རྣམས་ལ་ལོ་གཅིག་གི་ནང་ནས་ཟླ་བ་གལ་ཆེ་ཤོས་དང་རྩ་ཤོས་དེ་ཡིན། རྒྱུ་མཚན་ནི། སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་སྐུ་བལྟམས་པའི་མཛད་པ་དང་། རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་མཛད་པ། བདུད་བཏུལ་བའི་མཛད་པ། སངས་རྒྱས་པའི་མཛད་པ། མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་མཛད་པ་བཅས་དུས་ཆེན་ལྔ་འཛོམ་གྱི་ཟླ་བ་ཞིག་ཡིན་པ་མ་ཟད། ཟླ་བ་དེའི་ཚེས་བཅོ་ལྔའི་ཉིན་ནི་མཛད་ཆེན་གསུམ་སྟེ། སྐུ་བལྟམས་པའི་མཛད་པ་དང་། སངས་རྒྱས་པའི་མཛད་པ། སྐུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་མཛད་པ་བཅས་འཁེལ་གྱི་ཡོད། དེ་འདྲ་སོང་ཙང་། བོད་པ་ཚོས། ཟླ་བ་འདི་དང་ལྷག་པར་ཚེས་བཅོ་ལྔའི་ཉིན། དགོན་པར་མཆོད་མཇལ་འགྲོ་བ་དང་། སྤྲང་པོ་ལ་སྦྱིན་པ་གཏོང་བ། དགེ་འདུན་ལ་བསྙེན་བཀུར་བྱེད་པ། སེམས་ཅན་ཚེ་ཐར་གཏོང་བ། དམར་ཟས་སྤོང་བ་སོགས་དགེ་སྒྲུབ་སྡིག་སྤོང་གི་བྱ་བ་མང་པོ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་དོ།། །།

Saka Dawa

Saka Dawa is the name of the fourth month of the Tibetan calendar. It is the most important as well as precious month of the year for all Buddhists because it is the month of Buddha's holy activities - birth, ordination, conquering Mara, achieving buddhahood, and passing away. On the 15th day of the month, the three main greatest activities took place: Buddha's birth, achieving buddhahood and passing away. Therefore, during this month and especially on the 15th day, Buddhists visit monasteries to pay homage to deities, practice generosity, offer things to the ordained, give freedom to animals, they don't eat meat and try to accumulate as much merit as possible without doing non-virtuous actions.

བོད་ཀྱི་ལོ་གསར།

རྒྱལ་ཁབ་དང་མི་རིགས་གཞན་དག་ཚང་མར་ལོ་གསར་གྱི་དུས་སྟོན་ཡོད་པ་བཞིན། བོད་པ་ལ་འང་ལོ་གསར་ཡོད། བོད་ཀྱི་ལོ་གསར་དངོས་གཞི་ནི་བོད་ཟླ་༡ ཚེས་༡ ཉིན་ཡིན་ཡང་། བོད་ཟླ་བཅུ་གཉིས་པའི་ཚེས་༢༩ ཉིན་གྱི་དགོང་མོར་དགུ་ཐུག་འཐུང་སྲོལ་ཡོད། དགུ་ཐུག་གི་བྱེད་སྒོ་དེའི་བརྒྱུད་ནས་ལོ་རྙིང་པའི་ནང་ནད་རྙིང་པ་དང་། གོམས་སྲོལ་ངན་པ། བར་ཆད་རྙིང་པ་ཚང་མ་ཞི་ཞིང་ལོ་གསར་པའི་ནང་། རང་གཞན་ཚང་མར་ལུས་བདེ་སེམས་སྐྱིད་ཡོང་བའི་རྟེན་འབྲེལ་སྒྲིག་སྲོལ་ཡོད།

བོད་ཟླ་༡༢ ཚེས་ ༣༠ ཉིན་ནི་གནམ་གང་ཡིན། གནམ་གང་ནི་ལོ་རྙིང་པའི་མཐའ་མ་དང་། ལོ་གསར་པའི་སྐྱ་རེངས་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡིན། ཉིན་དེར་ཁང་པའི་ཕྱི་ནང་ཚང་མ་གད་ཕྱིས་ལེགས་པར་བྱས་རྗེས། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལོ་གསར་གྱི་མཆོད་པ་དང་ཟ་ཆས་སོགས་སྒྲིག་གཤོམ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

ལོ་གསར་ཚེས་༡ ལ་བོད་པས་བླ་མའི་ལོ་གསེར་ཟེར། ཉིན་དེར་ནང་མི་ཚང་སྔ་པོ་ལངས་ནས་དགོན་པ་དང་བླ་མ་མཇལ་ཁ་འགྲོ་སྲོལ་ཡོད། དེ་ནས་ཁྱིམ་མཚེས་རྣམས་ལ་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཚུལ་དུ་ཕྱེ་མར་འབུལ་རེ་བྱེད་སྲོལ་ཡོད་པ་ཙམ་ལས། ལོ་གསར་ཚེས་གཅིག་ཉིན་ཁྱིམ་ཚང་གཞན་གྱི་ནང་ལ་ཕར་འགྲོ་བའམ། མི་གཞན་དག་ཚུར་ལ་འགྲོན་དུ་འབོད་སྲོལ་ཡང་མེད། དེ་འདྲ་སོང་ཙང་། ཚེས་གཅིག་ཉིན་ནང་མི་ཁོ་ན་མཉམ་དུ་སྤྲོ་སྐྱིད་ལ་རོལ་གྱི་ཡོད།

ལོ་གསར་ཚེས་གཉིས་ལ་བོད་པས་རྒྱལ་པོ་ལོ་གསར་ཟེར། ཉིན་དེར་དགའ་ཉེ་སྤུན་མཆེད་རྣམས་འགྲོན་འབོད་བྱེད་པའམ། དེ་དག་གི་ཁྱིམ་དུ་ཕར་འགྲོན་ལ་འགྲོ་སྟེ་ཟས་རིགས་འདྲ་མིན་དང་། གཏུང་བ་འདྲ་མིན་འཐུང་བཞིན། གཞས་དང་ཞབས་བྲོ་འཁྲབ་པ་སོགས་བྱེད་སྲོལ་ཡོད་པ་རེད།

ལོ་གསར་ཚེས་པ་གསུམ་ལ་བོད་པས་ཆོས་སྐྱོང་ལོ་གསར་ཟེར། ཉིན་དེར་གཙོ་བོ་བསང་གསོལ་གཏོང་བ་དང་། ཁང་ཐོག་ཏུ་དར་ལྕོག་སྒྲེང་འཛུགས་བྱེད་པ་སོགས། ལོ་གསར་པའི་ནང་བྱ་བ་ལམ་འགྲོ་ཡོང་བའི་ཆེད་དུ་ལྷ་དང་སྲུང་མ་རྣམས་ལ་མཆོད་པ་འབུལ་བའི་ཉིན་མོ་དེ་ཡིན།

སྤྱིར་ལོ་གསར་ཚེས་གསུམ་ནི་ལོ་གསར་གྱི་ཉིན་མཐའ་མ་དེ་ཡིན་ཡང་། མི་ཚང་སོ་སོའི་དཔལ་འབྱོར་གྱི་གནས་བབས་དང་། ས་གནས་མི་འདྲ་བ་ལ་གཞི་ནས་ལ་ལས་ཉི་མ་བཅུ་དང་བཅོ་ལྔ་ལྷག་ཙམ་རེ་སྤྲོ་སྐྱིད་ལ་རོལ་གྱི་ཡོད་པ་རེད་དོ།། །།

Tibetan Losar

As any other country or nationality, Tibet also celebrates the New Year (Losar) which also counts as the first day of the first month of the Tibetan royal year. However, in the evening of the 29th day of the 12th month of the Tibetan calendar, people eat Thukpa which is called Guthuk - literally the Ninth Thukpa. By eating Guthuk, people wish to abandon old illnesses, bad habits, and old obstacles. In the oncoming New Year, people also wish health and happiness to other sentient beings.

The 30th day of the 12th month is called gNam gan, literally “full sky”, and is the last day of the year. It is the dawn of the oncoming year. On that day, people clean their houses thoroughly. Once finished, people put up decorations, set the tables with food, drinks and offerings.

The first day of Losar is called “Lama’s Losar”. On that day, people get up early in the morning and go to monasteries to visit their lamas. When they get back home, they offer phye mar to their neighbors as an auspicious sign. However, they do not enter the house; people celebrate the first day of the New Year at home.

The second day of Losar is called “Losar of Kings”. Traditionally, people visit their relatives’ homes and invite them over to their house. They eat a wide range of dishes and drink refreshments, sing songs, dance etc.

The third day is called “Losar of Dharma Protectors”. On that day, people make smoke offerings and hoist prayer flags on roofs. In order to bring good luck, they make offerings to deities and protectors.

Generally, even though the third day is the last day of Losar, based on the financial situation of families as well as the customs of their region, Losar can be celebrated for up to 15 days.

WORKBOOK

In order to practice skills learned in the main textbook, students are advised to use the workbook. Organized in the same manner as the textbook, it is very easy to use. Exercises in the workbook are clearly arranged according to the parts in the main textbook.

No answer key is provided since all the answers can be found in the main textbook.

LISTS OF ABBREVIATIONS

This workbook uses many standardized abbreviations. Here is their list arranged in alphabetical order.

(H)	honorific language
(C)	colloquial language
(L)	literary language
aff.	affirmative
arch.	archaic
fut.	future
lit.	literally
neg.	negative
pl.	plural
pos.	positive
sg.	singular
sone	someone
sth	something
n.	noun
pron.	pronoun
adj.	adjective
adv.	adverb
v.	verb

Section 1 | Part 1

The Thirty Consonants གསལ་བྱེད་སུམ་ཅུ།

S1.P1.E1 Reading the alphabet

Practice reading the consonants in rows. Repeat as many times as you need in order to remember the alphabet by heart. Pay attention to the tones as well as aspirated or non-aspirated pronunciation.

ཀ་	ཁ་	ག་	ང་
ཅ་	ཆ་	ཇ་	ཉ་
ཏ་	ཐ་	ད་	ན་
པ་	ཕ་	བ་	མ་
ཙ་	ཚ་	ཛ་	ཝ་
ཞ་	ཟ་	འ་	ཡ་
ར་	ལ་	ཤ་	ས་
ཧ་	ཨ་		

S1.P1.E2 Reading practice

Repeat each consonant four times. Pay attention to the tone and right pronunciation.

1. ཀ་ཀ་ཀ་ཀ ཁ་ཁ་ཁ་ཁ། ག་ག་ག་ག ང་ང་ང་ང།
2. ཅ་ཅ་ཅ་ཅ། ཆ་ཆ་ཆ་ཆ། ཇ་ཇ་ཇ་ཇ། ཉ་ཉ་ཉ་ཉ།
3. ཏ་ཏ་ཏ་ཏ། ཐ་ཐ་ཐ་ཐ། ད་ད་ད་ད། ན་ན་ན་ན།
4. པ་པ་པ་པ། ཕ་ཕ་ཕ་ཕ། བ་བ་བ་བ། མ་མ་མ་མ།
5. ཙ་ཙ་ཙ་ཙ། ཚ་ཚ་ཚ་ཚ། ཛ་ཛ་ཛ་ཛ། ཝ་ཝ་ཝ་ཝ།
6. ཞ་ཞ་ཞ་ཞ ཟ་ཟ་ཟ་ཟ། འ་འ་འ་འ། ཡ་ཡ་ཡ་ཡ།
7. ར་ར་ར་ར། ལ་ལ་ལ་ལ། ཤ་ཤ་ཤ་ཤ ས་ས་ས་ས།
8. ཧ་ཧ་ཧ་ཧ། ཨ་ཨ་ཨ་ཨ།

S1.P1.E3 Reading the alphabet in mixed order

Practice reading the thirty consonants first in rows, then in columns.

ཀ་	པ་	ཚ་	ན་	ཤ་
ཅ་	ཟ་	ད་	འ་	ས་
ཙ་	ཆ་	ཁ་	ཛ་	ཨ་
ཞ་	ཕ་	ཇ་	ག་	ཧ་
ར་	ཐ་	བ་	ཉ་	ང་
ཏ་	ལ་	ཝ་	མ་	ཡ་

S1.P1.E4 Fill-in the blank exercise

Complete the alphabet by filling in the blanks.

ཀ་		ག་	
	ཆ་		ཉ་
ཏ་	ཐ་		
པ་			མ་
	ཚ་	ཛ་	
ཞ་			ཡ་
	ལ་		ས་
	ཨ་		

S1.P1.E5 Reading exercise

This exercise will help you realize the difference between aspirated and non-aspirated pronunciation, as well as high and low tones. Repeat each pair multiple times.

1. ཀ་ཁ། ཅ་ཆ། ཏ་ཐ། པ་ཕ། ཙ་ཚ།
2. ཀ་ག། ཅ་ཇ། ཏ་ད། པ་བ། ཙ་ཛ།
3. ཁ་ག། ཆ་ཇ། ཐ་ད། བ་ཕ། ཚ་ཛ།
4. ང་ན། ན་ཉ། ང་ཉ།
5. ཞ་ཤ། ཟ་ས། འ་ཨ།
6. ཧ་ཨ།

S1.P1.E6 Spelling and reading exercise

Read the following nouns aloud. Try to remember some by heart.

ཀ་ཁ།	ཀ་བ།	ཁ་བ།	ང་།	ཇ་མ།	ཉ།	ཐ་མ།	ཨ་མ།	ན་ཚ།	ཆ།	ཚྭ།
ABC	pillar	snow	I	cook	fish	cigarette	mother	illness	part	salt
ཡ།	ཤ།	ཨ་ཕ།	ལ།	ཕ་མ།	ས།	ཨ་ར།	ཇ།	ཁ།	ཤ་བ།	ར།
odd	meat	father	mountain pass	parents	soil	beard	tea	mouth	deer	goat
ར་མ།	ཟ་མ།	ད་ཆ།	ཉ་པ།	ཁ་ཁ།	ཁ་ཚ་མ།					
female goat	food	these days	fisherman	different	chili					

Section 1 | Part 2

How to Write

S1.P2.E1 Writing practice

Look at each letter and notice how it is written. Start from the top line and follow the strokes shown in the pictures. However, if you don't feel comfortable writing in this particular order, find your own way that will suit you and your handwriting.
Tibetan language does not impose rules on writing, just as Japanese language, for instance. Therefore, the following demonstration[1] is supposed to ease you into writing in Tibetan and make it look nice.

[1] Source: https://sites.google.com/site/chrisfynn2/home/tibetanscriptfonts/howtowritethetibetanscript

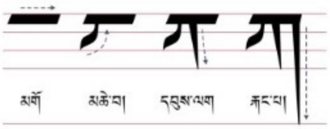
མགོ། མཆེ་བ། དབུས་ལག རྐང་པ།

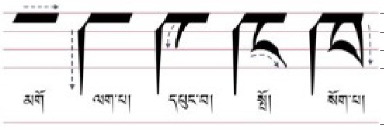
མགོ། ལག་པ། དཔུང་པ། སྒྲོ། སོག་པ།

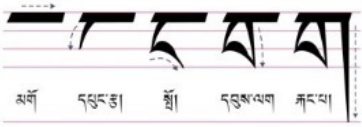
མགོ། དཔུང་ཟུ། སྒྲོ། དབུས་ལག རྐང་པ།

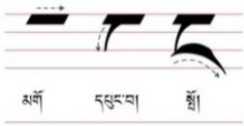
མགོ། དཔུང་བ། སྒྲོ།

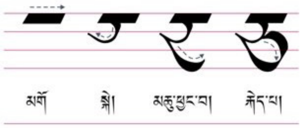
མགོ། སྐེ། མཆུ་ཕྲུང་བ། རྐེད་པ།

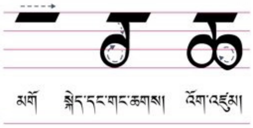
མགོ། སྐེད་དང་གང་ཆགས། འོག་འཛུམ།

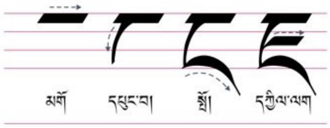
མགོ། དཔུང་བ། སྒྲོ། དཀྱིལ་ལག

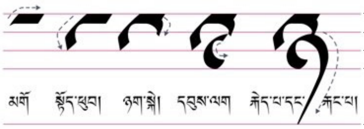
མགོ། སྟོད་ཕུབ། ཉག་སྐེ། དབུས་ལག རྐེད་པ་དང་ རྐང་པ།

མགོ། དཔུང་བ། ཕོག་འདྲེན་ དང་བཅས།

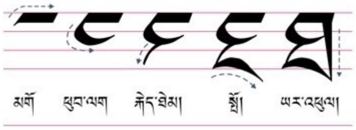
མགོ། ཕུབ་ལག རྐེད་ཐེམ། སྒྲོ། ཡར་འཕྱུལ།

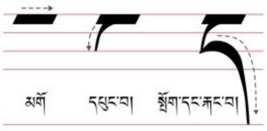
མགོ
དཔྱང་བ།
སྒྲོག་དང་རྐང་བ།

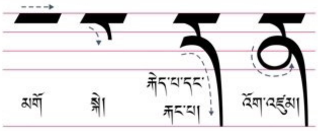
མགོ
སྙེ།
རྐེད་པ་དང་རྐང་པ།
འོག་འཛུམ།

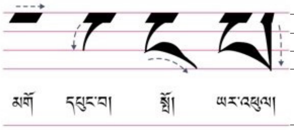
མགོ
དཔྱང་བ།
སྒྲོ།
ཡར་འཕྱུལ།

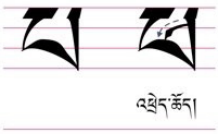
འཕྲེད་ཆོད།

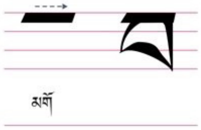
མགོ

མགོ
སྙེ།
རྐེད་པ།
འོག་འཛུམ།
ཡར་འཕྱུལ།

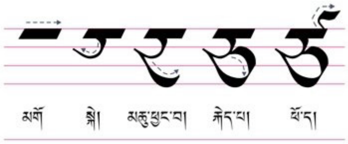
མགོ
སྙེ།
མཆུ་ཕྲུང་བ།
རྐེད་པ།
ཕོ་ད།

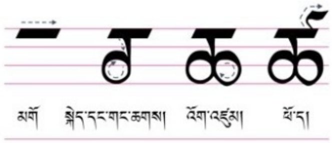
མགོ
སྙེད་དང་གང་ཆགས།
འོག་འཛུམ།
ཕོ་ད།

མགོ
དཔྱང་བ།
སྒྲོ།
དཀྱིལ་ལག
ཕོ་ད།

མགོ
ཕུབ།
སྙེ།
དཔྱང་བ།
ཕོ་ད།

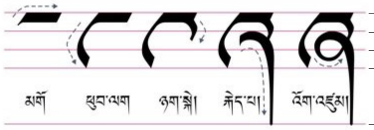
མགོ།
ཞུབ་ལག
ཉག་སྐྱི།
རྐེད་པ།
འོག་འཛུམ།

མགོ།
རྐེད་པ།
འཕྲེད་འདྲེན།
དཀྱིལ་ལག

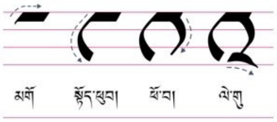
མགོ།
སྟོད་ཞུབ།
ཕོ་བ།
ལེ་གུ

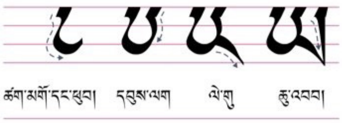
ཚག་མགོ་དང་ཞུབ།
དབུས་ལག
ལེ་གུ
ཆུ་འབབ།

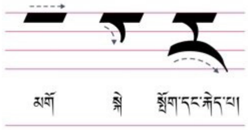
མགོ།
སྐེ
སྒྱོག་དང་རྐེད་པ།

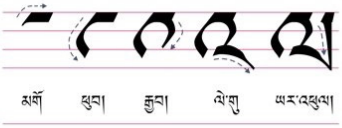
མགོ།
ཞུབ།
རྒྱབ།
ལེ་གུ
ཡར་འཕྱུལ།

ལེ་གུ
མགོ།
མིག་ཤ
རྐང་པ།

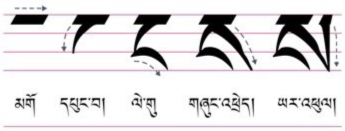
མགོ།
དཔུང་བ།
ལེ་གུ
གཞུང་འཕྲེད།
ཡར་འཕྱུལ།

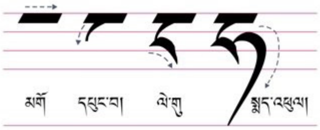
མགོ།
དཔུང་བ།
ལེ་གུ
སྨད་འཕྱུལ།

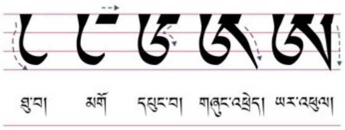
གྲུ་བ།
མགོ།
དཔུང་བ།
གཞུང་འཕྲེད།
ཡར་འཕྱུལ།

Section 1 | Part 3

The Four Vowels དབྱངས་བཞི།

S1.P3.E1 Spelling and reading exercise

Spell out each syllable. Then, read the syllables without spelling - first in rows and then in columns

ཁུ་	ཅུ་	མོ་	ལི་	སོ་
ཏེ་	ཟུ	པེ་	ཧེ་	ཕོ་
པོ་	ཐུ་	དེ་	ཛེ་	ནོ་
ཙི་	གེ་	ཆེ་	ཉོ	ཤེ་
ཀུ	ཇེ་	ཨོ་	ཡི་	ཅོ་
ཞེ་	ངོ་	ཚུ་	བི་	ཀི་

S1.P3.E2 Exercise for the four vowels joined with the thirty consonants

Spell out each consonant and its vowel. After that, practice reading the consonants directly without spelling.

ཀི་ཀུ་ཀེ་ཀོ། ཁི་ཁུ་ཁེ་ཁོ། གི་གུ་གེ་གོ། ངི་ངུ་ངེ་ངོ།

ཅི་ཅུ་ཅེ་ཅོ། ཆི་ཆུ་ཆེ་ཆོ། ཇི་ཇུ་ཇེ་ཇོ། ཉི་ཉུ་ཉེ་ཉོ།

ཏི་ཏུ་ཏེ་ཏོ། ཐི་ཐུ་ཐེ་ཐོ། དི་དུ་དེ་དོ། ནི་ནུ་ནེ་ནོ།

པི་པུ་པེ་པོ། ཕི་ཕུ་ཕེ་ཕོ། བི་བུ་བེ་བོ། མི་མུ་མེ་མོ།

ཙི་ཙུ་ཙེ་ཙོ། ཚི་ཚུ་ཚེ་ཚོ། ཛི་ཛུ་ཛེ་ཛོ། ཝི་ཝུ་ཝེ་ཝོ།

ཞི་ཞུ་ཞེ་ཞོ། ཟི་ཟུ་ཟེ་ཟོ། འི་འུ་འེ་འོ། ཡི་ཡུ་ཡེ་ཡོ།

རི་རུ་རེ་རོ། ལི་ལུ་ལེ་ལོ། ཤི་ཤུ་ཤེ་ཤོ། སི་སུ་སེ་སོ།

ཧི་ཧུ་ཧེ་ཧོ། ཨི་ཨུ་ཨེ་ཨོ།

S1.P3.E3 Nouns formed by combining consonants and vowels

Spell out the words. Then, read the words without spelling. How many can you remember by heart?

མི།	person
ང་ཚོ།	we
སུ།	who
རི།	mountain
སོ།	teeth
ཆུ།	water
མེ།	fire
འོ་མ།	milk
མོ།	she
ཁོ།	he
ཤུ་གུ།	paper
ཚེ།	life
ཞོ།	yoghurt
ཉི་ཤུ།	twenty
ཉོ།	to buy
ཀུ་ཤུ།	apple
ཙི་ཙི།	mouse
རི་མོ།	picture
ནུ་མ།	breasts
ཞི་མི།	cat
ཉེ་པོ།	close (adj.)
དུ་བ།	smoke
ཉི་མ།	day

དུ་མ།	some
ཕྲུ་གུ།	child
ཚ་པོ།	hot
བུ།	boy/son
ཨ་སྲུ།	maternal aunt
ཞྭ་མོ།	hat
ལོ།	year
ཀོ་བ།	leather
ཚ་མོ།	niece
ཚ་བོ།	nephew
ཕོ་མོ།	male and female
ཞི་བ།	peace
ཇོ་ཇོ།	elder brother
ཨ་ཇོ།	elder brother
ཤོ	dice
ཞེ་ས།	honorific language

Section 1 | Part 4

How to Write

S1.P4.E1 Writing practice

Practice writing the four vowels ཨི་ཨུ་ཨེ་ཨོ་.

Section 1 | Part 5

The Twelve Superscripts “Ra” ར་མགོ་བཅུ་གཉིས།

S1.P5.E1 Drill exercise

Spell out the syllables with the Superscript “Ra” and the four vowels. Do not forget to change the tone of the feminine letters ག་ད་བ་ཛ་ཇ་ to <u>lower</u> and very feminine letters ང་ཉ་ན་མ་ to a <u>higher</u> tone.

རྐ་རྐི་རྐུ་རྐེ་རྐོ།	རྒ་རྒི་རྒུ་རྒེ་རྒོ།	རྔ་རྔི་རྔུ་རྔེ་རྔོ།	རྗ་རྗི་རྗུ་རྗེ་རྗོ།	རྙ་རྙི་རྙུ་རྙེ་རྙོ།
རྟ་རྟི་རྟུ་རྟེ་རྟོ།	རྡ་རྡི་རྡུ་རྡེ་རྡོ།	རྣ་རྣི་རྣུ་རྣེ་རྣོ།	རྦ་རྦི་རྦུ་རྦེ་རྦོ།	རྨ་རྨི་རྨུ་རྨེ་རྨོ།
རྩ་རྩི་རྩུ་རྩེ་རྩོ།	རྫ་རྫི་རྫུ་རྫེ་རྫོ།			

S1.P5.E2 Spelling and memory exercise

Spell out examples of words with the Superscript “Ra”. Then, read the words without spelling. Close your book and try to write down as many words as you can remember. How many out of 10 were you able to get the right?

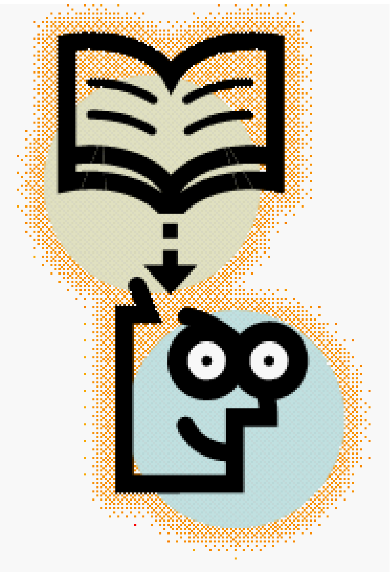

རྔ།	drum
རྗེ་པོ།	king
རྟ།	horse
རྟ་ཕོ།	male horse
རྡོ།	stone
རྣ།	ear
རྫ་རི།	rock mountain
རྨ།	wound
རྩ་བ།	root
རྫ་ཆུ།	mountain water

Section 1 | Part 6

The Ten Superscripts "La" ལ་མགོ་བཅུ།

S1.P6.E1 Drill exercise

Spell out the syllables with the Superscript "La" and the four vowels. Keep in mind that you must change the tone of the feminine letters ག་ད་བ་ཛ་ to lower and very feminine letter ང་ to a higher tone.

ལྐི་ལྐུ་ལྐེ་ལྐོ། ལྒི་ལྒུ་ལྒེ་ལྒོ། ལྔི་ལྔུ་ལྔེ་ལྔོ། ལྕི་ལྕུ་ལྕེ་ལྕོ། ལྗི་ལྗུ་ལྗེ་ལྗོ། ལྟི་ལྟུ་ལྟེ་ལྟོ། ལྡི་ལྡུ་ལྡེ་ལྡོ། ལྤི་ལྤུ་ལྤེ་ལྤོ། ལྦི་ལྦུ་ལྦེ་ལྦོ། ལྷི་ལྷུ་ལྷེ་ལྷོ།

S1.P6.E2 Spelling and memory exercise

Spell out the examples of words with the Superscript "La". Then, read the words without spelling. Close your book and try to write down as many words as you can remember. How many out of 10 were you able to get right?

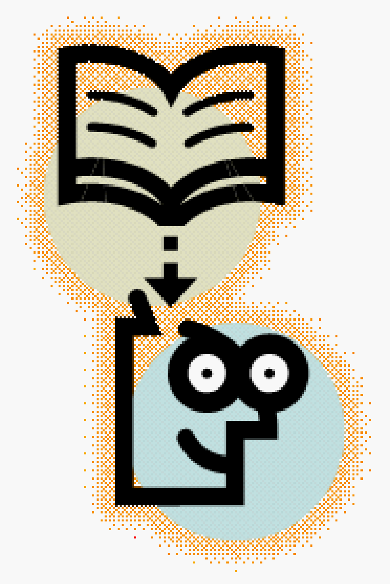

ལྒང་བུ།	balloon
ལྔ།	five
ལྕི་བ།	dung
ལྟ།	to look
ལྷ།	god
ལྷ་མོ།	goddess
ལྡི་ལི།	Delhi
སྒ།	saddle
ལྕེ།	tongue
ལྗི་བ།	flea

Section 1 | Part 7

The Eleven Superscripts “Sa” ས་མགོ་བཅུ་གཅིག

S1.P7.E1 Spelling exercise

Spell out the syllables with the superscript “Sa” and the four vowels. Remember to change the tone of the feminine letter གད་ to lower and very feminine letter ང་ཉ་ན་མ་ to higher tone.

སྐ་སྐི་སྐུ་སྐེ་སྐོ། སྒ་སྒི་སྒུ་སྒེ་སྒོ། སྔ་སྔི་སྔུ་སྔེ་སྔོ། སྙ་སྙི་སྙུ་སྙེ་སྙོ། སྟ་སྟི་སྟུ་སྟེ་སྟོ།

སྡ་སྡི་སྡུ་སྡེ་སྡོ། སྣ་སྣི་སྣུ་སྣེ་སྣོ། སྤ་སྤི་སྤུ་སྤེ་སྤོ། སྦ་སྦི་སྦུ་སྦེ་སྦོ། སྨ་སྨི་སྨུ་སྨེ་སྨོ། སྩ་སྩི་སྩུ་སྩེ་སྩོ།

S1.P7.E2 Spelling and reading exercise

Spell out the following words containing the Superscript “Sa”. Then, practice reading them without spelling.

སྒ།	སྔ་མོ།	སྙེ་མ།	སྟ་རེ།	སྣ།	སྐུ།	སྐྲ།	སྐེ།	སྨ་ར།	སྔོ་ཁྲ།
saddle	early	earof grain	ax	nose	body (H)	hair	neck	beard	white spot on a blue background

Section 1 | Part 8

The Seven Subscripts “Ya” ཡ་བཏགས་བདུན།

S1.P8.E1 Spelling exercise

Spell out the syllables with the Subjoined “Ya” and vowels.

ཀྱ་ཀྱི་ཀྱུ་ཀྱེ་ཀྱོ། ཁྱ་ཁྱི་ཁྱུ་ཁྱེ་ཁྱོ། གྱ་གྱི་གྱུ་གྱེ་གྱོ། པྱ་པྱི་པྱུ་པྱེ་པྱོ། ཕྱ་ཕྱི་ཕྱུ་ཕྱེ་ཕྱོ། བྱ་བྱི་བྱུ་བྱེ་བྱོ། མྱ་མྱི་མྱུ་མྱེ་མྱོ།

S1.P8.E2 Spelling and reading exercise

Spell out the words with the Subjoined “Ya”.

ཁྱོ་ག།	མྱེ།	བྱི་བ།	བྱེ་མ།	བྱ་བ།	ཁྱུ།	མྱི།	ཁྱི།
husband	fire (arch.)	mouse	sand	task	herd	people (arch).	dog

Section 1 | Part 9

The Thirteen Subscripts "Ra" ར་བཏགས་བཅུ་གསུམ།

S1.P9.E1 Spelling exercise

Spell out the syllables containing both the Subscript "Ra" and a vowel.

ཀྲ་ཀྲི་ཀྲུ་ཀྲེ་ཀྲོ།　ཁྲ་ཁྲི་ཁྲུ་ཁྲེ་ཁྲོ།　གྲ་གྲི་གྲུ་གྲེ་གྲོ།　ཏྲ་ཏྲི་ཏྲུ་ཏྲེ་ཏྲོ།　ཐྲ་ཐྲི་ཐྲུ་ཐྲེ་ཐྲོ།　དྲ་དྲི་དྲུ་དྲེ་དྲོ།　ཤྲ་ཤྲུ་ཤྲེ་ཤྲོ།
པྲ་པྲི་པྲུ་པྲེ་པྲོ།　ཕྲ་ཕྲི་ཕྲུ་ཕྲེ་ཕྲོ།　བྲ་བྲི་བྲུ་བྲེ་བྲོ།　མྲ་མྲི་མྲུ་མྲེ་མྲོ།　སྲ་སྲི་སྲུ་སྲེ་སྲོ།　ཧྲ་ཧྲི་ཧྲུ་ཧྲེ་ཧྲོ།

S1.P9.E2

Spell out the examples of words with the Subjoined "Ra". Then, practice reading them directly without spelling.

ཁྲི།	ཁྲིའུ།	གྲི།	ཁྲ་ཁྲ།	ཁྲོ་བ།	གྲོ།	དྲ་བ།	ཕྲ་མོ།	བྲོ།	སྲོ་མ།	སྲུ་མོ།
throne	small throne	knife	multi color	anger	wheat	net (n.)	tiny	dance	egg of a louse	aunt (maternal)

Section 1 | Part 10

The Six Subscripts "La" ལ་བཏགས་དྲུག

S1.P10.E1 Spelling and reading exercise

Spell the syllables with the Subscripts "Sa" and vowels. Remember to change the tone to higher and to pronounce the exception ཟླ་ correctly.

ཀླ་ཀླི་ཀླུ་ཀླེ་ཀློ།　གླ་གླི་གླུ་གླེ་གློ།　བླ་བླི་བླུ་བླེ་བློ།　རླ་རླི་རླུ་རླེ་རློ།　སླ་སླི་སླུ་སླེ་སློ།　ཟླ་ཟླི་ཟླུ་ཟླེ་ཟློ།

S1.P10.E2 Spelling and reading exercise

First, spell out the words with the Subscript "La". Then, read the words aloud without spelling. How many can you remember by heart?

གློ་བ།	བླ་མ།	སླ་པོ།	ཟླ་བ།	ཟླ་པོ།	ཀླུ།	གླུ།	ཀླ་ཀློ།
lung	lama	easy	moon	friend	naga	song	barbarians

Section 1 | Part 11

The Thirteen Wa Sur ཝ་ཟུར་བཅུ་གསུམ།

S1.P11.E1 Spelling and reading exercise

Spell out the words with the Subscript "Wa Sur". Then, read the words without spelling. Try to remember the words by heart.

ཁྭ་ཏ།	crow
གྭ་ཟ།	an animal with a white face
ཉྭ།	calf
རྩྭ།	grass
ཞྭ་མོ།	hat
རྭ་ཅོ།	horn
ཤྭ་བ།	deer
ཚྭ།	salt

Section 1 | Part 12

The Fourteen Root Letters with a Superscript and Subscript བརྩེགས་མའི་ཡི་གེ་བཅུ་བཞི།

S1.P12.E1 Spelling exercise

Spell out the following words. Do not forget to change the sound of syllables, as well as the tone. Have a look at page 16 in your textbook for help.

རྐྱ་རྐྱི་རྐྱུ་རྐྱེ་རྐྱོ།   སྐྱ་སྐྱི་སྐྱུ་སྐྱེ་སྐྱོ།   རྒྱ་རྒྱི་རྒྱུ་རྒྱེ་རྒྱོ།   སྒྱ་སྒྱི་སྒྱུ་སྒྱེ་སྒྱོ།   སྤྱ་སྤྱི་སྤྱུ་སྤྱེ་སྤྱོ།   སྦྱ་སྦྱི་སྦྱུ་སྦྱེ་སྦྱོ།   རྨྱ་རྨྱི་རྨྱུ་རྨྱེ་རྨྱོ།

སྐྲ་སྐྲི་སྐྲུ་སྐྲེ་སྐྲོ།   སྒྲ་སྒྲི་སྒྲུ་སྒྲེ་སྒྲོ།   སྣྲ་སྣྲི་སྣྲུ་སྣྲེ་སྣྲོ།   སྤྲ་སྤྲི་སྤྲུ་སྤྲེ་སྤྲོ།   སྨྲ་སྨྲི་སྨྲུ་སྨྲེ་སྨྲོ།   སྦྲ་སྦྲི་སྦྲུ་སྦྲེ་སྦྲོ།

S1.P12.E2 Spelling and reading exercise

Spell out the following words. Then, read them directly without spelling. Try to learn by heart as many words as possible.

རྐྱང་ཁྲ།	zebra	རྒྱ་མཚོ།	ocean
སྐྱ་སྐྱ།	grey	སྤྱི་ཚོགས།	society
སྐྱོ་བ།	sadness	སྤྱོད་ལམ།	character
ཁེར་རྐྱང་།	lonely	སྦྱོང་བརྡར།	practice
སྐྱིད་པོ།	happy	སྐྲ།	hair
རྒྱལ་པོ།	king	སྒྲ་སྙན།	guitar

Section 2 | Part 1

The Five Prefixes སྔོན་འཇུག་ལྔ།

S2.P1.E1 Spelling and reading exercise.

Spell out the following words.Then, practice reading them directly without spelling.

གཙུ། དཔེ། བཀུ མགོ འདི། བཞི། མཆུ། འདུ། གདུ། དབུ། གཏེ། དགུ། བཙུ། མཁོ། འགོ གཞི། དགེ བཙེ། མགུ འདོ། མཚི། བགོ མཁུ། གསེ། དཔོ། གཏེ།

S2.P1.E2 Fill-in the blanks exercise

Fill in the blanks with prefixes that go with the given consonants. For reference, use the table in your textbook on p22.

1) ____ _____ཅ།
2) _______ ________ _________ཉ།
3) ______ _______ ________ན།
4) ____ _____ ______ _______ ག
5) _______ ______ཀ།
6) ______ _________ _______ཛ།
7) ______ _______མ།
8) _______ ________ཞ།

9) ______ ________ཆ།

10) _______ _________ཁ།

11) ________ _________ད།

12) _________ _________ཟ།

13) __________ ________ཤ།

14) __________ ཡ།

15) ___________པ།

16) ____________________བ།

17) __________ __________ང་།

18) __________ __________ས།

19) ______ ________ཙ།

20) _________ _______ཚ།

S2.P1.E3 Prefix practice with བ་ as the root letter

First, spell out the following syllables row by row. Then, read the syllables directly without spelling. Some of them have a meaning, some serve for practice purpose only.

དབུ།	དབོ།	དབེ།	དབི།
དབྲི།	དབྲུ།	དབྲེ།	དབྲོ།
འབི།	འབུ།	འབེ།	འབོ།
འབྲི།	འབྲུ།	འབྲེ།	འབྲོ།
དབྱི།	དབྱུ།	དབྱེ།	དབྱོ།
འབྱི།	འབྱུ།	འབྱེ།	འབྱོ།

S2.P1.E4 Prefix practice with ག་ཇ་ད་ཛ་ as root letters

Spell out the following syllables. Then, read the syllables directly without spelling. Some of them have a meaning, some serve for practice purpose only.

དགི	དགུ	དགེ	དགོ
འགི	འགུ	འགེ	འགོ
བགི	བགུ	བགེ	བགོ
མགོ	མགུ	མགེ	མགོ
འཇི།	འཇུ།	འཇེ།	འཇོ།
འདི།	འདུ།	འདེ།	འདོ།
བདི།	བདུ།	བདེ།	བདོ།
མདོ།	མདུ།	མདེ།	མདོ།
འཛི།	འཛུ།	འཛེ།	འཛོ།
མཛི།	མཛུ།	མཛེ།	མཛོ།

S2.P1.E5 Spelling exercise for prefixes བ་ག་ཇ་ད་ཛ་ serving as root letters.

First, spell out the syllables. Then, read the syllables directly without spelling. Some of them have a meaning, some serve for spelling purpose only.

དབུ	དབྱེ།	འབྱེ།	འཛོ།	དབྲི།	བདུ།
མཇེ།	དགེ།	དགུ	བགོ	འཇེ།	འདོ།
མདོ།	བདེ།	མགོ	འབུ།	དབྲོ།	དབྲུ།
འབོ།	བྲེ།	འགུ			

Section 2 | Part 2

The Ten Suffixes རྗེས་འཇུག་བཅུ།

S2.P2.E1 Spelling and reading exercise

Practice the ten suffixes by spelling the following syllables. Then, read the syllables without spelling.

ཀ་ག་ཀ་ང་། ངན། གར། ཀལ། ལབ། གད། གས། ཁག ཁང་། དལ། ཐབ། གག གང་། རས། ངག ངང་། ཀད། ངད། ཉལ། ཀན། ཁམ།
ཁལ། ནར། ནས། ངར། ཉན། གར། བལ། ཁད། ཟག ལག ཆས། ཡག ཟབ། ཁབ། ནན།

S2.P2.E2 Spelling and reading exercise

Spell out the words with the ག་ང་བ་མ་ར་འ་ suffixes. Then, read the words without spelling. Practice many times until you get the pronunciation right. Remember to change the sound and tone accordingly.

ག༽ བགག ལག གསོག ཁོག ནོག མཆོག དོག ཟོག ཉོག ཁོག མདོག འཁྱོག བཅོག བཀྲག བསྒྲིག

ང༽ ལང་། ལྡིང་། མཐིང་། མཐོང་། གང་། སྒྲུང་། གྱོང་། སྐྱོང་། ཡོང་། བགང་། ཁོང་། བགྲང་། ཉང་། སྦྱོང་།

བ༽ ལབ། ཡིབ། ཐབ། སྐྱོབ། ཉོབ། དེབ། སློབ། ཐོབ། ཉུབ། བསྒྲིབ། ལེབ། ཆབ། ཁྲབ། འདབ། བཏབ།

མ༽ ཡུམ། གམ། གཏམ། ལམ། སྐྱོམ། གཙོམ། ཁོམ། འཁྱོམ། རྩོམ། འཐོམ། འཆམ། སྣམ། ཉམ། གཟོམ། གྱོམ།

ར༽ གར། མནར། བསྒྲུར། འཁར། གྱུར། སྐྱོར། ཐར། དཀར། འབྱུར། འཚོར། བཙར། སྔོར། འཛར། ཚར། ཚུར། འཐོར།

འ༽ མཐའ། མཁའ། བཏའ། བཙའ། འཆའ བཀའ། དགའ། གཉའ། དམའ། བཙའ། འདའ། དཀའ། གནའ། འབའ། དཔའ། གཡའ།

S2.P2.E3 Spelling and reading exercise

Spell out the following words containing the ལ་ན་ད་ས་ suffixes. Then, read the words without spelling. Practice many times until you get the right pronunciation. Don't forget to change the sound and tone accordingly.

༼ལ༽

གལ། དལ། ཉལ། གོལ། འགལ། བསྐོལ། བཀོལ། འཁྱོལ། དབྲལ། འཛུལ། འགྲུལ། བསྡིལ། བརྒལ། དུལ། ཙུལ། སྤོལ།
སྦྲུལ། བལ། འཁེལ། ཉིལ། བཙོལ།

༼ན༽

ཆེན། ནན། ལེན། གན། འཕེན། བསྟན། ཁེན། སེན། དཀོན། ཀུན། འཕེན། སྲུན། སོན། བསྐུན། བསྒྲོན། གོན། འཁོན།
སྲིན། ཡིན། བསྒྲིན། ཀུན།

(ད)

བསྒྲད། ཆེད། ངེད། བོད། བཀོད། ཐོད། དགོད། བྲིད། བསྒྲོད། འཕོད། བསྐྲད། འབྲེད། བཙུད། འཕྲུད། གུད། ལུད།
དཔྱིད། འཐད། ཡོད།

(ས)

ནས། ཡས། མས། འབྲས། སྐྱེས། མཁས། ཡིས། ལས། འབྲུས། ལུས། བྲིས། བསྒོས། འཛུས། ཐེམ། གུས། བརྐུས། བཀྲས།
བྲོས། ཡོས། གྲོས། སྐྲེས།

Section 2 | Part 3

The Two Post-Suffixes ཡང་འཇུག

S2.P3.E1 Spelling and reading exercise for post-suffixes ས་ and ད་

Spell out the words. Then, read them aloud without spelling. Practice reading as many times as necessary in order to get the pronunciation right.

ཁམས། ལངས། གྲགས། བྲམས། སྐྱོབས། གྲངས། གངས། རྣམས། སེམས། ཐབས། བསྒྲུབས། བསྒྲོམས། བསྐྱངས། འཁྲུགས།
ཐམས། ངོམས། དགྲངས། ནམས། ནགས། འཁྱམས། བསགས། བརྡབས། སྣོབས།

བསྒྱུརད། སྒྱུརད། ཞིནད། བསྡུལད། ཀྱུརད། སྐོརད། རྐོལད། བསྒྲུནད། བསྒྲིནད། དཀོནད། བསྡོལད། ཐོནད། ཉེནད། གསོནད།
གོནད། སྐོལད།

S2.P3.E2 Fill in the blanks

Fill in the blanks with the post-suffix ས་ or ད according to the grammar rule.

བསྒྱུར……། གྲག……། གོན……། ཁམ……། བསྡུལ……། ཉམ……། ཐམ……། རྐོལ……། སྒྱུར……། སྐོམ……།
ཞིན……། བསྒྲུན……། གང……། ཐབ……། བསྒྲུབ……། འཁྱམ……། བསྐྱང……། མཐོང……། བརྡབ……།

S2.P3.E3 Fill in the bubbles

Recognize each part of the following word. Write the name both in English and Tibetan in a suitable bubble.

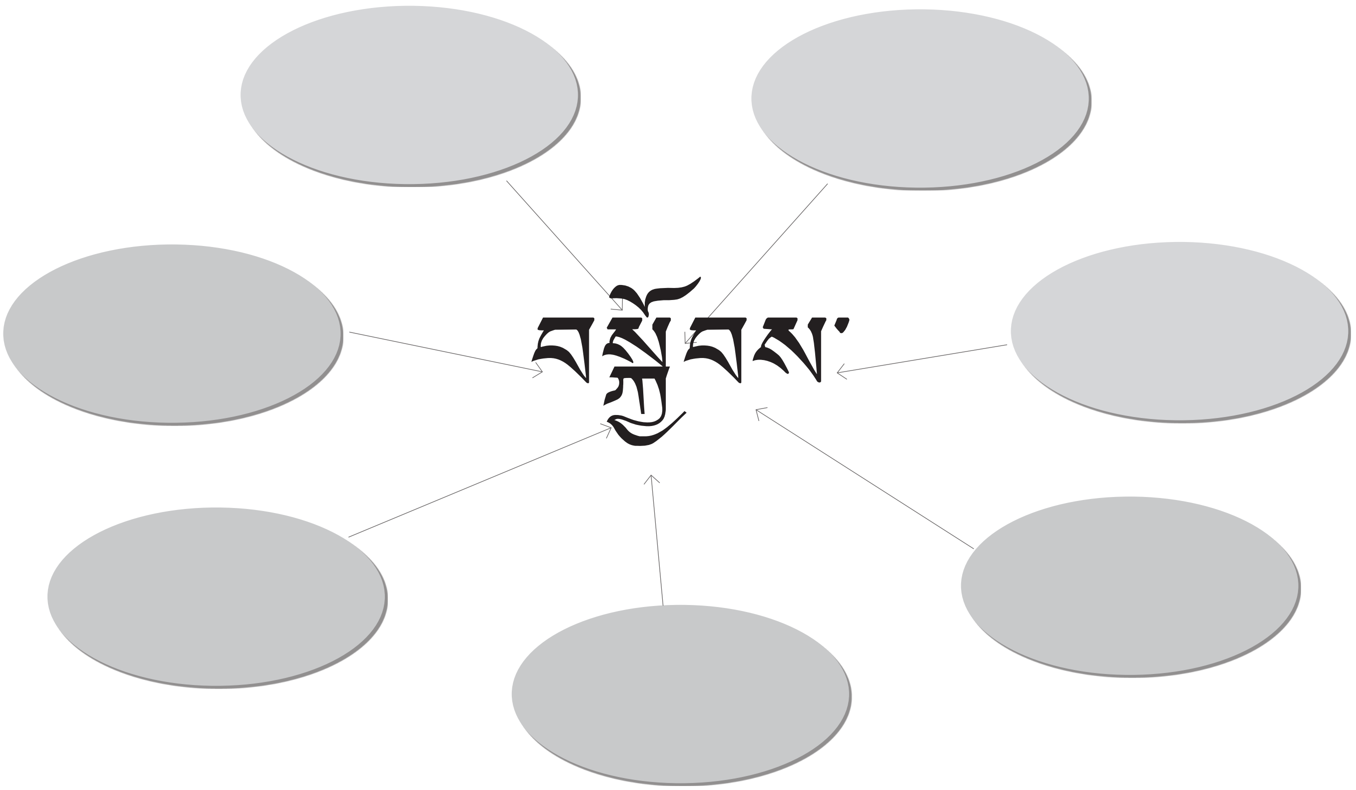

S2.P3.E4 Recognize the root letter

Recognize the root letter in each of the following words. Write it in the space provided.

ཁང་། ______	བསྒྲུན། ______	ཆབ། ______	དག ______	དགྱེ། ______	ཨམ། ______
ཏམ། ______	དགོས། ______	བཏགས། ______	ཕར། ______	ཆགས། ______	ཕབས། ______
རབས། ______	གལ། ______	བསྡུགས། ______	བདག ______	བཏང་། ______	དབྱངས། ______
བསལ། ______	འབད། ______	མཛད། ______	དབང་། ______	བསགས། ______	ནགས། ______
དཔགས། ______	མངགས། ______	གནང་། ______	གཟི། ______	དགུ། ______	ཟས། ______
དབྱེ། ______	བཀྱ། ______	གངས། ______	བསྒྲུབས། ______	ལགས། ______	ཉམས། ______
བཟང་། ______	བསྐྱོད། ______	ཞབས། ______	ཙོག ______	གསར། ______	ཡོན། ______
ཉམ། ______	ཁམས། ______	བབས། ______	གཡག ______	ལངས། ______	གབས། ______

Vocabulary exercise

Fill in the blanks with a word that matches the picture.

1. འདི.................................རེད།

2. འདི.................................རེད།

3. འདི.................................རེད།

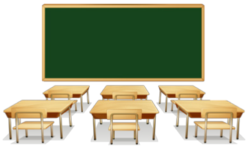

4. འདི.................................རེད།

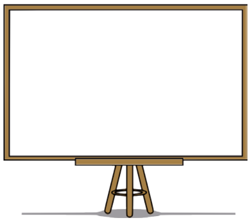

Look at the pictures. Write statements according to the examples.

1) འདི་ཀུ་ཤུ་རེད།

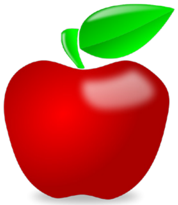

2) འདི་ཀུ་ཤུ་མ་རེད། འདི་ཇ་རེད།

1) འདི་ཅོག་ཙེ་རེད།

2) ....

1) འདི་བུ་མོ་རེད།

2) ....

1) འདི་ཤིང་སྡོང་རེད།

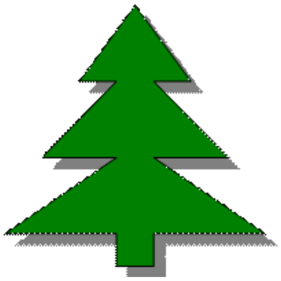

2) ....

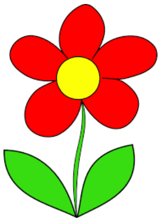

1) འདི་སྣག་སྣག་རེད། 2) …………………………………………

1) འདི་སློབ་གྲྭ་རེད།

2) …………………………………………

Match the sentences in English with their translations.

མཉན་ཨ།	Write.
ཁྱེད་རང་མཇལ་བས་དགའ་པོ་བྱུང་།	How are you?
བྲིས།	Read.
ཁྱེད་རང་གི་མིང་ག་རེ་རེད།	Close the book.
ཁྱེད་རང་གི་ཁ་པར་ཨང་ག་རེ་རེད།	Nice to meet you.
བདེ་པོ་ཡིན་པས།	What is your phone number?
དེབ་ཁ་རྒྱོབས།	What is your name?
ཀློགས།	Listen.

Translate into Tibetan

What is your name? --

What is this? --

See you tomorrow. --

Thank you. --

Sorry. --

Listen. --

What is it? --

Fill in the blanks with Tibetan numbers.

གཅིག ______ གསུམ། ______ ལྔ། ______ དགུ། ______ བཅུ་གཉིས། ______ བཅོ་ལྔ། ______

བཅུ་གསུམ། ______ བཅོ་བརྒྱད། ______ ཉི་ཤུ། ______ གཉིས། ______ བཞི། ______

བརྒྱད། ______ བཅུ་གཅིག ______ བཅུ་བཞི། ______ བཅུ་བདུན། ______ བཅུ་དགུ ______

བཅུ་དྲུག ______ ལྔ། ______ བཅུ། ______ བདུན། ______

Write down the days of the week in Tibetan.

Monday ______

Wednesday ______

Friday ______

Thursday ______

Tuesday ______

Sunday ______

What is the day today?

Translate into English.

ཡར་ལངས། ______

བཞུགས། ______

ཡར་ཕེབས། ______

དེབ་ཁ་ཕྱེས། ______

སྒོ་རྒྱོབས། ______

མ་གྲི། ______

Write full sentences according to the example.

སློབ་ཕྲུག་ཀ: དེ་རིང་གཟའ་ག་རེ་རེད།

སློབ་ཕྲུག་ཁ: དེ་རིང་གཟའ______རེད། (Sunday)

སློབ་ཕྲུག་ཀ: དེ་རིང་གཟའ་ག་རེ་རེད།

སློབ་ཕྲུག་ཁ: དེ་རིང་གཟའ______རེད། (Tuesday)

སློབ་ཕྲུག་ཀ: དེ་རིང་གཟའ་ག་རེ་རེད།

སློབ་ཕྲུག་ཁ: དེ་རིང་གཟའ______རེད། (Wednesday)

སློབ་ཕྲུག་ཀ: དེ་རིང་གཟའ་ག་རེ་རེད།

སློབ་ཕྲུག་ཁ: དེ་རིང་གཟའ______རེད། (Friday)

སློབ་ཕྲུག་ཀ: དེ་རིང་གཟའ་ག་རེ་རེད།

སློབ་ཕྲུག་ཁ: དེ་རིང་གཟའ______རེད། (Thursday)

སློབ་ཕྲུག་ཀ: དེ་རིང་གཟའ་ག་རེ་རེད།

སློབ་ཕྲུག་ཁ: དེ་རིང་གཟའ______རེད། (Monday)

སློབ་ཕྲུག་ཀ: དེ་རིང་གཟའ་ག་རེ་རེད།

སློབ་ཕྲུག་ཁ: དེ་རིང་གཟའ______རེད། (Saturday)

Write the answers down. What greetings do you say...

... in the morning? ---------------------------

... in the afternoon? ---------------------------

...in the evening? ---------------------------

How do you ask:

How are you? ---------------------------

How are you? (H) ---------------------------

Exercise

Form questions by filling in the blanks with ཡིན་/རེད་ and པས་.

༡) ཁྱེད་རང་གྲྭ་པ་ (..................)།
༢) ཁོ་སློབ་ཕྲུག་ (..................)།
༣) བཀྲ་ཤིས་བླ་མ་ (..................)།
༤) འདི་སྨྱུ་གུ་ (..................)།
༥) ཁྱེད་རང་དཔོན་པོ་ (..................)།
༦) འདི་སློབ་གྲྭ་ (..................)།
༧) བློ་བཟང་ཁྱེད་རང་གི་པ་ལགས་ (..................)།
༨) སྒྲོལ་མ་མོའི་ཨ་མ་ལགས་ (..................)།

Write affirmative answers both in short and full.

ཁྱེད་རང་སློབ་ཕྲུག་ཅིག་ཡིན་པས། ....
འདི་ང་ཚོའི་ཁ་པར་རེད་པས། ....
ཁོང་ཚོ་རིན་པོ་ཆེ་རེད་པས། ....
མོ་ཨ་ནེ་རེད་པས། ....
ཁོ་དགེ་རྒན་རེད་པས། ....

Write negative answers both in short and full.

ཁོང་བླ་མ་རེད་པས། ....
འདི་ཞོགས་ཇ་རེད་པས། ....
ཁོང་ཚོ་ཁྱེད་རང་གི་བུ་མོ་རེད་པས། ....
འདི་ཁོང་གི་ཁ་པར་རེད་པས། ....
ཁྱེད་རང་བདེ་པོ་ཡིན་པས། ....
འདི་མོ་ཡི་ཁྱི་རེད་པས། ....

Translate into Tibetan:

This is my pen.

Is this your book?

Is this his whiteboard?

This isn't Rinchen's dog. This is Yeshe's dog.

This isn't her table.

Is this their chair?

Is this their chair? (H)

Matching exercise

Match the answers in the second column to the sentences in the first column.

བཞུགས་ཨ།	ང་ཡང་བདེ་པོ་ཡིན།
ཞོགས་པ་བདེ་ལེགས།	ང་ནང་ལ་འགྲོ་གི་ཡོད།
དགོང་མོ་བདེ་ལེགས།	ཐུག་ཡོང་།
རྗེས་ལ་ཐུག་ཡོང་།	བདེ་པོ་ཡིན། ཐུགས་རྗེ་ཆེ།
ག་པར།	ཉི་དྲོ་བདེ་ལེགས།
ང་བདེ་པོ་ཡིན།	ཁྱེད་རང་བདེ་པོ་ཡིན་པས། ཕེབས་ཨ།
ཞོགས་ཇ་ཐུངས།	ཡ་ཡ།
སྐུ་གཟུགས་བདེ་པོ་ཡིན་པས།	དགོང་དྲོ་བདེ་ལེགས།

Translate into English

ཁྱེད་རང་ག་པར་ཕེབས་གི་ཡིན། --

སྐུ་གཟུགས་བདེ་པོ་ཡིན་པས། --

རྗེས་མ་ཐུག་ཡོང་། --

འཚམས་འཚམས་འགྲོ་གི་ཡིན། --

ང་ཡང་བདེ་པོ་ཡིན། --

ཁྱི་འདི་ཁྱེད་རང་གི་རེད་པས། --

ཡང་བསྐྱར་གསུངས་དང་། --

Write in full the numbers in Tibetan.

༡༦ ---------------------------

༤ ---------------------------

༡༢ ---------------------------

༨ ---------------------------

༢༠ ---------------------------

༡༥ ---------------------------

༣ ---------------------------

༡༨ ---------------------------

༧ ---------------------------

༡ ---------------------------

༡༩ ---------------------------

༥ ---------------------------

༡༠ ---------------------------

༩ ---------------------------

༡༧ ---------------------------

༡༡ ---------------------------

༢ ---------------------------

༡༤ ---------------------------

༦ ---------------------------

༠ ---------------------------

༡༣ ---------------------------

Answer the question. Use various places that you have learned in this lesson.

ག་པར།
༡ --
༢ --

ག་པར་འགྲོ་གི་ཡིན།
༡ --
༢ --

ག་པར་ཕེབས་ཀྱི་ཡིན།
༡ --
༢ --

Write questions to the answers.

------------------------------ ཡིན། ང་སློབ་གྲྭར་འགྲོ་ཡ་ཡིན།

------------------------------ མིན། ང་ཕོང་གི་བུ་མིན།

------------------------------ རེད། མོ་ཡང་ངའི་བུ་མོ་རེད།

------------------------------ མ་རེད། འདི་ངའི་སྨྱུ་གུ་མ་རེད།

------------------------------ ཡིན། ང་དགེ་རྒན་ཞིག་ཡིན།

------------------------------ མིན། ང་བདེ་པོ་མིན།

Write the questions in negative.

Write down all the odd and even numbers in Tibetan from 1-20.

ཡ། odd numbers

ཆ། even numbers

Translate into Tibetan.

Isn't this my pen?
She isn't your paternal aunt.
Isn't this her school?
This isn't their home.
Is this our post office?
This is his restaurant.

Write down your answers.

1. In the morning we say ཉིན་གུང་བདེ་ལེགས།
Answer:
2. Is sentence དེབ་འདི་སུ་རེད། correct?
Answer:
3. ང་ཚོ་བོད་མ་པ་རེད། is wrong because...
Answer:
4. Why isn't sentence ཁྱེད་རང་འདི་ཁ་པར་གི་པས་རེད། correct?
Answer:

Write a simple conversation between two people based on what you've learned so far.

ལྷ་མོ།
འཇིགས་མེད།
ལྷ་མོ།
འཇིགས་མེད།
ལྷ་མོ།
འཇིགས་མེད།
ལྷ་མོ།
འཇིགས་མེད།

Missing dots. Put a ཚེག་ where appropriate. Rewrite the sentences.

ཁྱེདརངསྐུགཟུགསབདེཔོཡིནཔས།
ཁོངཚུལཁྲིམསརེདཔས།
འདིམོརངགིཁྲིརེདཔས།
གཔརཔེབསཀྱིཡིན།
ངསྦྲགཁངལའགྲོགིཡིན།

Make sentences.

པ་ / ལེགས་ / ཞོགས་ / བདེ།
ཐུངས་ / ཞོགས་ / ཇ།
ཆེ་/རྗེ་/ཐུགས
པས་/གཟུགས་/པོ་/སྐུ་/བདེ་/ཡིན།
ཁྱེད་/བཀྲ་/ཡིན་/ཤིས་/རང་/པས།
ཡོང་/རྗེས་/ཐུག་/མ།
ཡིན་/ཐུག་/གི་/ཁོང་/རང་/ཁྱེད་/སློབ་/པས།

Correct the wrong word order.

1.འདི་རེད་དགོན་པ།
2.ཨ་ནེ་རེད་མོ་ཁོའི།
3.འདི་ཁྲི་རེད་ངའི།
4.བདེ་པོ་ཡང་ང་ཡིན། ཆེ་རྗེ་ཐུགས།
5.ཞོགས་ཇ་ངའི་འདི་རེད་མ།

Write questions to the sentences.

1.
2.
3.
4.
5.

Crisscross. Find 11 countries

ཇ་	ར་	མ་	ནི	པེ་	ད་	སི
ཨེ་	ཏ་	ཉི་	ཧོ་	ང་	བྲི་	ཨ་
ཐོ་	སོ་	ཤི་	ཇོ་	ཟ་	ན་	རི་
ད་	ཀུ་	རྒྱ་	བ་	ལ་	ཡུ་	ལ་
རྒྱ་	ན་	ག་	ཉེ་	ཞི་	ལ་	ཇ་
ཚ་	ཕ་	ར་	ཧེ་	ཁྲི་	ཡ་	ཧཾ
ཀུ་	ཧུ་	ཚི་	ཀུ་	རུ་	སུ་	ཕོ་
སོ་	ག་	པོ་	རྫུ་	སི་	པ་	ན་

1. -------------- 2. -------------- 3. -------------- 4. -------------- 5. -------------- 6. --------------

7. ------------ 8. -------------- 9. -------------- 10. -------------- 11. --------------

པ་or བ་? Choose the appropriate nominalizer.

ཡོ་རོབ་--------།

རྒྱ་རེ་ཇོ་ལ་--------།

འཛིན་--------།

ཡ་རུད་--------།

སི་པན་--------།

ཆོས་མེད་སྨྲ་--------།

Answer the questions:

ཁྱེད་རང་གི་མཚན་ལ་ག་རེ་ཟེར། --

ཁྱེད་རང་གནས་ཡིན། --

ཁྱེད་རང་གི་ཨ་མ་ལགས་གནས་རེད། --

ཁྱེད་རང་རྒྱལ་ས་ནས་ཡིན་པས། --

ཁྱེད་རང་གི་གྲོགས་མོ་སུ་རེད། --

ཁྱེད་རང་གི་ལས་ཀ་ག་རེ་རེད། --

ཁྱེད་རང་གི་གྲོགས་མོའི་ལས་ཀ་ག་རེད་རེད། --

Fill in the blanks with suitable words.

དཔལ་ལྡན། བཀྲིས་བདེ་ལེགས། ཁྱེད་རང་གི་--------ག་རེ་རེད།

བསྟན་སྒྲོན། ངའི་མིང་ལ་--------ཟེར། ཁྱེད་རང་གི་མིང་--------རེད།

དཔལ་ལྡན། ངའི་མིང་ལ་--------ཟེར།

བསྟན་སྒྲོན། དཔལ་ལྡན་ལགས། ཁྱེད་རང་--------ཡིན།

དཔལ་ལྡན། ང་བོད་ནས་--------།

བསྟན་སྒྲོན། ཁྱེད་རང་--------ལྷ་ས་ནས་ཡིན་པས།

དཔལ་ལྡན། --------། ང་གྲོང་གསེབ་ཅིག་ནས་ཡིན། --------མིང་ལ་བྲག་མགོ་ཟེར།

བསྟན་སྒྲོན། ཁྱེད་རང་ཨ་རི་ནས་--------པས།

དཔལ་ལྡན། མིན། ང་ཡུ་རོབ་ནས་ཡིན། ངའི་--------སི་པན་རེད།

བསྟན་སྒྲོན། --------། ཁྱེད་རང་--------པས་དགའ་པོ་བྱུང་།

དཔལ་ལྡན། ང་ཡང་ཁྱེད་རང་ཐུག་པས་--------བྱུང་། རྗེས་མ་ཐུག་ཡོང་།

བསྟན་སྒྲོན། ཡ་ཡ། --------ཐུག་ཡོང་།

Fill out the table. Which suffixes precede ཞིག་ཅིག་ and ཤིག ?

---------------------------------- ཞིག

---------------------------------- ཅིག

---------------------------------- ཤིག

Fill in the blanks with ཞིག་ཅིག་ཤིག

ང་དགེ་རྒན་------------མིན།

ང་སློབ་ཕྲུག་ ------------ ཡིན།

ངའི་ཨ་མ་ལགས་མ་བྱུན་ ------------ རེད།

ངའི་པ་ལགས་ཚོང་པ་ ------------ མ་རེད།

ཁོ་ཡི་གྲོགས་པོ་ཁ་ལོ་བ་ ------------ རེད་པས།

ང་ཚོའི་ཁྲིམ་མཆེས་ལས་མེད་------------རེད་པས།

ཁོང་ཚོའི་འགན་འཛིན་ཚོས་མེད་སླ་བ་------------རེད།

How do you ask…

-----------------about someone's job?

-----------------if someone's unemployed?

-----------------if someone's a Christian?

-----------------if someone's from the capital or a village?

-----------------if someone's from Nepal?

How do you say…

1 What's your name (H)?

----

2 What's your name?

----

3 It's nice to meet you (H).

----

4 It's nice to meet you.

----

5 Hello.

----

6 Where are you from?

Vocabulary check. Match the words in Tibetan with its counterparts in English.

policeman	འདྲེན་མ།
actress	སྨན་ཞབས་མ།
mechanic	ཁྲིམས་རྩོད་པ།
director	སྙེ་ལེན་མ/པ།
witer	ཞབས་ཞུ་མ།
lawyer	འགན་འཛིན།
singer	རྩོམ་པ་པོ།
nurse	ཉེན་རྟོག་པ།
receptionist	བཟོ་ལས་པ།
waiter	གཞས་པ།

On a piece of paper, write a conversation using the following words.

མིང་། , རྒྱལ་ཁབ། , གྲོང་གསེབ།, བདེ་པོ། , ཡང་། , མིན།/མ་རེད། , ལས་ཀ ,

ཁྲིམ་མཆེས། ,ཁོ། , མོ།

Fill in the blanks in the conversation.

ཚོང་དཔོན།: ཞོགས་པ(--------)

ཨ་ཅག་ལགས།: ཞོགས་པ་བདེ་ལེགས། ཁྱེད་རང་ལ་ཞོ(--------)་པས།

ཚོང་དཔོན།: མེད། དགོངས་དག (--------) འོ་མ་ཡོད།

ཨ་ཅག: ཐུགས་རྗེ་ཆེ། འོ་མ་མི་དགོས། ཕ་གི་ཆུར་བ་དེ་ལ་(--------)་རེད།

ཚོང་དཔོན།: ཀི་ལོ་གཅིག་ལ་ཧིན་སྒོར་༨༠༠་རེད།

ཨ་ཅག : ངས་ཀི་ལོ་ཕྱེད་ཀ་ (--------) གི་ཡིན།

ཚོང་དཔོན།: (--------).

ཨ་ཅག : ཁྱེད་རང་ལ་ཅོག་ལེཏ་ (--------)པས།

ཚོང་དཔོན།: ཡོད་ད་ཡོད།

ཨ་ཅག : ང་ལ་ཅོག་ལེཊ་(--------) སྣྲད་རོགས། (--------)ལ་ག་ཚོད་རེད།

ཚོང་དཔོན།: ཅོག་ལེཊ་ལ་(--------) ༣༥༠་རེད་ལགས།

Write suitable reactions.

གཞན་དག --

མ་གི་ཀུ་ཤུ་དེ་ཚོ་ལ་ག་ཚོད་རེད། --------------------------------

དགོངས་དག ང་ལ་རྩམ་པ་མེད། --------------------------------

ཐུགས་རྗེ་ཆེ། --

ཁྱེད་རང་ལ་གོས་ཐུང་ནག་པོ་ཡོད་པས། ----------------------------

Which particle is used for the following sets of numbers?

40 ----------------------

80 ----------------------

20 ----------------------

60 ----------------------

30 ----------------------

70 ----------------------

90 ----------------------

50 ----------------------

Practice writing Tibetan numbers. Follow the example.

91	༩༡	དགུ་བཅུ་གོ་གཅིག
67	-----	--------------------
34	-----	--------------------
52	-----	--------------------
89	-----	--------------------
71	-----	--------------------
46	-----	--------------------
28	-----	--------------------

Write possible questions to the answers.

---------------------- དགོངས་དག ངས་ཧ་གོ་མ་སོང་།

---------------------- ཀུ་ཤུ་དེ་ཚོར་ཀི་ལོ་གཅིག་ལ་ཧིན་སྒོར་༧༠༠་རེད།

---------------------- དགོངས་དག ང་ལ་ཨ་སྒོར་བཅུ་མ་གཏོགས་མེད་པ།

---------------------- ང་ལ་རྟུལ་ལེན་སྤྱོད་པོ་མེད།

---------------------- ཡིན། ངས་ཆ་ལུ་མ་དེ་ཚོ་ཉོ་ཡ་ཡིན།

---------------------- རེད། ལྷམ་དེ་ལ་ཡུ་སྒོར་ ༣༠ རེད།

Translate into Tibetan.

1. Do you have a pen? No, I don't have a pen.

----

2. Does she have a cell phone? Yes, she has a cell phone.

----

3. Do you have a liter of milk? No, I don't have a liter of milk.

----

4. Do you have many T-shirts? Yes, I have many T-shirts.

Rewrite the sentences by adding colors and adjectives you have learned in this unit.

༡. ང་ལ་ཁང་པ་ཞིག་ཡོད།
༢. ང་གོས་ཐུང་འདི་ལ་དགའ་པོ་ཡོད།
༣. ཞ་མོ་འདི་ལ་ག་ཚོད་རེད།
༤. ང་ཡིན།
༥. མ་གི་ཁ་བཏགས་དེ་ལ་དགའ་པོ་ཡོད་པས།
༦. ང་ལ་རླངས་འཁོར་ཞིག་ཡོད།

༡. --
༢. --
༣. --
༤. --
༥. --
༦. --

Rewrite the phrases in plural.

མ་གི་ཚ་ལུ་མ་དེ། --
སྟོད་ཐུང་འདི། --
ཡ་གི་རྟུལ་ལེན་སྔོན་པོ་དེ། --
ལྷམ་འདི། --

Write true answers.

ཁྱེད་རང་ཚ་ལུ་མ་ལ་དགའ་པོ་ཡོད་པས། --
ཁྱེད་རང་ལ་རླངས་འཁོར་ཆུང་བ་ག་ཚོད་ཡོད། --
ཁྱེད་རང་ཁྱེད་ཀྱི་ཕ་མ་ལ་དགའ་པོ་ཡོད་པས། --
ཡོ་རོབ་ལ་ཀུ་ཤུ་ཀི་ལོ་གཅིག་ལ་ག་ཚོད་རེད། --
རྒྱ་གར་ལ་ཆུར་བ་ཀི་ལོ་གཅིག་ལ་ཧིན་སྒོར་༥༠༠་རེད་པས། --
ཁྱེད་རང་ལ་སྨྱུ་གུ་ག་ཚོད་ཡོད། --
ཨོ་མ་ལི་ཊར་ལྔ་ལ་ག་ཚོད་རེད། --
ཁྱེད་རང་གི་བུ་མོ་ལ་སོ་ག་ཚོད་འདུག --

Rewrite the sentences. Put the words in the correct order.

སྔོན་པོ་/ ཡོད།/ ང་ལ་/ རྟུལ་ལེན་/ཞིག་/གསར་པ་

ང་/ཁང་པ་/མེད། /དགའ་པོ་ /གོང་ཆེན་པོ་/དེ་ཚོ་/ལ་

ངའི་/གཞོན་གཞོན་/ཨ་མ་ལགས་/དང་/ སྙིང་རྗེ་པོ་ /ཡོད།

རྨོ་རྨོ་ལགས་ /རེད། / ཧ་ཅང་ / རྒན་འཁོགས་/ངའི

ང་ / གོང་ཆུང་ཆུང་/ དཀར་པོ་ / དེ་/ དགའ་པོ་ / ལ / ཡོད།

Write five sentences asking "Do you like…?" and answer them.

དྲི་བ།	ལན:
༡.	༡.
༢.	༢.
༣.	༣.
༤.	༤.
༥.	༥.

Which copula(s) do we use…

… to say that something somewhere exists? --

… to express “I have”? --

… to express “s/he has” or “you/they have” which you witnessed? --

… to express “there is” as general knowledge? --

… to express “s/he has ” or “you/they have” as general knowledge? --

✓ Which case is needed to express that “something somewhere exists” and “I have”?

✓ Name the 7th case particles:

Finish the sentences with ཡོད་ / མེད། or ཡོད་རེད་ / ཡོད་མ་རེད།

༡) ངའི་ཨ་མ་ལགས་ལ་ཁྲི་ཆེན་པོ་ཞིག་(------------)།

༢) ལགོང་ས་མཆོག་གི་དགོན་པ་རྫ་རམ་ས་ལ་ལ་(------------)།

༣) ངའི་ནང་ལ་ཇ་(------------)།

༤) ཡོ་རོབ་ལ་(------------)།

༥) ཁྱེད་རང་ལ་རླངས་འཁོར་(------------)པས།

༦) ང་ཚོའི་རྒན་ལགས་ལ་སྣག་སྣག་ཅིག (------------)།

༧) ཇོ་ཁང་ནང་ལ་སྐུ་འདྲ་(------------)།

༨)ངའི་ཅོག་ཙེའི་སྒང་ལ་དེབ་(------------)།

Translate the following sentences into Tibetan.

1. We have 3 yaks.	1. ------------------------------
2. Over there are three cars.	2. ------------------------------
3. Does your sister have a husband?	3. ------------------------------
4. There is a big school in Dharamshala.	4. ------------------------------
5. Do you have a brother?	5. ------------------------------
6. There are many monasteries in Tibet.	6. ------------------------------
7. There are a few temples in England.	7. ------------------------------

Describe what do you have in your room. Use a dictionary to help you if necessary.

Say the following numbers in Tibetan.

༡༩༨༩ ༦༡༧ ༡༦༤༢ ༨༤༢/༨༢༢ ༡༣༥༧ ༡༩༥༩

ཀ Write out the numbers in full.

༡༩༨༩ --

༦༡༧ --

༡༦༤༢ --

༨༤༢/༨༢༢ --

༡༣༥༧ --

༡༩༥༩ --

ཁ Do you know what happened in those years?

༡༩༨༩ --

༦༡༧ --

༡༦༤༢ --

༨༤༢/༨༢༢ --

༡༣༥༧ --

༡༩༥༩ --

Numbers

When were your parents born? Write the answers in Tibetan numbers and then write out the numbers in full in Tibetan.

ཨ་མ་ལགས། -------------------- --

པ་ལགས། -------------------- --

ཁྱེད་རང་། -------------------- --

གྲོགས་པོ་/མོ། -------------------- --

Family tree

Fill in the blanks with the names of your family members.

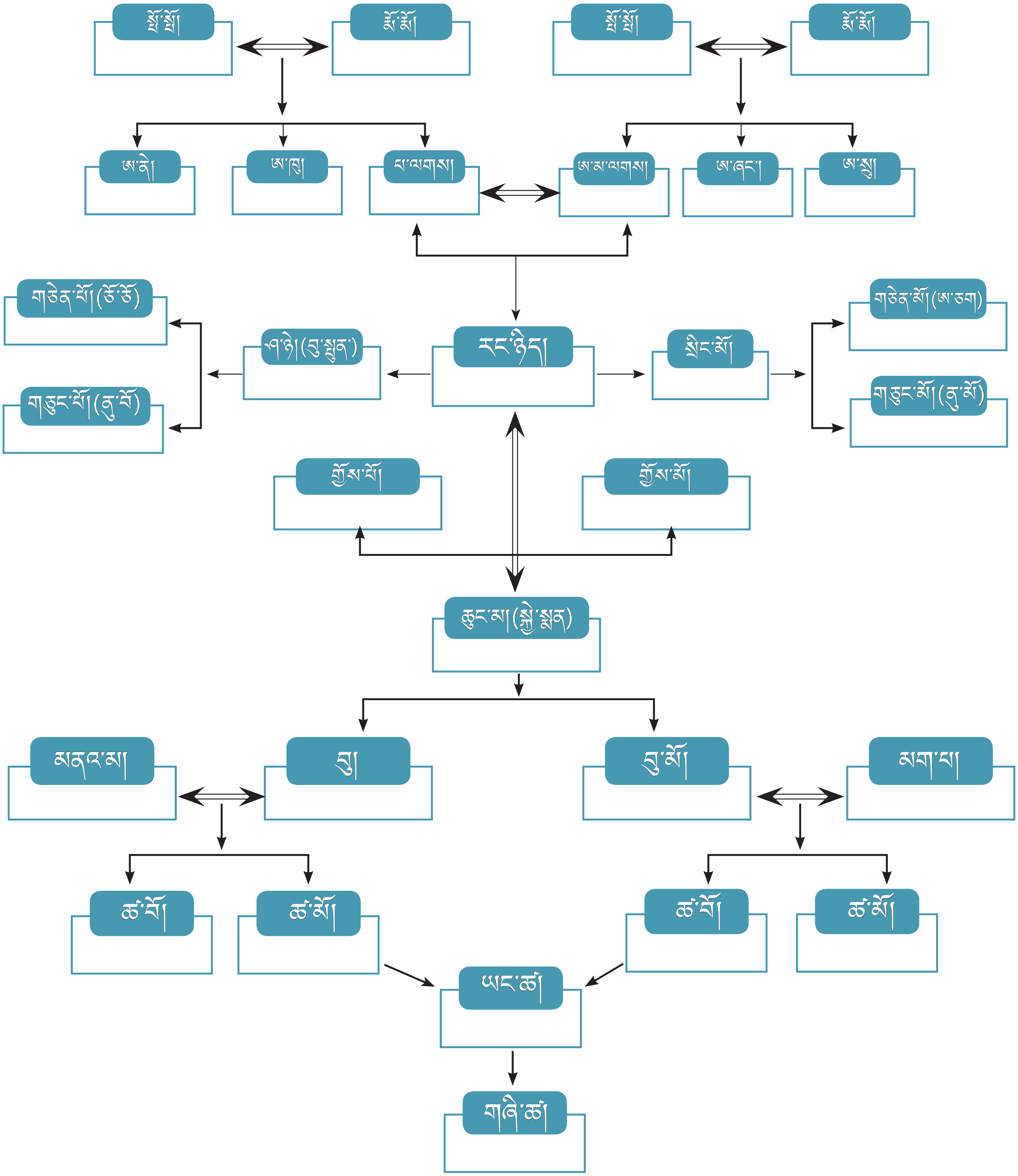

Match the questions from column ཀ་ with the answer in column ཁ་.

ཀ	ཁ
ཁྱེད་རང་ཕྱི་ལོ་༡༩༥༩ ལོར་སྐྱེས་པ་རེད་པས།	དེ་ཟླ་བ་ལྔ་པ་ལ་རེད།
ཁྱེད་རང་གི་གཅུང་མོ་ལ་ཞི་མི་ཞིག་ཡོད་རེད་པས།	ང་ལོ་ ༩༣ ཡིན།
ཁྱེད་རང་གི་སྐྱེས་སྐར་གང་དུས་རེད།	མ་རེད། ཁོང་ལོ་བཅུ་དགུ་རེད།
ཁྱེད་རང་གང་དུས་སྐྱེས་པ་རེད།	དེ་གཞིས་ཀ་རྩེ་ལ་རེད།
ཁྱེད་རང་གི་གཅེན་པོ་ལོ་ཉི་ཤུ་རེད་པས།	མ་རེད། ང་ཕྱི་ལོ་༡༩༨༠ ལོར་སྐྱེས་པ་རེད།
ཁྱེད་རང་གི་ནང་ག་པར་ཡོད་རེད།	ཁོང་བོད་ལ་འཁྲུངས་པ་རེད།
ཁྱེད་རང་གི་ཨ་ཞང་ག་པར་འཁྲུངས་པ་རེད།	ཡོད་མ་རེད། མོ་ལ་ཁྱི་ཞིག་ཡོད་རེད།
ཁྱེད་རང་ལོ་ག་ཚོད་ཡིན།	ང་ཨོ་སི་ཊྲི་ལི་ཡ་ལ་སྐྱེས་པ་རེད།

Write a story about yourself.

Fill in the text with suitable words.

ངའི་(..........)ལ་ཚེ་དབང་ཟེར། ང་སྐྱེ་ལོ་ ༡༩༩༠ ལོར་བོད་དུ་གྲོང་གདལ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཏུ་(..........)པ་རེད། ང་ད་ལྟ་( )༣༦ ཡིན། ངའི་སྐྱེས་སྐར་ནི་སྤྱི་ཟླ་བརྒྱད་པའི་ཚེས་ ༡༤ ལ་རེད། ང་ལ་(..........)ཆེན་པོ་ཞིག་ཡོད། ང་ནི་ཉེན་རྟོག་པ་ཞིག་ཡིན། ངའི་སྐྱེས་སྨན་ནི་སྣེ་ལེན་མ་ཞིག་རེད། ངའི་བུ་ལོ་ ༦ དང་བུ་མོ་ལོ་༤ རེད། ཁོང་གཉིས་ཀ་སློབ་(..........)རེད། ངའི་བུ་མོའི་མིང་ལ་སྒྲོལ་མ་དང་བུའི་མིང་ལ་བློ་བཟང་ཟེར། ང་ཚོའི་ཁང་པ་ཆེན་པོ་ཡོད་མ་རེད། ཡིན་ན་ཡང་། ང་ཚོ་དཔལ་འབྱོར་ཡག་པོ་ཡོད། ང་ཚོ་ལ་ཁྱི་གཅིག་ཡོད། དེའི་མིང་ལ་རྡོར་རྗེ་ཟེར། ངའི་ཕྲུ་གུ་གཉིས་དེ་ལ་དབེ་དགའ་པོ་བྱེད་ཀྱི་རེད།

Rewrite the above story in the third person.

ཁོ་རང--

Replace all the words from the story you know so far with honorific language.

མིང་། (..........) (..........) (..........) (..........) (..........)

(..........) (..........) (..........) (..........) (..........)

(..........) (..........) (..........) (..........) (..........)

Match the vocabulary.

གཟའ་འཁོར་འདི།	every weekend
ན་ནིང་ལོ།	this week
ཡང་ཡང་།	every day
ག་དུས་ཡིན་ན་ཡང་།	always
ཟླ་བ་རྗེས་མ།	sometimes, occasionally
ཉི་མ་རྟག་པར།	next month
ནམ་རྒྱུན།	frequently
གཟའ་མཇུག་རྟག་པར།	last year
གནངས་ཉིན།	usually
མཚམས་མཚམས་ལ།/སྐབས་སྐབས་ལ།	the day after tomorrow

Translate the words into Tibetan and write them in plural by using རྣམས།

Nouns in English	Nouns in Tibetan in sg	Nouns in Tibetan in pl
story		
songs		
poem		
face		
tooth		
television		

Using gerunds, write five short sentences concerning your daily life.
Example: ཞོགས་པ་སྔ་པོ་ལང་བ།

༡. --

༢. --

༣. --

༤. --

༥. --

Use each particle in a short sentence.

གི ----------------------------------

ཀྱི་ ----------------------------------

གྱི་ ----------------------------------

འི་ ----------------------------------

ཡི་ ----------------------------------

Practice gerunds. Translate the following sentences into English.

༡) ཡི་གེ་འབྲི་བ་དང་། སློབ་གྲྭར་འགྲོ་བ། སློབ་སྦྱོང་བྱེད་པ། འཛིན་གྲྭ་འཚོག་པ་སོགས་ནི་སློབ་ཕྲུག་ཅིག་གི་ལས་འགན་རེད།
༢) ཡོ་ག་རྩེ་བ་དང་། རི་མགོར་འཛེགས་པ། རྒྱུགས་ཤར་སློད་པ། སྤོ་ལོ་རྩེ་བ་རྣམས་ནི་ལུས་རྩལ་ཡག་པོ་ཞིག་རེད།
༣) ཅ་ལག་རྐུ་བ་དང་། འཕྲོག་བཅོམ་བྱེད་པ། མི་གསོད་པ། རྫུན་ཤོད་པ་སོགས་ནི་ལས་ཀ་ཡག་པོ་མ་རེད།

༡. --

༢. --

༣. --

Decide which particles are used correctly. Correct any mistakes.

1. པ་ལགས་གྱི་ཞྭ་མོ། ------------------------------
2. བོད་ཡི་གཞས། ------------------------------
3. ཁྱི་གི་ཟམ། ------------------------------
4. རྒྱལ་པོ་བཀའ། ------------------------------
5. རྒྱ་ནག་ཡི་སྒྲུང་། ------------------------------
6. ཁང་པ་ཕྱི་ལོག ------------------------------
7. དགེ་རྒན་དེབ། ------------------------------
8. དཔེ་མཛོད་འཛིན་གྲྭ། ------------------------------
9. ཁྱི་གི་ཇ་མ། ------------------------------
10. མགོ་སྐྲ། ------------------------------

There are 11 mistakes in the text. Find which particles are used incorrectly. Write the suitable ones in blanks.

སེང་ཕྲུག་ནི་ང་ཡིས་ཁྱི་རེད། ང་ཁོ་ལ་དཔེ་དགའ་པོ་ཡོད། ཁོ་སྤུ་ཧ་ཅང་རིང་པོ་དང་སེར་པོ་ཡོད་རེད། ང་ཚོ་མཉམ་དུ་འཆམ་འཆམ་མང་པོ་འགྲོ་གི་ཡོད། དཔེར་ན། མཚམས་རེར་ང་ཚོ་མཉམ་དུ་རི་སྐྱང་སུ་འགྲོ་གི་ཡོད། སྐབས་རེར་ང་ཚོའི་ཁང་པའི་མདུན་དུ་རྩེད་མོ་རྩེ་གི་ཡོད། ད་དུང་ང་ཚོས་མཉམ་དུ་གཞས་ཀྱང་ཉན་གྱི་ཡོད། སེང་ཕྲུག་གིས་ཁང་པ་ནི་ང་ཚོས་ཁང་པ་རྒྱབ་ཏུ་ཡོད། ཁོའི་ཁང་པ་རྒྱ་སྨུག་ཆུང་ཆུང་ཞིག་ཡོད་རེད། ཁོ་ཁ་ལག་ཁོ་རང་གི་ཁང་པའི་ནང་ཟ་གི་རེད། མ་ཟད་ཁོས་ཁོའི་གྲོགས་པོ་ཁྱི་གཞན་དག་ཚོ་དང་མཉམ་དུ་གཙང་པོ་འགྲམ་ལ་རྩེད་མོ་མང་པོ་རྩེ་གི་རེད། ཁོ་ཚོ་ནམ་རྒྱུན་གཙང་པོའི་ནང་ལ་རྐྱལ་ཡང་རྒྱག་གི་རེད། སེང་ཕྲུག་ནི་ཁྱི་ཧ་ཅང་ཡག་པོ་ཞིག་རེད།།

༡) ----------- ༢) ----------- ༣) ----------- ༤) -----------
༥) ----------- ༦) ----------- ༧) ----------- ༨) -----------
༩) ----------- ༡༠) ----------- ༡༡) -----------

Write the rules for using agentive particles.

suffixes:	followed by:
------------------	གིས་
------------------	གྱིས་
------------------	ཀྱིས་
------------------	-ས་/ཡིས་

Write short sentences by using agentive particles.

གིས་ ----------------------------------
གྱིས་ ----------------------------------
ཀྱིས་ ----------------------------------
-ས་ ----------------------------------
ཡིས་ ----------------------------------

Translate the text from the exercise above into English.

Write out the given ordinal numbers in full.

1st ----------
6th ----------
15th ----------
47th ----------
68th ----------
89th ----------

Try to translate the following phrases into Tibetan. Use a dictionary if necessary.

34th Kalachakra in Bodhgaya ----------
14th Dalai Lama ----------
33rd king of Tibet ----------
4th Tibetology Conference ----------
17th Karmapa ----------

Write out in Tibetan what the time is. Use as many possibilities as you can.

2:35 am ----------
5:05 pm ----------
8:15 pm ----------
3:54 am ----------
6:20 pm ----------
1:45 pm ----------
Noon ----------
Midnight ----------

Always and never. Fill in the sentences with the following adverbs of time. Use each adverb only once.

ག་དུས་ཡིན་ན་ཡང་།   རྟག་པར།   ཕྱིན་ནས།   ནམ་ཡང་།   གཅིག་ཡས།   རྩ་བ་ནས།

ངས.......... འབྲུ་ཁང་ནང་གཞས་གཏོང་གི་ཡོད།
བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་རྒྱ་གར་ལ་ཟླངས་འཁོར.......... གཏོང་གི་མ་རེད།
དའི་ནང་མི་ཕྱི་དྲོ་ཆུ་ཚོད་བདུན་པ་ལ.......... ཉལ་གི་མ་རེད།
ཁྱེད་རང་གིས་དགོང་མོའི་ཁ་ལག.......... ཐུག་པ་འཐུང་གི་ཡོད་པས།
མཚོ་མོས.......... ཞོགས་པ་གཟུགས་པོ་འབྲུད་ཀྱི་ཡོད་མ་རེད།
ཁོང་ཚོས་ཤ.......... ཟ་གི་མ་རེད།

Write two sentences using “always” and two using “never”.

1. --
2. --
3. --
4. --

Write appropriate questions to the answers provided.

------------------------------------ མེད། ངས་ཉིན་གུང་རྗེས་ལ་དེབ་ཁྲོན་ནས་ཀློག་གི་མེད།

------------------------------------ ཡོད། ངས་དགོང་མོ་རྟག་པར་བརྙན་འཕྲིན་ལྟ་གི་ཡོད།

------------------------------------ ཡོད། མཚམས་རེར་ངས་ཞོགས་པ་ཕོར་པ་འཐུང་གི་ཡོད།

------------------------------------ ངས་གཟའ་མཇུག་ལ་རྐང་འཁོར་གཙང་མ་གཅིག་ཡས་བཟོ་གི་ཡོད།

------------------------------------ ཡོད། ངས་ཨ་མ་ལགས་ལ་རོགས་པ་ཡང་ཡང་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

Answer the questions in Tibetan.

1. ཁྱེད་རང་ནམ་རྒྱུན་ག་དུས་ལང་གི་ཡོད།
2. ཁྱེད་རང་གིས་ནམ་རྒྱུན་གཟུགས་པོ་ག་དུས་འཁྲུད་ཀྱི་ཡོད།
3. ཁྱེད་རང་གིས་ཉིན་གུང་ཁ་ལག་ནམ་རྒྱུན་ག་དུས་ཟ་གི་ཡོད།
4. ཁྱེད་རང་གིས་དགོང་མོ་རྟག་པར་བརྙན་འཕྲིན་ལྟ་གི་ཡོད་པས།
5. ཁྱེད་རང་ཆུ་ཚོད་ག་ཚོད་ལ་ཉལ་གྱི་ཡོད།

1. --
2. --
3. --
4. --
5. --

Write negative sentences in the present tense. Follow the example.

བཀྲ་ཤིས་/ གཟུགས་པོ་འཁྲུད་/ སྔ་དྲོ་ཆུ་ཚོད་དྲུག་པ།
བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་ཞོགས་པ་ཆུ་ཚོད་དྲུག་པ་ལ་གཟུགས་པོ་འཁྲུད་ཀྱི་མེད།

༡) ང་ཚོ་/ཆུ་རྐྱལ་རྒྱག་ / ས་གི་གཙང་པོ།
༢) ཕྲུག་རྣམས་ / སློབ་གྲྭ་ལ་འགྲོ / དགོང་མོ།
༣) ཕ་གི་སྐྱེ་སྨན་ / འཐུང་ / ཚ་ལུ་མའི་ཁུ་བ་ / ནམ་རྒྱུན།
༤) ངས་/ ཀློག/ དུས་དེབ / ད་ལྟ།
༥) ངའི་ཨ་ཞང་/ ཞོགས་ཟས་ཟ་ /ནམ་ཡང་།
༦) ངའི་ནང་མི /དགའ་པོ་ / སོག་སོག

༡. --
༢. --
༣. --
༤. --
༥. --
༦. --

Write a short story about your day. Try to use as many adverbs of time as possible.

Find 15 grammar and spelling mistakes in the story.

ང་དའི་ནང་མི་དང་མཉམ་དུ་ཁང་པ་ཆུང་ཆུང་ཞིག་ཏུ་སྡོད་ཀྱི་ཡོད། ང་ནམ་རྒྱུན་ཞོག་པ་ཆུ་ཚོད་དྲུག་པ་ལང་གི་ཡོད། དེ་ནས་ཞོགས་ཇ་འཐུང་གི་ཡོད། ངའི་ཕྲུ་གུ་རྣམས་ཞོགས་པ་སློབ་གྲྭ་འགྲོ་གི་རེད། ཡིན་ན་ཀྱང་། ང་ནང་ལ་སྡོ་ཀྱི་ཡོད། ང་ག་དུས་ཡིན་ནའང་སྒོ་ཕྱུག་ལ་ཟས་སྦྱོད་པ་དང་ཁང་པ་གཙང་མ་བཟོ་གི་ཡོད། ཉིན་གུང་རྗེས་ཏུ་ང་ལ་དུས་ཚོད་སྟོང་པ་ཏོག་ཙམ་ཡོད། ཟླ་ཙང་། ངས་ན་རྒྱུན་དེབ་ཀློག་པའམ་ཡང་ན་གཞས་ཉན་གྱི་ཡོད། དགོང་མོའི་ཁ་ལག་རྗེས་སུ། ངས་ངའི་ཕྲུག་ཁུ་རྣམས་ལ་སྒྲུང་ཤོད་ཀྱི་ཡོད། དེ་ནས་ང་ཚོ་ཚང་མ་ཆུ་ཚོད་དགུ་པ་ཡས་མས་དུ་ཉལ་ཀྱི་ཡོད།

༡) ------------ ༢) ------------ ༣) ------------ ༤) ------------ ༥) ------------ ༦) ------------ ༧) ------------

༨) ------------ ༩) ------------ ༡༠) ------------ ༡༡) ------------ ༡༢) ------------ ༡༣) ------------ ༡༤) ------------

༡༥) ------------

Match the vocabulary with its meaning.

ཁང་པ།	both
ལུགས་(གོམས)་སྲོལ།	shrine room
མེ་ཏོག	goat
གཉིས་ཀ	picture (H)
སངས་རྒྱས།	house
ར་མ།	customs
སྐུ་པར།	lord Buddha
མཆོད་ཁང་།	flower

Cross the odd word out.

༡) ས་མ་འབྲོག འོག་རྟེག ཐོག་རྟེག ལྷམ་ར།
༢) འབྲི། སྐུ་འདྲ། མཛོ་མོ། གཡག
༣) ནགས་ཚལ། གཙང་ཆུ། ལུག ཞིང་ཁ།
༤) ཐབ་ཚང་། ཁང་མིག མགྲོན་པོ། ཉལ་ཁང་།

Match the given adjectives with their antonyms. Use dictionary if needed.

མཐོ་པོ།	ཚ་པོ།
ཧ་ཅང་།	སྲབ་སྲབ།
མཐུག་པོ།	གསལ་པོ།
རྒྱ་ཆེན་པོ།	བཙོག་པ།
སྙིང་རྗེ་པོ།	བསིལ་པོ།
གྲང་མོ།	གུ་དོགས་པོ།
རིང་པོ།	དམའ་མོ།
ཐུ་པོ།	ཧོག་ཙམ།
གཙང་མ།	ཐུང་ཐུང་།
ནག་ཁུང་།	མདོག་དན།

Attempt to translate the following words.

བྱེད་ས། ----------------------------
ཡིབ་ས། ----------------------------
བྲི་ས། ----------------------------
འཁྲུ་ས། ----------------------------
བཟོ་ས། ----------------------------

Translate the following sentences into Tibetan. Use the construction next line "Adj + its opposite adj + འདྲ་མི་འདྲ།"

༡ I have many cars; some are fast and some are slow.
༢ Sonam has many books; some are thick and some are thin.
༣ My younger brother has many friends; some are tall and some are short.
༤ Our neighbors have many children; some are young and some are old.
༥ There are many places in Tibet; some are cold and some are hot.

༡) --
----

༢) --
----

༣) --
----

༤) --
----

༥) --

Finish the sentences by using appropriate words. Do not forget to include བཅས་ at the end of the enumeration.

ཅོག་ཙེ་སྟེང་ལ་དེབ་དང ....། ....། ....འདུག

ཁང་པའི་ནང་ལ་ཐབ་ཚང་དང་། ....། ....། ....འདུག

འཇམ་དབྱངས་ཀྱིས་ཚ་ལུ་མ་དང་། ....། ....། ....ཉོ་གི་འདུག

ངས་སློབ་གྲྭའི་ནང་བོད་ཡིག་དང་། ....། ....། ....སྦྱོང་གི་ཡོད།

ཀ། Look at the picture. Use adverbs of place to write down where different rooms are in the house.

ཁ Choose one of the rooms and describe it.

Describe your house and its surroundings.

Fill in the blanks with the correct comparative and superlative missing forms of adjectives.

	མཐོ་བ།	
གསལ་པོ།		
		རྣོ་ཤོས།
གྲང་མོ།		
	ཆུང་བ།	
		གཙང་ཤོས།
		སྙིང་རྗེ་ཤོས།
ཆེན་པོ།		
	མཐུག་པ།	

Fill in the blanks with ཡོད/་མེད་ཙང་ or ཡིན་/མིན་ཙང་,

མོ་ཏྲ་འདི་གསར་པ་(..................) ཡག་པོ་འདུག

ཁ་ལག་འདི་ཁ་ཚ་པོ་(..................) ང་དགའ་པོ་ཡོད།

སློབ་གྲྭ་དེར་དགེ་རྒན་ཡག་པོ་(..................) སློབ་གྲྭ་ཡག་པོ་མི་འདུག

བརྙན་འགྲུས་གསར་འགོད་པ་(..................) ས་ཆ་མང་པོར་འགྲོ་གི་ཡོད།

ང་ལ་དངུལ་མང་པོ་(..................) ངས་སྦྱིན་པ་གཏོང་གི་ཡིན།

ཡུ་ཀི་ཉི་ཧོང་ནས་(..................) ཉི་ཧོང་སྐད་རྒྱག་གི་འདུག

ངས་ནང་ཆོས་སྦྱོང་གི་(..................) རྒྱ་གར་ལ་སྡོད་ཀྱི་ཡོད།

Answer the following questions using ཡོད/་མེད་ཙང་ or ཡིན་/མིན་ཙང་. Look at the example to help you with the sentence structure.

ཁྱེད་རང་རྒྱ་གར་ཁ་ལག་ལ་དགའ་པོ་ཡོད་པས། མེད། རྒྱ་གར་ཁ་ལག་ནང་སྨན་སྨུག་མང་པོ་ཡོད་ཙང་ང་དགའ་པོ་མེད།

1 ཁྱེད་རང་གི་པ་ལགས་ཚོང་པ་རེད་པས། --

2 དེ་རིང་ཁྱེད་རང་སློབ་གྲྭར་འགྲོ་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པས། --

3 ཁྱེད་རང་གི་ཨ་མ་ལགས་མ་བྱན་ཡག་པོ་ཞིག་རེད་པས། --

4 ཁྱེད་རང་གི་གྲོགས་པོས་བལ་པོའི་སྐད་ཤེས་ཀྱི་རེད་པས། --

5 བཀྲ་ཤིས་ཀྱི་ཁང་པ་ཡག་པོ་འདུག་གས། --

6 ཁྱེད་རང་འགྲུལ་བཞུད་བྱེད་ཡ་ལ་དགོས་པོ་ཡོད་པས། --

Fill out the blanks with correct terminators.

བསྟན་འཛིན་བཟང་(……………………)།

རྒྱལ་མཚན་སྨུག་(……………………)།

དཀོན་མཆོག་ན་(……………………)།

བོད་ལ་ཡོད་(……………………)།

རྒྱལ་པོ་ཡིན་(……………………)།

རབ་བརྟེན་གྲིས་ལབ་(……………………)།

རྒྱ་ནག་ཕམ་(……………………)།

ཡི་གེ་བསྒྱུར་(……………………)།

སྐད་ཆ་རྫོགས་(……………………)།

གནས་ཚུལ་ཡག་པོ་གྱུར་(……………………)།

Vocabulary revision. Translate the words into Tibetan.

homework ------------------------------
monasticcollege ------------------------------
monk ------------------------------
scientist ------------------------------
ordainedperson ------------------------------
future ------------------------------
reporter ------------------------------

Translate the words below into English.

ཞོགས་ཚོགས། ------------------------------
ཆ་ནས། ------------------------------
ནང་ཚོས། ------------------------------
འཛིན་གྲོགས། ------------------------------
སྐུ་རིམ། ------------------------------
ཚོས་ར། ------------------------------
སྦྲིག་ལམ། ------------------------------

Write down answer to the following questions.

1. ཁྱེད་རང་གིས་ཉི་མ་རེར་ལས་ཀ་ག་རེ་ག་རེ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།
2. ཁྱེད་རང་གི་གྲོགས་པོ་ཚོའི་ཕ་ཡུལ་གནས་གནས་རེད།
3. དཔལ་སྤྲོན་དང་བསྟན་འཛིན་གཉིས་ག་པར་ག་པར་འགྲོ་དགོས་ཀྱི་རེད།
4. ཁྱེད་རང་གིས་དཔེ་དེབ་ག་གི་ག་གི་ཀློག་གི་ཡོད།
5. སློབ་ཕྲུག་ཚོར་ཟླ་བ་རེར་ལག་དངུལ་ག་ཚོད་ག་ཚོད་ཡོད་རེད།

1. --
2. --
3. --
4. --
5. --

Match the phrases with their meanings.

དགེ་བཤེས་ཆགས།	memorize
ཁྲུ་ཆ་ལེན།	receive a teaching
ཡིག་ཚད་གཏོང་།	become a geshe
སྒྲིག་ལམ་སྲུང་།	take an exam
བློ་འཛིན་བྱེད།	obey the rules
དཔེ་ཁྲིད་ཞུ།	get a good score/grade

Form sentences by using སྐབས། དུས། and ཚེས།

-- ངས་བརྙན་འཕྲིན་ལྟ་གི་ཡོད།
-- ཁོང་གིས་ནང་སྦྱོང་འབྲི་གི་རེད།
-- ང་ཚོས་སློབ་སྦྱོང་མང་པོ་བྱེད་གི་ཡོད།
-- ཕྲུ་གུ་ཚོས་རྩེད་མོ་རྩེ་གི་རེད།

Create appropriate questions by using interrogative pronouns (ག་རེ་ག་རེ་ etc.).

1. -- ཁོང་ཚོ་བལ་ཡུལ་དང་། འབྲུག འབྲས་ལྗོངས་སོགས་སུ་འགྲོ་གི་འདུག
2. -- ཛེག་དང་། ཟླ་བ། ར་ཏུལ་རྣམས་དབྱིན་ཡུལ་དང་། བོད། རྒྱ་གར་ནས་ཡོང་པ་རེད།
3. -- ངས་གྲོ་ཞིབ་དང་། ཐབ་ཆས། འབྲས། ཚོད་མ་སོགས་ཉོ་གི་ཡོད།
4. -- སེམ་སང་དང་། ནོ་ཁེ་ཡ། ཀུ་ཤུ་སོགས་ཚང་མ་འཚོང་གི་འདུག
5. -- ང་ལ་ཆུ་ཚོད་དགུ་པ་་དང་། བཅུ་གཅིག གཉིས་པ་རྣམས་ལ་འཛིན་གྲྭ་ཡོད།

Rewrite the story by changing all the positive sentences into negative and negative into positive. The first sentence has been done for you as an example.

Example: ང་གྲྭ་པ་མིན་ཙང་དགོན་པ་ལ་སྡོད་ཀྱི་མེད།

ང་གྲྭ་པ་ཞིག་ཡིན་ཙང་དགོན་པ་ལ་སྡོད་ཀྱི་ཡོད། ང་ལ་འགན་ཁུར་མང་པོ་ཡོད་པས་དུས་ཚོད་སྟོང་པ་ཞེ་དྲགས་མེད། ང་ཉི་མ་རྟག་པར་ཆུ་ཚོད་༥: ༣༠ ཐོག་ལངས་ནས་ག་དུས་ཡིན་ན་ཡང་ཞོགས་ཚོགས་ལ་འགྲོ་དགོས་ཀྱི་ཡོད། ངས་ཐབ་ཚང་ནང་རོགས་པ་བྱེད་དགོས་ཀྱི་ཡོད་ཙང་། ཚོགས་གྲོལ་བ་དང་ལམ་སང་འཛིན་གྲྭར་འགྲོ་དགོས་ཀྱི་མེད། ངས་གྲྭ་ཚང་གི་གྲྭ་པ་ཚང་མ་ལ་ཉིན་གུང་ཁ་ལག་གྲ་སྒྲིག་བྱེད་དགོས་ཀྱི་ཡོད། ཡིན་ན་ཡང་། ཁ་ལག་བཟོས་ཚར་རྗེས་པོར་པ་འཁྲུད་དགོས་ཀྱི་མེད། ཉིན་གུང་རྗེས་ལ་ངས་རེས་པར་དུ་སློབ་སྦྱོང་བྱེད་དགོས་ཀྱི་ཡོད། དགོང་མོ་རྟག་པར་ང་ཚོས་རྩོད་པ་རྩོད་དགོས་ཀྱི་ཡོད། རྩོད་པ་ཚར་རྗེས། མཚན་མོ་ཆུ་ཚོད་༡༡: ༣༠ ཡས་མས་ལ་ཉལ་གྱི་ཡོད།

Look at the pictures and say what the people need/want.

བསོད་ནམས་སྒྲོལ་མ།

དབྱངས་ཅན་མཚོ།

འཕྲིན་ལས་རྣམ་རྒྱལ།

བསྐལ་བཟང་དར་རྒྱས།

Write true answers in full.

ཁྱེད་རང་ཆུ་ཚོད་ག་ཚོད་ལ་ཡར་ལང་དགོས་ཀྱི་ཡོད། ---

ཁྱེད་རང་གིས་དེ་རིང་ཅ་ལག་ཉོ་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པས། ---

ཁྱེད་རང་གིས་དེ་རིང་ག་རེ་སློང་དགོས་ཀྱི་ཡོད། ---

ཉི་མ་ག་གི་ག་གིར་ཁྱེད་རང་འཛིན་གྲྭར་འགྲོ་དགོས་ཀྱི་ཡོད། ---

ཁྱེད་རང་ག་དུས་སོ་སོའི་རྒྱལ་ཁབ་ལ་ལོག་དགོས་ཀྱི་ཡོད། ---

Rewrite the sentences from exercise 7. Use the construction ངེས་པར་དུ་+ verb + དགོས་.

༡)---

༢) ---

༣)---

༤)---

༥)---

Write sentences with the verbs given and ཡིན་གཅིག་ མིན་གཅིག.

(ཀློག) ---

(འབྲི།) ---

(འཚོག) ---

(ལེན།) ---

(སྨྲང་།) ---

(སྡོད།) ---

Change the sentences into 3rd person singular. Also, make the sentences negative. Use འདོད་

1) ངས་ཕྱི་ལོག་ལ་རྟེད་མོ་རྟེ་འདོད་ཀྱི་འདུག -> ཁོང་ ---

2) ངས་མོ་ཊ་གསར་པ་ཞིག་ཉོ་འདོད་ཀྱི་འདུག -> ---

3) ངས་ད་ལྟ་ངའི་ནང་སྦྱོང་འབྲི་འདོད་ཀྱི་འདུག -> ---

4) ངས་གཞས་ཉན་འདོད་ཀྱི་འདུག -> ---

5) ངས་གཟུགས་པོ་འཁྱུད་འདོད་ཀྱི་འདུག -> ---

Translate the following text into English and focus on འདོད།

ང་བོད་ལ་འགྲོ་འདོད་ཀྱི་འདུག ཡིན་ན་ཡང་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་གཏང་གི་མི་འདུག ང་གནམ་ལ་འཕུར་འདོད་ཀྱི་འདུག ཡིན་ན་ཡང་ང་ལ་གཤོག་པ་མེད། ངའི་གྲོགས་པོ་རྣམ་རྒྱལ་ལགས་མ་འོངས་པར་ཆབ་སྲིད་པ་ཞིག་ཆགས་འདོད་ཀྱི་ཡོད་ཙང་། སློབ་སྦྱོང་ལ་འབད་བརྩོན་ཆེན་པོ་བྱེད་ཀྱི་རེད། ངའི་འཛིན་གྲོགས་མཚོ་མོ་ལགས་སྐད་ཧ་ཅང་སྙན་པོ་ཡོད་པས། མོ་མ་འོངས་པར་གཞས་མ་ཞིག་ཆགས་འདོད་ཀྱི་ཡོད་རེད། ང་དེབ་ཀློག་ཡ་ལ་ཞེ་དྲག་དགའ་པོ་ཡོད། བྱས་ཙང་། མ་འོངས་པར་མཁས་པ་ཞིག་ཆགས་འདོད་ཀྱི་འདུག ཁྱེད་རང་གིས་ག་རེ་བྱེད་འདོད་ཀྱི་འདུག

Translate the following sentences into Tibetan. Use the phrase སྙིང་དྲོ་གི.

1. My younger brother wants to become a policeman.
2. I feel like drinking Tibetan tea now.
3. What do you feel like doing?
4. Does Tsering want to go to the main temple with us?
5. I don't feel like studying now.

༡.

༢.

༣.

༤.

༥.

Write a short bucket list. Note down six things you would like to do in the future. Use both འདོད་ and སྙིང་དྲོ་གི to express yourself.

༡.

༢.

༣.

༤.

༥.

Correct spelling mistakes. Check your answers with the original text in your textbook.

གསར་འགེད་པ། : ཁྱེད་རང་རབ་བྱུང་བ་ཞིག་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་དགོན་པའི་ནང་ལ་ཉི་མ་རེར་ག་རེད་ག་རེད་བྱེད་དགོས་ཀྱི་ཡོད།

སྐུ་གཞོགས། : ང་ཚོ་དགོན་པར་བསྡོད་ཀྱི་ཡོད་ཙང་ཞོགས་པ་ཆུ་ཚོད་དྲུག་པ་ལ་ལང་དགོས་ཀྱི་ཡོད། དེ་ནས་ཞོག་ཚོགས་དང་ཆོས་ར་སོགས་ལ་ངེས་པར་དུ་འགྲོ་དགོས་ཀྱི་ཡོད། ད་དུང་འཛིན་གྲོགས་ཚོ་དང་མཉམ་དུ་དཔེ་ཁྲིད་ཞུ་པ་དང་དཔེ་ཆ་བློ་འཛིན་སོགས་བྱེད་དགོས་ཀྱི་ཡོད། དེ་བཞིན་དགོང་མོ་རྟག་པར་གྲྭ་ཚང་སྐུ་རིམ་དང་ཆོས་ར་འཚོག་དགོས་ཀྱི་ཡོས།

གསར་འགོད་པ། : ཁྱེད་རང་མ་འོང་པར་ག་རེ་ག་རེ་གནང་སྙིང་བྲོ་གི་འདུག

སྐུ་གཞོགས། : ང་མ་འོངས་པར་དགེ་བཤེས་ཡག་པོ་ཞིག་ཆགས་སྙིང་བྲོ་གི་འདུག མ་ཟད་མི་མང་པོ་ལ་ནང་ཆོས་ངོ་སྤྲོད་བྱེད་འདོད་ཡོད། གང་ཡིན་ཟེར་ན། ངས་དེ་གལ་ཆན་པོ་མཐོང་གི་འདུག

Translate the interview into Tibetan. Try not to look at the original text in your textbook on p63.

Reporter : As a student, what do you have to do in school?

Tsomo : As a student I have to obey the school rules. Likewise, I have to attend the classes and write homework. I must get a good score on my exams, too.

Reporter : What do you want to do in the future?

Tsomo : I want to become a good scientist. Also, I want to go to many places in the world and be beneficial to the Tibetan society.

གསར་འགོད་པ། --

མཚོ་མོ། --

Translate into English.

རྒྱལ་མཚན་གྱིས་ཆུ་རྐྱལ་རྒྱག་ཐུབ་ཀྱི་མ་རེད། --

ཁྱེད་རང་གིས་བོད་གཞས་གཏོང་ཐུབ་ཀྱི་ཡོད་པས། --

ཆར་པ་འབབ་དུས། ཕྲུ་གུ་ཚོས་ཕྱི་ལོག་ལ་རྩེད་མོ་རྩེ་ཐུབ་ཀྱི་མ་རེད། --

བཟང་པོས་ང་ཚོ་ལ་སྒྲུང་བཤད་ཐུབ་ཀྱི་རེད་པས། --

ངས་ཡོ་ག་རྩེ་ཐུབ་ཀྱི་མེད། --

ངའི་ཨ་ཞང་གིས་ཆང་མང་པོ་འཐུང་ཐུབ་ཀྱི་རེད། --

Put the words in correct order.

1. ཁྱིམ་མཚེས་/ ངའི་ / ཀྱི་ / ཐུབ་ཀྱི་མ་རེད། / ཕྲུ་གུས་ /བཤད་ /སྐད་ཆ་ --
2. སྙིང་རྗེ་པོ་/འབྲི་/ཚེ་རྣམ་/ཐུབ་ཀྱི་རེད།/གྱིས་/ཐང་ག་ --
3. གཟའ་འཁོར་/ཐུབ་ཀྱི་མི་འདུག / ང་/ ལྡི་ལི་/འདིའི་ནང་/ལ་/འགྲོ་ --
4. ད་/སྠག་སྠག་/ཁྱེད་རང་/གཏོང་/ཐུབ་ཀྱི་འདུག་/གིས་ / གས། --
5. དཔེ་ཆ་/གིས་/ཀློ་འཛིན་/ཁྱེད་རང་/པས།/འདི་/བྱེད་ཐུབ་ཀྱི་ཡོད་ --
6. ཐུས་/ལྟ་/བརྙན་འཕྲིན་/ཐུབ་ཀྱི་/ ངའི་/མ་རེད། --

Write 5 sentences about what you can do at home.

༡. --

༢. --

༣. --

༤. --

༥. --

Write down the rules for employing particles ཀྱང་ཡང་འང་.

word ending:	particles
	ཀྱང་
	ཡང་
	འང་

Correct the mistakes: ཀྱང་ཡང་འང་།

1. ང་ཀྱང་འགྲོ་གི་ཡིན།
2. འགོང་ས་མཆོག་འང་མཉེས་པོ་འདུག
3. བཟང་ཀྱང་བཟང་ལ་མཁས་ཡང་མཁས།
4. གཟུགས་པོ་ཡག་ཡང་མདོག་ངན།
5. བློ་བཟང་གིས་ཡང་དབྱིན་ཡིག་སྦྱོང་གི་འདུག
6. ཕྱུག་པོ་ཡོད་འང་སེར་སྣ་ཆེ།
7. རྒྱལ་ཁ་ཡང་ཐོབ་ལ་བྱ་དགའ་ཀྱང་ཐོབ།
8. རྒྱ་ནག་ཡང་ཞི་བདེའི་ལམ་ལ་འགྲོ་གི་འདུག
9. གོང་ཆེ་ཀྱང་སྤུས་ཚད་ངན།
10. པ་ལགས་ཡང་ཕེབས་ལ་ཨ་ལགས་འང་ཕེབས།

༡. ------------------------------------

༢. ------------------------------------

༣. ------------------------------------

༤. ------------------------------------

༥. ------------------------------------

༦. ------------------------------------

༧. ------------------------------------

༨. ------------------------------------

༩. ------------------------------------

༡༠. ------------------------------------

ཀ Fill in the blanks with correct particles ཀྱང་ཡང་འང་.

དབྱིད་ཀ

དབྱིད་ཀ་ཐུ་དང་རྩེ་ཤིང་རྣམས་སྐྱེ་འགོ་ཚུགས་ཤིང་། ཡུལ་ལྗོངས་ཐམས་ཅད་ལྗང་ཐིང་ངེར་འགྱུར་གི་ཡོད། ནམ་རྒྱུན་གནམ་གཤིས་ཚ་གྲང་སྙོམ་པོ་ཡོད་(..........)བརླན་བཞེར་ཧ་ཅང་ཆེན་པོ་ཡོད། དགུན་ཉལ་བྱེད་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཕྱིར་འདོན་གྱི་ཡོད་ལ། བྱ་དང་བྱེའུ་རྣམས་(..........)ཚ་བ་ཆེ་བའི་ལུང་པ་གཞན་དག་ནས་ཚུར་ཡོང་གི་ཡོད། དབྱིད་ཀའི་དུས་ཚིགས་ནི་བསིལ་(..........)བསིལ་ལ་མཛེས་(..........)མཛེས། མ་ཟད་གངས་བཞུར་བ་དང་ཆར་པ་(..........)མང་པོ་འབབ་ཀྱི་རེད། དེ་འདྲ་སོང་ཙང་། ས་ཁུལ་ཁ་ཤས་ལ་ཆུ་ལོག་གི་དཀའ་ངལ་ཐད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད།

ཁ Translate the text above.

What words are the words with ཙ derived from? Write their translation, too.

༡. གཙ་ ---------------- ---------------- ----------------

༢. ཁྲེཙ་ ---------------- ---------------- ----------------

༣. སྒེཙ་ ---------------- ---------------- ----------------

༤. མཚེཙ་ ---------------- ---------------- ----------------

༥. ལེཙ་ ---------------- ---------------- ----------------

Write the rules for employing ཞིང་ཅིང་ཤིང་.

word ending:	particles
	ཅིང་
	ཞིང་
	ཤིང་

Which of the particles ཅིང་ཞིང་ཤིང་ are not used correctly?

1 སྟོན་ཐོག་སྡུད་ཤིང་སྤྲོ་སྐྱིད་གཏོང་། ----------------------

2 ཁ་ལག་བཟོ་ཅིང་ཟོར་པ་འཇྲུད། ----------------------

3 ཆར་པ་འབབ་ཞིང་ཆུ་ལོག་རྒྱུག ----------------------

4 མེ་ཏོག་མང་ཤིང་ཁོར་ཡུག་མཛེས། ----------------------

5 རྒྱ་མཚོ་ཆེ་ཅིང་གསེར་ཉ་མང་། ----------------------

6 ཤིང་སྡོང་རིང་ཤིང་ལོ་མ་ཆེ། ----------------------

7 ཚོན་བརྒྱུས་ཞིང་ཐང་ཀ་འབྲི། ----------------------

8 སྟོང་ཉིད་ནི་ཟབ་ཞིང་རྒྱ་ཆེ་བ་རེད། ----------------------

9 རྟ་བཞོན་ཅིང་ཕྱི་ལ་འདོན། ----------------------

10 ནམ་མཁར་འཕུར་ཤིང་རྒྱང་རིང་ལ་འགྲོ། ----------------------

Fill in the blanks with suitable words.

དབྱར་ཁ།

དབྱར་ཁ་ནི་ལོ་གཅིག་ནང་(..........)་ཚ་བ་ཆེ་ཤོས་དང་ཐལ་ཆེར་སྐྱིད་ཧྲེ་ཤོས་(..........)་རེད། རྩྭ་ཐང་མེ་ཏོག་གིས་(..........)ཤིང་ས་གཞིར་རྡུལ་མེད་པ་དང་། ནམ་མཁར་སྤྲིན་པ་མེད་(..........)་ཁོར་ཡུག་ཐམས་ཅད་ཧ་ཅང་དྭངས་གཙང་དུ་སྣང་། (..........) ཚ་བ་ཆེན་པོ་ཡོད་ཙང་ཟླ་གུ་ཚོས་བྱི་ལོག་རྩེད་མོ་རྩེ་བ་(..........)། གཙང་པོ་དང་མཚེ་(..........)་སོགས་སུ་ཆུ་རྐྱལ་རྒྱག་(..........)་གྱི་ཡོད། དེ་བས་ན། དབྱར་ཁ་ནི་སྤྲོ་སྣང་(..........)་གང་བའི་དུས་ཚིགས་ཤིག་རེད།

Match the first part of sentences in column ཀ with the second part in column ཁ.

(ཀ)	(ཁ)
སེམས་པ་དགའ་ཞིང་	དངུལ་གསོག
ན་ཚ་དྲག་ཅིང་	ཕ་མ་མཇལ།
ཕ་ཡུལ་དྲན་ཞིང་	སློབ་སྦྱོང་བྱེད།
ཁྲིམས་ལ་འགྲོ་ཞིང་	སངས་རྒྱས་ཆགས།
དཀའ་ལས་རྒྱག་ཅིང་	མིག་ཆུ་གཏོང་།
སློབ་གྲྭར་འགྲོ་ཞིང	ལུས་ཁམས་བདེ།
ནང་ཆོས་སྒྲོང་ཞིང	ཅ་ལག་ཉོ།
བོད་ལ་ལོག་ཅིང་	གད་མོ་ཤོར།

What are you going to do in the fall? Write five sentences using the construction ver + གར་འགྲོ.

༡. --

༢. --

༣. --

༤. --

༥. --

Use the words in the brackets and answer the questions in negative. Follow the example:

བཀྲ་ཤིས་ཞོགས་ཁོག་ཉོ་གར་འགྲོ་གི་འདུག་པས། (ཤ) མི་འདུག བཀྲ་ཤིས་**ཤ**་ཉོ་གར་འགྲོ་གི་མི་འདུག

1. སྒྲོལ་མ་དང་ཟླ་བ་གཉིས་དེབ་འཚོང་གར་འགྲོ་གི་འདུག་གས། (ཐང་ག) --
2. ཁྱེད་རང་ཕོར་པ་འཐུང་གར་འགྲོ་གི་ཡིན་པས། (གཟུགས་པོ།) --
3. ཉི་མ་བསྟན་འཛིན་ལྷ་གར་འགྲོ་གི་འདུག་གས། (སྐྱོ་པོ།) --
4. ཁྱེད་རང་ཚོ་ཐུག་པ་འཐུང་གར་འགྲོ་གི་ཡིན་པས། (མོག་མོག) --
5. ཁྱེད་རང་གི་ཕྲུ་གུ་ཚོ་ད་ལྟ་སློབ་སྦྱོང་བྱེད་གར་འགྲོ་གི་རེད་པས། (རྩེད་མོ་རྩེ།) --
6. ཁྱེད་རང་ཡིག་ཚད་གཏོང་གར་འགྲོ་གི་ཡིན་པས། (ཁ་ལག་ཟ།) --

Choose one of the words given to fill in the blanks. Make sure the sentences make sense.

༡ རྩེ་ཤིང་དང་མེ་ཏོག་རྣམས....................	འགོ་ཚུགས་ཀྱི་ཡོད།	སྐྱེ།	འབར།	རྒྱུག
༢ ནམ་མཁར་སྤྲིན་པ་མེད་པས....................	ཐམས་ཅད་ཏ་ཅང་དྭངས་གཙང་དུ་སྣང་།	ཁོར་ཡུག	རྒྱལ་ཁབ།	སྤྱི་ཚོགས།
༣ ཁོར་ཡུག་ཚང་མ་ཁ་དོག་འདྲ་མིན་གྱིས....................	ཤིང་སྡིང་རྗེ་པོ་ཡོད།	སྒྲུངས།	ཁེངས།	གང་།
༤ ཞིང་ལས་ཚར་རྗེས....................	གཏོང་གི་ཡོད།	དགའ་བ།	སྡུག་པོ།	སྤྲོ་སྐྱིད།
༥ དགུན་ཁ་ནི་ལོ་གཅིག་གི་ནང་ནས་དུས་ཚིགས....................	ཤོས་དེ་ཡིན།	ཚ།	གྲང་།	བསིལ།
༦ ལྷུང་མང་པོ་རྒྱག་གི་ཡོད་ཅང་ཕྲུ་གུ་ཚོས....................	གཏོང་ཐུབ་ཀྱི་ཡོད།	གནམ་གྲུ	ཤོག་བུ།	མོ་ཊ།

ཀ Match the feelings with pictures.

ངོ་ཚ། སྐྱོ་པོ། སྐྱིད་པོ། ཁོང་ཁྲོ།

-------------- -------------- --------------

ཁ Write short sentences with the feelings from exercise ཀ.

-- --

-- --

གནམ་གཤིས་ག་འདྲ་འདུག

Describe the weather by writing short sentences under each picture.

Answer key Lesson 4

617 སྲོང་བཙན་སྒམ་པོའི་འཁྲུངས་ལོ།
Songtsen Gampo’s year of birth (Songtsen Gampo is the 33rd king of Tibet, considered as the Founder of the nation. He also brought Buddhism to Tibet).

821/822 རྒྱ་བོད་ཞི་འདུམ་གྱི་ཆིངས་ཡིག་བཞག་པའི་ལོ།
Tibetan Kingdom and Chinese Kingdom reached a truce. Three pillars were put up at three different places saying “Tibetan people happy in Tibet and Chinese people happy in China.” One of them can still be seen in Lhasa. The borders of each countries were set at that time, as well.

1357 རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་འཁྲུངས་ལོ།
Je Tsongkhapa’s year of birth

1642 དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་གི་གཞུང་ཚུགས་ལོ།
The year of establishment of Ganden Phodrang (the previous Tibetan government)

1959 རྒྱ་དམར་གྱིས་བོད་བཙན་འཛུལ་བྱས་པའི་ལོ།
Chinese invasion in Tibet.

1989 ༧གོང་ས་མཆོག་ལ་ནོར་བེལ་ཞི་བདེ་གཟེངས་རྟགས་ཐོབ་པའི་ལོ།
HH the Dalai Lama was awarded the Noble Peace Prize.